

ΔΙΕΘΝΕΣ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΣΧΟΛΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ & ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

«ΔΙΟΙΚΗΣΗ & ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ»

Διπλωματική Εργασία

Σχολείο ανοικτό στην κοινωνία

Το σχολείο ως εστία παιδείας, πολιτισμού, αξιών

Της

ΕΥΦΡΟΣΥΝΗΣ Δ. ΒΛΑΧΟΥ

ΕΠΙΒΛΕΠΟΥΣΑ ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ
ΙΩΑΝΝΙΔΟΥ ΕΙΡΗΝΗ

Θεσσαλονίκη, Αύγουστος, 2019

Υποβλήθηκε ως απαιτούμενο για την απόκτηση του μεταπτυχιακού διπλώματος ειδίκευσης στη διοίκηση & οργάνωση εκπαιδευτικών μονάδων

Η παρούσα Διπλωματική Εργασία καλύπτεται στο σύνολό της νομικά από δημόσια άδεια πνευματικών δικαιωμάτων CreativeCommons:

Αναφορά Δημιουργού - Μη Εμπορική Χρήση - Παρόμοια Διανομή

Μπορείτε να:

- **Μοιραστείτε:** αντιγράψετε και αναδιανέμετε το παρόν υλικό με κάθε μέσο και τρόπο
- **Προσαρμόστε:** αναμείξτε, τροποποιήστε και δημιουργήστε πάνω στο παρόν υλικό

Υπό τους ακόλουθους όρους:

- **Αναφορά Δημιουργού:** Θα πρέπει να καταχωρίσετε αναφορά στο δημιουργό, με σύνδεσμο της άδειας, και με αναφορά αν έχουν γίνει αλλαγές. Μπορείτε να το κάνετε αυτό με οποιονδήποτε εύλογο τρόπο, αλλά όχι με τρόπο που να υπονοεί ότι ο δημιουργός αποδέχεται το έργο σας ή τη χρήση που εσείς κάνετε.
- **Μη Εμπορική Χρήση:** Δε μπορείτε να χρησιμοποιήσετε το υλικό για εμπορικούς σκοπούς.
- **Παρόμοια Διανομή:** Αν αναμείξετε, τροποποιήσετε, ή δημιουργήσετε πάνω στο παρόν υλικό, πρέπει να διανείμετε τις δικές σας συνεισφορές υπό την ίδια άδεια CreativeCommonsόπως και το πρωτότυπο.

Αναλυτικές πληροφορίες νομικού κώδικα στην ηλεκτρονική διεύθυνση:

<https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/legalcode>

Υπεύθυνη Δήλωση

Με ατομική μου ευθύνη και γνωρίζοντας τις κυρώσεις που προβλέπονται από τον Κανονισμό Σπουδών του Μεταπτυχιακού Προγράμματος στη Διοίκηση & Οργάνωση Εκπαιδευτικών Μονάδων του Διεθνούς Πανεπιστημίου Ελλάδος, δηλώνω υπεύθυνα ότι:

- Η παρούσα Διπλωματική Εργασία αποτελεί έργο αποκλειστικά δικής μου δημιουργίας, έρευνας, μελέτης και συγγραφής.
- Για τη συγγραφή της Διπλωματικής μου Εργασίας δεν χρησιμοποίησα ολόκληρο ή μέρος έργου άλλου δημιουργού ή τις ιδέες και αντιλήψεις άλλου δημιουργού χωρίς να γίνεται σαφής αναφορά στην πηγή προέλευσης (βιβλίο, άρθρο από επιστημονικό περιοδικό, ιστοσελίδα κλπ.).

Θεσσαλονίκη, Αύγουστος 2019

Η Δηλούσα: Ευφροσύνη Δ. Βλάχου

Με την ολοκλήρωση της διπλωματικής μου εργασίας, θα ήθελα να εκφράσω τις ευχαριστίες μου στην επιβλέπουσα καθηγήτρια Ιωαννίδου Ειρήνη για την συμπαράσταση και την επιστημονική της καθοδήγηση.

Τους οικείους και τους φίλους μου, που ήταν δίπλα μου με υπομονή και περισσή αγάπη, θερμά ευχαριστώ. Ιδιαίτερα ευχαριστώ από καρδιάς, την Λουκία Βασιλειάδου.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η εργασία αυτή αναφέρεται στην προσπάθεια ανοίγματος του σχολείου στην τοπική κοινωνία όπου το σχολείο καθίσταται εστία πνευματικότητας και πολιτισμού γι' αυτήν. Ο κύριος στόχος της παρούσας μελέτης είναι η διερεύνηση των δράσεων του καθώς και η διάχυση τους στην τοπική κοινωνία. Επίσης η έρευνα εξετάζει τους τρόπους εφαρμογής των δραστηριοτήτων που αναπτύσσονται μέσα από την φιλοσοφία του ανοικτού σχολείου και παρουσιάζει τα κοινωνικά, μορφωτικά και ψυχολογικά οφέλη που προκύπτουν από τις σχέσεις που καλλιεργούνται με όλους τους εμπλεκόμενους αυτής της εκπαιδευτικής διαδικασίας.

Η έρευνα έγινε στην γεωγραφική περιοχή του Ν. Χαλκιδικής μέσω ερωτηματολογίου το οποίο στάλθηκε ηλεκτρονικά στους ενδιαφερόμενους. Είναι ποσοτική με ανάλυση των ποσοστών απάντησης ανάλογα με την περίπτωση. Από τα αποτελέσματα της έρευνας διαπιστώνεται ότι το ανοικτό σχολείο είναι απαραίτητο στην εποχή μας, συμβαδίζει με τις ανάγκες της, τροφοδοτεί και τροφοδοτείται από την τοπική κοινωνία και δύναται να συμβάλλει ουσιαστικά στην πνευματική και κοινωνική αναβάθμιση της περιοχής που εδράζει. Τα μικροπροβλήματα που προκύπτουν από τις συνεργασίες δεν είναι ικανά να ακυρώσουν το έργο του. Έδειξε επιπροσθέτως, πως το ανοικτό σχολείο μπορεί να αξιοποιήσει τον πολιτιστικό, ιστορικό και φυσικό πλούτο της περιοχής εντάσσοντας τον στην λειτουργία του και ότι είναι ικανό να καταστεί ποιοτικός πυλώνας στην τοπική κοινωνία.

Τα ευρήματα της έρευνας μπορούν να αξιοποιηθούν από τα διευθυντικά στελέχη της εκπαίδευσης και τους εκπαιδευτικούς ώστε να αναβαθμίσουν ποιοτικά τις σχολικές μονάδες στις οποίες υπηρετούν. Επίσης έχουν την δυνατότητα να αξιοποιηθούν από τον Δήμο και τους τοπικούς φορείς σε συνεργασίες που αναδεικνύουν τα πλεονεκτήματα ή τα προβλήματα του τόπου τους και από μελλοντικούς ερευνητές της εκπαίδευσης που ενδιαφέρονται για τις καινοτομίες στην εκπαίδευσης.

Λέξεις Κλειδιά: Ανοικτό σχολείο, Τοπική Κοινωνία, Τοπικοί φορείς, Πολιτισμός, Αξίες.

Abstract

The present paper refers to the intention of the school to be open to the society, becoming a cultural and intellectual marking point inside it. The main goal of this study is to focus on the educational actions and influence inside the frames of the local society. Furthermore we focus and investigate all the ways that open school's activities act influence on the society and present the social, educational and psychological potential benefits that may come up by this process.

The research took place in Khalkidhiki through a questionnaire that was provided via email to all the participants. We are talking about a quantity survey that summarized the percentage of the potential replies. The results revealed the necessity of the "open school" nowadays, alongside with our times' needs, inspiring and being inspired at the same time by the domestic community and contributing to the general upgrade of the specific area that we focused on. Of course any random problems which arose by any cooperation matters cannot simply underestimate or even change the general results.

Moreover the survey proves that the "open school" could take advantage of all the cultural, historical and natural sources of the area by adopting them and become a steady quality point for the entire community. The findings can definitely be used by the headmasters and the teachers as well who wish to enrich the schools and the curriculums in which they work. Moreover the local authorities can be befitted and emerge the potentials of their places. We must also mention here the potential benefit of all those experts who seek new innovations in education.

Key words: Open school, local community, local authorities, culture, virtues.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	9
ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ.....	12
Κεφάλαιο 1: Η αναγκαιότητα του ανοικτού σχολείου στη σύγχρονη εποχή.....	12
1.1 Ιστορικό και σκοπιμότητα της έρευνας.....	12
1.2. Η σχολική μονάδα ως ένα κύτταρο μάθησης.....	14
1.3. Τι είναι το ανοικτό σχολείο και σε τι αποβλέπει.....	16
1.4. Οι βασικές αρχές του ανοικτού σχολείου.....	19
1.5. Οι σκοποί και οι επιδιώξεις του θεσμού.....	21
1.6. Πώς επιτυγχάνονται οι σκοποί και οι επιδιώξεις του ανοικτού σχολείου.....	23
Κεφάλαιο 2: Παράγοντες λειτουργίας του ανοικτού σχολείου.....	30
2.1. Ο ρόλος του διευθυντή στην διαμόρφωση της φιλοσοφίας του ανοικτού σχολείου.....	30
2.2. Η ανάπτυξη κουλτούρας συνεργασίας εκπαιδευτικών και γονέων μέσα από το ανοικτό σχολείο.....	32
2.3. Η συμβολή των γονέων στην βελτίωση του ανοικτού σχολείου.....	37
2.4. Οι επιδράσεις του ανοικτού σχολείου στην διάπλαση των μαθητών.....	39
2.5. Η συνεισφορά της τοπικής κοινωνίας προς το ανοικτό σχολείο.....	42
2.6. Τα οφέλη των κατοίκων από τη σχέση τους με το ανοικτό σχολείο.....	45
Κεφάλαιο 3. Ενδεικτική πρόταση ανοικτού σχολείου: Ανοικτή σχολική βιβλιοθήκη.....	46
ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΜΕΡΟΣ.....	52
Κεφάλαιο 4. Η έρευνα.....	52
4.1. Στόχος της έρευνας.....	52
4.2. Αναγκαιότητα-Σπουδαιότητα της Έρευνας- Ερευνητικά ερωτήματα.....	52
4.3. Ερευνητική Μεθοδολογία.....	55
4.4. Μέγεθος Δείγματος – Δειγματοληψία.....	59
4.5. Πληθυσμός και δείγμα.....	60
4.6. Εργαλείο Έρευνας.....	61

4.7. Προσέγγιση δείγματος - Συλλογή δεδομένων.....	62
4.8 Προβλήματα και δυσκολίες της έρευνας.....	63
4.9. Πόροι.....	65
ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ.....	65
Κεφάλαιο 5. Τα ευρήματα.....	65
5.1. Παρουσίαση των αποτελεσμάτων.....	65
5.2. Ανάλυση - Σύνθεση και Σχολιασμός.....	66
5.2.1.Δημογραφικά και στατιστικά στοιχεία.....	66
5.2.2. Ηλικιακές κλάσεις στο εξεταζόμενο δείγμα.....	68
5.2.3. Τίτλοι σπουδών.....	69
5.2.4. Η ιδιότητα των ερευνητικών υποκειμένων.....	70
5.2.5. Πληθυσμός περιοχής στην οποία ανήκει η σχολική μονάδα.....	71
Κεφάλαιο: 6. Προτάσεις-Συμπεράσματα.....	104
6.1. Συμπέρασμα.....	104
6.2. Προτάσεις.....	108
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	110
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1: Ερωτηματολόγιο.....	116
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2: Δημογραφικά στοιχεία.....	120
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 3: Πίνακες και Ραβδογράμματα.....	123
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 4: Δράσεις ανοιχτών σχολείων σε Ελλάδα και Κύπρο.....	150

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η παρούσα διπλωματική εργασία εκπονήθηκε στο πλαίσιο του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών του Τμήματος Οικονομίας και Διοίκησης, του Διεθνούς Πανεπιστημίου της Ελλάδος στη «Διοίκηση και Οργάνωση Εκπαιδευτικών Μονάδων».

Στην εποχή της τρεπτότητας των κοινωνικών και πολιτισμικών αλλαγών το σύγχρονο σχολείο οφείλει να παρακολουθεί τις εξελίξεις των καιρών. Είναι αναγκαίο να αναθεωρήσει το παρωχημένο ρόλο του και να αφουγκραστεί τις ποικίλες αλλαγές οι οποίες συντελούνται και στη χώρα μας χωρίς να αγνοεί τις μεταβολές που γίνονται στη σύνθεση του μαθητικού δυναμικού του και της κοινωνίας. Οι οποίες μεταβολές τροποποιούν τα γλωσσικά, πολιτιστικά και θρησκευτικά χαρακτηριστικά της (Κεραμιτσόπουλος, 2018).

Η ανάπτυξη δράσεων και πρακτικών, που προτείνονται και υλοποιούνται από τις σχολικές μονάδες σε αμφίδρομη σχέση συνεργασίας με την τοπική κοινωνία και τους φορείς της, τις καθιστούν κεντρικούς πυλώνες ποιότητας και βελτίωσης της τοπικής και ευρύτερης κοινωνίας και επιφέρουν στο σύνολο των σχολείων ευεργετική επίδραση που υποστηρίζουν την φιλοσοφία του ανοικτού σχολείου.

Το παρόν εγχείρημα προσπάθησε να αποδείξει, ότι υπάρχουν θετικά αποτελέσματα από την εμπλοκή και τον μετασχηματισμό των αντιλήψεων των πολιτών για τη θέση του σχολείου στην κοινωνία ως κεντρικού άξονα παιδείας και αξιών. Επιπλέον, στα θετικά αποτελέσματα συνεκτιμούνται, ότι το ίδιο το σχολείο βελτιώνει την εικόνα του και τη φήμη του, αποτρέπει τις μαθητικές διαρροές και καθιστά το σχολείο ευχάριστο και δημιουργικό καθώς το συνδέει με το γεωγραφικό, πολιτισμικό, κοινωνικό του περιβάλλον.

Η βιβλιογραφική ανασκόπηση της έρευνας έδειξε, ότι υπάρχει μεγάλο ενδιαφέρον για το άνοιγμα των σχολείων στην κοινωνία. Πολλοί Δήμοι στην Ελλάδα και στην Κύπρο υλοποιούν προγράμματα και δράσεις τα οποία φανερώνουν την ανάγκη τους να συνδεθούν με το σχολείο αξιοποιώντας τις κτιριακές εγκαταστάσεις και το εποπτικό υλικό τους προσβλέποντας σε πνευματικά και κοινωνικά οφέλη για τους δημότες τους.

Η εργασία διαρθρώνεται ως εξής: Αρχικά γίνεται αναφορά στο ιστορικό και στην σκοπιμότητα της έρευνας. Στην συνέχεια δίνεται το θεωρητικό πλαίσιο της έρευνας. Το **πρώτο κεφάλαιο** κάνει λόγο για την αναγκαιότητα του ανοικτού σχολείου στην σύγχρονη εποχή αφού πρώτα έχει οριστεί η φιλοσοφία και που αποβλέπει αυτή ως κύτταρο της εκπαιδευτικής διαδικασίας. Γίνεται επίσης συσχέτιση με τις αρχές που διέπουν την

λειτουργία του ανοικτού σχολείου και εξετάζονται οι σκοποί και οι επιδιώξεις του καθώς οι τρόποι που το καθιστούν επιτυχημένο στην κοινωνία.

Στο **δεύτερο κεφάλαιο** παρουσιάζονται οι παράγοντες οι οποίοι συντελούν στη επιτυχή λειτουργία του ανοικτού σχολείου. Στις επιμέρους ενότητες του κεφαλαίου εξετάζεται ρόλος του διευθυντή στην διαμόρφωση της φιλοσοφίας του ανοικτού σχολείου, η ανάπτυξη κουλτούρας συνεργασίας ανάμεσα στους εκπαιδευτικούς και τους γονείς και η συμβολή των τελευταίων στην διαμόρφωση του εξωστρεφούς σχολείου. Στην συνέχεια αναπτύσσονται οι επιδράσεις του ανοικτού σχολείου στην διάπλαση των μαθητών και καταγράφεται η συνεισφορά της τοπικής κοινωνίας προς το ανοικτό σχολείο. Στο τέλος του κεφαλαίου καθορίζονται τα οφέλη που προκύπτουν για τα μέλη της τοπικής κοινωνίας από την αλληλεπίδραση με την εκπαιδευτική κοινότητα της περιοχής τους.

Στο **τρίτο κεφάλαιο** δίνεται μια ενδεικτική πρόταση πρακτικής εφαρμογής της ιδέας του ανοικτού σχολείου, της ανοικτής Σχολικής βιβλιοθήκης, οποία μέσα από τις βιωματικές δράσεις της, αποδεικνύεται ο σημαντικός ρόλος της στην αναδιαμόρφωση της παιδείας και του πολιτισμού της τοπικής κοινωνίας, καθώς ο χώρος της γίνεται κέντρο αναφοράς για τους εμπλεκόμενους πολίτες.

Μετά αναπτύσσεται το ερευνητικό τμήμα της έρευνας και πιο συγκεκριμένα: στο **τέταρτο κεφάλαιο** διατυπώνονται ο στόχος, η αναγκαιότητα της έρευνας, τα ερευνητικά ερωτήματα της εργασίας, η ερευνητική μεθοδολογία και γίνεται αναφορά στην αξιοπιστία και την αντικειμενικότητα της. Ακολουθούν οι υποενότητες που περιγράφουν, το εργαλείο της έρευνας, τη δειγματοληψία, τη συλλογή δεδομένων. Επίσης καταγράφονται τα προβλήματα, οι δυσκολίες και το ζήτημα χρηματοδότηση της.

Στο **πέμπτο κεφάλαιο** παρουσιάζονται τα ευρήματα: γίνεται η ανάλυση και ο σχολιασμός των ερευνητικών δεδομένων που αναδεικνύουν το δυναμικό ρόλο του ανοικτού σχολείου, ο οποίος εκφράζεται μέσα από την εξωστρέφεια του και απεγκλωβίζεται από παθογένειες και αναχρονισμούς του παρελθόντος. Επιπρόσθετα είναι ικανό να εκφράσει το καινοτόμο και τα αίτημα της εποχής για βιωματική και συνεργατική μάθηση, όπου εκτός από την γνώση, καλλιεργεί την κοινωνικότητα και την υπευθυνότητα των πολιτών καθιστώντας τους ενεργούς μέσα από πρακτικές που διαμορφώνονται από τα τοπικά χαρακτηριστικά, το φυσικό και κοινωνικό περιβάλλον, τις γεωγραφικές, οικονομικές και κοινωνικές ιδιαιτερότητές της περιοχής (Ιωαννίδου, 2015).

Εν κατακλείδι αναφέρονται τα τελικά **συμπεράσματα** της έρευνας και ακολουθούν οι **προτάσεις** που απορρέουν μέσα απ' αυτήν.

Αμέσως μετά παρατίθενται η **Βιβλιογραφία** και το **Παράρτημα** στο οποίο παρουσιάζονται το ερωτηματολόγιο της έρευνας, οι πίνακες και τα ραβδογράμματα.

Η παρούσα εργασία φιλοδοξεί να αναδείξει την αναγκαιότητα του ανοικτού σχολείου στην εποχή μας και να καταδείξει ότι το ανοικτό σχολείο μπορεί να καταστεί κεντρικός πυλώνας πνευματικότητας και αξιών για την περιοχή στην οποία έχει την έδρα του. Επίσης, ότι τα προγράμματα και οι δράσεις του μπορούν να γίνουν γέφυρα συνεργασίας με την τοπική κοινωνία να την βελτιώσουν ποιοτικά και ενδυναμώσουν την συνοχή της.

ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

Κεφάλαιο 1: Η αναγκαιότητα του ανοικτού σχολείου στη σύγχρονη εποχή

1.1 Ιστορικό και σκοπιμότητα της έρευνας

Το σχολείο ιστορικά αποτελεί αναπόσπαστο κομμάτι της ελληνικής κοινωνίας. Ωστόσο καλείται διαρκώς να ανανεώνεται και να προσαρμόζεται στις ανάγκες της σύγχρονης κοινωνίας να επηρεάζει και να επηρεάζεται απ' αυτήν και συγχρόνως να διαμορφώνει καινούρια εκπαιδευτικά δεδομένα. Η σχέση εκπαιδευτικού και αναπαραγωγής της κοινωνίας έχει αναπτυχθεί και από τον Durkheim, E., (1922). Αναμφίβολα το σχολείο είναι ένας κοινωνικός οργανισμός και ως τέτοιος πρέπει να προετοιμάσει τους μαθητές για την ζωή και τον κόσμο (Παπαδόπουλος, 1996).

Οι σημαντικές αλλαγές που έχουν επέλθει στη σύγχρονη κοινωνική και την εκπαιδευτική πραγματικότητα έχουν επιφέρει έντονη διαφοροποίηση στις σχολικές μονάδες σε σχέση με το παρελθόν. Η γεωγραφία, η οικονομική κρίση, η πολυπολιτισμικότητα, η κρίση στο θεσμό της οικογένειας και οι μεταναστευτικές ροές επηρεάζουν τους μαθητές και κυρίως τους εφήβους που προσπαθούν να χειραφετηθούν, να προσδιορίσουν την ταυτότητα τους, να επιβληθούν και να ξεχωρίσουν ανάμεσα στους συνομηλίκους τους αρκετές φορές με αποκλίνουσες και παραβατικές συμπεριφορές.

Η ενδοσχολική ζωή επιδρά και διαμορφώνει την προσωπικότητα των μαθητών (Καραμανέ, 2011). Ο εκπαιδευτικός της χώρος γίνεται η μικρογραφία της ευρύτερης κοινωνίας από την οποία επηρεάζεται. Αναμφισβήτητα η δυναμική του εκπαιδευτικού συστήματος καθορίζεται από τις δυνατότητες της συνεχούς προσαρμογής του, η οποία εκφράζεται από την αμφίδρομη σχέση της εκπαίδευσης και της κοινωνικής πραγματικότητας. Το παλιό απαρχαιωμένο σχολείο βρίσκεται σε αντιδιαστολή με την σύγχρονη πραγματικότητα η οποία καλεί όλη την εκπαιδευτική κοινότητα να βρίσκεται σε διαρκή εγρήγορση με τα καινούργια δεδομένα στο κοινωνικό γίνεσθαι.

Στο παλιό σχολείο κυριαρχούσε η παιδαγωγική αντίληψη που καλλιεργούσε τις ανθρωπιστικές αξίες σε όλο το εύρος των μαθημάτων σε αντίθεση με το σημερινό που κυριαρχεί η πληροφορία ενώ η γνώση και οι αξίες υπολείπονται. Οι υποστηρικτές της παραδοσιακής εκπαιδευτικής μεθόδου πρέσβευαν την μεταφορά της γνώσης από γενιά σε

γενιά. Το σχολείο του παρελθόντος έδινε έμφαση στην αφομοίωση και ήταν επιλεκτικό στην μάθηση καθώς όλοι οι μαθητές δεν συνέχιζαν την μόρφωση τους σε όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης. Το σημερινό σχολείο είναι μαζικό με την υποχρεωτική εκπαίδευση στο Γυμνάσιο και η μετάβαση των μαθητών στο Λύκειο να θεωρείται σχεδόν αυτονόητη (Τσούλια. χ.χ)

Από το σύγχρονο σχολείο ο μαθητής αποκομίζει εκτός από την συγκέντρωση γνώσης, κριτική σκέψη, αξιολόγηση των πηγών, σύνθεση, ουσία και αποτελεσματικότητα και εστιάζει την γνώση του σε έναν κόσμο που αλλάζει συνεχώς με γρήγορους ρυθμούς (Πολλάλης, χ.χ). Η συνεχώς αυξανόμενη πολυπλοκότητα των κοινωνιών σε εθνικό και σε παγκόσμιο επίπεδο άλλαξαν το περιεχόμενο της μάθησης γιατί η σύγχρονη ζωή αναγκάζει τους πολίτες να συσχετισθούν και να συνεργαστούν σε καινούργιες καταστάσεις δημιουργικά και εποικοδομητικά. Αν το ζητούμενο μέσα στις κοινωνίες είναι η συνεργασία των πολιτών για να μπορέσουν οι κοινωνίες να προχωρήσουν ομαλά και ανοδικά τότε θα πρέπει να ασκηθούν οι μαθητές στα σχολεία ως αυριανοί πολίτες για την συνεργατική πορεία στην μελλοντική τους ζωή (Κορδάκη χ.χ).

Πιστεύουμε ότι σκοπός του σχολείου είναι να αναπτύξει την συναισθηματική και κοινωνική αγωγή των μαθητών σε συνδυασμό με τα γνωστικά αντικείμενα που παρέχονται μέσα από τα Αναλυτικά Προγράμματα Σπουδών του Υπουργείου Παιδείας. Εκτός από τα Αναλυτικά Προγράμματα Σπουδών και τις οδηγίες του Υπουργείου Παιδείας, κάθε σχολείο έχει τον δικό του εσωτερικό κανονισμό λειτουργίας στο οποίο αναφέρονται ρητά και με σαφήνεια οι κανόνες που συμβάλλουν στην εύρυθμη λειτουργία του και την ποιοτική του άνοδο.

Μέσα στο πλαίσιο του ποιοτικού ρόλου του σχολείου πρέπει να αναπτυχθούν εκείνες οι προϋποθέσεις οι οποίες θα οδηγήσουν την σχολική μονάδα σε άνοιγμα προς την κοινωνία. Σύμφωνα με την Πετρίδου (2000), η σχολική μονάδα χαρακτηρίζεται ως ένα ανοιχτό σύστημα, μέρος του ευρύτερου εκπαιδευτικού συστήματος που ως παραγωγικό σύστημα μετασχηματίζει τις εισροές δηλαδή τους ανθρώπινους πόρους, τις υποδομές και τον εξοπλισμό κ.α. σε εκροές δηλαδή νέες γνώσεις και αλλαγές συμπεριφορών και στερεοτύπων. Με την παρούσα εργασία ευελπιστούμε ότι οι γνώσεις που θα αποκτηθούν, θα μας βοηθήσουν να σχεδιάσουμε την προοπτική του σχολείου μας στην καινούρια δυναμική του (Χαλκιάς, 2015) η οποία θα ενδυναμώσει το σχολείο, θα αποκαταστήσει την αξιοπιστία του προς την κοινωνία, θα δημιουργήσει ευχάριστο μαθησιακό επιβάλλον για τους μαθητές και εργασιακό για τους διδάσκοντες καθηγητές.

Με την παρούσα έρευνα δεν θέλουμε να δείξουμε τις διαφορετικές θεωρίες ή αντιλήψεις που υπάρχουν για το τι είναι το «ανοικτό σχολείο», πώς ορίζεται και ποια είναι η φιλοσοφία του, αλλά να δούμε τις ανάγκες των καιρών που οδηγούν περισσότερο στη σύγκλιση παρά στη διάσταση των απόψεων για τη βελτίωση της παρεχόμενης παιδείας που πηγάζει απ' αυτό. Μέσα σε έναν κόσμο που συνεχώς αλλάζει, το ανοικτό σχολείο κάτω από ένα νέο πρίσμα χωρίς αλληλοαποκλεισμούς και εσωστρέφειες θα έχει την δυνατότητα να συγχρονίζεται με την εποχή και τους πολίτες, θα τους τροφοδοτεί και θα τροφοδοτείται απ' αυτούς με παιδεία, πολιτισμό και αξίες.

Είναι γνωστό ότι τα διαφορετικά εθνικά και κοινωνικοπολιτιστικά περιβάλλοντα (Mialaret, G. 1996) φανερώνουν ότι υπάρχουν κοινά χαρακτηριστικά σε όλους τους ανθρώπους, σε όλες τις κοινωνίες παρά τις διαφορετικές αποκλίσεις ανάλογα με τον τρόπο που μεγαλώνουν τα παιδιά. Το σχολείο θεωρείται ότι είναι κάτι περισσότερο από ένα απλό άθροισμα στοιχείων στο οποίο δημιουργούνται διασυνδέσεις - σχέσεις των μερών του, που βρίσκονται σε συνεχή αλληλεπίδραση.

Η αφόρμηση για την εν λόγω εργασία δόθηκε από την θέση ευθύνης που ανέλαβα ως διευθύντρια σε Γενικό Λύκειο του Νομού Χαλκιδικής. Σε συνδυασμό με την πολυετή μου υπηρεσία μου σε διάφορες σχολικές μονάδες ανά την Ελληνική επικράτεια με οδήγησαν σε προβληματισμό να αναζητήσω τις αιτίες απαξίωσης του σχολείου και της αποδυνάμωσης του από τον πνευματικό και πολιτιστικό του ρόλο. Αναρωτήθηκα επίσης γιατί έπαψε να είναι το σχολείο κεντρικός άξονας πνευματικότητας και πολιτισμού στις κοινωνίες των οποίων αποτελεί ουσιαστικό κομμάτι. Μου κεντρίστηκε το ενδιαφέρον να βρω τις αιτίες της απαξίωσης και της αναξιοπιστίας που εισπράττει το σχολείο από τους πολίτες και επιπλέον να θέσω στόχους και να βρω τρόπους ώστε να αλλάξει η υφιστάμενη κατάσταση, προτείνοντας και υλοποιώντας δράσεις που θα οδηγήσουν την σχολική μονάδα που υπηρετώ σε ποιοτική άνοδο και πνευματική καταξίωση.

1.2. Η σχολική μονάδα ως ένα κύτταρο μάθησης

Το σχολείο στις μέρες μας αντιμετωπίζει πολλές προκλήσεις. Το κοινωνικό περιβάλλον του είναι ασταθές και ρευστό, υπάρχουν πολλοί παλινοστούντες μαθητές, πρόσφυγες μαθητές και γερασμένο ηλικιακά εκπαιδευτικό προσωπικό, ενώ η ελληνική οικογένεια βρίσκεται σε κρίση και ταυτόχρονα οι τεχνολογικές εξελίξεις προχωρούν με γρήγορους ρυθμούς. Το σχολείο για να κάνει την γνώση κατάκτηση των μαθητών πρέπει να

εφαρμόζει μεθόδους βιωματικής μάθησης και να στοχεύει στην ζωντανή και δυναμική γνώση κάνοντας την ελκυστική και αποτελεσματική. Το σχολείο οφείλει να αξιοποιεί τις κλίσεις, τα χαρίσματα και τις δυνατότητες των μαθητών και να γίνεται χώρος μάθησης και πειραματισμού για να ανταποκρίνεται στην ρευστότητα των εποχών. Κάθε εκπαιδευτικό σύστημα έχοντας ως κέντρο τους μαθητές πρέπει να εστιάζει στην μάθηση της κριτικής σκέψης, στην αξιολόγηση των πληροφοριών και στην σύνθεση πολυπλοκότητας καθώς και δημιουργία σωστών χαρακτήρων και προσωπικοτήτων.

Το σχολείο είναι επίσης ο επίσημος θεσμός που εκτός από την καλλιέργεια και την μετάδοση της γνώσης, την πιστοποιεί, και με την σφραγίδα του, την επισημοποιεί και την νομιμοποιεί στην κοινωνία (Βοζίκη, 2009).

Μέσα στο σχολείο οι μαθητές εκτός από την κατάκτηση γνώσεων, αποκτούν κριτική σκέψη, μαθαίνουν να αξιολογούν ανθρώπους και καταστάσεις και να δομούν τον χαρακτήρα και την προσωπικότητα τους (Ξωχέλλης, 2002). Ενδυναμώνουν τη δημιουργικότητα τους, τη φαντασία, και τις εκφραστικές ικανότητες τους τόσο στο νοητικό όσο και στο ψυχικό τομέα. Η δυνατότητα να εκφράζουν τον εσωτερικό τους κόσμο, τα συναισθήματα τους και τις ιδέες τους, εντείνουν στους μαθητές το αίσθημα της ελευθερίας, τις επικοινωνιακές και τις κοινωνικές δεξιότητες τους. Επίσης οι μαθητές ενδυναμώνουν την αυτοπεποίθηση και την αυτοεκτίμησή τους, αυτό βέβαια εξαρτάται και από τις σχέσεις που αναπτύσσουν οι άνθρωποι με το κοντινό τους περιβάλλον (Neuman, 2002), με αποτέλεσμα το σχολείο να γίνεται κύτταρο πολλών ειδών μάθησης.

Το σχολείο αποτελεί τον βασικότερο πυλώνα κάθε κοινωνίας και με την εκάστοτε δυναμική που αναπτύσσει νοηματοδοτεί και την αναπτυξιακή πορεία του λαού μας. Για την αναπτυξιακή προοπτική των ανθρώπων τόσο την προσωπική όσο και την συλλογική το κλειδί είναι η παιδεία ενός τόπου. Τα σχολεία προετοιμάζει τους αυριανούς πολίτες και θωρακίζει τους μαθητές απέναντι στις ανταγωνιστικές και απαιτητικές καταστάσεις των εποχών. Επιπρόσθετα τους μαθαίνει τον αυτοσεβασμό και τον σεβασμό των συνανθρώπων, καλλιεργεί το ήθος στις διαχρονικές αξίες και τους καθιστά κοινωνικά ευαίσθητους με το με το βλέμμα στραμμένο στο μέλλον.

Δυστυχώς το σημερινό σχολείο δεν είναι ελκυστικό για τους μαθητές, οι οποίοι το βρίσκουν απαρχαιωμένο και μακριά από την πραγματικότητα. Τα όποια προβλήματα που αναδεικνύονται μέσα από την λειτουργία του μπορούν να ξεπεραστούν με την ανάπτυξη της συνεργασίας ανάμεσα στους εκπαιδευτικούς, τους γονείς και τους μαθητές.

Οι γονείς μπορούν να αποκτήσουν φωνή και να εκφράσουν τους προβληματισμούς τους, συμμετέχοντας ενεργητικά στην συνδιαμόρφωση της σχολικής ζωής για ωφέλεια των παιδιών τους.

Οι εκπαιδευτικοί απομακρυσμένοι από νοοτροπίες και πρακτικές του παρελθόντος μπορούν να λειτουργήσουν ως εμπυχωτές και συνοδοιπόροι της μαθησιακής διαδικασίας προς όλους τους μαθητές (Καλαμπούκας, Μουχταρίδης, Μεσελίδου 2009).

Οι εκπαιδευτικοί επίσης, μπορούν να αλλάξουν το επαγγελματικό τους περιβάλλον, να βγουν από την αίσθηση της απαξίωσης που βιώνουν ξεπερνώντας την επιφυλακτικότητα απέναντι στην καινοτομία και την αλλαγή. Συνήθως οι άνθρωποι αντιστέκονται στις αλλαγές και στο καινούριο επειδή το θεωρούν ως απειλή και κλείνονται στο «γνωστό» και στο «καθιερωμένο» διατηρώντας την ασφάλεια τους (Κόπτης, Νάκου 2009). Η ενδυνάμωση του εκπαιδευτικού με συνεχείς επιμορφώσεις στην κοινωνία της Πληροφορίας και της Τεχνολογίας, με τη δυνατότητα πρόσβασης σε πλατφόρμες ψηφιακού εκπαιδευτικού υλικού και την δημιουργία εκπαιδευτικών σεμιναρίων σε συνδυασμό με την παροχή διδακτικών εργαλείων ώστε να μπορούν να σχεδιάζουν τα μαθήματα που θα διδάξουν, με την κατασκευή ελκυστικών και δημιουργικών δραστηριοτήτων για τους μαθητές τους, θα μπορέσουν να αποκαταστήσουν το κύρος τους και να αναδείξουν τον εκπαιδευτικό πρωταγωνιστή στην ποιοτική αναβάθμιση του σχολείου.

Μέσα σε ένα δημιουργικό σχολείο διευρύνονται οι ορίζοντες των μαθητών, και των εκπαιδευτικών, κατακτάται η γνώση, ενισχύεται ο προβληματισμός και η κριτική σκέψη, η αυτενέργεια των παιδιών, ενδυναμώνεται η εμπιστοσύνη των γονέων απέναντι στο εκπαιδευτικό σύστημα και με την διαρκή επικοινωνία και συνεργασία όλων, το σχολείο ανοίγεται στην κοινότητα και η κοινότητα μετέχει ενεργά στο σχολείο.

Θεωρούμε πως η διασύνδεση του σχολείου με την τοπική κοινωνία είναι αναγκαία, γιατί συμβάλλει κομβικά στην εξέλιξη των τοπικών κοινωνιών και των μαθητών με καταλυτικές επιδράσεις στα χαρακτηριστικά της προσωπικότητας, της συμπεριφοράς, και των αντιλήψεων τους σχετικά με τον γεωγραφικό, κοινωνικό και πολιτιστικό περιβάλλον στο οποίο υπάγεται η σχολική μονάδα.

1.3. Τι είναι το ανοικτό σχολείο και σε τι αποβλέπει

Είναι ένας θεσμός μέσω του οποίου αξιοποιούνται οι δημιουργικές ικανότητες, τα ταλέντα των πολιτών, ο ελεύθερος χρόνος τους, η αγάπη για την περιοχή στην οποία ζουν, η τοπική τους παράδοση και ιστορία, η ντοπιολαλιά, η κουζίνα τους, οι ντόπιοι τεχνίτες, οι επιστήμονες, οι καλλιτέχνες και οι πνευματικοί δημιουργοί. Είναι το σχολείο που ενθαρρύνει την διαφορετικότητα, την δημιουργικότητα, την πρωτοβουλία κι την φαντασία των διδασκομένων, διδασκόντων και των πολιτών της τοπικής κοινωνίας. Αναδεικνύει τα ενδιαφέροντα της περιοχής και αφουγκράζεται τις ανάγκες της.

Τα στοιχεία που προσδιορίζουν το ανοικτό σχολείο είναι η εξωστρέφεια του και η σύνδεσή του με τις πραγματικές καταστάσεις του γεωπολιτιστικού χώρου που ανήκει. Που δίνει κίνητρα στην σχολική κοινότητα και ανοίγει διαύλους επικοινωνίας με την κοινωνία. Η σύζευξη ή η αντιπαράθεσή του με τα κοινωνικά δρώμενα μπορεί να διαμορφώσει ικανούς και δραστήριους πολίτες ειδικά στις σύγχρονες κοινωνίες μας που χαρακτηρίζονται από πολιτισμική ποικιλότητα (Κατασαρός, 2006).

Το ανοικτό σχολείο θωρακίζει τους μαθητές με αξίες και τους καθιστά αυριανούς πολίτες που θα μπορούν να αξιολογούν και να διαχειρίζονται πληροφορίες, γνώσεις, καταναλωτικά αγαθά, αξίες, πολιτισμό, περιβάλλον, ιστορία, συμβίωση και ανεκτικότητα με το διαφορετικό και αγάπη για τον άνθρωπο και την πατρίδα (Δρογίδης, χ.χ.).

Γιατί η γνώση που αμβλύνει τις κοινωνικές διακρίσεις και αντιμάχεται τους αποκλεισμούς συμβάλει κατά πολύ στην δημιουργία του δημοκρατικού πολιτεύματος (Δαμανάκη κ.α., 2006).

Το ανοικτό σχολείο οφείλει ανεμπόδιστα, ισότιμα, με διαφάνεια και χωρίς διακρίσεις να επιτρέπει σε όλους τους πολίτες της χώρας να μετέχουν στην γνώση που προσφέρει και να ωφελούνται από τις δυνατότητες του εκπαιδευτικού συστήματος. Αυτό συνεπάγεται ότι το ανοικτό σχολείο είναι από τη φύση του δημοκρατικό και ανεκτικό.

Το σύγχρονο σχολείο είναι το ανοικτό σχολείο που ενσωματώνει στην διδακτική διαδικασία την ενεργητική συμμετοχή των μαθητών όπου οι μαθητές ξεφεύγουν από την αποστήθιση, αποκτούν αυτονομία της μάθησης, συνεργάζονται και επικοινωνούν ενεργά μεταξύ τους σε σχέσεις δημιουργικής αλληλεπίδρασης ([Θεοδωρόπουλος, χ.χ.](#)), καθώς η μάθηση γίνεται συνεργατική γνώση (Σγουροπούλος & Κουτουμάνος, 2001) και η κοινωνικοποίηση δυναμική λειτουργία που δεν σταματάει ποτέ. Γιατί [« η κοινωνικοποίηση είναι η εσωτερική προσωπική αφομοίωση κοινωνικών ρόλων και συμβόλων, κανόνων και προτύπων, αξιών και συμπεριφορών που επικρατούν σε μια κοινωνία δεδομένης εποχής.](#)

Είναι το νήμα μέσω του οποίου οι κοινωνίες εκυφαίνουν την ιστορία τους και διαμορφώνουν το μέλλον τους» (Τσούλιας, 2016).

Το παραδοσιακό σχολείο αμφισβητείται πολλές δεκαετίες με κύριες αιτίες της αμφισβήτησης τις αλλαγές στην παρεχόμενη γνώση και των αλλαγών που επήλθαν στο κοινωνικό και οικονομικό περιβάλλον (Παπασαράντος, χ.χ)

Το νέο σχολείο οφείλει να συνδέεται με τις τοπικές κοινωνίες. Θεσμικά στο σύγχρονο ανοικτό σχολείο ουσιαστικό ρόλο έχουν όλοι: οι εκπαιδευτικοί, οι γονείς, οι ίδιοι οι μαθητές, η τοπική αυτοδιοίκηση. Οι πολίτες μέσα από μια νέα σχέση παιδείας και τοπικής κοινωνίας, δεν απομονώνονται από τη σχολική ζωή, έχουν φωνή, αξιοποιούν τα τοπικά χαρακτηριστικά της και συμμετέχουν ενεργητικά στην συνδιαμόρφωση της σχολικής ζωής.

Το ανοικτό σχολείο προετοιμάζει τους νέους με τις δια βίου γνώσεις του να ασκούν το ρόλο του ενεργού και υπεύθυνου πολίτη και να συμβάλλουν με επιτυχία στην κοινωνική πολιτιστική ζωή του τόπου τους. Οι μαθητές αποκτούν ταυτότητα και συνείδηση με βάση τις αξίες της συλλογικότητας και της αλληλεγγύης, του σεβασμού και της ιδιαιτερότητας των άλλων. Μέσα από την ιστορία και τον πολιτισμό, μαθαίνουν να ζουν και να προοδεύουν στο σύγχρονο πολυπολιτισμικό περιβάλλον (Από το Σήμερα στο Νέο Σχολείο με πρώτα τον Μαθητή. [www. Minedu.gov](http://www.Minedu.gov))

Οι μαθητές εκπαιδεύονται μέσα από τις δράσεις και τα προγράμματα βιωματικού χαρακτήρα σε δεξιότητες προσωπικής και κοινωνικής ανάπτυξης και το σχολείο λειτουργεί ως κοινότητα. Μέσα στην κοινότητα οι άνθρωποι αποκτούν ταυτότητα. Αυτή η ταυτότητα προσδιορίζει και το ύφος της σχολικής μονάδας. Έτσι το σχολείο βρίσκεται σε σχέση ανάδρασης με την τοπική κοινωνία. Το σχολείο αναπτύσσει αξίες πρωτίστως ως βίωμα παρά ως γνώση και ως δημόσιος χώρος μπορεί να αναπτύξει την αρχή της συμμετρικότητας που είναι απαραίτητη για την πρόοδο των κοινωνιών.

Οι καινούριες εκπαιδευτικές ανάγκες και οι κοινωνικές πρακτικές κατατείνουν στο γεγονός ότι το σχολείο πέρα από τον εκπαιδευτικό ρόλο του θα πρέπει να λειτουργεί κι ως πόλος πνευματικότητας και καλλιέργειας πολιτισμού και κοινωνικότητας για την τοπική κοινωνία. Η αναγκαιότητα των αλλαγών είναι επιτακτική με αποτέλεσμα να ωθεί το σχολείο να υιοθετεί πρακτικές ώστε να βρίσκεται σε αλληλεπίδραση με τις περιβαλλοντικές, γεωγραφικές, οικονομικές, πολιτιστικές ιδιαιτερότητες της περιοχής. Η μελέτη των ιδιαιτεροτήτων της τοπικής και της ευρύτερης κοινωνίας με την αξιοποίηση του πνευματικού ρόλου του σχολείου μπορεί να συμβάλλει ουσιαστικά στην πολιτιστική

αναβάθμιση της περιοχής (Ιωαννίδου, 2015) και να γεφυρώσει το χάσμα που υπάρχει ανάμεσα τους. Θα πρέπει να επισημάνουμε ότι η σύζευξη του σχολείου με την κοινωνία δεν γίνεται αυτομάτως αλλά απαιτείται προσπάθεια και σχεδιασμός δράσεων των τοπικών φορέων, των γονέων, της εν γένει της εκπαιδευτικής κοινότητας και των πνευματικών ανθρώπων που θα συνδράμουν ουσιαστικά και μακροπρόθεσμα στην ανανέωση του.

Είναι πολύ σημαντικό να διερευνηθεί το εξωτερικό περιβάλλον του σχολείου και οι νοοτροπίες που το καθορίζουν γιατί αυτές θα προσδιορίσουν τον ανοικτό χαρακτήρα του. Τα προβλήματα που μπορούν να προκύψουν μπορεί να αποβούν τροχοπέδη αν δεν αντιμετωπιστούν με σοβαρότητα και υπευθυνότητα. Αυτό σημαίνει ότι θα πρέπει να υπάρξει πληροφόρηση και εκπαίδευση από και προς όλους τους φορείς γιατί πολλές φορές οι προσωπικές αντιλήψεις και οι έντονοι τοπικισμοί είναι ικανοί να τορπιλίσουν και να αποδυναμώσουν κάθε προσπάθεια.

Πρέπει να επισημανθεί ότι οι αλλαγές δεν γίνονται αυτομάτως αλλά χρειάζεται σκληρή δουλειά, αφοσίωση και ενημέρωση για τα επιδιωκόμενα αποτελέσματα. Γιατί τα στερεότυπα και οι νοοτροπίες δεν αλλάζουν εύκολα στις κοινωνίες και ειδικά σε αυτές που βρίσκονται στην επαρχία. Ενόστε αναπτύσσουν μηχανισμούς συντήρησης, οπισθοδρόμησης και αναβλητικότητας. Ας μην ξεχνάμε ότι ο φόβος του καινούργιου μαζί με την έλλειψη εμπιστοσύνης και την κακή επικοινωνία μπορεί να εμποδίσει να βλαστήσει το καινούριο.

1.4. Οι βασικές αρχές του ανοικτού σχολείου

Η σημερινή πολυπολυσμικότητα των κοινωνιών και οι μεταναστευτικές ροές στην χώρα μας αλλάζουν άρδην και την εκπαιδευτική πραγματικότητα και την αναγκάζουν να προσαρμοστεί στα καινούργια δεδομένα. Και ενώ η είσοδος των τοπικών κοινωνιών στην διαμόρφωση των εκπαιδευτικών μεταρρυθμίσεων σε χώρες του εξωτερικού είναι δεδομένες η ελληνική πραγματικότητα υστερεί σε αυτό, αν και τελευταία εμφανίζονται με δειλά βήματα τεκμηριωμένες προτάσεις που υιοθετούν την άποψη ότι από τα Αναλυτικά Προγράμματα των γνωστικών αντικειμένων θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη η πολιτιστική και την περιβαλλοντική περίμετρος των σχολικών μονάδων.

Κάτω από το πρίσμα των αλλαγών στην κοινωνία και στο περιβάλλον οφείλει το σχολείο να εναρμοστεί για να διασώσει τον πνευματικό του ρόλο ώστε να μην είναι αναχρονιστικό και βαρετό που θα παρέχει τυπικές γνώσεις και θα το καθιστά παράταιρο με

τις συνθήκες των ημερών. Κρίνεται απαραίτητο οι οποιοσδήποτε αλλαγές να μπορούν να υλοποιηθούν και να μην μείνουν προτάσεις στα χαρτιά οι οποίες μπορεί να είναι εξαιρετικές αλλά πολλές φορές είναι ανεδαφικές. Συνεπώς οι αλλαγές, οι συσχετισμοί, οι ανατροπές ή οι βελτιώσεις πρέπει να γίνονται με μελέτη και στοχοθεσία η οποία θα αφορά τις συγκεκριμένες συνθήκες και τις συγκεκριμένες σχολικές μονάδες. Βασικές προϋπόθεσες για την αποτελεσματικότητα του ανοικτού σχολείου προς την κοινωνία είναι, αυτοί που θα προτείνουν και θα υλοποιήσουν το άνοιγμα του να δεσμευτούν για τα οφέλη και την διαρκή πνευματική τροφοδότηση προς την κοινωνία.

Γι αυτό είναι σημαντικό να καλλιεργηθεί και να προωθηθεί η κουλτούρα του ανοικτού σχολείου, για να μπορέσει το σχολείο να καταστεί εστία πνευματικής και πολιτιστικής ανάπτυξης μέσα από την καινοτομία και τις καλές πρακτικές, χωρίς να αγνοεί τις παραδόσεις, την ιστορία και τις ευαισθησίες του κοινωνικού περιβάλλοντος στο οποίο ανήκει.

Ιδιαίτερη έμφαση πρέπει να δίνεται στις συνεργασίες που θα αναπτύξει το σχολείο με μουσεία, ιστορικούς, πολιτιστικούς συλλόγους, παραγωγικές και συνεταιριστικές ενώσεις, συλλόγους γονέων, καταξιωμένους επιστήμονες και πνευματικούς ανθρώπους.

Μέσα από αυτό το συνεργατικό περιβάλλον μάθησης θα πρέπει να καλλιεργηθεί η αγάπη και ο σεβασμός για το σχολείο. Το σχολείο θα αποκτήσει το κύρος και την αξιοπιστία που θεσμικά του αρμόζει ενώ παράλληλα θα απεγκλωβιστεί από τον συντηρητισμό και την αναχρονιστικότητα του. Οι νέες προκλήσεις απαιτούν νέες γνώσεις, νέες δεξιότητες και ικανότητες οι οποίες θα διαχέονται στην τοπική κοινωνία και θα βοηθήσουν τους πολίτες να συμμετάσχουν με ενεργό ρόλο και σχέση ανάδρασης με το σχολείο.

Σε ένα συνεργατικό περιβάλλον μάθησης όπου όλοι θα μαθαίνουν ανεξαρτήτως ηλικίας και διαφορετικότητας το σχολείο θα είναι κέντρο αναφοράς και συνάντησης για όλους τους πολίτες οι οποίοι θα συμμετέχουν στην μαθησιακή διαδικασία με ενεργό και ζωντανό ρόλο.

Ανακεφαλαιώνοντας θα συνοψίζαμε τις αρχές του ανοικτού σχολείου

α. ανταπόκριση στις σύγχρονες κοινωνικές προκλήσεις και στις ανάγκες των μαθητών και μαθητριών.

β. έμφαση στις ανθρωπιστικές αξίες, στη δημοκρατία, στον σεβασμό και στη διεκδίκηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

- γ. εξωστρέφεια, το σχολείο πρέπει να λειτουργεί ως συνδετικός ιστός και γέφυρα επικοινωνίας και φιλίας με την γειτονιά και την κοινωνία.
- δ. συμμετοχικότητα. Ουσιαστική συμμετοχή όλων των μαθητών, των εκπαιδευτικών των γονέων με ενεργητική και σταθερή προσφορά.
- ε. δικτύωση με επιστημονικούς, κοινωνικούς φορείς, την τοπική κοινότητα και με δομές ψυχικής υγείας, συμβουλευτικής και κοινωνικής ένταξης.
- στ. βιωματικότητα, ελκυστικότητα και ενδιαφέρον για τους μαθητές και τις μαθήτριες του, με σεβασμό της παιδικής και εφηβικής ηλικίας.
- ζ. καταπολέμηση της μαθητικής διαρροής, της περιθωριοποίησης και του κοινωνικού αποκλεισμού.

1.5. Οι σκοποί και οι επιδιώξεις του θεσμού

Το σχολείο είναι από τη φύση του δυναμικό κι όχι στατικό. Στο πλαίσιο της λειτουργίας του και στην αρχή της σχολικής χρονιάς τίθενται οι στόχοι της κάθε σχολικής μονάδας. Γίνεται προγραμματισμός των εκδηλώσεων- δράσεων του και καθορίζεται ο τρόπος λειτουργίας του. Στο πλαίσιο της λειτουργίας του συνήθως οι στόχοι είναι βραχυπρόθεσμοι έως και ετήσιοι. Το ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα με την νομοθεσία του δεν επιτρέπει μακροπρόθεσμους σχεδιασμούς γιατί για οποιαδήποτε δράση εντός και εκτός σχολικής μονάδας που εμπλέκονται μαθητές απαιτείται ειδική άδεια από την προϊσταμένη αρχή και πολλές φορές και από το υπουργείο Παιδείας. Επίσης πρέπει οι γονείς-κηδεμόνες συνήθως με υπεύθυνη δήλωση να παρέχουν την άδεια τους ώστε τα παιδιά τους να μπορούν να συμμετέχουν, ειδικά σε δράσεις που αναπτύσσονται πέραν του σχολικού ωραρίου.

Θα πρέπει να λάβουμε υπόψη μας ότι ο Σύλλογος Διδασκόντων το κατεξοχήν συλλογικό όργανο του σχολείου, για την άσκηση διοικητικού έργου έχει επί της ουσίας ελάχιστες δυνατότητες να διαμορφώσει την πολιτική της σχολικής μονάδας. Συνήθως οι αποφάσεις του αφορούν τις σχολικές εκδρομές και τις διδακτικές επισκέψεις (Ιωαννίδου, 2015). Το τελευταίο καιρό γίνονται προσπάθειες ώστε να ενδυναμωθεί ο ρόλος του Συλλόγου Διδασκόντων και να μπορεί να διαδραματίσει ουσιαστικό ρόλο στην ανάπτυξη της σχολικής μονάδας.

Στην σημερινή εποχή με την ανάμειξη πολλών πληθυσμών και πολιτισμών είναι σημαντικό να αναδειχθούν τα πολιτισμικά χαρακτηριστικά της κοινωνίας μέσω των

δράσεων του έτσι ώστε το σχολείο να αρχίσει να γίνεται κέντρο αναφοράς των κατοίκων. Δημιουργώντας νέες πρακτικές και δεδομένα αποκτά την δυνατότητα να παρέμβει δυναμικά και ανανεωτικά στον πολιτισμό της κοινωνίας. Με τις δράσεις του επίσης ξεφεύγει από την στενή νοοτροπία του παραδοσιακού ρόλου και να απεγκλωβίζεται από την εσωστρέφεια του. Ενεργοποιώντας τη δημιουργικότητα του, μέσα από την ποικιλία των δραστηριοτήτων του δημιουργεί θετικές συνθήκες για να γίνει αξιόπιστο και ελκυστικό.

Ο επαναπροσδιορισμός του σχολείου διαμορφώνει ένα καινούριο πλαίσιο αναφοράς σχέσεων και επικοινωνίας με τους πολίτες, ενσωματώνει τα στοιχεία και τις ανάγκες της σύγχρονης ζωής και καλλιεργεί την αποδοχή και την κατανόηση μέσα από την συλλογικότητα. Διαμορφώνει μελλοντικούς πολίτες ικανούς να συμμετάσχουν στα κοινά και υπεύθυνους να μετέχουν σε λήψεις αποφάσεων για κοινωνική και πολιτική αποτελεσματικότητα (Φλουρής και Μασσιάλας, 1988, σελ.40).

Σκοπός του ανοικτού σχολείου είναι η αγωγή, η μάθηση, η καλλιέργεια δεξιοτήτων και η γνωστική, συναισθηματική, κοινωνική ανάπτυξη των μαθητών σε σχέση αναφοράς τόσο για τους μαθητές όσο και για τις οικογένειες τους. (Τσιαντή, χ.χ.) τα οποία επιτυγχάνονται:

- α. Με την ενεργοποίηση των μελών της τοπικής κοινωνίας για ευαισθητοποίηση και συμμετοχή στα προβλήματα της περιοχής τους.
- β. Με την ανάπτυξη πνευματικού, εθελοντικού, αθλητικού και συνεργατικού πνεύματος της κοινωνίας
- γ. Μέσα από την αξιοποίηση των χώρων των διδακτηρίων, όπως της σχολικής βιβλιοθήκης, των εργαστηρίων, της αίθουσας πολλαπλών χρήσεων, του αύλιου χώρου και του γυμναστηρίου ως εστία παιδείας, πολιτισμού και αξιών.
- δ. Με τη σύσφιξη των σχέσεων μεταξύ των κατοίκων της κοινότητας ή του Δήμου και του σχολείου.
- ε. Με τη δυνατότητα σε πρόσωπα, σωματεία, οργανώσεις, συλλόγους να προβάλλουν το έργο τους στο τοπικό και ευρύτερο κοινό μέσω του σχολείου.
- στ. Με τη την ανάπτυξη εκπαιδευτικών προγραμμάτων,
- ζ. Με δράσεις και επισκέψεις σε χώρους φυσικού κάλλους, αρχαιολογικής και ιστορικής αξίας, όπου οι μαθητές θα καλλιεργήσουν και θα προβάλλουν τα ταλέντα και την προσφορά τους.

Το σύγχρονο σχολείο ανακαλύπτει τα ταλέντα, την ιδιοφυία και τα χαρίσματα των μαθητών (Αλαχιώτης, 2002) και το ανοικτό σχολείο τους καθιστά ικανούς να πορεύονται με

το νου και τις αισθήσεις τους σε έναν κόσμο που μεταβάλλεται συνεχώς (Ρέλλος, 2000) ανταποκρινόμενο στις ανάγκες και τις απαιτήσεις των καιρών.

Το ανοικτό σχολείο είναι η γέφυρα φιλίας και επικοινωνίας με την γειτονιά και τους πολίτες (Χαραβιτσίδα, χ.χ). Προσφέρει χαρά και ικανοποίηση, καταπολεμά την μαθητική παραβατικότητα, εναντιώνεται στον αποκλεισμό και στην περιθωριοποίηση, αντιστέκεται στις εξαρτήσεις και στα ναρκωτικά σε αμφίδρομη σχέση μια που η τοπική κοινωνία συμβάλλει στην αποτελεσματικότητα του σχολείου και από την άλλη ένα εξωστρεφές σχολείο μπορεί να συμβάλλει στην διαμόρφωση της κοινωνίας (Τσιαντή, χ.χ).

Για να εδραιωθεί η σχέση ανάδρασης ανάμεσα στην εκπαιδευτική κοινότητα και την τοπική κοινωνία απαιτούνται προσπάθειες και όραμα από όλες τις πλευρές. Η ενδυνάμωση της κοινότητας είναι εφικτή αν το σχολείο μπορέσει να γίνει κέντρο συνάντησης και συναναστροφής των κατοίκων, μέσα από την οποία θα καλλιεργήσουν την γνωριμία τους, θα συνεργαστούν και θα αναπτύξουν τις πολιτιστικές και τις ανθρωπιστικές αξίες.

Τα σχολεία μπορούν ανοίξουν τις αυλές τους και τις αίθουσες τους και να γίνουν ζωντανοί χώροι συλλογικότητας όπου οι κάτοικοι θα αναπτύξουν ισχυρούς δεσμούς γνωριμίας, θα τα αγαπήσουν και θα τα προστατεύσουν αφού θα γίνουν τόποι συνάντησης και δημιουργικότητας χωρίς αποκλεισμούς και διακρίσεις (Τσιαντή, χ.χ).

Το ανοικτό σχολείο είναι το φιλόξενο σχολείο που παρέχει ασφαλές περιβάλλον για τα παιδιά και προσφέρει πολλές ευκαιρίες ιδιαίτερα στους εφήβους να εκφραστούν. Επίσης οι νέοι μπορούν να βρίσκονται σε αλληλεπίδραση μεταξύ τους και να αποκτούν τη δυνατότητα να μοιράζονται νέες εμπειρίες με τους συνομήλικους τους. Έτσι γίνεται φανερό ότι μέσα από την εκπαίδευση μια καλύτερη κοινωνία μπορεί να είναι εφικτή.

1.6. Πώς επιτυγχάνονται οι σκοποί και οι επιδιώξεις του ανοικτού σχολείου

Ο σχολείο είναι ένας οργανισμός που παρέχει άυλα προϊόντα και διαμορφώνει αυριανούς πολίτες. Για την επίτευξη αυτών θα πρέπει να θέτει στόχους και να σχεδιάζει τρόπους εάν επιθυμεί να συγχρονίζεται με την εποχή του και να μην είναι απόμακρο από αυτήν. Οι εποχές αλλάζουν όπως και οι ανάγκες των ανθρώπων. Για να καταφέρει να είναι επίκαιρο και δημιουργικό θα πρέπει να σχεδιάζει και να υλοποιεί δραστηριότητες μέσα από

τις οποίες θα αναδειχθεί η φιλοσοφία του και θα καλλιεργηθούν συνεργασίες με την γειτονιά, την κοινωνία, τα όμορα σχολεία, τον Δήμο και άλλους. Όλα αυτά επιτυγχάνονται με:

1. Με πολιτιστικές εκδηλώσεις. Όπως ανέβασμα μαθητικών θεατρικών παραστάσεων, όπου οι κάτοικοι μπορούν να συνδράμουν π.χ. στην κατασκευή κουστουμιών, σκηνικών, να λάβουν μέρος στις μουσικές συναυλίες κ.α.
2. Στο χώρο της σχολικής βιβλιοθήκης μπορούν να φιλοξενηθούν φωτογραφικές εκθέσεις ή να δημιουργηθεί λέσχη φιλαναγνωσίας στην οποία θα καλούνται συγγραφείς να παρουσιάσουν το έργο τους ή να γίνονται βιβλιοκριτικές και παρουσιάσεις νέων βιβλίων. Στις οποίες εκδηλώσεις θα έχουν την δυνατότητα να συμμετέχουν όλοι οι πολίτες ανεξαρτήτου γνώσεως και ηλικίας.
3. Με την χρήση και τον δανεισμό βιβλίων της Σχολικής Βιβλιοθήκης από την οποία θα δανείζονται όλοι οι κάτοικοι και όχι μόνο οι μαθητές σε όλη την διάρκεια του έτους.
4. Με την διοργάνωση εικαστικών-καλλιτεχνικών εκθέσεων. Μπορούν να αξιοποιηθούν οι καλλιτέχνες της περιοχής από τον χώρο των γραμμάτων και τεχνών. Επίσης επιφανείς επιστήμονες μπορούν να συνδράμουν με εισηγήσεις και με τα έργα τους.
5. Με αθλητικές, δραστηριότητες ώστε να αναδειχθεί το αθλητικό πνεύμα της ευγενούς άμιλλας και να μειωθεί η παραβατικότητα της περιοχής γιατί το αθλητικό ιδεώδες είναι ικανό να συμβάλλει στην βελτίωση όχι μόνο της ευεξίας και της υγείας αλλά και στην σύσφιξη των κοινωνικών σχέσεων.
6. Με την διοργάνωση επιστημονικών διαλέξεων και ημερίδων για επίκαιρα θέματα όπως οικολογικά, οικονομικά, ασφάλειας του πολίτη, οδικής συμπεριφοράς, προετοιμασίας για την αντιμετώπιση των φυσικών καταστροφών, κοινωνικά ή εκπαιδευτικά ή θέματα που αφορούν την τοπική κοινωνία και τα προβλήματά της.
7. Με την αξιοποίηση παλαιών αποφοίτων των σχολείων που μπορεί να κατέχουν επιστημονικές θέσεις και να διακρίνονται για τις γνώσεις και τις δεξιότητές τους.
8. Με την διοργάνωση μαθημάτων εκμάθησης ηλεκτρονικών υπολογιστών, ηλεκτρονικών προγραμμάτων και ξένων γλωσσών.
9. Με την εκτύπωση ηλεκτρονικής εφημερίδας ή περιοδικού μέσα από τα οποία θα αναδεικνύονται τα θέματα της περιοχής και θα προτείνουν πιθανές λύσεις.

10. Με την ανάπτυξη συνεργασίες με τις Τοπικές Αρχές, τις Αρχές του Νομού και τους ιδιωτικούς και κρατικούς οργανισμούς οι οποίοι θα συνδράμουν με την σειρά τους στην ανοδική πορεία του σχολείου.
11. Με την αξιοποίηση παλαιών παραδοσιακών τεχνιτών, όπως υφαντριών, κατασκευαστών μουσικών παραδοσιακών οργάνων, οργανοπαικτών και λαϊκών μουσικών.
12. Με την ανάδειξη και προβολή της τοπικής κουζίνας και εν γένει των τοπικών εδεσμάτων από τις παραδοσιακές μαγειρίσσες.
13. Με την αναβίωση παλιών εθίμων και των πανηγυριών. Ας μην ξεχνάμε ότι τα έθιμα διέσωζαν πολιτισμό και καλλιεργούσαν ηθικές αξίες.
14. Με την αναβίωση παραδοσιακών παιχνιδιών και αθλοπαιδιών.
15. Με την αξιοποίηση λαογραφικών και ιστορικών πηγών. Με την γνωριμία της τοπικής ιστορίας και των ιστορικών γεγονότων. Μπορούν να προβάλουν το έργο τους ή να παρουσιάσουν τα γεγονότα αυτόπτες και αυτήκοι μάρτυρες, που μέσα από την προσωπική του αφήγηση εκτός από την συγκίνηση θα παρέχουν γνώση και μνήμη.
16. Με εκθέσεις παλαιών μαγειρικών σκευών, ξυλόγλυπτων, μεταλλικών αντικειμένων, παλαιών φωτογραφιών που θα επαναφέρουν στην μνήμη μας γεγονότα και πολιτισμό άλλων εποχών και άλλης κουλτούρας.
17. Με την προβολή της ρυμοτομίας και την αρχιτεκτονική της περιοχής. Οι περίπατοι στα σοκάκια και στα μονοπάτια όχι μόνο προβάλλουν τα κτίσματα αλλά συσφίγγουν και τις σχέσεις αυτών που τα διαβαίνουν.
18. Με την προβολή περιοχών φυσικού κάλλους και ομορφιάς, όπως των πηγών, των ποταμιών, των βαθρών, των υπεραιονώβιων πλατανιών, των σπάνιων υδροβιότοπων, των αρωματικών φυτών και των τοπικών προϊόντων. Αυτά μπορούν να γίνουν γνωστά μέσα από τις περιβαλλοντικές δράσεις των σχολικών μονάδων ή τις περιπατητικές περιηγήσεις σε συνεργασία με τους τοπικούς περιβαλλοντικούς συλλόγους ή τα περιβαλλοντικά γραφεία.
19. Με την ανάπτυξη εθελοντικού πνεύματος. Σε περιοχές όπου οι προσφυγικές ροές είναι μεγάλες η παρουσία εθελοντικών ομάδων διασώζει ήθος και αξιοπρέπεια.
20. Μέσα από τις εκδηλώσεις αυτές μπορεί να καταστεί εφικτή η εύρεση οικονομικών πόρων για την λειτουργία του ανοικτού σχολείου.

21. Από την άλλη μεριά η εθελοντική προσφορά του υπαλληλικού προσωπικού από τους τοπικούς φορείς και τον Δήμο μπορεί να βοηθήσει στην υπέρβαση της γραφειοκρατίας ώστε να μπορεί να στηριχθεί η φιλοσοφία του ανοικτού σχολείου.

Η εικόνα και η φήμη του σχολείου, οι απόψεις της τοπικής κοινωνίας, η αξιολόγηση των αποφοίτων μαθητών αλλά και οι ατομικές προσδοκίες των μαθητών, μπορούν να προβάλλουν και να προωθήσουν το κύρος και την πνευματικότητα του σχολείου.

Πολλές φορές το καινούριο, το καινοτόμο φοβίζει τους ανθρώπους και δημιουργεί αισθήματα ανασφάλειας με συνέπεια να παραμένουμε πεισματικά στις απόψεις μας, ότι ο σκοπός της εκπαίδευσης είναι η παροχή γνώσης, η καλλιέργεια των δυνατοτήτων των μαθητών και ανάπτυξη κριτικής σκέψης τους. (Ν.1566/1985- Παιδαγωγικό Ινστιτούτο).

Το σχολείο μεθοδικά και σταθερά θα πρέπει να μην αποδοθεί το σύστημα αξιών με το οποίο διαπαιδαγωγήθηκαν και διακρίθηκαν γενιές Ελλήνων και αλλά να το εμπλουτίζει με καινούργια δεδομένα και οι τίτλοι σπουδών που παρέχει να μην είναι μόνο το απαραίτητο στοιχείο προσφοράς στον δημόσιο βίο και στην κοινωνία, αλλά ουσία και συνδρομή στην εξέλιξη τα κοινωνίας που αναφέρεται η σχολική μονάδα. Το σύγχρονο σχολείο οφείλει να δείχνει την αποστροφή του στην στείρα απόκτηση γνώσεων και να είναι ευέλικτο και προσαρμοστικό στις ανάγκες που επιτάσσουν οι συνθήκες της εποχής.

Τα ανοιχτά σχολεία είναι ανοιχτά στη γνώση, στην καινοτομία, στην αξιοποίηση της παράδοσης, στον πολιτισμό, στην καλλιέργεια του ήθους και των αξιών, στις επιστήμες, στην τεχνολογία, στον δημιουργικό λόγο, τον προφορικό και γραπτό, στις ξένες γλώσσες, τις τέχνες, στον αθλητισμό, είναι αυτά που έχουν την ικανότητα να αφουγκραστούν τις ανάγκες της τοπικής κοινωνίας. Όταν τα σχολεία δεν είναι ικανά να απλώσουν γέφυρες επικοινωνίας με την κοινωνία είναι καταδικασμένα να οδηγηθούν στην απομόνωση και στην εσωστρέφεια.

Τα ανοικτά σχολεία με καταρτισμένο πρόγραμμα δράσεων το οποίο θα καλύπτει όλο το εύρος του ημερολογιακού έτους, θα μπορούν να ανοίγουν τις πόρτες τους και να απευθύνουν ανοιχτή πρόσκληση στους μαθητές των Γυμνασίων και Λυκείων της ευρύτερης περιοχής που ανήκουν, στους γονείς και στους κηδεμόνες τους και σε όποιον άλλον επιθυμεί να γνωρίσει τη φυσιογνωμία και το χώρο τους. Πιστεύουμε ότι μέσα από τις σχολικές μονάδες έχουμε την δυνατότητα να οραματιστούμε τη διαμόρφωση ολοκληρωμένων και πολύπλευρων προσωπικοτήτων, διδάσκοντας τους μαθητές γράμματα και ήθος, παρέχοντας αγωγή και διαρκή καλλιέργεια με τις επιστήμες και τον πολιτισμό.

Ακόμη όλοι οι κάτοικοι της περιοχής ανεξαρτήτως ηλικίας, γνωστικού επιπέδου θα έχουν την δυνατότητα να περιηγηθούν στο σχολείο και θα μπορούν να συμμετάσχουν, αν το επιθυμούν, σε πολλές διαφορετικές δραστηριότητες που αποτελούν οργανικό μέρος της σχολικής ζωής (όπως εργαστήρια πληροφορικής, κινηματογραφική λέσχη, λέσχη φιλαναγνωσίας, λέσχη δημιουργικής γραφής και καλλιτεχνικής έκφρασης, αθλητικές δράσεις, φιλανθρωπικές δραστηριότητες κ.ά.) ή να παρακολουθήσουν θεατρικά και μουσικά δρώμενα με πρωταγωνιστές τους μαθητές και τους ίδιους και ευελπιστούμε οι δραστηριότητες αυτές να μην εγκλωβιστούν στην σχολική μονάδα αλλά να γίνουν οργανικό κομμάτι της ευρύτερης της κοινωνίας.

Επίσης σε καθορισμένη ημερομηνία και ώρα θα έχουν την δυνατότητα να ενημερωθούν οι πολίτες και οι γονείς από τον Διευθυντή ή τη Διευθύντρια και τους εκπαιδευτικούς του σχολείου για τη φιλοσοφία του ανοιχτού σχολείου και για την παιδεία την οποία προσφέρει η συγκεκριμένη σχολική μονάδα, το όραμα της, τους στόχους της, τον τρόπο λειτουργίας της και το σύνολο των δράσεων που πραγματοποιούνται σε αυτό και την διάχυση τους στην κοινωνία.

Οι όποιες αλλαγές πρέπει να γίνονται σε σχέση με την τοπική κοινωνία και με τις απαιτήσεις της και να μην παραθεωρούνται οι αντιλήψεις που έχουν οι μαθητές για την ζωή τους μέσα σε αυτήν εντός και εκτός διδακτικού ωραρίου. Επίσης πρέπει να γίνει κατανοητό από όλους ότι το ποιοτικό σχολείο πρέπει να βρίσκεται σε μια συνεχή πορεία ήθους και πολιτισμού.

Ως γνωστό οι εκπαιδευτικές μονάδες ως κοινωνικά συστήματα αλληλεπιδρούν με το εσωτερικό και το εξωτερικό περιβάλλον και για να είναι πιο αποτελεσματικές, οφείλουν να εφαρμόζουν κάποιες βασικές λειτουργίες: α) το σχεδιασμό-προγραμματισμό, β) την οργάνωση, γ) τη διεύθυνση και δ) τον έλεγχο (Σαϊτής, 2014).

Το σχολείο οφείλει να κινητοποιήσει τις τοπικές ομάδες λαμβάνοντας υπόψη ότι η « *εκπαίδευση αποτελεί υψηλή προτεραιότητα για τους έλληνες*» (Δαμανάκη κ.α, 2006).

Οι συχνές αλλαγές τις περισσότερες φορές όπως αναφέρθηκε και παραπάνω δημιουργούν ανασφάλεια, σύγχυση, αντίδραση και απαξίωση ειδικά από τις τοπικές κοινωνίες που αδυνατούν να προσαρμοστούν στο καινούργιο και να αποδεχθούν το νέο. Οι μαθητές πρέπει να προετοιμάζονται για τις διαρκείς αλλαγές στη πληροφορία και την γνώση και να γίνονται οπαδοί της δια βίου γνώσης εάν θέλουν να συντονίζονται με την εποχή τους (Κατσαρός, 2008).

Έτσι λοιπόν πρωταρχικός στόχος των σχολείων θα πρέπει να είναι η εξωστρέφεια και η ανάπτυξη καινοτόμων δράσεων, σε αντίθεση με το παρελθόν όπου υπήρχαν παγιωμένες αντιλήψεις ότι το σχολείο είχε ως μόνη υποχρέωση να καλλιεργήσει το γνωστικό επίπεδο των μαθητών, δηλαδή θα λέγαμε ότι μάλλον λειτουργούσε με την φιλοσοφία των σημερινών φροντιστηρίων. Την αντίληψη αυτή την συναντούμε κυρίως στα Λύκεια και λιγότερο στο Γυμνάσια, μια που η επιτυχία των Λυκείων εξαρτάται κατά κύριο λόγο από τον δείκτη ποσοστών επιτυχίας των μαθητών του στις Πανελλαδικές Εξετάσεις, και γι' αυτό τον λόγο συνήθως τα Λύκεια απείχαν από δραστηριότητες ή καινοτομίες και επιμορφώσεις που αφορούσαν τους μαθητές και τους καθηγητές τους. Γενικώς η κουλτούρα Λυκείων εκφραζόταν μέσα από παλιά και αναχρονιστικά στερεότυπα, όπου πρωτεύοντα ρόλο είχε το τυπικό μάθημα και όχι το βιωματικό και το συνεργατικό.

Σήμερα, η άποψη που επικρατεί είναι ότι, οι εξελίξεις στην εκπαιδευτική αγορά είναι ταχύτατες, ανατρεπτικές και απαιτητικές που πολλές φορές αναγκάζουν το ανθρώπινο δυναμικό, δηλαδή τον διευθυντή ή την διευθύντρια, τον υποδιευθυντή, και τους καθηγητές, να βρίσκουν μεθόδους όπου με ευέλικτο, σύγχρονο, επικοινωνιακό, αναμορφωμένο και ευρηματικό τρόπο θα ικανοποιήσουν τις ανάγκες της προκειμένου να συμβαδίσουν για να υλοποιηθεί η καινοτομία η οποία θα μεταβληθεί σε ωφέλεια που αποκομίζει ο πελάτης (Γούναρης, 2012). Στην προκειμένη περίπτωση ως πελάτες ορίζονται οι μαθητές και η τοπική κοινωνία.

Επίσης το σχολείο θα πρέπει να συνδυάζει στην σχολική γνώση με τις πραγματικές καταστάσεις της ζωής και της κοινωνίας στην οποία λειτουργεί και θα λειτουργήσει ως αυριανός ενεργός πολίτης ο μαθητής. Επιπροσθέτως να ανοίξει *«διαύλους επικοινωνίας του σχολείου με την οικογένεια και την τοπική κοινωνία»* (Ματσαγγούρας, 2003) για να αναδείξει την οργανική υπόσταση της σχολικής μονάδας αξιοποιώντας τους ανθρώπινους πόρους, καθώς η εμπλοκή των ατόμων και φορέων από τον άμεσο κοινωνικό χώρο, συνδέει φυσικά και αβίαστα το σχολείο με τον κοινωνικό του χώρο (Ματσαγγούρας, 2003).

Κρίνεται βεβαίως απαραίτητη η συμμετοχή και η συμβολή του εκπαιδευτικού προσωπικού στην αναδιοργάνωση της σχολικής μονάδας για να αποφευχθούν και να εξαλειφθούν τα κακώς κείμενα των σχολείων (Τόκας, 2005), ώστε να υπάρξει επιτυχία στα προσδοκώμενα αποτελέσματα.

Σημαντικότερο στοιχείο για την αναδιοργάνωση του σχολείου είναι η αξιοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού. Οι εκπαιδευτικοί και οι μαθητές θα μπορούν να επιλέγουν δραστηριότητες που θα δραστηριοποιούν όλες τις πνευματικές ομάδες της περιοχής. Με

αυτές τις ενέργειες μπορεί να αλλάξει η σχολική κουλτούρα να προσανατολίσει τις σχέσεις και τον ρόλο της και να προωθήσει νέες νοοτροπίες που θα κάνουν το σχολείο ελκυστικό και αρεστό σε όλους.

Κατά τους Kotler and Fox (1995), οποιοσδήποτε οργανισμός συναλλάσσεται με το περιβάλλον του εφαρμόζει κάποιο είδος μάρκετινγκ. Στο εκπαιδευτικό μάρκετινγκ, ως «προϊόντα» ορίζουμε τα προγράμματα και τις υπηρεσίες που προσφέρει η εκπαιδευτική μονάδα. Κατά συνέπεια ο διευθυντής μπορεί να λειτουργήσει και ως «μάνατζερ» χρησιμοποιώντας τα εργαλεία του μάρκετινγκ και μπορεί να προβεί στην ανάλυση του περιβάλλοντος με έρευνα του τύπου, ποιες είναι οι ανάγκες των μαθητών, των γονιών, των παιδευτικών, ποιο το επίπεδο επιτυχίας στις πανελλαδικές εξετάσεις των μαθητών, ποια η συμμετοχή τους σε διάφορους διαγωνισμούς, (π.χ. ολυμπιάδα βιολογίας, αγώνες ρητορικής, ομάδες εθελοντισμού, αδελφοποίησης σχολείων, αγώνες ποδοσφαίρου με όμορα σχολεία, καταπολέμηση μπούλιγκ. κ.ά.) και βεβαίως να αξιολογήσει τα αποτελέσματα ώστε την επόμενη σχολική χρονιά η σχολική μονάδα να επαναπροσδιορίσει τους στόχους. Επιπλέον θα έχει την δυνατότητα να προσελκύσει περισσότερους μαθητές και να εμποδίσει την μαθητική διαρροή η οποία μπορεί να εκφράζεται είτε με μετεγγραφές σε όμορες σχολικές ή ως διακοπή ή εγκατάλειψη του σχολείου. Δηλαδή οι άυλες υπηρεσίες που θα προσφέρονται ως προϊόντα θα είναι ωφέλιμες και αποδοτικές για το σχολείο.

Ως άυλες υπηρεσίες που λαμβάνει ένας μαθητής ορίζουμε τον σεβασμό, τη αυτοεκτίμηση, τη βελτίωση του γνωστικού επιπέδου, την κοινωνικοποίηση του κ.α. (Mc Farland, 2001). Οι υπηρεσίες σύμφωνα με τους Kotler & Armstrong (1991:12) είναι «...οι δραστηριότητες ή τα πλεονεκτήματα που ο ένας αντισυμβαλλόμενος μπορεί να προσφέρει στον άλλο, τα οποία δεν είναι χειροπιαστά και δεν καταλήγουν στην ιδιοκτησία κάποιου αντικειμένου. Η δε παραγωγή τους μπορεί να είναι ή να μην είναι δεμένη με κάποιο φυσικό προϊόν». Απώτερος στόχος του σχολείου είναι η διαρκής βελτίωση και αναβάθμιση των θεωρητικών και πρακτικών γνώσεων σε συνδυασμό με την καλλιέργεια του ήθους να οδηγεί στην προσωπική, συναισθηματική και κοινωνική ανάπτυξη των μαθητών.

Κεφάλαιο 2: Παράγοντες λειτουργίας του ανοικτού σχολείου

2.1. Ο ρόλος του διευθυντή στην διαμόρφωση της φιλοσοφίας του ανοικτού σχολείου

Οι εκπαιδευτικές μονάδες ως γνωστόν με τις διάφορες δράσεις τους έχουν κοινωνικό αντίκτυπο, αφού στοχεύουν στη διαμόρφωση ή και τροποποίηση προτύπων συμπεριφοράς, τα οποία οδηγούν στην προαγωγή και βελτίωση του επιπέδου της παιδείας μέσω της ενδυνάμωσης του σχολείου στο οποίο φοιτούν οι μαθητές. Είναι σημαντικό να αναπροσαρμόζεται η κουλτούρα των σχολείων ώστε να καθιερώνεται κλίμα στο οποίο να επιτρέπεται η αλληλεπίδραση όλων των συμμετεχόντων στην εκπαιδευτική διαδικασία, όπως εκπαιδευτικών, μαθητών, γονέων, δημοτικών αρχών, της ανώτερης διοίκησης σε ένα περιβάλλον που συνεχώς μεταβάλλεται.

Ο διευθυντής ως κορυφή της σχολικής κοινότητας ο οποίος είναι διοικητικά, επιστημονικά, παιδαγωγικά υπεύθυνος, και είναι υπεύθυνος για την τήρηση των νόμων, την εφαρμογή των αποφάσεων του συλλόγου διδασκόντων είναι αυτός που συνεργάζεται αποτελεσματικά με τους γονείς και τους φορείς και εκπροσωπεί το σχολείο στις εκδηλώσεις (Σαΐτης, 2008, ΦΕΚ 1340/2002,τ. Β'). Επιπλέον είναι αυτός που φέρει την ευθύνη για την ανάπτυξη και την πρόοδο της σχολικής μονάδας όπου με την διοίκηση του εναρμονίζει όλους τους παραγωγικούς πόρους για την επίτευξη συγκεκριμένου αποτελέσματος (Σαΐτης, 2007). Είναι εμψυχωτής και διαμεσολαβητής της γνώσης (Παρασκευά, Παπαγιάννη 2008). Καλείται να φέρει σε πέρας διαφορετικές λειτουργίες που προκύπτουν στην καθημερινή εκπαιδευτική διαδικασία βοηθώντας και ενδυναμώνοντας τους ανθρώπους να έχουν καλύτερη και πιο ικανοποιητική ζωή (Κόκκος, 2002).

Για την επίτευξη των στόχων του, πολλές φορές χρησιμοποιεί τα εργαλεία του μάρκετινγκ. Βέβαια θα πρέπει να λάβουμε υπόψη μας ότι εν γένει στην χώρα μας και πιο συγκεκριμένα στο ελληνικό δημόσιο σχολείο το μάρκετινγκ δε χρησιμοποιείται (Τόκας, 2005). Ωστόσο, πρόκειται για ένα επιστημονικό αντικείμενο με συγκεκριμένα στάδια και αρχές, που αν χρησιμοποιηθεί σωστά είναι ικανό να οδηγήσει τον Εκπαιδευτικό Οργανισμό στην επίτευξη των στόχων και των σκοπών του. (Armstrong, Kotler, 2009). Επισημαίνουμε ότι οι εκπαιδευτικές μονάδες και μάλιστα οι δημόσιες απέχουν πολύ από το εμπορικό μάρκετινγκ γιατί περισσότερο ενδιαφέρονται να επιτύχουν κοινωνικούς και γνωστικούς σκοπούς παρά οικονομικούς.

Το μάρκετινγκ ως κοινωνική διαδικασία (Μπόιντ Χ., Γουόλκερ Ο., Λαρεσέ Ζ., 2002) έχει ύπαρξη στο εκπαιδευτικό σύστημα καθώς μπορεί να ικανοποιήσει τα ενδιαφέροντα και τις ανάγκες τόσο τις παροντικές όσο και τις μελλοντικές (Kotler & Fox, 1995; Τόκας 2005), ώστε οι υπηρεσίες που προσφέρει να είναι ωφέλιμες και αποδοτικές στο κοινωνικό σύνολο. Επίσης με σαφή προγραμματισμό και σωστή αντίληψη των στόχων και των σκοπών μπορεί να προσφέρει πνευματικά αγαθά για όλους που λειτουργούν στην σχολική κοινότητα (Τηλικίδου, 2014). Η χρήση του μπορεί να συμβάλλει στην αλλαγή της εικόνας του σχολείου προς τους γονείς και την τοπική κοινωνία και στην απόκτηση συγκριτικού πλεονεκτήματος προς τις πλησιέστερες εκπαιδευτικές μονάδες.

Είναι πολύ σημαντικό ο διευθυντής να διαθέτει αντίληψη και όραμα ώστε να μπορεί να εντοπίζει, να αξιολογεί τις ευκαιρίες και απειλές της εκπαιδευτικής μονάδας. Να μπορεί να βλέπει τις αδυναμίες και τις δυνατότητες της και να τις μετασχηματίζει σε ποιοτική ανέλιξη, μέσα από ένα συνεργατικό και επικοινωνιακό πνεύμα το οποίο θα αναπτύσσει με ισότιμες συναδελφικές σχέσεις.

Λαμβάνοντας υπόψη, ότι οι δυνατότητες των εκπαιδευτικών και των μαθητών ανά σχολική χρονιά βρίσκονται σε διαρκή τροπή επειδή οι συνθήκες αλλάζουν καθ' έτος, καθώς αλλάζει το διδακτικό προσωπικό πολύ συχνά με τις μεταθέσεις και τις αποσπάσεις τους, άλλες αλλαγές είναι ότι μετεγγράφονται ή εγγράφονται μαθητές στο σχολείο και ότι δίνονται από τον Δήμο διαφορετικές οικονομικές δαπάνες ή χορηγίες. Όλοι γνωρίζουμε πλέον πως τα σχολεία ανήκουν στους τοπικούς Δήμους. Αξιολογώντας τα παραπάνω το σχολείο θα πρέπει να προβεί σε δράσεις που θα γνωστοποιήσουν το έργο του στην κοινωνία και θα ζητήσουν την συνδρομή της για την επίλυση των υπαρχόντων προβλημάτων του.

Τέτοιες ενέργειες είναι η δημιουργία ιστοσελίδας, ηλεκτρονικής σχολικής εφημερίδας μέσα από την οποία εκφράζονται μαθητές, καθηγητές και οι γονείς θα έχουν τη δυνατότητα να εκφράζουν τις απόψεις τους. Οι διοργάνωση ημερίδων για τους γονείς, η καλλιέργεια των σχέσεων με τον Σύλλογο Γονέων και Κηδεμόνων, η αναβάθμιση της σχολικής βιβλιοθήκη με τον εμπλουτισμό νέων τίτλων, η οποία θα είναι προσβάσιμη για όλους τους μαθητές και αυτών ακόμη που έχουν αποφοιτήσει από το σχολείο καθώς επίσης θα είναι αξιοποιήσιμη της και από τους γονείς τόσο στις αργίες όσο και πέραν του σχολικού ωραρίου.

Εκτός από την ηλεκτρονική ενημέρωση, υπάρχει και η έντυπη όπως η διαφήμιση των εκδηλώσεων και των δράσεων του σχολείου, η παραγωγή αφισών καθώς και τοποθέτηση διαφόρων σταντ στις πλατείες, στο Δημαρχείο, στα γραφεία των διαφόρων συλλόγων της

περιοχής, στα Κ.Ε.Π. και τα Κ.Α.Π.Η. ώστε να προωθηθούν οι άυλες υπηρεσίες του στην τοπική και όμορη περιοχή. Επιπλέον, άνοιγμα του σχολείου πέραν του διδακτικού του ωραρίου κατά τις απογευματινές ώρες με δωρεάν δραστηριότητες για τους πολίτες και εμπλοκή των γονέων με εθελοντική προσφορά προς αυτό.

Ο Διευθυντής ή η Διευθύντρια με την χρηστή διοίκηση του και υλοποιώντας το άνοιγμα του σχολείου προς την κοινωνία, θα προσελκύσει νέους μαθητές, με νέες εγγραφές, θα αποτρέψει μετέγραφες των μαθητών σε πλησιέστερες σχολικές μονάδες, θα εκμηδενίσει τη μαθητική διαρροή, θα καλλιεργήσει τη φήμη του σχολείου και όλα αυτά μπορεί να τα επιτύχει μέσα από τις επικοινωνιακές και διαμεσολαβητικές συμπεριφορές που θα καταστήσουν γνωστό τον ρόλο του και θα προβάλλουν τις δράσεις του σχολείου που διοικεί. Ο Διευθυντής με σαφή, ειλικρινή ενημέρωση και φιλική διάθεση προς όλους θα καταφέρει να αμβλύνει τις τυχόν αρνητικές εντυπώσεις που μπορεί να έχουν προκύψει και να αλλάξει την αντίληψη των μαθητών, γονέων και πολιτών προς το σχολείο.

2.2. Η ανάπτυξη κουλτούρας συνεργασίας εκπαιδευτικών και γονέων μέσα από το ανοικτό σχολείο

Αναφερθήκαμε παραπάνω στον ουσιαστικό ρόλο του διευθυντή στην διαμόρφωση της κουλτούρας του ανοικτού σχολείου που με τις ενέργειες του μπορεί να συγκεράσει όλες τις ομάδες για την επίτευξη του σκοπού του ανοικτού σχολείου, μέσα από τις λειτουργίες του προγραμματισμού, της οργάνωσης, της διεύθυνσης, του συντονισμού και του έλεγχου (Θεοφανίδης, 1985). Ο Διευθυντής είναι αυτός που συντονίζει και εποπτεύει την λειτουργία του σχολείου και εναρμονίζει την ευθύνη με την εξουσία που ασκεί γι' αυτό.

Το συνεργατικό πρότυπο διοίκησης των σχολικών μονάδων που είναι και το αίτημα της εποχής μας, το οποίο απαιτεί οι αποφάσεις να λαμβάνονται δημοκρατικά και συλλογικά για την λειτουργία του σχολείου δεν επιτρέπει να αφήνει εκτός διαδικασιών τη συμμετοχή και η συμβολή του εκπαιδευτικού προσωπικού στην αναδιοργάνωση του. Επειδή μέσα από τις συλλογικές διαδικασίες μπορούν να αποφευχθούν λάθη και να εξαλειφθούν πολλά ώστε να υπάρχει μεγαλύτερη επιτυχία των στόχων (Τόκας, 2005).

Η σχολική μονάδα ως οργανισμός και ως κοινωνική πραγματικότητα οφείλει να ενεργοποιεί το ανθρώπινο δυναμικό της για να επιτύχει τους στόχους της. Οι ανθρώπινες συμπεριφορές οι οποίες υπάρχουν μέσα στην σχολική μονάδα πολλές φορές καθορίζουν και

τις ανθρώπινες σχέσεις μας. Οι εκπαιδευτικοί των σχολείων αναπτύσσουν σχέσεις οι οποίες μπορούν να οξύνουν ή να αμβλύνουν τα προβλήματα που αναπτύσσονται εντός του σχολικού χώρου. Η συμμετοχή στην λήψη αποφάσεων, η καλλιέργεια αλληλοσεβασμού και η προσφορά έργων από τους εκπαιδευτικούς είναι αυτά που οδηγούν μια σχολική μονάδα στην εξωστρέφεια του.

Το κατάλληλο σχολικό περιβάλλον, η δημοκρατική και συνεργατική ηγεσία η συμμετοχική διοίκηση, η ενδυνάμωση όλων των εμπλεκόμενων στην σχολική διαδικασία σε συνδυασμό με άλλους τοπικούς παραμέτρους, μπορούν να συμβάλλουν καθοριστικά στην δημιουργία ενός αποτελεσματικού ανοικτού σχολείου. Η εμπειρία έχει αποδείξει ότι οποιαδήποτε βέλτιστη καινοτομία και καλή πρακτική δεν μπορεί να έχει να αναμενόμενα αποτελέσματα αν δεν γίνει αποδεκτή και εάν δεν υλοποιηθεί από το εκπαιδευτικό προσωπικό. Ουσιαστικά οι διδάσκοντες λειτουργούν ως μηχανισμός ενέργειας του έργου συμβάλλοντας στην ενδυνάμωση της εκπαίδευσης και των δεσμών με την κοινωνία.

Οι εκπαιδευτικοί ως παιδαγωγοί, συνεισφέρουν με το εκπαιδευτικό και διδακτικό τους έργο στην διαμόρφωση της κοινωνίας μας και είναι αυτοί οι οποίοι ανταπεξέρχονται όσο το δυνατόν καλύτερα στις προκλήσεις της νέας εποχής.

Μέσα από την υλοποίηση των καινοτομιών οι εργαζόμενοι εκπαιδευτικοί μπορεί να μην επωφελούνται οικονομικά, αλλά κερδίζουν σε δημιουργικότητα, αυξάνουν την παραγωγικότητα τους και βελτιώνουν τις κοινωνικές και φιλικές σχέσεις με τους συναδέλφους εκπαιδευτικούς. Επιπροσθέτως γίνονται πιο οικείοι με τους μαθητές τους, αποκτούν τον σεβασμό τους, καλυτερεύουν την διάθεση τους στον εργασιακό τους χώρο και κάνουν γνωστές τις ικανότητες και την κατάρτιση τους καθώς ξεφεύγουν από τις αυστηρές και άκαμπτες διδακτικές ανάγκες της σχολικής αίθουσας.

Συγχρόνως, οι εκπαιδευτικοί γνωρίζοντας καλύτερα τους γονείς από τις δράσεις του ανοικτού σχολείου και μέσα από την πληροφόρηση αυτών, τους δίνεται η δυνατότητα να κατανοήσουν πιο βαθιά τα προβλήματα και τους προβληματισμούς των μαθητών τους. Επιπλέον να αλληλοεπηρεαστούν και να συνδεθούν με τους γονείς με σταθερές σχέσεις που θα προκύψουν μέσα από τους σκοπούς που επιδιώκουν. Ταυτόχρονα εκπαιδευτικοί και γονείς μοιράζονται κοινούς στόχους και ο καθένας συμπληρώνει και συμβάλλει με τις γνώσεις και τις δεξιότητες τους στην πνευματική ωρίμανση και πρόοδο των παιδιών (Χριστοδούλου- Γκάλου χ,χ).

Η συνεργασία ανάμεσα στην εκπαιδευτική κοινότητα και τους γονείς προϋποθέτει την αποσαφήνιση των ρόλων και των ορίων του κάθε παράγοντα, τις μορφές και τους

τρόπους που θα συνεργαστούν αναθεωρώντας ταυτόχρονα και τις παλαιές αντιλήψεις που εμπόδιζαν την ειλικρινή συνεργασία.

Η εκπαιδευτική εμπειρία μας έχει δείξει ότι στην Ελλάδα μέχρι τώρα σε αντιδιαστολή με τις χώρες του εξωτερικού, οι σχέσεις γονέων-σχολείου μάλλον είναι τυπικές οι οποίες εξαντλούνται συνήθως στο πλαίσιο των υποχρεώσεων τους, όπως την επίδοση βαθμολογίας, και την ενημέρωση των απουσιών (Παπαγαννίδου, 2000) ή στις περιπτώσεις οι οποίες αφορούν κυρίως την ανταλλαγή πληροφοριών εκατέρωθεν για τον μαθητή και τις αταξίες του. Συνήθως η γονεϊκή εμπλοκή εκλαμβάνεται από τους εκπαιδευτικούς με περιορισμούς, επειδή θεωρούν ότι στα εκπαιδευτικά θέματα είναι οι ειδικοί και από την άλλη οι γονείς θεωρούν τους εαυτούς τους πιο υπεύθυνους για τη σωματική, πνευματική ανάπτυξη των παιδιών τους με αποτέλεσμα ο επικοινωνία να μην είναι η ενδεδειγμένη (Γεωργίου, 2000).

Οι περισσότερες έρευνες για την σχέση γονέων σχολείου υποστηρίζουν ότι υπάρχει θετικός αντίκτυπος στην επιτυχία του παιδιού και καλύτερα αποτελέσματα όταν οι γονείς συνεργάζονται με το σχολείο (Γεωργίου, 2000).

Έτσι οι μαθητές μέσα από την βιωματική μάθηση που έρχεται ως απόρροια από την συμμετοχή τους στις καινοτομίες με την διακριτική καθοδήγηση των καθηγητών τους και την συμβολή των γονιών τους μετέχουν στην εξελικτική διαδικασία της μάθησης, της συνεργασίας, της συμμετοχικής ευθύνης με συνέπεια να υπάρχει αυτοβελτίωση όχι μόνο των μαθητών αλλά και όλων των παραγόντων.

Η συμμετοχή και εμπλοκή των γονιών στην εκπαιδευτική διαδικασία μέσα από το ανοικτό σχολείο φέρνει θετικά αποτελέσματα και στην βελτίωση των σχέσεων των μαθητών με την οικογένεια τους. Επίσης αυτή η συνεργασία επηρεάζει θετικά και τους γονείς οι οποίοι μετέχοντας στις δράσεις γνωρίζουν καλύτερα το παιδί τους, αποκτούν γνώσεις, εμπειρίες και μαθαίνουν να αντιμετωπίζουν καλύτερα τα προβλήματα τους καθώς τα μοιράζονται με άλλους γονείς οι οποίοι και αυτοί λαμβάνουν μέρος στις δραστηριότητες των σχολικών μονάδων. Η συνεργασία αυτή μπορεί να γίνει ακόμη πιο αποτελεσματική όταν προλαμβάνει προβλήματα που συνδέονται με την μάθηση και την συμπεριφορά των παιδιών (Χριστοδούλου- Γκάλου χ,χ). Πρέπει να επισημάνουμε ότι η ενεργή συμμετοχή των γονέων στην εκπαιδευτική διαδικασία δεν είναι πάντα ρόδινη κι συναντά εμπόδια που προέχοντα κυρίως από την έλλειψη γνώσεων και ικανοτήτων, τους μη διακριτούς ρόλους τους και τις προσωπικές αρνητικές εμπειρίες τους, που πιθανόν να είχαν αποκτήσει από τα σχολεία τα οποία αποφοιτήσαν.

Η συνεργασία ανάμεσα στους εκπαιδευτικούς και τους γονείς πολλές φορές καθίσταται δύσκολη και από την πλευρά των εκπαιδευτικών οι οποίοι αισθάνονται απειλή από την παρεμβατικότητα και τον έλεγχο των γονέων. Τον τελευταίο καιρό ακούγονται περισσότερες θετικές φωνές για την εμπλοκή και την συνεργασία των γονέων στην εκπαιδευτική διαδικασία. Οι εκπαιδευτικοί και γονείς μπορούν να συμφωνήσουν στους κυριότερους τομείς συνεργασίας που αφορούν όχι μόνο «τις πληροφορίες για το παιδί» (Μπρούζος, 2003) και την «αντιμετώπιση προβλημάτων συμπεριφοράς του παιδιού» αλλά για την εθελοντική προσφορά των γονέων προς το σχολείο και την συνεργασία τους με την κοινωνία. Ο παλιότερο Νόμος 1566/85, άρθρο 55 προβλέπει την συμμετοχή των γονέων-κηδεμόνων κυρίως σε θέματα διοικητικά του σχολείου και υποδεικνύει την συνεργασία τους σε τακτά και συγκεκριμένα χρονικά διαστήματα και μάλιστα εκτός διδακτικού ωραρίου.

Αν θέλουμε το σύγχρονο σχολείο να είναι ανοικτό αποτελεσματικό σχολείο που να μπορεί να αφομοιώσει και να συγκεράσει τις αλλαγές που συντελούνται γύρω του, όπως τη ραγδαία τεχνολογική επανάσταση, τις μετακινήσεις πληθυσμών με τις μεταναστευτικές ροές οι οποίες συνδυάζονται με πολιτιστικές αλλαγές και ανακατατάξεις, την κρίση στην οικονομία, την κρίση αξιών και έλλειψη προτύπων, θα πρέπει να προετοιμάσει κατάλληλα τους μαθητές ως υπεύθυνους αυριανούς πολίτες και να ευαισθητοποιήσει εκπαιδευτικούς και γονείς ώστε να συνεισφέρουν θετικά στην μάθηση και στην εν γένει εκπαιδευτική διαδικασία, μέσα από ρόλους διακριτούς και οριοθετημένους που θα βασίζονται στην ειλικρινή και συνεχή συνεργασία.

Είναι αναγκαίο να εκπαιδευτούμε όλοι μας στις νέες προσεγγίσεις με τις οποίες θα καλλιεργείται και θα ενθαρρύνεται η κριτική σκέψη, η ενεργοποίηση του ανθρώπου στα της θέματα κλιματικής αλλαγής, της εξάλειψης του φαινομένου της βίας και της επιθετικότητας, καλλιέργειας της συναλληλίας, του σεβασμού και της προσφοράς προς τον άνθρωπο και το περιβάλλον ώστε αυτόνομα αλλά και συλλογικά να οδηγηθούμε στην επίλυση των προβλημάτων μας (Ματσαγγούρας, 2002-Αλαχιώτης 2002).

Το σύγχρονο ανοικτό σχολείο καλείται να παίξει έναν ευρύτερο κοινωνικό ρόλο. Από την φύση του εξωστρεφές σχολείο δεν μπορεί να μένει ανεπηρέαστο από όσα συμβαίνουν γύρω του. Για να ανταποκριθεί στον ζωτικό του χαρακτήρα θα πρέπει να απεγκλωβιστεί από τις αγκυλώσεις του παρελθόντος, να ανοίξει τις πόρτες του, να γκρεμίσει τα εμπόδια που εμποδίζουν την νεωτερικότητα του, να συγχρονιστεί με την επικαιρότητα και να συνεργαστεί με τα μικροσυστήματα της περιοχής που το πλαισιώνουν. Οι συνθήκες έχουν αλλάξει και ο παραδοσιακός ρόλος του σχολείου ως φορέα μετάδοσης

γνώσεων δεν ανήκει στην αποκλειστικότητα του και χαρακτηρίζεται πλέον ως παρωχημένος. Η γνώση η οποία παρέχεται πολλές φορές και ως πληροφορία μας κατακλύζει με τα ηλεκτρονικά μέσα μετάδοσης. Στο εκπαιδευτικό παρελθόν η γνώση ήταν περιχαρακωμένη και εγκλωβισμένη στα διδακτικά αντικείμενα. Η σημερινή διαθεματικότητα της γνώσης προσφέρει ολιστικό περιεχόμενο με άμεσες εμπειρίες, αναπτύσσοντας τα προσωπικά ενδιαφέροντα του παιδιού. Οι νέες αντιλήψεις για την εκπαίδευση πιέζουν το εκπαιδευτικό σύστημα να διαχειρίζεται ποικίλες καταστάσεις μέσα σε ένα ευρύ φάσμα γεγονότων που επηρεάζεται από πληθώρα παραγόντων.

Πρέπει να συνειδητοποιήσουμε ότι το σύγχρονο σχολείο δεν μπορεί να μένει ανεπηρέαστο από την μάθηση που συντελείται στο κοινωνικό γίγνεσθαι. Οι μαθητές μέσα στο φυσικό και το κοινωνικό τους περιβάλλον λειτουργούν, εξελίσσονται, μερικές φορές αισθάνονται ότι απειλούνται ή παραβιάζονται τα δικαιώματά τους με αποτέλεσμα να έρχονται σε σύγκρουση με αυτό για ποικίλους λόγους (Χατζηχρήστου, 2004). Συνήθως οι συγκρούσεις τις περισσότερες φορές καταλήγουν να είναι δυσάρεστες, το σχολείο όμως οφείλει μέσα από τους στόχους του να προσφέρει στους μαθητές εκείνο το ασφαλές πλαίσιο μέσα στο οποίο θα λειτουργήσουν ως μέλη μιας κοινότητας. *«Η ανάπτυξη της αίσθησης της κοινότητας παίζει σημαντικό ρόλο στην συνολική ανάπτυξη του παιδιού, ευνοεί την ομαλή λειτουργία του σχολείου και τη μαθησιακή διαδικασία και αποτελεί καθοριστικό παράγοντα εξέλιξης των παιδιών που επιβαρύνονται από αρνητικούς παράγοντες»*. (Παρασκευά, Παπαγιάννη, 2008).

Στην εποχή της Κοινωνίας της Πληροφορίας, της πολυγλωσσίας και πολυτισμικότητας το σχολείο πρέπει να στοχεύει στην καλλιέργεια της πολυδιάστατης προσωπικότητας των μαθητών. Καθώς η γνώση είναι σημαντική για την διαμόρφωση και ανάπτυξη των παιδιών, μαθαίνοντας να συνεργαζόμαστε επεκτείνουμε τις μαθησιακές ικανότητες, ευρύνουμε το γνωστικό μας πεδίο και αναπτύσσουμε τον ψυχισμό και την κοινωνικότητα μας.

Η συνεργασία γονέων και εκπαιδευτών αναπτύσσει επίσης την αμοιβαία επικοινωνία και ενθαρρύνει τους γονείς να μοιραστούν τους προβληματισμούς, τις ανησυχίες και τις προσδοκίες που έχουν για τα παιδιά τους. Αυτού του είδους οι συνεργασίες εδραιώνονται μέσα από το ανοικτό σχολείο, εμπεδώνουν την ουσιαστική συνεργασία, δημιουργούν γέφυρες φιλίας και συντελούν πολύ στην πρόοδο των μαθητών και την πνευματική και πολιτιστική άνοδο της σχολικής μονάδας.

Η εικόνα και η φήμη του σχολείου, οι απόψεις της τοπικής κοινωνίας, η αξιολόγηση της από τους απόφοιτους μαθητές της σε συνδυασμό με τις ατομικές επιδόσεις των φοιτώντων μαθητών μπορούν να προβάλλουν και να προωθήσουν την αξιοπιστία του σχολείου.

2.3. Η συμβολή των γονέων στην βελτίωση του ανοικτού σχολείου

Ο ενεργητικός ρόλος των γονέων και των κατοίκων της περιοχής στην εκπαιδευτική διαδικασία μπορεί να αξιοποιηθεί για να επιφέρει θετικά αποτελέσματα στο σχολείο. Είναι πολύ σημαντικό να υπάρξουν σχολές γονέων που θα τους ενημερώσουν, θα τους επιμορφώσουν και θα τους εκπαιδεύσουν στην σχολική πραγματικότητα. Τα προγράμματα αυτά παρουσιάζουν ενδεδειγμένους τρόπους με τους οποίους μπορούν να βοηθηθούν οι ίδιοι και τα παιδιά τους. Όπως να ανακαλύψουν τα συναισθήματα τους, να βελτιώσουν την αυτοεκτίμηση τους, να καλλιεργήσουν τα προσωπικά τους κίνητρα, να αποκτήσουν κουλτούρα συνεργασίας και να δουν με θετικό βλέμμα τη ζωή τους. Τα επιμορφωτικά σεμινάρια με την κατάλληλη εκπαίδευση των γονέων μπορούν να δημιουργήσουν τις ικανές προϋποθέσεις ώστε οι γονείς να γίνουν οικείοι και συνεργατικοί με τους εκπαιδευτικούς σε σχέσεις και συμπεριφορές που θα τους προάγουν πνευματικά και κοινωνικά.

Η ύπαρξη σχολών γονέων μέσα στο σχολικό χώρο, θα ενθαρρύνει την ανάπτυξη αμοιβαίας εμπιστοσύνης και θα θέσει τις προϋποθέσεις της αγαστής συνεργασίας με την υπόλοιπη εκπαιδευτική κοινότητα. Αυτή η συνεργασία μπορεί να επιτευχθεί με την ενημέρωση των γονέων για τις δυνατότητες ή τις παθογένειες του Δήμου ή της Κοινότητας στο εκπαιδευτικό προσωπικό της σχολείου της περιοχής τους. Οι γονείς και οι κάτοικοι μπορούν να δώσουν σημαντικές πληροφορίες για την γεωγραφική περιοχή, την ιστορική, την οικονομική και πολιτιστική της ανάπτυξη, να αναδείξουν τα υπάρχοντα προβλήματα και να προβάλλουν τα αρχαιολογικά, ιστορικά, φυσικά μνημεία του τόπου.

Επιπροσθέτως οι ανάγκες και οι ιδιαιτερότητες της περιοχής που ανήκουν οι σχολικές μονάδες είναι διαφορετικές από αυτές των άλλων περιοχών. Διαφορετικά είναι τα σχολεία που ανήκουν σε αστικές, αγροτικές, παραθαλάσσιες περιοχές, αλλιώς σε περιοχές που παρουσιάζουν αυξημένη παραβατικότητα και εγκληματικότητα, αλλιώς σε περιοχές οικονομικά και κοινωνικά υποανάπτυκτες και αλλιώς σε περιοχές με αμβλυμμένα περιβαλλοντικά και οικονομικά προβλήματα. Οι δράσεις που θα αναπτυχθούν από το ανοικτό σχολείο δεν πρέπει να παραθεωρούν την ελληνική πραγματικότητα (Ramsey &

Bayless 1980) γιατί διαφορετικά θα είναι ανεδαφικές, πρόσκαιρες και ανεφάρμοστες όσο καλές και ελκυστικές μπορεί να είναι στο σχεδιασμό τους. Είναι αναγκαίο να κατανοήσουν όλες οι εμπλεκόμενες ομάδες στην εκπαιδευτική διαδικασία ότι οι ρόλοι τους είναι διαφορετικοί και ότι η κάθε μια πλευρά μπορεί να προσφέρει αγαθά, υλικά ή πνευματικά σε κοινή αναφορά και στόχευση που θα αναβαθμίσουν το σχολείο, την περιοχή και θα δώσουν πολλά στην ανάπτυξη, εξέλιξη και ωρίμανση των μαθητών (Katz, 2000). Από αυτές τις συνεργασίες τα οφέλη που προκύπτουν είναι σημαντικά για όλους.

Οι γονείς με την εθελοντική προσφορά εργασιών τους που μπορεί να αφορά την παροχή γνώσεων και υπηρεσιών από τον εργασιακό τους χώρο, την συμμετοχή τους σε δημιουργικές δραστηριότητες εντός και εκτός σχολικού ωραρίου, πχ. επισκευές ζημιών, βάψιμο αιθουσών, κτηριακές επισκευές, υδραυλικές, ηλεκτρολογικές εργασίες, συμμετοχή στην διαμόρφωση αύλειου χώρου, συνοδοί στις σχολικές εκδρομές μαζί με την παρακολούθηση σεμιναρίων για την ένταξη και συνεργασία τους στην εκπαιδευτική πραγματικότητα μπορούν να συμβάλουν στην βελτίωση του σχολείου. Επίσης οι γονείς και οι κάτοικοι, ιδιαίτερα οι συνταξιούχοι, οι οποίοι διαθέτουν ελεύθερο χρόνο μπορούν να οργανώσουν περιπατητικές περιηγήσεις και ξεναγήσεις στην γεωγραφική περιοχή την οποία γνωρίζουν, στα μνημεία ή τους ιστορικούς της τόπους.

Η συνεργασία των γονέων με την εκπαιδευτική κοινότητα θα πρέπει να υπάρχει όχι μόνο σε θέματα προβληματικού χαρακτήρα και παραβατικότητας αλλά και στην ενεργή ένταξη τους σε ευχάριστες εκδηλώσεις που αφορούν όπως, βραβεύσεις, συμμετοχές σε διαγωνισμούς και εκθέσεις, διακρίσεις στον αθλητισμό και την κοινωνική προσφορά και αλληλεγγύη. Επίσης η συνεργασία των γονέων και των εκπαιδευτικών μπορεί να βοηθήσει τους μαθητές να αναπτύξουν καλύτερες διαπροσωπικές σχέσεις ιδιαίτερα στην περίοδο της εφηβείας κατά την διάρκεια της οποίας ο μαθητής θεωρεί πολύ σημαντικό να γίνει αποδεκτός κυρίως από τους συμμαθητές και συνομηλίκους του. Διαφορετικά η απόρριψη του εφήβου μπορεί να τον οδηγήσει σε επικίνδυνα συναισθηματικά προβλήματα.

Είναι αναγκαίο να διευκρινιστεί ότι όλοι που μετέχουν στις δραστηριότητες του ανοικτού σχολείου, ο καθένας από το δικό του μετερίζι, την ιδιότητα του, το επάγγελμα του, την φήμη και την αναγνωρισιμότητα του, μπορούν να συνεργαστούν αρμονικά για την πνευματική και ποιοτική αναβάθμιση του σχολείου το οποίο με την σειρά καθίσταται κέντρο και εστία πνευματικότητας και πολιτισμού για όλη την περιοχή. Σε έναν κόσμο που μεταβάλλεται συνεχώς με ραγδαίες εξελίξεις και σε διαρκή μεταβλητότητα το σύγχρονο σχολείο οφείλει να επαναπροσδιορίσει τους σκοπούς και τους στόχους του.

2.4. Οι επιδράσεις του ανοικτού σχολείου στην διάπλαση των μαθητών

Αναφέρθηκε παραπάνω ότι οι μαθητές και οι νέοι δεν έχουν πρότυπα. Δεν είναι τυχαίο αυτό γιατί τα σύγχρονα εκπαιδευτικά συστήματα κάτω από το βάρος της τεχνοκρατούμενης εποχής, δίνουν βαρύτητα στην παραγωγή του αποτελέσματος και όχι στις ανθρωπιστικές, αξίες.

«Πώς και ποιος να πιστέψει στην αξία της ανθρωπιστικής παιδείας, όταν η οικονομία της αγοράς αποβάλλει, ως άχρηστες και γραφικές για τις ανάγκες της, τις αρετές του ελεύθερου και με λόγο ευθύνης ανθρώπου, του ανθρώπου με στοχαστική σκέψη, που τόσο αφειδώς διαφημίζεται ως ο κύριος σκοπός των Α.Π.» (Παπαδόπουλος, Σ., 2014).

Κυριαρχεί η εικόνα και υστερούμε στο λόγο και η σκέψη. Οι λέξεις χάνονται και συρρικνώνεται η σκέψη. Πολλοί μαθητές είναι αδιάφοροι, απαξιώνουν το μάθημα ή συνθλίβονται κάτω από την πίεση της εξεταστέας ύλης. Κυριαρχεί η διάσπαση της προσοχής τους και απουσιάζει η σαφήνεια στην διατύπωση των επιχειρημάτων τους. Αδυνατούν να συμμετέχουν ενεργά στην μαθησιακή διδασκαλία και στην καλύτερη περίπτωση αν δεν κάνουν φασαρία ή δεν παρουσιάσουν αποκλίνουσες συμπεριφορές μέσα στην τάξη, απαντούν μονολεκτικά και αδιάφορα στις ερωτήσεις του διδάσκοντος εκπαιδευτικού.

Η έλλειψη ανθρωπιστικής παιδείας στα Αναλυτικά Προγράμματα Σπουδών έχει ως αποτέλεσμα την μειωμένη ψυχική καλλιέργεια των μαθητών και την έλλειψη δημιουργικότητας. Η λεξιπενία περιορίζει και εμποδίζει την έκφραση του λόγου τους. Επικρατεί ομοιομορφία στις ιδέες τους, στο ντύσιμό τους, στα μουσικά ακούσματα, στα θεάματα τους και σύγχυση στην κοινωνική συμπεριφορά τους. Το σχολείο και η εκπαιδευτική κοινότητα πρέπει να λειτουργήσει ως χώρος συμπάραστασης προς τους μαθητές και τους γονείς προσφέροντας ψυχολογική υποστήριξη μέσα από τα προγράμματα του και την συνεργασία με τους αντίστοιχους φορείς. Ενδυναμώνοντας την ψυχική ισορροπία και την αυτοπεποίθηση των μαθητών ενδυναμώνει παράλληλα τη δημιουργικότητα τους (Αριστείδου, 2016).

Επιστημονικές αναφορές σχολιάζουν και αναλύουν τις πολλαπλές διαστάσεις της εκπαίδευσης μέσα από την οποία καλούνται οι εκπαιδευτικοί ως παιδαγωγοί να εκπληρώσουν έναν πιο σύνθετο ρόλο προς τους μαθητές αυτού του καθοδηγητή, του εμπυχωτή και του ψυχολόγου (Dave, 2000, Eisenberg, Hakansson, 2003). Το εκπαιδευτικό σύστημα στοχεύοντας στην βελτίωση της ποιότητας της εκπαίδευσης μέσα από την γνώση

της διαθεματικής προσέγγισης δίνει την δυνατότητα στους μαθητές να επεξεργαστούν αντικείμενα και θέματα μέσα από διαφορετικές οπτικές συσχετίσεις αντιμετωπίζοντας τη γνώση ως ενιαία ολότητα και όχι ως κατάτμηση αντικειμένου (Ματσαγγούρας, 2002).

«Ο όρος διαθεματική προσέγγιση χρησιμοποιείται για να δηλώσει τη διδακτική προσέγγιση που δεν ακολουθεί την κατάτμησης πραγματικότητας σε διδακτικά αντικείμενα και ξεχωριστά μαθήματα, αλλά εξετάζει κάθε θεματική ενότητα από όλες τις πλευρές » (Βαρνάβα-Σκούρα, 1989).

Σήμερα η εκπαίδευση βρίσκεται σε συνεχή αλληλεπίδραση με την κοινωνία η οποία απαιτεί να έχει ενημερωμένους πολίτες. Το σχολείο διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στην διαμόρφωση των πολιτών καθώς αναπτύσσει την γνώση, τις δεξιότητες και τις αξίες των μαθητών, τους κοινωνικοποιεί και τους αναπτύσσει συναισθηματικά και ηθικά διευκολύνοντας την μετάβαση τους από το μικρό οικογενειακό περιβάλλον στις κοινωνικές ομάδες (Κωστελίδου 2012). Η καλλιέργεια και η ενεργοποίηση της κριτικής σκέψης των μαθητών συμβάλει στη χειραφέτηση τους και δημιουργεί αυριανούς ενεργούς πολίτες.

Το ανοικτό σχολείο κινητοποιεί δημιουργικά τους μαθητές τους μαθαίνει τον σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, να εκτιμούν την ελευθερία που συνδυάζεται με την ευθύνη, τη συμμετοχικότητα και τη συνεργασία, την ισότητα και τη δικαιοσύνη, την αλληλεγγύη και την ανιδιοτελή προσφορά προς τον πάσχοντα άνθρωπο. Υπό το πρίσμα αυτό οι μαθητές βρίσκονται σε άμεση συνάρτηση με το ευρύτερο κοινωνικό και πολιτιστικό περιβάλλον μέσα από το οποίο οικοδομούν την βιωματική γνώση και την μεταφέρουν ως διάχυση στις κοινωνίες όπου εντάσσονται.

Το ανοικτό σχολείο είναι ζωντανό σχολείο που μετατρέπει τους παθητικούς και άβουλους μαθητές επιρρεπείς πολλές φορές στην απόκλιση και την παραβατικότητα σε ενεργούς και δημιουργικούς ανθρώπους με όρεξη και αγάπη για την γνώση και τον συνάνθρωπο.

Στην καθημερινή εκπαιδευτική πράξη οι διδάσκοντες καθηγητές γνωρίζουν καλύτερα από όλους πως οι συμπεριφορές των μαθητών πολύ εύκολα μπορούν να διαταράξουν το ήρεμο κλίμα της σχολικής ζωής και να γίνουν χαοτικές από ενοχλητικούς μαθητές που διασπούν την προσοχή των υπολοίπων μαθητών εντός της διδασκαλίας και αποσυντονίζουν εν γένει την σχολική ζωή.

Μερικά από τα χαρακτηριστικά των επιτυχημένων μαθητών των σύγχρονων σχολείων είναι να επικοινωνούν με το κοινωνικό περιβάλλον και να διαθέτουν πάθος για

την γνώση (Jones 1990, Dave 2002). Το ανοικτό σχολείο ενισχύει την συλλογικότητα και δίνει την δυνατότητα στους μαθητές να εμπλουτίσουν τις γνώσεις τους μέσα απ' αυτήν. Οι μαθητές που αναπτύσσουν υγιείς σχέσεις με τους συνομήλικους τους έχουν την δυνατότητα στο μέλλον να εργαστούν σωστά και να εκπληρώσουν τους γνωστικούς, κοινωνικούς και συναισθηματικούς στόχους που θέτει το σχολικό περιβάλλον.

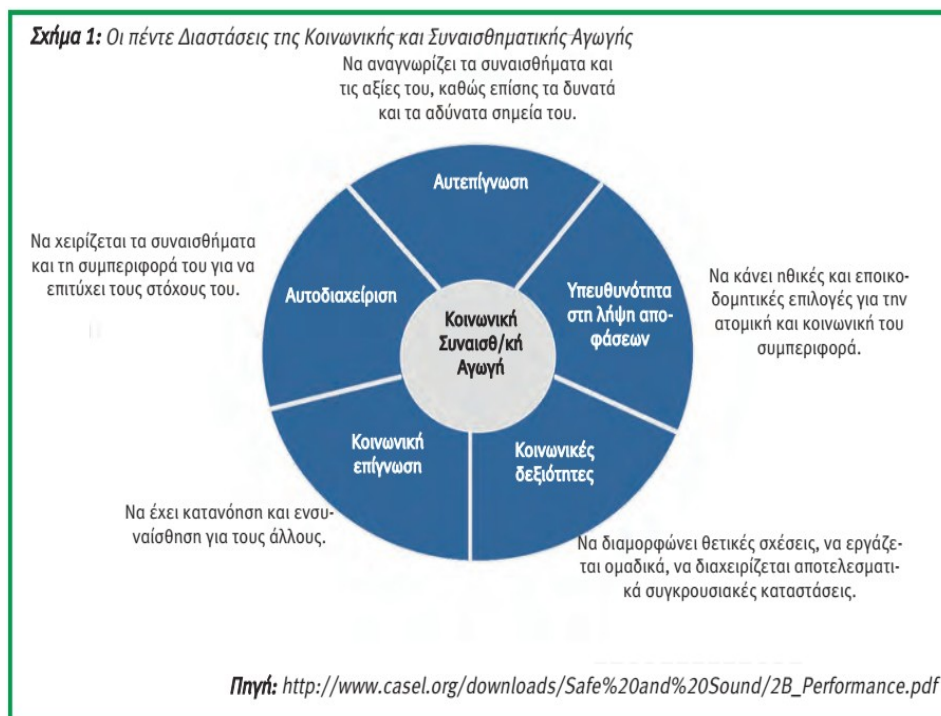
Το σχολείο αναπτύσσοντας κίνητρα και προγράμματα ενεργητικής και δημιουργικής μάθησης αποτρέπει τους μαθητές από παραβατικές ή επιθετικές συμπεριφορές. Ιδιαίτερα στις μέρες μας όπου με την ευρεία χρήση των «έξυπνων τηλεφωνικών συσκευών» και του διαδικτύου, η επιθετικότητα και ο εκφοβισμός έχουν ενισχυθεί με επικίνδυνες μορφές εκφοβισμού και κοινωνικού ρατσισμού με αποτέλεσμα τη δημιουργία φόβου, ανασφάλειας και απομονωτισμού.

Η συμμετοχή των μαθητών σε ομάδες, τους εμπλέκει αβίαστα σε συζητήσεις, πολλές φορές και σε αντιπαραθέσεις μέσα από τις οποίες χειραφετούνται μαθαίνοντας να υπομένουν και να συνεργάζονται. Οι δράσεις του ανοικτού σχολείου προωθούν τις φιλίες, συμβάλουν στην κοινωνικότητα των μαθητών και τους καθιστούν συμμετοχούς στην επίλυση των τοπικών προβλημάτων. Μέσα από τις βιωματικές του δράσεις γίνονται δημιουργικοί, αυτορυθμίζουν την συμπεριφορά, εφευρίσκουν κίνητρα και οικοδομούν άλλη σχέση με την γνώση μέσα σε ένα ασφαλές κοινωνικό και συναισθηματικό πλαίσιο ασφαλούς υποστήριξης (Μακρή-Μπότσαρη, 2001, Βοσνιάδου, 2006).

Το σχολείο γίνεται ευχάριστο για τους μαθητές γιατί είναι δημοκρατικό χωρίς διακρίσεις, ισότιμα προσβάσιμο σε όλα τα παιδιά και σε όλους τους πολίτες ανεξάρτητα από φύλο, καταγωγή, εθνικότητα, κοινωνική τάξη, θρήσκευμα, φυσική και ψυχική κατάσταση. Το ανοικτό σχολείο συμβάλει στην δημοκρατική αντίληψη του δικαίου και της ισότητας. Μέσα από τις δράσεις και τα προγράμματα βιωματικού περιεχομένου εκπαιδεύει τους μαθητές στις προσωπικές τους δεξιότητες και στην κοινωνική τους ανάπτυξη (Τσιαντζή χ.χ). Το ανοικτό εξωστρεφές σχολείο συντελεί στην ανάπτυξη της κοινωνικότητας μαθητών και η μάθηση γίνεται κοινωνική διαδικασία. Ερευνητές έχουν διαπιστώσει πως η κοινωνική συμπεριφορά των μαθητών συνδέεται με την γνωστική τους ανάπτυξη και αποτελεί δείκτη της επίδοσης των μαθητών (Malecki & Elliott, 2002, Welsh, Park, 2001), ενώ η αντικοινωνική συμπεριφορά των μαθητών συμβαδίζει με την χαμηλή σχολική επίδοση (Hawkins, Farrington & Catalano, 1998).

Σύγχρονες μελέτες επίσης ανέδειξαν ότι η επικοινωνία και η συνεργασία όλων των φορέων αναπτύσσει το κοινωνικό κεφάλαιο και την μαθησιακή διαδικασία των παιδιών. Η

κοινωνική και η συναισθηματική αγωγή αναπτύσσει και τις συναισθηματικές ικανότητες των μαθητών (Goleman, 1996). Εργαζόμενοι όλοι για το σχολείο και την τοπική κοινωνία μετέχουμε στην αποκαλυπτική μάθηση γινόμαστε υπεύθυνοι και αυτό αποβαίνει σε όφελος όλων και κατ' επέκταση όλης της κοινωνίας. Τα σύγχρονα ανοικτά σχολεία παρέχουν στους νέους γνώσεις, ικανότητες και δεξιότητες που θα τους φανούν χρήσιμες στη μετέπειτα ζωή τους. Μετέχοντας στο άνοιγμα του σχολείου προς την κοινωνία μειώνεται η μοναχικότητα και η μοναξιά και η συνεργασία μετουσιώνεται σε κοινωνική προσφορά.

2.5. Η συνεισφορά της τοπικής κοινωνίας προς το ανοικτό σχολείο

Μέσα από την επικοινωνία, εδραιώνεται το είδος των ανθρωπίνων σχέσεων. Η διαδικασία της επικοινωνίας γίνεται ουσιαστική από την συνεχή ανανέωση της και τον εμπλουτισμό της.

Η κοινότητα ως γνωστόν είναι ο χώρος που ο άνθρωπος δημιουργεί την ταυτότητα του και παίρνει υπόσταση μέσα από αυτήν. Η σχολική μονάδα διέπεται από σχέσεις αναγκαιότητας με την τοπική κοινωνία γιατί μέσα σε αυτήν υπάρχει. Για να αποκτηθεί όμως η αναβάθμιση της και να βελτιωθεί ποιοτικά η αποτελεσματικότητά της πρέπει να

οικοδομηθεί η αναγνώριση και ο σεβασμός, τα οποία θα αποκτηθούν μέσα από τις δραστηριότητες του σχολείου ώστε να έχουν αντίκτυπο σε αυτήν (Βλαχάκης, 2018).

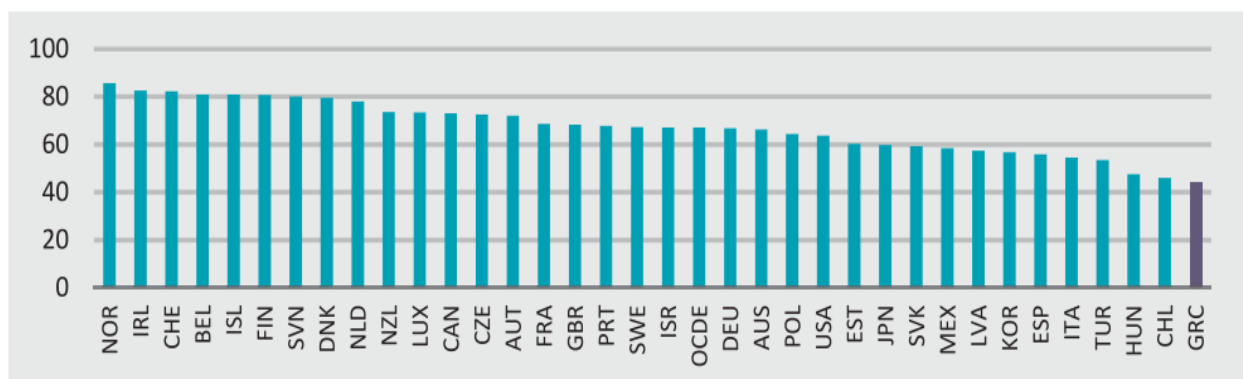
Τον τελευταίο καιρό γίνονται προτάσεις για την αξία της συνεργασίας του σχολείου με την κοινωνία. Η συνειδητοποίηση της συμμετοχής της κοινωνίας στην εκπαιδευτική πραγματικότητα έχει θετικά αποτελέσματα για την πρόοδο των μαθητών. Οι θεωρίες είναι ιδιαίτερα χρήσιμες γιατί ενθαρρύνουν την εκπαιδευτική κοινότητα να συνεργαστεί καλύτερα με τις οικογένειες και τις κοινότητες στις οποίες ανήκουν οι μαθητές.

Ενδεικτικά θα αναφέρουμε την θεωρία Epstein των «επικαλυπτόμενων σφαιρών επιρροής», στην οποία τρία σημαντικά πλαίσια λαμβάνονται υπόψη: το σχολείο, η οικογένεια και η κοινότητα (κοινωνία). Σύμφωνα με θεωρία του Epstein και τα τρία πλαίσια επηρεάζουν και επηρεάζονται από τις σχέσεις που αναπτύσσουν. Για παράδειγμα το σχολείο μέσα από τα προγράμματα του, έχει την ικανότητα να φέρει και τις τρεις σφαίρες επιρροής σε συνεργασία αλληλεπιδράσεων δηλαδή με την οικογένεια και την κοινότητα. (Σακελλαρίου, 2004).

Επίσης, το σχολείο έχει την δυνατότητα να επιλέξει να κρατήσει αυτές τις σφαίρες επιρροής σε απόσταση και να απομονωθεί. Η ενδυνάμωση της συνεργασίας ανάμεσα στο σχολείο και την κοινωνία ενισχύει τις εμπειρίες των μαθητών και δημιουργεί στερεές σχέσεις μεταξύ των μελών της εκπαιδευτικής κοινότητας.

Δυστυχώς για τα ελληνικά δεδομένα σύμφωνα με την έρευνα του ΟΟΣΑ (2017) η Ελλάδα καταλαμβάνει την τελευταία θέση ως προς την ικανοποίηση των πολιτών από την παρεχόμενη ποιότητα του εκπαιδευτικού μας συστήματος και την ποιότητα των σχολείων. Για να τροποποιηθεί για την Ελλάδα η τελευταία θέση στην κατάταξη του ΟΟΣΑ πρέπει να προσαρμοστεί και να εξελιχθεί το ελληνικό σχολείο μέσα από τις σύγχρονες κοινωνικές αλλαγές και αναγκαιότητες.

Πηγή: OECD (2017, 233)

Πηγή: OECD

Αναμφίβολα το εκπαιδευτικό μας σύστημα πρέπει να αποκτήσει κοινωνικό προσανατολισμό και να συνδιαλεχθεί με την κοινωνία. Αν αφαιρέσουμε από το σχολείο τον κοινωνικό του παράγοντα θα έχουμε σχολεία απομονωμένα, οστέινα και άνευρα από την ζωντάνια της εποχής και μαθητές οι οποίοι είναι εν δυνάμει αυριαανοί πολίτες, χωρίς κοινωνικότητα. Και αν από την άλλη ξεκόψουμε τα σχολεία από την κοινωνία, η κοινωνία θα μείνει χωρίς νεωτερικότητα που κομίζουν οι νέοι μαθητές, χωρίς πνευματικότητα και πολιτισμό.

Το σχολείο δεν πρέπει να αποστρέφεται την πραγματικότητα που διαρκώς αλλάζει, ούτε να κλείνει τα μάτια του σε αυτά που συντελούνται γύρω του. Κατά συνέπεια η εκπαίδευση βρίσκεται σε άρρηκτη σχέση με το κοινωνικό γίνεσθαι και μετέχει στις διαδικασίες εξέλιξης και βελτίωσης του. Όλες οι ευνομούμενες δημοκρατικές κοινωνίες καλλιεργούν τις κοινωνικές σχέσεις που συγκρατούν τον κοινωνικό ιστό της. Η κοινωνική πρόοδος των ανθρώπων και κατ'έπекταση της κοινωνίας επιτυγχάνεται με προσαρμογές στην ρέουσα πραγματικότητα (Κλεάνθους-Παπαδημητρίου, 1980). Το σχολείο είναι αυτό που καλλιεργεί την προσωπική ανάπτυξη των μαθητών μέσα από την κοινωνική συμμετοχή του στις κοινωνίες που εδράζει.

Η ποιοτική αναβάθμιση ενός σχολείου και ιδιαιτέρως του σύγχρονου σχολείου ενταγμένου στο ευρύτερο κοινωνικό σύνολο, απαιτεί την συνεργασία όλων των φορέων που εμπλέκονται στην διαδικασία της μάθησης. Η τοπική κοινωνία οφείλει να βρίσκεται βοηθός σε αυτήν τη διαδικασία, σε σχέση ουσίας και ποιότητας διασφαλίζοντας την σωστή λειτουργία των σχολικών μονάδων και δημιουργώντας υγιές εκπαιδευτικό περιβάλλον.

Η διαδικασία της βιωματικής μάθησης που μπορεί να καταστεί εφικτή μέσα από ποικίλες δραστηριότητες στον αύλειο χώρο του σχολείου, στην γειτονιά, στις πλατείες και στους περιβαλλοντικούς-πολιτιστικούς συλλόγους αφήνει τον μαθητή να λειτουργήσει και να συνυπάρξει με οργανωμένους ή εθελοντικούς φορείς της τοπικής κοινωνίας, να συσχετιστεί μαζί τους και να αποκτήσει γνώση και εμπειρία. Το ανοικτό σχολείο με τις δράσεις του συμμετέχει ενεργά και ουσιαστικά στο κοινωνικό γίνεσθαι της κάθε περιοχής. Καθώς το σχολείο εμπλέκεται με τα καθημερινά γεγονότα της περιοχής του απαλλάσσεται από την απομόνωση και το καθιστούν σημαντικό παράγοντα της κοινωνικής προόδου. Το σχολείο είναι ένα είδος κοινωνικής ζωής και συνδυάζει την ατομικότητα των ανθρώπων με την συλλογική δράση (Μελανίτης, 1976).

Η τοπική κοινωνία με τους εκπροσώπους της οφείλει να ενθαρρύνει την συνεργασία και την ομαδικότητα, τον σεβασμό και την αλληλεγγύη για να δημιουργήσει στέρεες βάσεις και θετικές αναμνήσεις στους μελλοντικούς της πολίτες.

Για να υπάρξουν τα προσδοκώμενα αποτελέσματα η τοπική κοινωνία πρέπει να βρίσκεται αρωγός και να προτείνει βιώσιμες και λειτουργικές λύσεις στα εκάστοτε προβλήματα των σχολικών μονάδων. Από την άλλη πλευρά το σχολείο μπορεί να είναι ανοικτό και ανεκτικό στις διαφορικές προσδοκίες των πολιτών. Η αναγνώριση των διαφορικών πολιτιστικών ηθών και της διαφορετικής κουλτούρας μπορούν να θεμελιώσουν αμοιβαία εμπιστοσύνη και σεβασμό σε όλους.

2.6. Τα οφέλη των κατοίκων από τη σχέση τους με το ανοικτό σχολείο

Τα σχολεία γίνονται πυρήνες για την γειτονιά, την κοινότητα, τον Δήμο, την περιοχή καθώς όλοι οι πολίτες ανεξαρτήτου φύλου, μικροί, μεγάλοι έχουν πρόσβαση στην γνώση, στην καινοτομία στην συμμετοχικότητα, την προσφορά και την δημιουργική έκφραση. Οι κάτοικοι ενημερώνονται για τις νέες εξελίξεις στο χώρο της εκπαίδευσης. Μπορούν να αξιοποιούν δημιουργικά τις ελεύθερες ώρες τους και να αναδείξουν τα ταλέντα τους. Ο θεσμός των ανοικτών σχολείων δίνει την δυνατότητα στους πολίτες να συμμετέχουν σε προγράμματα επιμόρφωσης ανάλογα με τον χρόνο που διαθέτουν και τις υποχρεώσεις τους προς την οικογένεια κατά την διάρκεια των πρωινών, απογευματινών και νυκτερινών ωρών.

Μέσα από τα προγράμματα του ανοικτού σχολείου οι ενήλικες μπορούν να μάθουν τις νέες τεχνολογίες και να χρησιμοποιούν τα social media. Να μάθουν ξένες γλώσσες από τα ειδικά διαμορφωμένα προγράμματα για τους ενήλικες, να μετέχουν στις σχολικές χορωδίες, να διδαχθούν τις πρώτες βοήθειες, να εκπαιδευτούν πώς να αντιμετωπίζουν τις φυσικές καταστροφές κ.α., αξιοποιώντας την δια βίου μάθηση. Να διδάξουν παραδοσιακούς χορούς και να διδαχθούν νέους από τους νέους. Να αξιοποιήσουν την σχολική βιβλιοθήκη, να κατασκευάσουν παραδοσιακές χειροτεχνίες και να μάθουν στα παιδιά ξεχασμένα παραδοσιακά παιχνίδια.

Οι νέοι προσφέρουν τα θετικά στοιχεία της εποχής τους στους ενήλικες και στους γειτονότερους και οι μεγαλύτεροι την αποκτηθείσα γνώση από την εμπειρία και τα βιώματά τους καθιστώντας τα άτυπη γνώση για τους νέους. Με αυτήν την αμφίδρομη επαφή μειώνεται το χάσμα γενεών και καταρρίπτονται τα στερεότυπα. Κάθε γενιά μπορεί να δώσει

και να πάρει στοιχεία από την άλλη βελτιώνοντας την ποιότητα της ζωής της, τις αξίες και τον πολιτισμό της.

Οι κάτοικοι γίνονται ενεργοί πολίτες αναδεικνύοντας την πολιτιστική και ιστορική κληρονομιά της περιοχής τους. Συνεχίζουν την παράδοση του τόπου τους. Μεταφέρουν μνήμες, γεγονότα, εμπειρίες τα οποία τα δίνουν ως παρακαταθήκη στους νεότερους. Αναπτύσσουν στενότερους δεσμούς φιλίας, καλλιεργούν την αλληλεγγύη και την στήριξη, ψυχαγωγούνται, ανανεώνονται, εκφράζουν τα συναισθήματα τα τους, αγαπούν το σχολείο και το προστατεύουν. Επίσης ενεργοποιούνται στην ενσυναίσθηση και συνεργάζονται στην αρμονική συμβίωση (Πουλλά Ε., χ.χ) βελτιώνοντας την ψυχική και σωματική τους υγεία.

Η συναναστροφή με τους νέους τους χαρίζει ψυχική ευεξία και νέες γνώσεις. Τα ανοικτά σχολεία γίνονται χώροι συνάντησης, πολιτισμού και αναφοράς και ενισχύεται η κοινωνική συμμετοχή των κατοίκων.

Αναμφισβήτητα, έχουν γίνει πολλές προσπάθειες τα τελευταία χρόνια προς την κατεύθυνση της καλλιέργειας μιας περισσότερο ανοιχτής σχέσης ανάμεσα στο σχολείο και την κοινωνία με συνδετικούς κρίκους την ειλικρινή επικοινωνία και τον αλληλοσεβασμό.

Το αίτημα της εποχής για ποιοτική αναβάθμιση της εκπαίδευσης προβάλλει την συνεργασία των σχολείων με την τοπική κοινωνία μέσα από την αλληλοπροσφορά και την διαρκή ενδυνάμωση τους.

Κεφάλαιο 3. Ενδεικτική πρόταση ανοικτού σχολείου: Ανοικτή σχολική βιβλιοθήκη

Η βιβλιοθήκη είναι αναπόσπαστο κομμάτι της σχολικής κοινότητας. Θέση μας είναι ότι η ύπαρξη βιβλιοθηκών στο σχολείο και στον Δήμο ενισχύει την εκπαίδευση με καινοτόμες διαδικασίες πέραν της παραδοσιακής διδασκαλίας.

Η ύπαρξη και η ανάπτυξη της είναι μέσα στις υποχρεώσεις των διδασκόντων καθηγητών. Σε κάθε σχολείο ορίζεται ως υπεύθυνος της βιβλιοθήκης ένας εκπαιδευτικός του σχολείου που αναλαμβάνει κυρίως την καταχώριση, την οργάνωση και το δανεισμό των βιβλίων και του υλικού της (ΦΕΚ 1340τ.Β'16-10-2002).

Θεωρούμε ότι η σχολική βιβλιοθήκη είναι απαραίτητη σε κάθε βαθμίδα εκπαίδευσης και ότι μπορεί να παίζει πρωτεύοντα ρόλο στην μαθησιακή διδασκαλία και να συνδέσει όλη την σχολική κοινότητα, μέσα σε έναν ανοιχτό και φιλικό χώρο. Για τον λόγο αυτό

πιστεύουμε ότι η σχολική βιβλιοθήκη δεν πρέπει να απευθύνεται αποκλειστικά και μόνο στους μαθητές και τους εκπαιδευτικούς αλλά, αντιθέτως να φιλοδοξεί να καλύψει σε μεγάλο βαθμό τις πολλές και διαφορετικές ανάγκες των πολιτών της επαρχίας.

Σύμφωνα με τον Παρασκευόπουλο (2008), «*Δημιουργική σκέψη είναι η ικανότητα του ανθρώπινου νου να αναζητεί και να βρίσκει πολλές πρωτότυπες - καινοτόμες εναλλακτικές, για την επίλυση των διαφόρων προβλημάτων, ιδέες - λύσεις*». Οι καινοτόμες εκπαιδευτικές δράσεις αποσκοπούν στη διεύρυνση του επιστημονικού, κοινωνικού και πολιτισμικού ρόλου της εκπαιδευτικής μονάδας. Αποσκοπούν ακόμη στη δημιουργία ενός νέου σχολείου που αναπτύσσεται συνεχώς, με στόχο την ενίσχυση και τη βελτίωση του εκπαιδευτικού αποτελέσματος και τη σύνδεση της εκπαίδευσης με τη σύγχρονη κοινωνία - σε τοπικό κατά κύριο λόγο επίπεδο ίσως και σε εθνικό.

Αυτός που έχει την τελική ευθύνη του συντονισμού των δραστηριοτήτων που θα διεξαχθούν στο χώρο της σχολικής βιβλιοθήκης, είναι ο Διευθυντής ή Διευθύντρια του σχολείου οποίος μαζί με τον υπεύθυνο εκπαιδευτικό, θα φροντίσουν για τη γενική οργάνωση του Σχεδίου Δράσης της, την συμμετοχή των εκπαιδευτικών, των μαθητών και των πολιτών και οι οποίοι θα κάνουν τις απαραίτητες διασυνδέσεις και την επικοινωνία μεταξύ των συμμετεχόντων. Επιπλέον είναι υπεύθυνοι για τη δημοσιοποίηση και προβολή των δράσεων στα τοπικά Μ.Μ.Ε., με δελτία τύπου, συνεντεύξεις, κ.ά. και είναι αυτοί οι οποίοι θα προβούν σε ενέργειες για την προμήθεια απαραίτητου εξοπλισμού και υλικών. Κυρίως όμως, είναι επιφορτισμένοι να φροντίσουν να υπάρχει κλίμα συλλογικότητας, ασφάλειας, συνεκτικότητας και εμπιστοσύνης ανάμεσα σε όλους τους εμπλεκόμενους. Η αλληλεγγύη, η αμοιβαιότητα, το σωστό επαγγελματικό περιβάλλον, η εξάλειψη των αποσταθεροποιητικών παραγόντων και της αντίστασης στην αλλαγή, μπορούν να γίνουν συνεκτικοί κρίκοι για τους κατοίκους στην τοπικής περιοχής.

Στην σχολική μονάδα που υπηρετώ με την θέση ευθύνης που κατέχω ως διευθύντρια, αποφασίσαμε σε ειδική συνεδρίαση του Συλλόγου Διδασκόντων και του Μαθητικού Συμβουλίου οι μαθητές να συγκροτήσουν ομάδες εθελοντισμού για να συγκεντρώσουν βιβλία από τους κατοίκους της περιοχής. Οι ομάδες θα συντονίζονται με την βοήθεια των καθηγητών. Στην εθελοντική συγκέντρωση των βιβλίων ζητήσαμε και την συνδρομή των γονέων και κηδεμόνων. Για τον λόγο αυτό κοινοποιήσαμε στα μέσα μαζικής ενημέρωσης και κοινωνικής δικτύωσης της περιοχής με ανακοινώσεις, και διαφημίσεις το κάλεσμα για την συλλογή βιβλίων.

Επίσης τοποθετήσαμε αφίσες και πανό στα κέντρα των ηλικιωμένων, στα γραφεία του Δήμου, στα ΚΕΠ, στους πολιτιστικούς και αθλητικούς συλλόγους, στην ένωση ελαιοπαραγωγών και σε άλλους φορείς ώστε να γνωστοποιηθεί η ανάγκη εμπλουτισμού της βιβλιοθήκης του σχολείου μας. Συνταξιούχοι εκπαιδευτικοί και πνευματικοί άνθρωποι τα τοπικής περιοχής και των όμορων περιοχών μας δώρισαν βιβλία και χάρισαν μέρος από τις προσωπικές τους συλλογές. Άλλοι μας πρότειναν να φιλοξενηθούν στο χώρο της για περιορισμένο χρονικό διάστημα ιστορικά κειμήλια και χειρόγραφα που μετέφεραν οι Μικρασιάτικες πρόγονοι τους από τις χαμένες πατρίδες. Εκτός απ' την συλλογή μεταχειρισμένων βιβλίων, δωρίστηκαν και νέα και συγκεντρώθηκε επίσης ικανό χρηματικό ποσό με το οποίο αγοράστηκαν καινούριοι τίτλοι έχοντας ως αποτέλεσμα να εμπλουτιστεί η βιβλιοθήκη μας με καινούριες εκδόσεις.

Αποφασίσαμε επίσης, κάθε μήνα να φιλοξενούμαι μια εκδήλωση. Δηλαδή, έκθεση βιβλίων, βιβλιοπαρουσίαση, έκθεση έργων τέχνης και φωτογραφίας, συνομιλία με διακεκριμένους συγγραφείς ή με νέους συγγραφείς και αναγνώστες, με παραδοσιακούς τεχνίτες και μουσικούς, κάνοντας πράξη την ανοιχτή βιβλιοθήκη στο εξωτερικό περιβάλλον. Επιπλέον στόχος μας είναι να κάνουμε μια κινητή βιβλιοθήκη που θα μεταφέρει αρκετά βιβλία στους πολυσύχναστους χώρους της περιοχής ώστε να κινήσουμε το ενδιαφέρον των κατοίκων και να τους εκπαιδύσουμε στη φιλιαναγνωσία.

Με την ενημέρωση που έγινε σε ημερίδα του Δήμου, δεσμεύτηκε το Δημοτικό Συμβούλιο, από κονδύλια του, κάθε χρόνο να χρηματοδοτεί την σχολική βιβλιοθήκη μας. Επιπλέον να στηρίζει τις δράσεις που θα φιλοξενούνται στο χώρο της και πολλές από αυτές θα τίθενται υπό την αιγίδα του ή να υπάρχει ο Δήμος ως συνδιοργανωτής με την σχολική βιβλιοθήκη. Οι υπεύθυνοι του Δήμου για θέματα εκπαίδευσης και πολιτισμού προσφέρθηκαν να αναλάβουν τα μικροέξοδα (κεράσματα, καφέδες, νερά, αναψυκτικά, αφίσες, εκτυπώσεις προγραμμάτων κ.α.) που συνήθως προσφέρονται στις εκδηλώσεις.

Ας μην ξεχνάμε ότι το αίτημα της σύγχρονης εποχής, είναι τα σχολεία ανοικτά εκτός σχολικού ωραρίου για τους μαθητές και την ευρύτερη κοινότητα. Ως γνωστό τα σχολεία ανήκουν στους Δήμους και οι Δήμοι τον τελευταίο καιρό αναλαμβάνουν πρωτοβουλίες όπως: «Σχολεία Ανοιχτά στη Γειτονιά», « Σχολεία Ανοιχτά στην Κοινωνία» που μέσα από τα προγράμματα τους συνδέουν τους κατοίκους τους με το σχολικό περιβάλλον, αξιοποιώντας τις κτηριακές εγκαταστάσεις των σχολικών μονάδων, το εποπτικό και πνευματικό υλικό τους. Τέτοια προγράμματα υπάρχουν σε πολλούς Δήμους της Ελλάδας και της Κύπρου που δραστηριοποιούνται εκτός από τα απογεύματα και τις αργίες και στην περίοδο των θερινών διακοπών, γεγονός που καθιστά το σχολικό περιβάλλον εστία κατά την διάρκεια ολόκληρου του ημερολογιακού έτους. Στο τέλος της παρούσας εργασίας διατίθεται κατάλογος περιοχών που αποδεικνύουν τη παραπάνω θέση μας.

Από τις πρώτες δράσεις-εκδηλώσεις που έγιναν στο Λύκειο μας και το χώρο της βιβλιοθήκης δεν υπήρξαν ιδιαίτερα προβλήματα, εκτός από τις ανθρώπινες αδυναμίες για αλλαγή της ασφάλειας και της ρουτίνας. Κάποιες μικροπολιτικές που παίχθηκαν σε τοπικό επίπεδο, μαζί με κάποιες άτυπες ομάδες που αντέδρασαν ή δυσφόρησαν στην αρχή δεν φάνηκαν ικανές να αμφισβητήσουν και να ακυρώσουν την καινοτομία της σχολικής βιβλιοθήκης. Με την νηφαλιότητα και τον διάλογο ανάμεσα στις συγκρουόμενες πλευρές καταφέραμε να εξαλείψουμε τους αποσταθεροποιητικούς παράγοντες.

Πεποίθηση μας είναι ότι η ανατροφοδότηση που γίνεται από τους ενεργούς μαθητές και πολίτες για τα οφέλη που στοχεύουν στην ποιοτική και πνευματική αναβάθμιση του σχολείου μέσω της ανοικτής Σχολικής Βιβλιοθήκης μπορούν να συμβάλλουν ουσιαστικά στην αλλαγή της σχολικής κουλτούρας και στην αλλαγή των στερεοτύπων από την κοινωνία.

Μετά από κάθε εκδήλωση φροντίζαμε να διανέμουμε έντυπο ερωτηματολόγιο έχοντας ως βασικό ερευνητικό ερώτημα την επίδραση της ανοικτής σχολικής βιβλιοθήκης στο τοπικό περιβάλλον, γιατί θέλαμε να αξιολογήσουμε τις αντιδράσεις και τις θετικές επιπτώσεις της στους κατοίκους ώστε να την βελτιώσουμε ποιοτικά.

Το ερωτηματολόγιο το οποίο διανέμαμε μετά από κάθε δράση προς όλους και συσχετιζόταν με:

- τον βαθμό ικανοποίησης και ευχαρίστησης των πολιτών για αυτά που διάβασαν, είδαν και άκουσαν.
- τις γνώσεις που απέκτησαν

- την ικανότητα εφαρμογής των αποκτημένων γνώσεων για τη ζωή τους
- τις δυσκολίες που συνάντησαν κατά τον χρόνο έλευσης τους και κατά την διάρκεια της δράσης
- το χρόνο που διέθεσαν
- την επίτευξη των αρχικών στόχων της εκδήλωσης

Στην τριακοστή τρίτη ερώτηση του Πίνακα 4, του ερευνητικού μέρους της μεταπτυχιακής εργασίας «Πιστεύετε ότι η χρήση των σχολικών βιβλιοθηκών από τους δημότες για μελέτη και δανεισμό βιβλίων θα μπορούσε να γίνει χώρος συνάντησης και αναφοράς γι' αυτούς;» οι απαντήσεις που συγκεντρώθηκαν καταδεικνύουν την χρησιμότητα της. Τα ερευνητικά δεδομένα δείχνουν την δυναμική που μπορεί να αναπτυχθεί μέσα στους χώρους της. Είναι αξιοσημείωτο να σχολιαστεί πως 206 ερωτηθέντες από τους 220 απαντούν θετικότερα στην χρησιμότητα της με κλίμακα από «Αρκετά» έως «Πάρα Πολύ». Το μεγάλο θετικό εύρος των απαντήσεων πιστοποιεί πως στην σύγχρονη εικονολατρική εποχή οι σχολικές βιβλιοθήκες όχι μόνο μπορούν να έχουν ύπαρξη αλλά μπορούν και να διαδραματίσουν σημαντικότατο ρόλο στην κοινωνικότητα των πολιτών, να τους μορφώσουν, να τους καλλιεργήσουν πνευματικά και να βελτιώσουν τις διαπροσωπικές τους σχέσεις. Η λειτουργία των σχολικών βιβλιοθηκών εκτός από χώρο μελέτης και δανεισμού βιβλίων μπορεί να καταστεί χώρος συνάντησης και αναφοράς όλων των πολιτών ανεξαρτήτου φύλου και ηλικίας. Η χρήση της σχολικής βιβλιοθήκης στη εκπαιδευτική πράξη προάγει την πνευματικότητα των πολιτών.

Η χρησιμότητα της «Ανοικτής Σχολικής Βιβλιοθήκης» προς την κοινωνία κρίνεται από τις αποκτημένες γνώσεις των πολιτών που πιθανόν μέσα από τις δράσεις της να ανακαλύψουν νέους δρόμους για την κοινωνικότητα τους, την αξιοποίηση του ελεύθερου χρόνου τους και την εν γένει την πνευματική καλλιέργειά τους.

Η σχολική βιβλιοθήκη μπορεί να γίνει χώρος στον οποίο θα αναπτυχθεί ευνοϊκό κλίμα συνεργασίας και δημιουργίας για τους κατοίκους. Μπορεί να εξομαλύνει και να συμβάλλει στην επιύσει μελλοντικών προβλημάτων εντός της σχολικής κοινότητας και της κοινότητας των πολιτών και να ανταποκριθεί στις απαιτήσεις που επιβάλλονται από το σύγχρονο περιβάλλον. Τα παραπάνω μπορούν να είναι εφικτά με συστηματικό και τακτικό προγραμματισμό των εκδηλώσεων στο χώρο της. Μπορεί κάθε μήνα να υπάρχουν εκδηλώσεις φιλιαναγνωσίας, κατά τις οποίες ένας συγγραφέας θα παρουσιάζει τα βιβλία του ή βιβλία άλλων συγγραφέων και επίσης θα μπορεί να γίνεται βιβλιοκριτική. Στον ενδιάμεσο

χρόνο μπορούν να φιλοξενοούνται εικαστικά έργα και εκθέσεις φωτογραφίας.

Σε άλλη χρονική περίοδο μπορούν να αξιοποιηθούν πνευματικοί άνθρωποι που κατάγονται από την περιοχή, προσφερόμενοι να παρουσιάσουν στους συμπολίτες τους το πνευματικό ή επιστημονικό τους έργο.

Με καθορισμένες και καλά οργανωμένες εκδηλώσεις, λαϊκοί καλλιτέχνες και παραδοσιακοί τεχνίτες θα μπορούν να διασκεδάσουν, να μάθουν και να εκπαιδεύσουν στους μαθητές και στους κατοίκους τραγούδια, αντικείμενα και τέχνες που χάθηκαν ή υπάρχουν ως απομεινάρια στις μέρες μας. Η ημερομηνία και η διάρκεια των εκδηλώσεων θα καθορίζεται με βάση την διαθεσιμότητα των πνευματικών ανθρώπων, τις τοπικές παραδοσιακές εκδηλώσεις, τις τοπικές γιορτές, τα πανηγύρια ή τις ιστορικές επετείες.

Μέσα σε ένα ομαδοκεντρικό και συνεργατικό πλαίσιο το οποίο έχει την δυνατότητα να αναπτυχθεί και να εξελιχθεί στο χώρο της σχολικής βιβλιοθήκης, οι πολίτες μπορούν να εκπαιδεύονται στον εθελοντισμό, στην προσφορά, στην ευγενή άμιλλα, στον πολιτισμό, στην γνώση, στην επίλυση προβλημάτων της κοινότητας τους, στην κριτική σκέψη εμβαθύνοντας στα γνωστικά αντικείμενα και με τη συστηματική χρήση των νέων τεχνολογιών της Κοινωνίας της Πληροφορίας να αποκτήσουν την δυνατότητα να μετέχουν στον ψηφιακό κόσμο τα επικαιρότητας.

Επιπλέον με τις δράσεις που παρουσιάζονται στο χώρο της, οι κάτοικοι ενεργοποιούν τη δημιουργικότητα τους, αποκτούν αυτοπεποίθηση, υπευθυνότητα και δημιουργούν κίνητρα για την καθημερινότητα τους. Στα κίνητρα συμμετοχής, είναι το θετικό κλίμα εμπιστοσύνης και ασφάλειας της και αναφοράς ότι “ανήκουν” σε μια ομάδα, με διακριτούς ρόλους και στόχους για όλους και για τον καθένα ξεχωριστά έχοντας όμως ως κέντρο αναφορά την σχολική μονάδα. Οι δραστηριότητες που γίνονται στο χώρο της εμπλέκουν όλους τους εκπαιδευτικούς, μαθητές κατοίκους όπου ως ανταμοιβή λαμβάνουν κυρίως την ηθική ικανοποίηση. Στην όλη τη λειτουργία και στο άνοιγμα της σχολικής βιβλιοθήκης σημαντικό ρόλο μπορούν να διαδραματίσουν οι συνταξιούχοι εκπαιδευτικοί που συνήθως έχουν χρόνο και διάθεση προσφοράς.

Αυτοί που μετέχουν στις δράσεις του ανοίγματος της σχολικής βιβλιοθήκης, αισθάνονται συνυπεύθυνοι για την επιτυχία ή την αποτυχία των προσπαθειών που γίνονται μέσα σε αυτήν και η ευχαρίστηση και η ικανοποίηση που εισπράττουν μετά το τέλος των εκδηλώσεων συνεκτιμούνται στα θετικά αποτελέσματα της λειτουργίας της.

Τόσο οι εμπλεκόμενοι στην εκπαιδευτική διαδικασία όσο και οι πολίτες μπορούν να βελτιώσουν τη πνευματική τους προοπτική και να απεγκλωβιστούν από τη συνήθεια, την

αδιαφορία και την ραστώνη τους. Μετέχοντας στις δράσεις των σχολικών βιβλιοθηκών αποκτούν ενεργητικό ρόλο και αποτρέπονται από το να είναι απορριπτικοί και απαξιωτικοί για τα τεκταινόμενα της περιοχής τους. Οι πολίτες βελτιώνονται συνεχώς, μαθαίνοντας διαρκώς με αποτέλεσμα η σχολική βιβλιοθήκη να μην είναι μόνο ο τόπος συνάντησης αλλά και ο τρόπος για τους πολίτες.

Θέση μας είναι ότι η ύπαρξη σχολικών βιβλιοθηκών ενισχύει την εκπαίδευση με καινοτόμες διαδικασίες πέρα από την παραδοσιακή διδασκαλία. Πιστεύουμε πως η σχολική βιβλιοθήκη μπορεί να αποτελέσει ένα σημαντικό εργαλείο για την ποιοτική αναβάθμιση της εκπαιδευτικής κοινότητας και του ανοίγματος των σχολείων στην τοπική κοινωνία.

ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΜΕΡΟΣ

Κεφάλαιο 4. Η έρευνα

4.1. Στόχος της έρευνας

Επιδιωκόμενος σκοπός της εργασίας είναι η ανάδειξη του ανοικτού σχολείου ως εστία παιδείας, πολιτισμού για την τοπική κοινωνία. Επίσης η ανάδειξή του ως κεντρικού πυλώνα πνευματικότητας της περιοχής μέσα από την βελτίωση του έργου του καθώς και η ανάπτυξη σχέσεων και αλληλοεπιδράσεων με την τοπική κοινωνία και τους φορείς της.

4.2. Αναγκαιότητα-Σπουδαιότητα της Έρευνας- Ερευνητικά ερωτήματα

Τα ερευνητικά ερωτήματα τέθηκαν κάτω από συγκεκριμένες εργασιακές ανάγκες. Η ανάληψη της θέσης ευθύνης ως διευθύντριας σε Γενικό Λύκειο του Νομού Χαλκιδικής γέννησε την αναγκαιότητα και καθόρισε τις αναζητήσεις μας για το πως μπορεί μια σχολική μονάδα και ιδιαίτερα αυτήν που υπηρετώ, να διαδραματίσει πνευματικό ρόλο στην τοπική κοινωνία και να γίνει εστία παιδείας, πολιτισμού και αξιών για τους κατοίκους της.

Τα ερωτήματα που γεννηθήκαν και στα οποία καλείται αυτή η εργασία να δώσει απαντήσεις είναι στα εξής:

α) Ποια είναι η φιλοσοφία του ανοικτού σχολείου και ποια τα χαρακτηριστικά της τοπικής κοινωνίας στην οποία έχει την έδρα του. Αν είναι απαραίτητο στην σύγχρονη εποχή και πώς μέσα από τις δράσεις του μπορούν να αξιοποιηθούν οι πνευματικοί άνθρωποι της περιοχής.

Επίσης αν υπάρχει διάχυση των δράσεων στην τοπική κοινωνία και πώς μέσα από αυτές παράγεται πολιτισμός.

β) ποιές είναι οι δράσεις του ανοικτού σχολείου και αν μέσα από αυτό αναπτύσσονται συναισθηματικά και κοινωνικά οι μαθητές και προάγεται εν γένει η κοινωνία.

γ) πώς διαμορφώνεται η τοπική κοινωνία από την εξωστρέφεια του ανοικτού σχολείου, πώς αυτή επηρεάζει το σχολείο και πώς τελικά το σχολείο γίνεται κέντρο αναφοράς για τους κατοίκους και εστία πνευματικότητας.

Ως γνωστόν οι διάφορες δράσεις που υλοποιούνται από τις εκπαιδευτικές μονάδες έχουν κοινωνικό αντίκτυπο, αφού στοχεύουν στη διαμόρφωση ή και τροποποίηση προτύπων συμπεριφοράς, τα οποία οδηγούν στην προαγωγή και βελτίωση του επιπέδου της παιδείας μέσω της ενδυνάμωσης του σχολείου στο οποίο φοιτούν οι μαθητές. Είναι πολύ σημαντικό να αναπροσαρμόζεται η κουλτούρα των σχολείων ώστε να καθιερώνεται κλίμα εμπιστοσύνης στο οποίο να επιτρέπεται η αλληλεπίδραση όλων των συμμετεχόντων στην εκπαιδευτική διαδικασία, όπως εκπαιδευτικών, μαθητών, γονέων, δημοτικών αρχών, της ανώτερης διοίκησης σε ένα περιβάλλον που συνεχώς μεταβάλλεται.

Ένα ανοικτό σχολείο, εξωστρεφές σε μια ανοικτή κοινωνία με σύγχρονα χαρακτηριστικά, καινοτόμο και συνάμα δημοκρατικό είναι δυνατόν να κρατήσει τα υγιή παραδοσιακά του στοιχεία μπολιασμένα με καινούρια εκπαιδευτικά εργαλεία τα οποία θα μπορούν να αφουγκραστούν τα τοπικά ζητήματα, να τα αναδείξουν, και να τα επιλύσουν σε σχέσεις αλληλεπίδρασης και σεβασμού με τους κατοίκους της περιοχής καθιστώντας τους ενεργούς και υπευθύνους πολίτες για τον τόπο τους.

Η εκπαίδευση χαρακτηρίζεται ως «ποιοτική όταν συμβάλλει στην πνευματική καλλιέργεια του ατόμου, στην ηθική του ανάταση και στην ανάπτυξη ολοκληρωμένης προσωπικότητας και ακέραιου χαρακτήρα» (Ματθαίου, 2000).

Είναι σημαντικό η γνώση να διαχέεται στην κοινωνία και να υπάρχει αναφορά και αλληλοεπίδραση ανάμεσα στο σχολείο και σε αυτήν. Η δια βίου μάθηση είναι πλέον γεγονός και οι διαρκείς εξελίξεις την καθιστούν αναγκαία στις σύγχρονες κοινωνίες. Οι εμπλοκή των ενηλίκων στην μαθησιακή διδασκαλία έχει ως αποτέλεσμα ο πολίτης να κατανοήσει τον εαυτό του και να αναπτύξει την προσωπικότητα του. *«Ο ενήλικος μαθαίνει όταν ενεργεί και όταν εμπλέκεται στη διαδικασία εκπαίδευσης. Σύμφωνα με τον P. Mucchielli, εάν προσέχουμε, συγκρατούμε κατά προσέγγιση: 10% από αυτά που διαβάζουμε, 20% από*

αυτά που ακούμε, 30% από αυτά που βλέπουμε, 50% από αυτά που βλέπουμε και ακούμε ταυτόχρονα, 80% από αυτά που λέμε, 90% από αυτά που λέμε, ενώ ταυτόχρονα εκτελούμε πράξεις που απαιτούν σκέψη και στις οποίες εμπλεκόμαστε ενεργητικά (Courau, 2000). Όσο πιο ενεργητικός είναι ο ενήλικος, τόσο καλύτερα μαθαίνει. Αυτό σημαίνει, επίσης, ότι ο ενήλικος πρέπει να κατέχει, στο τέλος της εκπαίδευσης, τα μέσα και τον τρόπο για να συνεχίσει μόνος του τη διαδικασία μάθησης (μαθαίνω πώς να μαθαίνω)» (Χατζηθεοχάρους Π. & Συνεργάτες, 2010, σ.6).

Οι κοινωνικές, οι πολιτικές, οι οικονομικές συνθήκες, η αλματώδης εξέλιξη των τεχνολογιών, αλλάζουν τα ήθη και τις κυρίαρχες πολιτισμικές αξίες, επιφέρουν δημογραφικές αλλαγές κ.ά. Όπως αναφέρει ο Bell, L., (2002), τα σχολεία «δεν μπορούν να αφηθούν να παρασύρονται άσκοπα σε μια ταραχώδη θάλασσα αλλαγών». Οφείλουν να έχουν όραμα και στρατηγική ώστε να αποκωδικοποιούν το κοινωνικό γίγνεσθαι και να διαμορφώνουν ένα καινούριο πλαίσιο μαθησιακής επικοινωνίας.

Το ανοικτό σχολείο είναι καινοτόμο και σύγχρονο. Εξωστρεφές και δυναμικό. Μελετά, ερευνά, μετέχει στην τοπική κοινότητα, αλληλοεπιδρά, ψηλαφεί τις ανάγκες της, αναπτύσσει συνεργασίες με διάφορους φορείς, προτείνει λύσεις, μορφώνει και παιδαγωγεί.

Το ανοικτό σχολείο με τις δράσεις του συμβάλει στην δημιουργία αλληλεγγύης, καλλιεργεί σχέσεις υποστήριξης και σύσφιξης μέσα από την επικοινωνία, στην ανάπτυξη της ατομικής και συλλογικής ταυτότητας και συμβάλει στην καλύτερη αντιμετώπιση των σημαντικών προβλημάτων ή θεμάτων που απασχολούν την κοινότητα. Το σχολείο οφείλει συστηματικά να αποτελέσει το πέρασμα, να γίνει γέφυρα στην ισορροπημένη κοινωνική ένταξη των παιδιών.

Σε ένα συνεργατικό περιβάλλον μάθησης όπου όλοι θα μαθαίνουν ανεξαρτήτως ηλικίας και διαφορετικότητας το σχολείο θα είναι κέντρο αναφοράς και συνάντησης για όλους τους πολίτες οι οποίοι θα συμμετέχουν στην μαθησιακή διαδικασία με ενεργό και ζωντανό ρόλο.

Η εκπαίδευση είναι μια διαδικασία ζωντανή που εξελίσσεται καθημερινά ή μετασχηματίζεται, ανάλογα με τις κοινωνικές, οικονομικές και πολιτικές συνθήκες και τις επιστημονικές εξελίξεις οι οποίες επηρεάζουν κατά πολύ το περιεχόμενο και την ουσία της. Όπως ισχυρίζεται ο Τσούλιας, Ν. (2017), «*Η Παιδεία είναι μέθεξη... Μέθεξη του Κόσμου, μέθεξη της ζωής... Γιατί μόνο έτσι μπορεί να καλλιεργήσει τις βαθύτερες πνευματικές και υπαρξιακές αγωνίες του ανθρώπου. Εδώ αναδύεται η μεγάλη πρόκληση του σχολείου και του εκπαιδευτικού: Πώς μπορεί να αναζητήσεις και να βρεις την αυθεντικότητα της «άγριας*

σκέψης», όπου οι γνώσεις δεν δημιουργούν βεβαιότητες και προκαταλήψεις αλλά καθίστανται αναβαθμίδες για νέα γνώση, για διαρκή κινητοποίηση της σκέψης, για πνευματική χειραφέτηση, για την αυτεξουσιότητα του ανθρώπου».

Επομένως, η παιδεία προϋποθέτει τη μέθεξη (μέθεξη = ψυχική συμμετοχή, Λεξικό Τριανταφυλλίδη. Βλ. μέθεξη = η συνάντηση, η συμμετοχή, που φτάνει μέχρι την ταύτιση σε ανώτερο πνευματικό επίπεδο, Λεξικό της Νέας Ελληνικής Γλώσσας. Γ. Μπαμπινιώτη), με την έννοια της ενεργητικής συμμετοχής των εκπαιδευόμενων και την δυνατότητα επικοινωνίας με την ταύτιση της πνευματικότητας. Έτσι το σχολείο δεν αρκείται να παρέχει μόνο γνώσεις, αυτός ο ρόλος του θεωρείται σήμερα ξεπερασμένος, αλλά χρειάζεται να συμμετέχει, να δημιουργεί, να επικοινωνεί με το κοινωνικό γίνεσθαι και να καλλιεργεί τις βαθύτερες υπαρξιακές ανάγκες του ανθρώπου. Αναμφισβήτητα η τεχνολογική επανάσταση και τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης έφεραν μεγάλη ανατροπή στη σύγχρονη εκπαίδευση, αλλά η παιδεία οφείλει να υπηρετεί και να καλλιεργεί τον άνθρωπο.

4.3. Ερευνητική Μεθοδολογία

Η εκπόνηση της παρούσας εργασίας απαιτούσε πρωτογενή επιστημονική έρευνα. Δηλαδή την *«συγκέντρωση μη επεξεργασμένου και δημοσιευμένου υλικού (συνεντεύξεις, ερωτηματολόγια, παρατήρηση γεγονότων, καταστάσεων και συμπεριφορών, στατιστικά δεδομένα, νομοθεσία, αρχειακό υλικό κλπ), την ταξινόμηση, συνδυαστική ανάλυση και ερμηνεία του με χρήση αντίστοιχων μεθοδολογιών»* (ΤΕΙ Πελοποννήσου).

Προτού καταλήξουμε στην επιλογή της ερευνητικής μεθόδου έγινε ενδελεχής βιβλιογραφική ανασκόπηση κυρίως μέσα από το διαδίκτυο για να γνωρίσουμε τις επιστημονικές απόψεις που παρουσιάζονται σε σχέση με την υπό εξέταση έρευνα μας και να τεκμηριώσουμε την επικαιρότητα και την αναγκαιότητα της επιλογής του θέματος της μεταπτυχιακής εργασίας.

Οι ερευνητικές μέθοδοι όπως γνωρίζουμε από την βιβλιογραφία διακρίνονται σε ποσοτικές και ποιοτικές (Δημητρακόπουλος, 2004). Οι ποσοτικές αναλύουν την ποσότητα εμφάνισης του υπό εξέταση αντικειμένου, δηλαδή τα γεγονότα, τις απόψεις, τις συμπεριφορές, τις στάσεις που με τις τεχνικές της στατιστικής ανάλυσης εξάγουν τα ζητούμενα συμπεράσματα (Ιωσηφίδης, Θ., (2008). Οι ποιοτικές βασίζονται σε συνεντεύξεις, αναλύσεις κειμένων, μελέτες περιπτώσεων, παρατηρήσεις, κ.λ.π. τεχνικές που δεν

βασίζονται σε μαζικές καταγραφές και σε ποσοτικά δεδομένα αλλά εξετάζουν το φαινόμενο ως προς το συγκεκριμένο είδος ή το χαρακτήρα του (Kvale, S., 1996).

Και οι δύο μέθοδοι έχουν την δυνατότητα να δώσουν στον ερευνητή τη προσέγγιση του ερευνητικού του πεδίου. Στην παρούσα μελέτη επιλέχτηκε ως ερευνητική διαδικασία η ποσοτική μέθοδος η οποία βασίστηκε στη συλλογή δεδομένων σε καθορισμένο χρονικό διάστημα, σε συγκεκριμένο τόπο, με συγκεκριμένα υποκείμενα έρευνας. Σύμφωνα με τη Νόβα-Καλτσούνη, Χ. (2006, σ. 23), η περιγραφική έρευνα χρησιμοποιείται συνήθως, ως διαδικασία, για τη μελέτη κοινωνικών και εκπαιδευτικών θεμάτων και θα πρέπει ο πληθυσμός της έρευνας να προσδιορίζεται επακριβώς.

Γι' αυτό κρίναμε ως την πλέον ενδεδειγμένη ερευνητική διαδικασία την ποσοτική μέθοδο για την συλλογή των απόψεων των υποκειμένων της έρευνας μας μέσω των ερωτηματολογίων. *«Η ποσοτική έρευνα αναφέρεται στη συστηματική διερεύνηση φαινομένων με στατιστικές μεθόδους και αριθμητικά δεδομένα. Χρησιμοποιείται συνήθως αντιπροσωπευτικό δείγμα παρατηρήσεων επιδιώκοντας τα αποτελέσματα να γενικευτούν στον ευρύτερο πληθυσμό. Η συλλογή δεδομένων με ερωτηματολόγια, κλίμακες κ.λπ.»* (Νομικού, 2016).

Στην υπό εξέταση εργασία, μας ενδιέφερε μέσω αυτής, πρωτίστως, να ερευνήσουμε αν είναι αντιληπτή η φιλοσοφία του ανοικτού σχολείου και τη δυναμική της ανάδρασης της που αναπτύσσεται σε σχέση με την τοπική κοινωνία. Ταυτόχρονα θέλαμε να διαπιστώσουμε μέσα από την έρευνα τον βαθμό και την ποιότητα της αλληλεπίδρασης που μπορεί να αναπτυχθεί, να καταγράψουμε τα οφέλη που γεννιούνται μέσα από την κουλτούρα συνεργασίας για να αξιολογήσουμε τα επιδιωκόμενα αποτελέσματα.

Στην παρούσα έρευνα αρχικά αποτυπώθηκε η φιλοσοφία του ανοικτού σχολείου, ο στόχος και οι επιδιώξεις του, η ικανότητα και ποιότητα για την συμμετοχικότητα, τη σύνδεση και την επικοινωνία, με σκοπό να βελτιωθεί και να ανατροφοδοτηθεί η σχολική μονάδα και η τοπική κοινωνία. Επιδιωκόμενα αποτελέσματα του πονήματος είναι η ανάδειξη της αλληλεπίδρασης του σχολείου με την τοπική κοινωνία μέσω της πνευματικής του ακτινοβολίας του ανοικτού σχολείου, προσαρμοσμένης στο τοπικό περιβάλλον και τις γεωπολιτικές ιδιαιτερότητές του, οι οποίες μπορούν να οδηγήσουν στην ποιοτική άνοδο και βελτίωση τόσο της σχολικής μονάδας όσο και της κοινωνίας.

Εξετάστηκαν επίσης οι στάσεις και οι απόψεις των συμμετεχόντων στην έρευνα ανάμεσα στις τοπικές αρχές, τους φορείς, το σχολείο και την τοπική κοινωνία. Κατά τον σχεδιασμό της ποσοτικής έρευνας μας υπήρξαν δύο διακριτά στάδια. Στο πρώτο στάδιο, του

σχεδιασμού, διατυπώσαμε τους σκοπούς και προσδιορίσαμε τα ζητούμενα της εργασίας, ακολούθως επιλέχθηκε η μέθοδος πραγματοποίησης της και σχεδιάσαμε προσεκτικά την υλοποίησή της.

Κατά το δεύτερο, το στάδιο υλοποίησης της εργασίας, συγκεντρώθηκαν τα απαραίτητα στοιχεία, και ακολουθήθηκε από την ερευνήτρια η επεξεργασία και ανάλυση των δεδομένων που προέκυψαν. Στο τελικό στάδιο έγινε η σύνθεσή τους και η διατύπωση των σχετικών συμπερασμάτων που στοιχειοθετήθηκαν από τα ερευνητικά δεδομένα (Εθνικό Κέντρο Κοινωνικών Ερευνών, 2010).

Αφού κατασκευάστηκαν τα ερωτηματολόγια, ακολούθησε το στάδιο πιλοτικής εφαρμογής. Κατά την πιλοτική εφαρμογή μοιράστηκαν τα ερωτηματολόγια σε δύο πιλοτικές φάσεις. Σκοπός της πιλοτικής εφαρμογής του ήταν να ερευνηθεί αν το ερωτηματολόγιο ήταν αντιληπτό από τα υποκείμενα της έρευνας, αν υπήρχαν τυχόν λάθη, νοηματικά, εκφραστικά ή συντακτικά και κατά πόσο μπορούσε να προσδιοριστεί η λειτουργικότητα του όπως καθορίζει το Εθνικό Κέντρο Ερευνών την αναγκαιότητα της προέρευνας ή όπως αλλιώς ονομάζεται πιλοτική έρευνα. *«Μετά την κατάστρωση του κατάλληλου ερωτηματολογίου, γίνεται «πιλοτική έρευνα» (προ - έρευνα) για να προσδιορισθεί η λειτουργικότητα του ερωτηματολογίου και να διαμορφωθεί οριστικά η δομή του»* (Εθνικό Κέντρο Ερευνών, 2010).

Η έρευνα ακολούθησε τα παρακάτω στάδια: Βελτιώθηκε το ερωτηματολόγιο με βάσει τις παρατηρήσεις που δεχτήκαμε από τις δύο πιλοτικές φάσεις και προχωρήσαμε στην τελική έκδοση του. Η πρώτη πιλοτική φάση διήρκησε 8 έως 12 Απριλίου 2019 και η δεύτερη πιλοτική 15-19 Απριλίου 2019. Και στις δύο φάσεις αξιοποιήθηκαν οι παρατηρήσεις και έγιναν μικρής έκτασης συντακτικές και νοηματικές βελτιώσεις του ερωτηματολογίου, επίσης περιορίστηκε και αριθμός των ερωτήσεων. Από την πιλοτική έρευνα και από την επεξεργασία των ερευνητικών δεδομένων διαπιστώσαμε ότι ενώ γίνονται δράσεις στις σχολικές μονάδες δεν κατανοούσαν οι περισσότεροι εκπαιδευτικοί ότι αυτές εντάσσονται στην φιλοσοφία του ανοικτού σχολείου. Μετά από τις τηλεφωνικές εξηγήσεις που δόθηκαν έγινε αμέσως αντιληπτό.

Η διάχυση των ερωτηματολογίων έγινε ηλεκτρονικά μέσω emails. Απευθύνθηκα πρωταρχικά στους διευθυντές-διευθύντριες της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης του Ν. Χαλκιδικής στην οποία υπηρετώ. Εξασφαλίστηκε επίσης η σύμφωνη γνώμη των γονέων από το Σύλλογο Γονέων και Κηδεμόνων Λυκείου που εργάζομαι ως Διευθύντρια. Μετά απευθύνθηκα στους συναδέλφους και φίλους εκπαιδευτικούς που γνώριζα από τις

συνυπηρετήσεις μου σε σχολικές μονάδες της περιοχής, οι οποίοι ομολογουμένως ανταποκρίθηκαν θερμά. Στην συνέχεια απευθύνθηκα στους εργαζομένους του Δήμου, με τους οποίους έχω αναπτύξει φιλικές σχέσεις από τις παλαιότερες συνεργασίες μας, επίσης σε αυτούς που μετέχουν στην Σχολική Επιτροπή του Δήμου, στην υπεύθυνη των εκπαιδευτικών θεμάτων του Δήμου, στους αθλητικούς και πολιτιστικούς συλλόγους, στις προσωπικότητες της περιοχής, στους εκπροσώπους της εκκλησίας και σε παλιούς αποφοίτους του σχολείου.

Για ευνόητους λόγους δεν απευθυνθήκαμε στους μαθητές της σχολικής μονάδας που υπηρετούμε γιατί θέλαμε η έρευνα μας να είναι αντικειμενική και να μην προσδιοριστεί από τον ενθουσιασμό ή παρορμητισμό των μαθητών μας και από την άλλη για να μην διαταραχτεί η εύρυθμη λειτουργία του Λυκείου. Επίσης με αυτήν την στάση μας δεν θέλαμε να υπάρχουν τεχνικά προβλήματα λόγω καθυστέρησης γιατί ως γνωστό απαιτείται από την νομοθεσία οι έρευνες που λαμβάνουν χώρα εντός της σχολικής μονάδας και ζητούν την συμμετοχή των μαθητών να έχουν την έγκριση του Υπουργείου Παιδείας και τη συναίνεση των γονέων και κηδεμόνων. Γι' αυτό οι μαθητές που παίρνουν μέρος στην έρευνα είναι παιδιά συναδέλφων και φίλων που φοιτούν σε άλλες όμορες σχολικές μονάδες και η συμπλήρωση του ερωτηματολογίου έγινε ιδιωτικώς και πέραν του σχολικού τους ωραρίου.

Στην συγκεκριμένη έρευνα διασφαλίστηκε η συγκατάθεση και η ανωνυμία όλων των συμμετεχόντων. Τα ερωτηματολόγια που στάλθηκαν ήταν ανώνυμα και δεν υπήρξε η δυνατότητα εντοπισμού της ταυτότητάς τους διασφαλίζοντας με αυτό τον τρόπο και την αντικειμενική της χαρακτήρα. Με βάση τον κώδικα Δεοντολογίας ορίζεται ως βασικό προαπαιτούμενο η συναίνεση και η ανωνυμία των συμμετεχόντων στην έρευνα, καθώς η συγκατάθεσή τους, σύμφωνα με τα άρθρα 3 και 5 (παράγρ. 3 και 4), του Κώδικα Δεοντολογίας. Στις υποχρεώσεις των ερευνητών προβλέπεται ότι: *«Λαμβάνουν συγκατάθεση κατόπιν ενημέρωσης από όλους τους συμμετέχοντες στη μελέτη.»* (Κώδικας Δεοντολογίας Ε.Ε.Ε.Δ. (Ειδική Επιτροπή Ερευνητικής Δεοντολογίας) και *«Διασφαλίζουν την προστασία των προσωπικών δεδομένων των συμμετεχόντων στη μελέτη.»* Επιπλέον *«Οι αρχές της ηθικής προστατεύουν την αξιοπρέπεια, τα δικαιώματα, την ασφάλεια και την ευημερία των συμμετεχόντων στην έρευνα. Συνεπώς, κρίνεται αναγκαία η ανεξάρτητη και αντικειμενική αξιολόγηση του σχεδίου της ερευνητικής πρότασης προκειμένου να γίνει η ηθική της αποδοχή.»*

Επειδή θέση μας είναι, ότι η ευαισθησία απέναντι στα δικαιώματα των άλλων και η συλλογή των ερευνητικών δεδομένων σε καμία περίπτωση δεν πρέπει να παραβιάζει την

νομιμότητα και την ηθική των ανθρώπων, έχοντας ως κύρια υποχρέωση των ερευνητών να προστατεύουν την αξιοπρέπεια και να εξασφαλίζουν την ηρεμία και την ασφάλεια των συμμετεχόντων στην έρευνα.

Σύμφωνα με τους (Cohen & Manion, 1994, σ. 48). «*Η Δεοντολογία μπορεί να οριστεί ως ένα ζήτημα πρωταρχικής ευαισθησίας απέναντι στα δικαιώματα των άλλων*». Αναφερόμενη στο ζήτημα η Νόβα-Καλτσούνη (2006), επισημαίνει ότι υπάρχει μεγάλος προβληματισμός και εγείρονται πολλά ερωτήματα για τις τεχνικές συλλογής των ερευνητικών δεδομένων. Ακόμη υπάρχουν προβληματισμοί ως προς τον τρόπο που αυτά χρησιμοποιούνται από τους ερευνητές, οι οποίοι σε καμιά περίπτωση δεν θα πρέπει να παραθεωρούν την βασική υποχρέωση τους να τηρούν τον κώδικα της δεοντολογίας.

4.4. Μέγεθος Δείγματος – Δειγματοληψία

Για την έρευνα όπως αναφέρθηκε παραπάνω χρησιμοποιήθηκε η ποσοτική μέθοδος και βασίστηκε σε ποσοτικά δεδομένα. Η προτίμηση της ποσοτικής μεθόδου τεκμηριώνεται από τη διάσταση του στόχου και των ερωτημάτων. Συγκεκριμένα, πραγματοποιήθηκε δειγματοληπτική έρευνα με χρήση ερωτηματολογίου. Η ποσοτική μέθοδος χαρακτηρίζεται τόσο για την ευκολία της ανάλυσης των δεδομένων που προκύπτουν, όσο και για την ευκολία εξαγωγής συμπερασμάτων (Χαλικιάς, κ.ά., 2015). Ένας ακόμη λόγος επιλογής της συγκεκριμένης μεθόδου είναι η εξοικείωση των υποκειμένων, περισσότερο με την ποσοτική μέθοδο γιατί χρησιμοποιείται πιο συχνά και μπορεί πιο εύκολα να μεταφραστεί σε στατιστικά δεδομένα (Denzin, 1988). Επιπλέον είναι πιο άμεση και είναι σε θέση να δώσει γρήγορα αποτελέσματα επειδή η ανάλυση των ερωτηματολογίων δεν είναι τόσο χρονοβόρα, όσο αυτή των συνεντεύξεων. Μπορεί επίσης να εφαρμοστεί σε μεγάλο και σε μικρό αριθμό δείγματος χωρίς να υπάρχει ο κίνδυνος της υποκειμενικότητας που ελλοχεύει στην εφαρμογή της ποιοτικής ανάλυσης (Cohen & Manion, 1989).

Για να εξεταστούν οι αντιλήψεις των γονέων και κηδεμόνων, μαθητών, εκπαιδευτικών, φορέων, του Δήμου και άλλων δεν ήταν απαραίτητο να εξεταστεί ο συνολικός πληθυσμός όλου του Νομού Χαλκιδικής αλλά ένα δείγμα κατά το δυνατόν αντιπροσωπευτικό.

4.5. Πληθυσμός και δείγμα

Στην παρούσα εργασία ως υποκείμενα της έρευνας ανταποκρίθηκαν εκπαιδευτικοί, γονείς, κάτοικοι-πολίτες, φορείς οι οποίοι έδωσαν απαντήσεις για την φιλοσοφία του ανοικτού σχολείου.

Η έρευνα μας έχει ποσοτικά χαρακτηριστικά και δεν μπορεί να ληφθεί ως περίπτωση μελέτης. Ο λόγος που δεν επιλέξαμε ποιοτική έρευνα ως περίπτωση μελέτης είναι ότι δεν μας ενδιέφεραν τα χαρακτηριστικά μιας συγκεκριμένης σχολικής μονάδας, παραδείγματος χάρη αυτής που υπηρετώ από τη θέση ευθύνης, αλλά να συλλέξουμε ερευνητικά δεδομένα που θα μας είναι χρήσιμα για άλλες σχολικές μονάδες που πιθανόν να υπηρετήσουμε και επίσης να είναι χρήσιμα τα ερευνητικά αποτελέσματα για κάθε ενδιαφερόμενο εκπαιδευτικό σε οποιαδήποτε σχολική μονάδα της Ελλάδος στην οποία εργάζεται ή για οποιοδήποτε φορέα.

Οι απαντήσεις που συλλέχθηκαν προέρχονται από τη γεωγραφική περιοχή που ανήκει η σχολική μονάδα του Καλλικρατικού Δήμου αλλά και των όμορων Δήμων και των κοινοτικών διαμερισμάτων. Η γεωγραφική περιοχή ανήκει στον νομό Χαλκιδικής και είναι παραθαλάσσια τουριστική με αρκετό ανομοιογενή πληθυσμό. Συνδυάζει τα χαρακτηριστικά κοσμοπολίτικης περιοχής κατά την τουριστική περίοδο και των επαρχιακών κωμοπόλεων με αγροτικά γεωγραφικά διαμερίσματα κατά την υπόλοιπη διάρκεια του έτους. Επομένως εξετάστηκε ένα πολύ αντιπροσωπευτικό δείγμα του συγκεκριμένου πληθυσμού, ώστε να διασφαλιστεί ότι τα συμπεράσματα που θα εξαχθούν, θα είναι σε μεγάλο βαθμό έγκυρα και αξιόπιστα, επιτρέποντας μας τη γενίκευση. Η μέθοδος με την οποία επιλέγεται το δείγμα από τον πληθυσμό, είναι η σκόπιμη πιθανή δειγματοληψία. Εφόσον η εργασία θα στηριχθεί στη δειγματοληπτική έρευνα, το πρώτο βήμα είναι ο προσδιορισμός του πληθυσμού της ομάδας στόχου της έρευνας (Νόβα-Καλτσούνη, 2006, σ. 36).

Επιλέχθηκε να προωθηθούν τα ερωτηματολόγια από τους Διευθυντές στους εκπαιδευτικούς των όμορων σχολείων, οι οποίοι είναι γνώστες των πραγματικών αναγκών των σχολικών μονάδων, και η κινητήριος δύναμη που μπορεί υλοποιήσει ή να αποδυναμώσει οποιαδήποτε δράση λαμβάνει χώρα στη σχολική ζωή. Δείγμα πάρθηκε και από τους άλλους φορείς και το τοπικό διαμέρισμα του Καλλικρατικού Δήμου και από τους αθλητικούς και πολιτιστικούς συλλόγους της περιοχής. Δείγμα επίσης πάρθηκε και από πολλούς αποφοίτους μαθητές μας οι οποίοι ενώ κατοικούν λόγω τους σπουδών τους σε

άλλοι πόλεις, έχουν σχέση και αναφορά με την γενέθλια περιοχή και συνδέονται με οικογενειακούς και φιλικούς δεσμούς. Στην έρευνα μετείχαν και ο εμπορικός και ο αλιευτικός σύλλογος της περιοχής.

Οι ηλικιακές ομάδες αφορούσαν τις ηλικίες από δώδεκα ετών έως και πάνω από τα εξηναπέντε έτη. Οδηγηθήκαμε σε αυτό τον ορισμό γιατί ως εργαζόμενοι εκπαιδευτικοί αναφερόμαστε στη βαθμίδα της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης και επίσης απ' αυτήν την ηλικία τα παιδιά φοιτούν σε αυτήν κατά συνέπεια μπορούν να έχουν άποψη για την φιλοσοφία και τις δράσεις του ανοικτού σχολείου. Το ηλικιακό εύρος έφτανε έως τις μεγαλύτερες ηλικίες γιατί οι ανήκοντες σε αυτές μπορούν να προσφέρουν στα σχολεία τις εμπειρίες, τις γνώσεις τους, τις εργασίες και τις υπηρεσίες τους.

Επιπλέον πολλοί άνθρωποι των μεγαλύτερων ηλικιών διαθέτουν περισσότερο ελεύθερο χρόνο στην υλοποίηση των δράσεων του ανοικτού σχολείου και επίσης έχουν την δυνατότητα οικονομικών εισφορών προς την σχολική μονάδα με την άμεση προσφορά χρημάτων, ή υπηρεσιών, αντικειμένων, συμβουλών και διαπεραιώσεων.

4.6. Εργαλείο Έρευνας

Όπως σε κάθε έρευνα έτσι και στην ποσοτική μεγάλη σημασία έχουν η εγκυρότητα και η αξιοπιστία των χρησιμοποιούμενων εργαλείων μέτρησης για την εξαγωγή αντικειμενικών συμπερασμάτων και την ποιότητα των δεδομένων που προκύπτουν απ' αυτήν. Στον αρχικό σχεδιασμό προσδιορίστηκε και η εξειδικεύτηκε ο ερευνητικός στόχος και πάνω σε αυτά διαμορφώθηκαν και βελτιώθηκαν οι κατάλληλες ερωτήσεις (Ρόντος, Κ., & Παπάνης, Ε., 2007). Το Λογισμικό που χρησιμοποιήθηκε στην παρούσα εργασία είναι το Statistical Package for Social Sciences – SPSS.

Ως εργαλείο, για τη συλλογή δεδομένων, χρησιμοποιήθηκε ένα δομημένο ερωτηματολόγιο, το οποίο κατασκευάστηκε στην ελεύθερη διατιθέμενη υπηρεσία «Google Docs». Η χρήση του ηλεκτρονική ερωτηματολογίου, χαρακτηρίζεται ως η πλέον άμεση και απλή προσέγγιση για τη μελέτη των απόψεων των ερωτηθέντων. Το ερωτηματολόγιο είχε τέσσερις ενότητες. Οι ερωτήσεις βαθμονόμησης βασίσθηκαν στην πενταβάθμια κλίμακα Likert, στις οποίες, οι χρήστες μπορούν να επιλέξουν μία από τις στάθμες συμφωνίας. Οι στάθμες αυτές αντιστοιχούνται στα νούμερα 1 έως 5, όπου το «1» αντιστοιχεί στο «Καθόλου» το «2» στο «Λίγο», το «3» στο «Αρκετά» το «4» στο «Πολύ» και το «5» στο «Πάρα πολύ», προκειμένου να είναι δυνατά τα ποσοστά της μεταβλητής απάντησης. Οι

κλίμακες αυτές οποίες μπορεί να δώσουν στην έρευνα μεγαλύτερη αξιοπιστία (Oppenheim,1986) και στον ερευνητή μεγαλύτερη ασφάλεια για την εξαγωγή των συμπερασμάτων. Επιπλέον οι κλίμακες αυτές έχουν το πλεονέκτημα ότι μπορούν να καταγράψουν διαβαθμισμένες τις τοποθετήσεις των ερωτώμενων και να εξάγουν σαφές αποτέλεσμα.

Στα ερωτηματολόγια υπήρχε μικρό ενημερωτικό σημείωμα στην αρχή, στο οποίο αναφέρονταν το θέμα και η εγγύηση της εχεμύθειας. Οι Διευθυντές προώθησαν τα ερωτηματολόγια που απευθύνονταν στους εκπαιδευτικούς και έδωσαν τις κατάλληλες διευκρινήσεις για να μην υπάρξουν τυχόν αμφιβολίες ή αμφισβητήσεις. Δόθηκε ιδιαίτερη σημασία στη σαφήνεια και στην πληρότητα των ερωτημάτων, στη συνοχή των ενοτήτων και στην έκταση των ερωτηματολογίων, ώστε για να μη απαιτείται πολύς χρόνος για τη συμπλήρωσή τους ο οποίος θα κουράσει τα υποκείμενα της έρευνας. Επίσης καταβλήθηκε προσπάθεια να είναι αντιληπτή η χρήση της γλώσσας για να μην προκαλείται σύγχυση από τυχόν ασάφειες. Κατά την εφαρμογή των παραπάνω δεν παρουσιάστηκαν ιδιαίτερα προβλήματα ή δυσκολίες στην κατανόηση του ερωτηματολογίου.

4.7. Προσέγγιση δείγματος - Συλλογή δεδομένων

Τα ερωτηματολόγια απευθύνθηκαν σε όλους τους εκπαιδευτικούς του Νομού Χαλκιδικής. Είναι αυτονόητο ότι δεν απάντησαν όλοι οι εκπαιδευτικοί. Το δείγμα του ερωτηματολογίου όπως αναφέρθηκε, προσεγγίστηκε μέσω ηλεκτρονικού μηνύματος, από τις 20 Ιουνίου 2019, ενώ ο συνολικός αριθμός απαντήσεων (220), είχαν ληφθεί έως τις 3 Ιουλίου. Σε αυτό το σημείο, ήταν εξαιρετικά βοηθητική η άμεση ανταπόκριση των Συλλόγων Γονέων καθώς και των διευθυντών και διευθυντριών που ανταποκρίθηκαν στην πρόσκληση μου και προώθησαν το ερωτηματολόγιο στους εκπαιδευτικούς των σχολείων τους. Η προσωπική γνωριμία με πολλούς από αυτούς, δεδομένου ότι έχω εργαστεί ως εκπαιδευτικός σε πολλά σχολεία της περιοχής διευκόλυνε κατά πολύ το έργο μου και αυτό έγινε αντιληπτό από την άμεση ανταπόκριση των φίλων και συναδέλφων.

Στο εισαγωγικό σημείωμα που είχε προταχθεί πριν από το ερωτηματολόγιο έγινε αναφορά για τον σκοπό του ερωτηματολογίου, για την πολιτική σχετικά με τη χρήση των στοιχείων που θα συλλεχθούν και γνωστοποιήθηκε το εκπαιδευτικό ίδρυμα στο οποίο γίνεται η έρευνα. Δόθηκαν επίσης τα στοιχεία επικοινωνίας της ερευνήτριας για την επίλυση τυχόν αποριών που θα πρόεκυπταν.

Στο ίδιο εισαγωγικό σημείωμα κρίναμε ότι δεν έπρεπε να δοθούν συγκεκριμένες διευκρινήσεις σχετικά με την φιλοσοφία του ανοικτού σχολείου, γιατί θέλαμε να εκμαιεύσουμε κατά πόσο η έννοια του ανοικτού σχολείου είναι γνωστή στην εκπαιδευτική κοινότητα και τους πολίτες. Τα δεδομένα της έρευνας είχαν συλλεχθεί συνολικά, έως τις 7 Ιουλίου 2019 και ακολούθησε η επεξεργασία και η ανάλυση τους.

4.8 Προβλήματα και δυσκολίες της έρευνας

Δεν προέκυψαν ιδιαίτερα προβλήματα στην υλοποίηση της έρευνας και μάλλον θα λέγαμε ότι η ανταπόκριση ήταν σχεδόν άμεση. Η συμπλήρωση του ερωτηματολογίου φάνηκε ότι είναι σχετικά προσιτή διαδικασία για τους συμμετέχοντες. Φροντίσαμε το ερωτηματολόγιο να μην περιέχει ερωτήσεις που θίγουν λεπτά ευαίσθητα δεδομένα. Επίσης δεν χρειάστηκε να δοθούν περαιτέρω εξηγήσεις από αυτές που δόθηκαν κατά την πιλοτική εφαρμογή του. Το δείγμα είναι αρκετά μεγάλο με συμμετοχή των υποκειμένων να αριθμεί τους 220.

Σε γενικές γραμμές επειδή η έρευνα απευθύνθηκε σε ένα συγκεκριμένο πληθυσμό, δεν υπήρξαν σημαντικά εμπόδια. Όπως αναφέρθηκε προηγουμένως απευθυνθήκαμε σε όλους τους Διευθυντές τους οποίους γνωρίζαμε από τις κοινές συναντήσεις μας στην Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση Ν. Χαλκιδικής και οι οποίοι προώθησαν το ερωτηματολόγιο στους εκπαιδευτικούς των σχολείων τους. Επίσης στην άμεση ανταπόκριση των υποκειμένων της έρευνας διευκόλυνε πάρα πολύ η προσωπική επαφή που είχα, γιατί οι περισσότεροι ήταν συνάδελφοι με τους οποίους συνεργάστηκα κατά ο παρελθόν στις διάφορες σχολικές μονάδες που δίδαξα οπότε υπήρχαν φιλικές σχέσεις και οικειότητας.

Μία άλλη σημαντική διευκόλυνση ήταν ότι ο σύλλογος γονέων και κηδεμόνων που του σχολείου που υπηρετώ, αποτελείται από άτομα ώριμης ηλικίας με πανεπιστημιακή μόρφωση και υπευθυνότητα και με διακριτούς ρόλους προς τους εκπαιδευτικούς. Η ύπαρξη ευελιξίας και προσαρμογής από την πλευρά τους μαζί με την κατανόηση για τις παλιές και νέες νοοτροπίες της περιοχής, συνέβαλλαν σημαντικά, στην σύνδεση του σχολείου με την τοπική κοινωνία. Στο γεγονός της καλής συνεργασίας μας συνεκτιμάται και η επικοινωνία που υπήρξε κατά το προηγούμενο σχολικό έτος στο οποίο γινόταν συζητήσεις και αναφορά του ανοίγματος του σχολείου προς την κοινωνία με τα επιδιωκόμενα οφέλη απ' αυτό. Οι συζητήσεις οι οποίες διεξάγονταν αναφέρονταν στη διαχείριση των αδύνατων σημείων και αξιοποίηση των δυνατών της σχολικής μονάδας. Αυτά τα δυνατά σημεία θα μπορούσαν να

την καταστήσουν ικανή να κατανοήσει και να σεβαστεί τις ιδιαιτερότητες της τοπικής κοινωνίας με απώτερο στόχο να αξιοποιήσει τον πνευματικό και πολιτιστικό πλούτο της περιοχής και να βελτιωθεί και να αναβαθμιστεί η ίδια ποιοτικά.

Ουσιαστικά μέσα από τις ανάγκες και τις αναζητήσεις μας κάναμε μια «ανεπίσημη αξιολόγηση και καταγραφή» των καταστάσεων του σχολείου με τις ιδιαιτερότητες της τοπικής και της ευρύτερης κοινωνίας.

Η παρούσα μελέτη επιχειρεί να διευκρινίσει με τη χρήση ερωτηματολογίου τις αντιλήψεις όλων των εμπλεκόμενων στην εκπαιδευτική διαδικασία από όποιο μετερίζι την υπηρετεί ο καθένας, τον ρόλο του ανοικτού σχολείου, την πνευματικότητα του και πως αυτή διαχέεται στην τοπική κοινωνία. Τα συμπεράσματα της παρούσας έρευνας αναμένεται να αναδείξουν την αναγκαιότητα του ανοικτού σχολείου μέσα από ένα πλαίσιο ηθικών αξιών και πολιτισμού.

Κύριος στόχος της έρευνας είναι η αποτύπωση των σχέσεων που αναπτύσσονται ανάμεσα στις σχολικές μονάδες και στην τοπική και ευρύτερη κοινωνία, αναδεικνύοντας τον ανοιχτό χαρακτήρα του σχολείου που το καθιστά κύτταρο ζωής και πολιτιστικό κέντρο. (Ιωαννίδου, 2015). Η έρευνα επιδιώκει να τονίσει τις πρακτικές ενέργειες που θα συμβάλλουν στην βελτίωση και την πνευματική άνοδο του σχολείου και θα το καταστήσουν πνευματική εστία και κέντρο αναφοράς στην κοινωνία και ταυτόχρονα να αναδείξει τις δυνητικές θετικές συνέπειες που θα αποκομίσουν τα εμπλεκόμενα μέρη.

Το μεγάλο ποσοστό των απαντήσεων εξασφάλισε την εγκυρότητα των αποτελεσμάτων. Μία μικρή δυσκολία της έρευνας θα μπορούσε να θεωρηθεί το γεγονός ότι ενώ πολλοί εκπαιδευτικοί υλοποιούν δράσεις στις σχολικές τους μονάδες είτε με την μορφή σχολικών προγραμμάτων είτε εθελοντισμού δεν κατανοούσαν ότι με αυτό τον τρόπο υπηρετούν την φιλοσοφία του ανοικτού σχολείου. Θα πρέπει να επισημανθεί επίσης ότι στην συγκεκριμένη περιοχή που λαμβάνει χώρα η έρευνα δεν υλοποιούνται από τον Δήμο τέτοιου είδους ανοιχτά προγράμματα για τους πολίτες.

Σε μικρό αριθμό υποκειμένων της μεταπτυχιακής έρευνας που δεν γνώριζαν την φιλοσοφία του ανοικτού σχολείου και έθεσαν την ερώτηση « τι είναι το ανοικτό σχολείο», δόθηκαν κάποιες εξηγήσεις ηλεκτρονικά κατά την διάρκεια των δύο πιλοτικών φάσεων. Ευτυχώς υπήρξε θετική έκπληξη στην άμεση ανταπόκριση των ερωτηθέντων γιατί πολλές φορές η ολιγωρία ή απροθυμία καθίσταται σημαντικό εμπόδιο στη διαδικασία της έρευνας.

4.9. Πόροι

Για την έρευνα δεν χρησιμοποιήθηκε καμία χρηματοδότηση. Η αξιοποίηση του ερωτηματολογίου που στάλθηκε με ηλεκτρονικό ταχυδρομείο δεν απαιτούσε καμία χρηματική δαπάνη ούτε απαιτήθηκαν άλλοι πόροι όπως ανθρώπινο δυναμικό, αναλώσιμα ή τηλεφωνικές συσκευές ή αγορά έντυπου υλικού.

Η πρόσβαση στο ερωτηματολόγιο από τους ερωτώμενους ήταν εφικτή μέσω των ηλεκτρονικών συσκευών: του ηλεκτρονικού υπολογιστή, των tablets και των κινητών τηλεφώνων που όλοι διαθέτουν στις μέρες μας. Ο ειδικός εξοπλισμός αφορούσε την χρήση του ηλεκτρονικού υπολογιστή, τον λογαριασμό στην Google, και το πρόγραμμα επεξεργασίας δεδομένων SPSS. Συνεπώς δεν ήταν απαραίτητη η χρηματοδότηση.

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

Κεφάλαιο 5. Τα ευρήματα

5.1. Παρουσίαση των αποτελεσμάτων

Σε αυτό το μέρος της μεταπτυχιακής εργασίας παρουσιάζονται τα αποτελέσματα της έρευνας που πραγματοποιήθηκε κατά τη χρονική περίοδο από τις 20 Ιουνίου 2019 έως τις 3 Ιουλίου 2019.

Το λογισμικό που επιλέχθηκε για την στατιστική ανάλυση και την επεξεργασία των δεδομένων έγινε με το λογισμικό IBM-SPSS v.20. Το συγκεκριμένο στατιστικό πακέτο παρέχει μεγάλο όγκο δεδομένων και των απαραίτητων συσχετίσεων των μεταβλητών τα οποία είναι αναγκαία προκειμένου να απαντηθούν τα ερευνητικά ερωτήματα με έγκυρο και επιστημονικό τρόπο. Η έρευνα είναι ποσοτική με ανάλυση των ποσοστών απάντησης των μικρότερων ή μεγαλύτερων μεταβλητών ανάλογα με την περίπτωση. Στα δημογραφικά χαρακτηριστικά, των ερωτηθέντων αναφέρονται οι συχνότητες και τα ποσοστά απάντησης.

Στα ποσοτικά ερωτήματα χρησιμοποιήθηκαν κλίμακες απάντησης, τύπου Likert (απαντήσεις 1=καθόλου, 2=λίγο, 3=αρκετά, 4=πολύ και 5=πάρα πολύ), αφού παρουσιάστηκαν σε Πίνακες και Ραβδογράμματα. Σε αυτούς τους Πίνακες οι απαντήσεις

τοποθετήθηκαν σε σειρά προτεραιότητας - τα υποερωτήματα στα οποία το δείγμα έχει συμφωνήσει περισσότερο, τοποθετήθηκαν ψηλότερα στον πίνακα, ενώ τα ερωτήματα που βρίσκουν το δείγμα λιγότερο σύμφωνο έχουν τοποθετηθεί χαμηλότερα στον πίνακα.

5.2. Ανάλυση - Σύνθεση και Σχολιασμός

5.2.1. Δημογραφικά και στατιστικά στοιχεία

Στην μεταπτυχιακή μας μελέτη εξετάστηκαν 220 υποκείμενα αναφορικά με την φιλοσοφία του ανοικτού σχολείου και τη σχέση του με την τοπική κοινωνία. Επίσης ερευνήθηκαν οι δράσεις που το χαρακτηρίζουν ως ανοικτό σχολείο, με τις οποίες αποκτά κύρος και αξιοπιστία η κάθε σχολική μονάδα και καθίσταται εστία πολιτισμού και αξιών για τους πολίτες. Επίσης καταγράφηκαν τα επιδιωκόμενα οφέλη που αποκομίζονται από αυτή την σχέση αναφοράς το κοινωνικό γίνεσθαι.

Αρχικά παρουσιάζονται τα ευρήματα που αφορούν τα δημογραφικά στοιχεία των ερωτηθέντων και των απαντήσεών τους στα κυρίως ερωτήματα της μελέτης. Ακολούθως, παρουσιάζονται οι απαντήσεις που δόθηκαν.

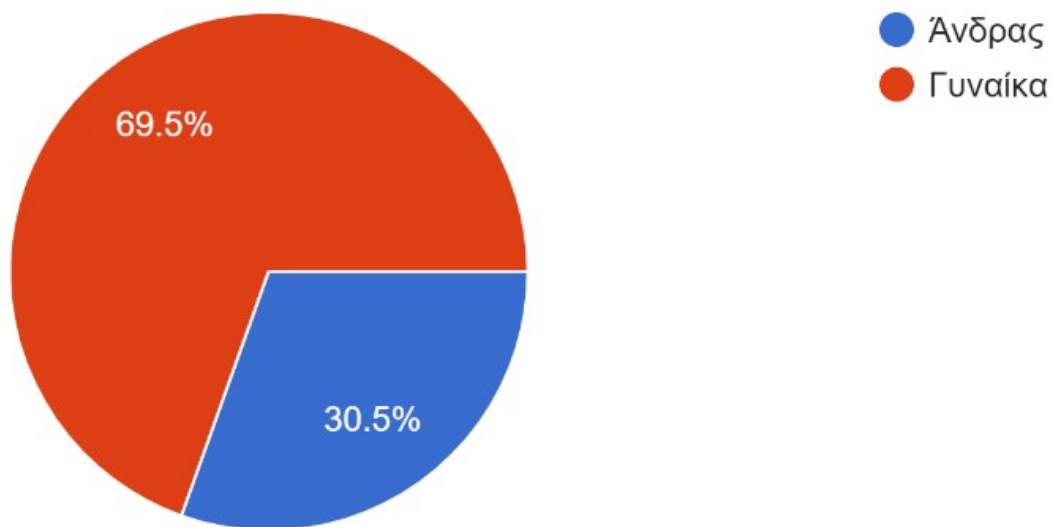
Πίνακας 1. Δημογραφικά στοιχεία του εξεταζόμενου δείγματος (N=220)

		Αριθμός N	Ποσοστό %
Φύλο	Γυναίκες	153	69,55
	Άνδρες	67	30,45
Ηλικία	12-25	21	9,55
	26-45	75	34,09
	46-65	123	55,91
	>65	1	0,45

	Δευτεροβάθμια εκπαίδευση	16	7,27
	Πτυχίο ΑΕΙ/ΤΕΙ	95	43,18
Τίτλοι σπουδών (εκτός του Βασικού πτυχίου)	2 Πτυχία	8	3,64
	Μεταπτυχιακό	77	35,00
	2 πτυχία και Μεταπτυχιακό	12	5,45
	Διδακτορικό	8	3,64
	Μεταπτυχιακό και Διδακτορικό	4	1,82
	Γονέας	17	7,73
Ιδιότητα	Εκπαιδευτικός	161	73,18
	Κάτοικος/Πολίτης	18	8,19
	Δήμος	5	2,27
	Μαθητής/τρια	7	3,18
	Φορέας	5	2,27
	Άλλο	7	3,18
	Περιοχή σχολείου	Αστική	106
Ημιαστική		92	41,82
Αγροτική		22	10,00

Τα δύο φύλα των εκπαιδευτικών της μελέτης ήταν άνισα μοιρασμένα (άνδρες 67 30,5%, γυναίκες 153 69,55%).

Σύμφωνα με Γράφημα 1 που αφορά τα δημογραφικά στοιχεία το 69.5% που συμμετείχαν στην έρευνα είναι γυναίκες και αριθμούν τις 153 και 67 άνδρες που αντιστοιχούν στο 30.5% του δείγματος. Είναι ένα στοιχείο που αποδεικνύει ότι στον εργασιακό χώρο της εκπαίδευσης υπερτερεί το γυναικείο φύλο και ότι οι γυναίκες ενδιαφέρονται και ασχολούνται περισσότερο με δράσεις που αφορούν τα θέματα του πολιτισμού.

Αναλογία φύλων στο εξεταζόμενο δείγμα

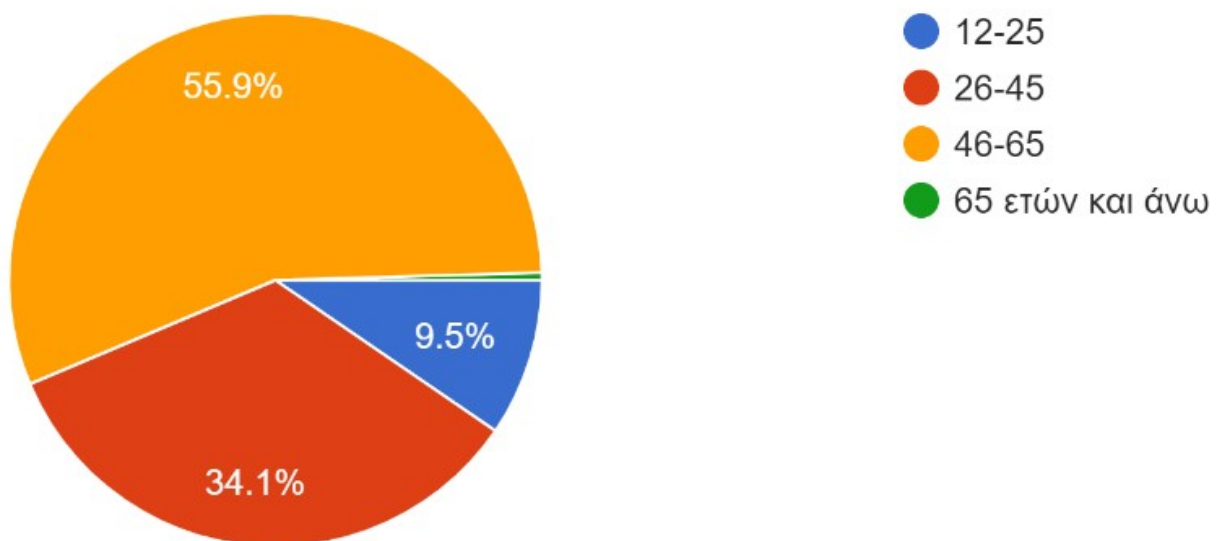
Οι ηλικιακές ομάδες είναι: από 12 έως 25 ετών και μετείχαν 21 υποκείμενα στην έρευνα που καταλαμβάνουν στο 9.55%. Επιλέξαμε αυτή την ηλικιακή κλάση στο δείγμα μας, γιατί η έρευνα μας αναφέρεται σε μαθητές που φοιτούν στην δευτεροβάθμια εκπαίδευση, μια που και εμείς εργαζόμαστε στην βαθμίδα της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης και φτάνει μέχρι και την ηλικία των 25 ετών. Τα άτομα αυτής της ηλικίας μπορούν να έχουν άποψη, κρίση, προτάσεις για το ανοικτό σχολείο. Επίσης, μπορεί να είναι εργαζόμενοι ή φοιτητές. Σε αυτήν την ηλικιακή κλάση υπάγονται και αρκετοί απόφοιτοι μαθητές, οι οποίοι με την ιδιότητα του ενήλικα και του φοιτητή έχουν την δυνατότητα να δώσουν τεκμηριωμένες απαντήσεις.

5.2.2. Ηλικιακές κλάσεις στο εξεταζόμενο δείγμα

Στην ηλικιακή κλάση 26-45 είχαμε 75 συμμετοχές. Είναι κυρίως γονείς που έχουν αγωνία για το είδος, την ποιότητα και τις αξίες που μπορούν να ωφεληθούν μέσα από τις δράσεις του ανοικτού σχολείου. Καλύπτουν το 34.1% ποσοστό της έρευνας.

Στην ηλικιακή κλάση 46-65 συμμετέχουν στην έρευνα 123 υποκείμενα που καλύπτουν το 55.91% της. Θεωρήσαμε ότι ήταν η πλέον κατασταλαγμένη επαγγελματικά ηλικιακή ομάδα η οποία μπορεί να καταθέσει την εμπειρία, την γνώση και τις αξίες της μέσα από την μεστότητα της και είναι ικανή να τα μεταδώσει ως παρακαταθήκη στην νέα γενεά. Επιπροσθέτως αρκετοί από αυτούς που ανήκουν στην συγκεκριμένη ηλικιακή ομάδα έχουν διαθέσιμο ελεύθερο χρόνο τον οποίο μπορούν να τον αξιοποιήσουν στις δράσεις του ανοικτού σχολείου.

Στην ηλικιακή κλάση 65 ετών και άνω μετείχε μόνο ένας δηλαδή καταλαμβάνει το 0,45% της συνολικής συμμετοχής στην έρευνα.

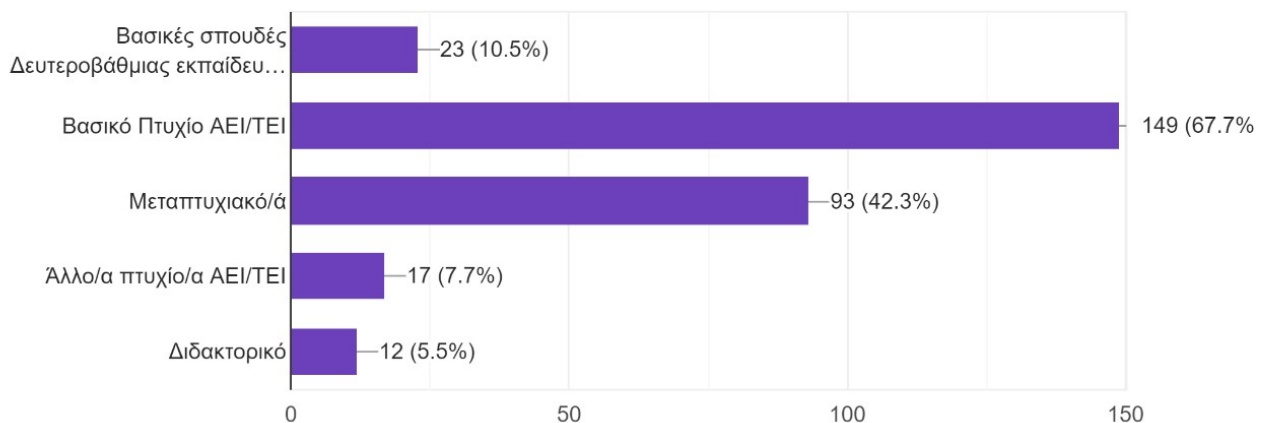
Ηλικιακές κλάσεις στο εξεταζόμενο δείγμα

5.2.3. Τίτλοι σπουδών

Από τους 16 συμμετέχοντες στην έρευνα ανήκουν στην Δευτεροβάθμια εκπαίδευση και καλύπτουν το 7,27 % ποσοστό του δείγματος. Οι 95 από τους 220 συμμετέχοντες διαθέτουν Πτυχίο ΑΕΙ/ΤΕΙ και αντιστοιχούν στο 43,18 % της έρευνας. Υπάρχουν 8 άτομα

που διαθέτουν δεύτερο πτυχίο εκτός από τις βασικές τους σπουδές και αντιστοιχούν 3,64 % . Οι 77 κατέχουν Μεταπτυχιακό τίτλο πέραν του βασικού τους πτυχίου και αντιστοιχούν στο 35% των συμμετεχόντων.

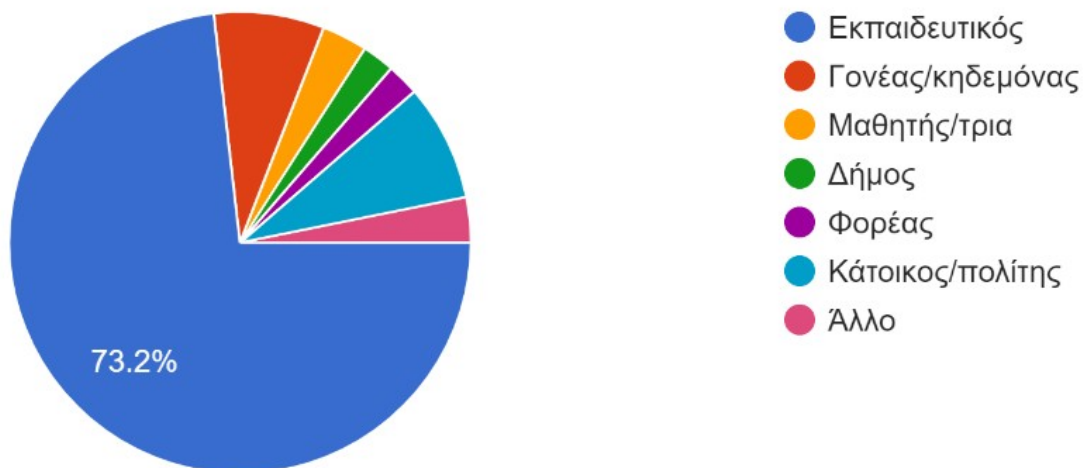
Οι 12 συμμετέχοντες έχουν δεύτερο πτυχίο και κατέχουν Μεταπτυχιακό τίτλο και ανήκουν στο 5,45% . Οι 8 διαθέτουν διδακτορικό τίτλο σε ποσοστό 3,64% και 4 από το υπόλοιπο δείγμα κατέχουν Μεταπτυχιακό και Διδακτορικό τίτλο με ποσοστό 1, 82%.

Ποσόστωση του επιπέδου σπουδών στο εξεταζόμενο δείγμα

5.2.4. Η ιδιότητα των ερευνητικών υποκειμένων

Η ιδιότητα των ερευνητικών υποκειμένων. Οι 17 συμμετέχοντες φέρουν την ιδιότητα του γονέα και καλύπτουν το ποσοστό 7,73%. Οι 161 των συμμετεχόντων είναι εκπαιδευτικοί και το ποσοστό τους αναλογεί στο 73,18% . Οι 18 μετέχουν με την ιδιότητα του κατοίκου/πολίτη σε αναλογία 8,19%. Ο Δήμος με 5 συμμετοχές αντιστοιχεί στο 2,27%. 7 μαθητές έλαβαν μέρος με αναλογία 3,18% και από τους φορείς στις ερωτήσεις απάντησαν 5 σε ποσοστό 2,27% . Το υπολειπόμενο ποσοστό 3,18% αντιστοιχεί στην ιδιότητα του άλλου.

Ιδιότητα των συμμετεχόντων στο εξεταζόμενο δείγμα

5.2.5. Πληθυσμός περιοχής στην οποία ανήκει η σχολική μονάδα

Η γεωγραφική περιοχή στην η οποία γίνεται η δειγματοληψία της έρευνας σε αναλογία ποσοστών είναι: το 48,18% ανήκει στην αστική περιοχή, και μετέχουν 106 υποκείμενα. Το 41,8% με 92 άτομα ανήκει στην ημιαστική και το υπόλοιπο 10% ανήκει στην αγροτική με 22 συμμετοχές.

Για την ανάλυση και επεξεργασία των δεδομένων ακολουθήσαμε την παρακάτω κωδικοποίηση για τη εισαγωγή των δεδομένων στο SPSS.

Η κλίμακα είναι: 1: Σχεδόν Καθόλου 2: Λίγο. 3: Αρκετά 4: Πολύ 5: Πάρα πολύ

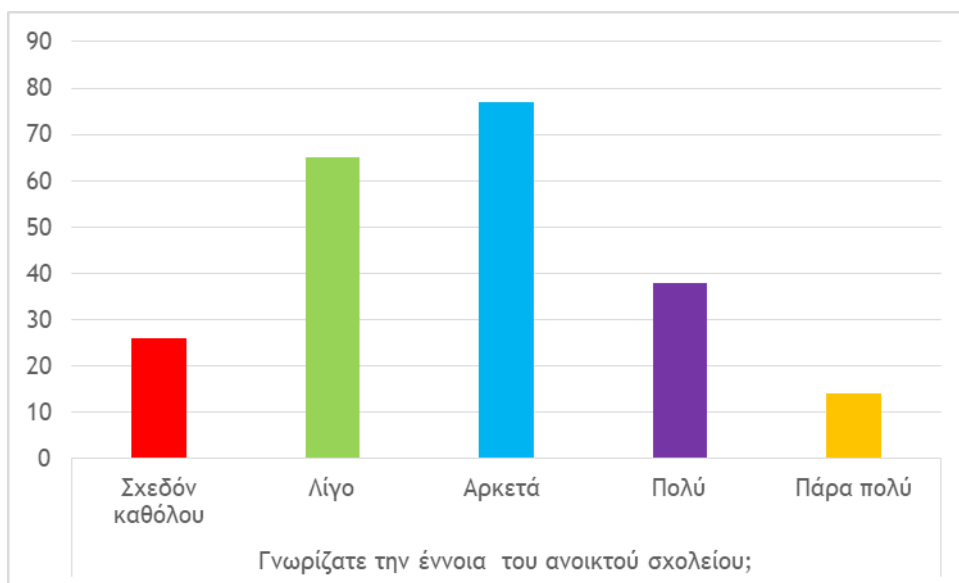
6. Πίνακας:2 «Η φιλοσοφία του ανοικτού σχολείου και τα χαρακτηριστικά της τοπικής κοινωνίας»

Ο πίνακας 2 αναφέρεται στην φιλοσοφία του ανοικτού σχολείου και τα χαρακτηριστικά της τοπικής κοινωνίας στην οποία ανήκει η σχολική μονάδα.

Στο πρώτο ερώτημα, τα υποκείμενα κλήθηκαν να απαντήσουν εάν « γνώριζαν την έννοια του ανοικτού σχολείου». Οι 26 απάντησαν «Σχεδόν Καθόλου» δηλαδή δεν είχαν γνώση για την φιλοσοφία του ανοικτού σχολείου. Οι 65 «Λίγο», θα λέγαμε ότι είχαν μερική άποψη. Οι 77 από αυτούς γνώριζαν «Αρκετά», οι 38 «Πολύ» και οι 14 «Πάρα πολύ». Θα πρέπει να επισημάνουμε ότι η επικρατούσα τιμή είναι ότι γνώριζαν «Αρκετά». Αυτό μας επιτρέπει να διαπιστώσουμε ότι η πλειονότητα των συμμετεχόντων κατανοεί την φιλοσοφία του ανοικτού σχολείου. Επίσης να εξάγουμε το συμπέρασμα ότι τα υποκείμενα της έρευνας είναι ικανά να αναγνωρίσουν και να διακρίνουν με την οποιαδήποτε ιδιότητα τους την φιλοσοφία του ανοικτού σχολείου.

Γνωρίζατε την έννοια του ανοικτού σχολείου;

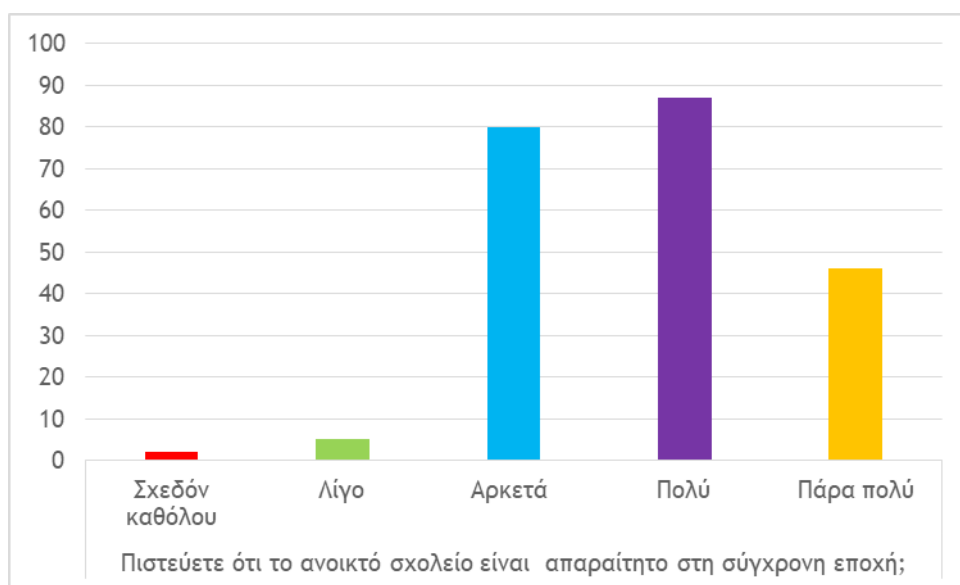
Κλίμακα από το 1 έως το 5. (1=Σχεδόν Καθόλου. 2 = Λίγο. 3 = Αρκετά. 4= Πολύ. 5= Πάρα πολύ)

Στο δεύτερο ερώτημα του πίνακα 2. Πιστεύετε ότι το ανοικτό σχολείο είναι απαραίτητο στη σύγχρονη εποχή; Μόνο 2 συμμετέχοντες απαντούν «Σχεδόν Καθόλου» απορρίπτοντας έτσι την αναγκαιότητα του ανοικτού σχολείου στην σύγχρονη εποχή, οι 5 από αυτούς εκτιμούν ότι είναι αναγκαίο «Λίγο», οι 80 θεωρούν ότι είναι «Αρκετά», οι 87 «Πολύ» και οι 46 «Πάρα Πολύ». Από την συλλογή των δεδομένων συμπεραίνεται ότι η πλειονότητα των ερωτηθέντων διάκειται θετικά στο άνοιγμα του σχολείου προς την τοπική κοινωνία. Με επικρατούσα τιμή τον αριθμό 87 που θεωρούν ότι είναι απαραίτητο στην σημερινή εποχή εξακριβώνεται, ότι η εξωστρέφεια του σύγχρονου σχολείου είναι αίτημα της εποχής αν επιθυμεί η σχολική μονάδα να συμβαδίζει με την επικαιρότητα και να εκφράζεται μέσα από αυτήν.

Πιστεύετε ότι το ανοικτό σχολείο είναι απαραίτητο στη σύγχρονη εποχή;

Κλίμακα από το 1 έως το 5. (1=Σχεδόν Καθόλου. 2 = Λίγο. 3 = Αρκετά. 4= Πολύ. 5= Πάρα πολύ)

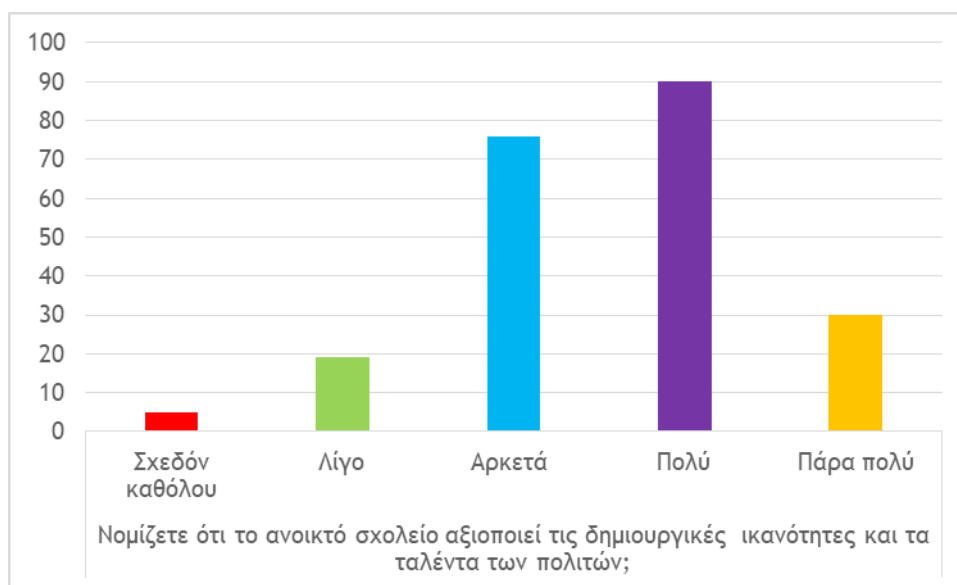

Στο τρίτο ερώτημα του πίνακα 2. «Νομίζετε ότι το ανοικτό σχολείο αξιοποιεί τις δημιουργικές ικανότητες και τα talenta των πολιτών»; Μέσα από το συγκεκριμένο ερώτημα φαίνεται αν η σχολική μονάδα μπορεί να διακρίνει τις προσωπικότητες της τοπικής κοινωνίας, τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της και τις δυνατότητες των κατοίκων της. Από τους ερωτηθέντες οι 5 απάντησαν «Σχεδόν Καθόλου», που σημαίνει ότι το ανοικτό

σχολείο δεν έχει την ικανότητα να ενεργοποιήσει και να αξιοποιήσει τις δημιουργικές ικανότητες των πολιτών κατ' αυτούς. Οι 19 απάντησαν μπορεί να αξιοποιήσει «Λίγο», οι 76 «Αρκετά», οι 90 «Πολύ» και «Πάρα Πολύ» οι 30. Από τις απαντήσεις φαίνεται ότι η πλειονότητα των ερωτηθέντων πιστεύει από πολύ έως πάρα πολύ ότι μέσα από τις δράσεις του ανοικτού σχολείου μπορούν να αξιοποιηθούν οι δεξιότητες και τα ταλέντα των πολιτών. Με επικρατούσα τιμή το 90 που πρεσβεύει ότι το ανοικτό σχολείο έχει την δυνατότητα και τα εργαλεία να ενεργοποιεί προς όφελος δικό του και της κοινωνίας τους κατοίκους της περιοχής στην οποία εδράζει. Αυτό κρίνεται ως θετικό εύρημα γιατί δείχνει ότι η σχολική μονάδα καθώς αναγνωρίζει τις προσωπικότητες της περιοχής θα έχει την ευχέρεια να τους αξιοποιήσει κατάλληλα ανάλογα με τις δεξιότητες ή τα προσόντα τα οποία διαθέτουν.

Νομίζετε ότι το ανοικτό σχολείο αξιοποιεί τις δημιουργικές ικανότητες και τα ταλέντα των πολιτών;

Κλίμακα από το 1 έως το 5. (1=Σχεδόν Καθόλου. 2 = Λίγο. 3 = Αρκετά. 4= Πολύ. 5= Πάρα πολύ)

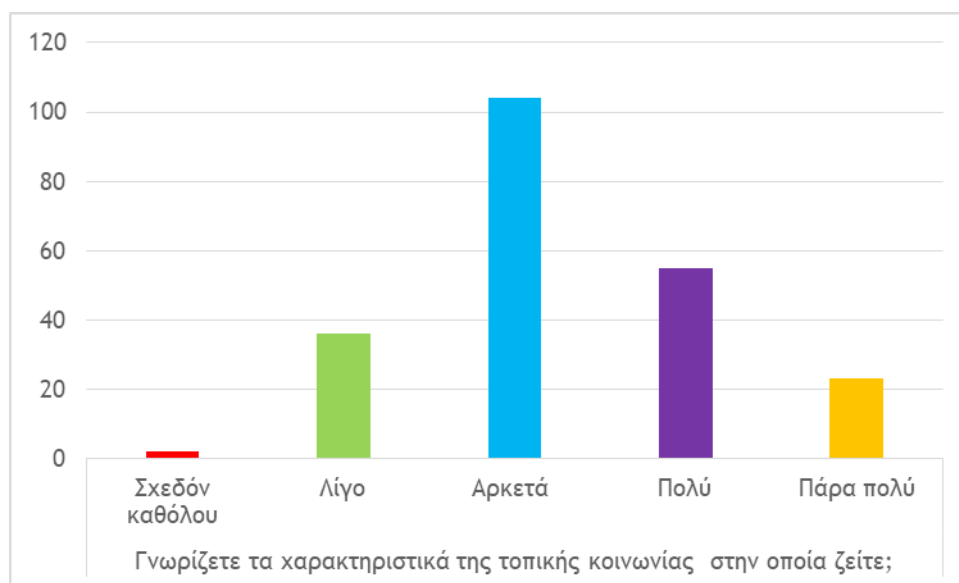

Στο τέταρτο ερώτημα του πίνακα 1, αν οι ερωτηθέντες «γνώριζαν τα χαρακτηριστικά της τοπικής κοινωνίας στην οποία ζουν», οι απαντήσεις που συγκεντρώθηκαν ήταν: Οι 2 δεν γνώριζαν τα χαρακτηριστικά της και απάντησαν «Σχεδόν Καθόλου». Οι 36 τα γνώριζαν «Λίγο», οι 104 «Αρκετά», οι 55 «Πολύ» και οι 23 «Πάρα

Πολύ». Όπως φαίνεται από τα ποσοστά, οι περισσότεροι ερωτηθέντες είχαν γνώση για τις ιδιαιτερότητες της κοινωνίας στην οποία ζουν, που σημαίνει ότι είναι γνώστες των πλεονεκτημάτων και των μειονεκτημάτων ή και των οποιοδήποτε προβλημάτων της περιοχής τους.

Γνωρίζετε τα χαρακτηριστικά της τοπικής κοινωνίας στην οποία ζείτε;

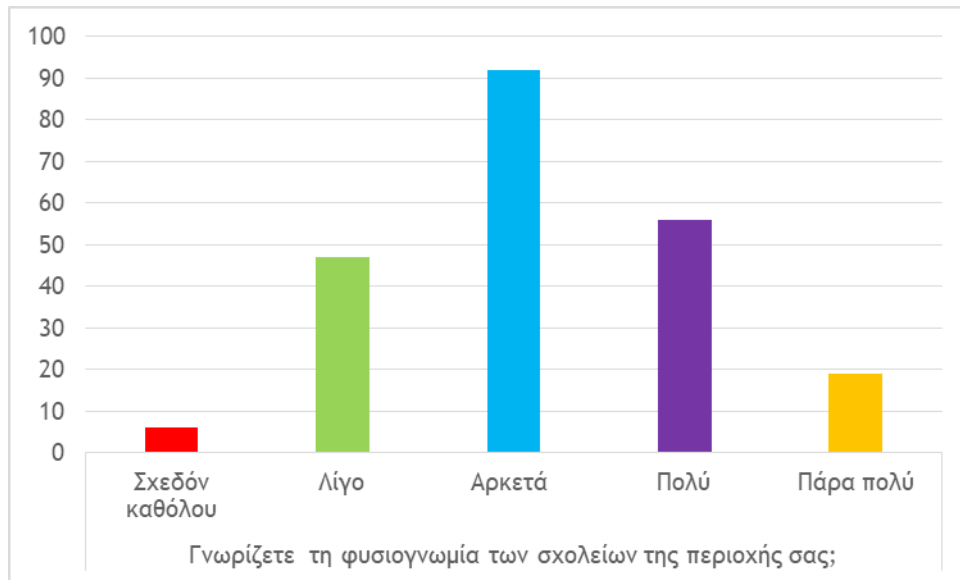
Κλίμακα από το 1 έως το 5. (1=Σχεδόν Καθόλου. 2 = Λίγο. 3 = Αρκετά. 4= Πολύ. 5= Πάρα πολύ

Στο πέμπτο ερώτημα του πίνακα 1, «αν γνωρίζουν τη φυσιογνωμία των σχολείων της περιοχής», τα δεδομένα που εξάγονται είναι: Οι 6 ερωτώμενοι απάντησαν «Σχεδόν Καθόλου» που σημαίνει ότι αφού δεν γνώριζαν την φυσιογνωμία του δεν μπορούν κατ' επέκταση να κατανοήσουν και την έννοια του ανοικτού σχολείου. Οι 47 την γνωρίζουν «Λίγο», οι 92 «Αρκετά», οι 56 «Πολύ», οι 19 «Πάρα Πολύ». Η πλειονότητα σε αυτήν την ερώτηση απάντησε θετικά. Φαίνεται ότι οι περισσότεροι ερωτώμενοι να είναι γνώστες για την σχολική μονάδα της περιοχής τους και για τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της. Πρέπει να επισημάνουμε ότι κάθε περιοχή χαρακτηρίζεται από την γεωγραφία της, τον πολιτισμό της, τα μνημεία της, τους ιστορικούς και θρησκευτικούς της χώρους, τις καλλιτεχνικές, επιστημονικές, αθλητικές προσωπικότητες της τα οποία μπορούν να στην πνευματική τροφοδότηση του σχολείου.

Γνωρίζετε τη φυσιογνωμία των σχολείων της περιοχής σας;

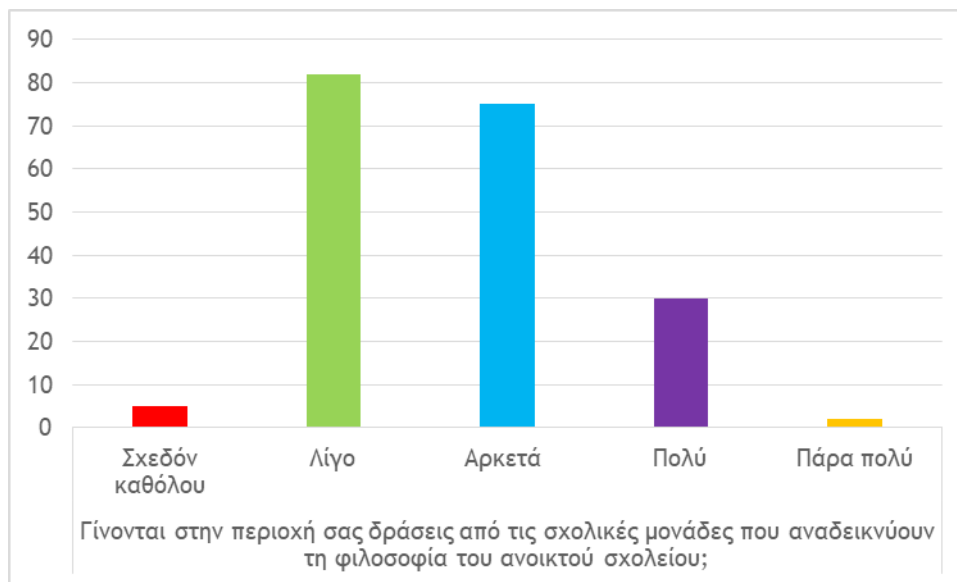
Κλίμακα από το 1 έως το 5. (1=Σχεδόν Καθόλου. 2 = Λίγο. 3 = Αρκετά. 4= Πολύ. 5= Πάρα πολύ

Στο έκτο ερώτημα του πίνακα 1, «αν γίνονται στην περιοχή σας δράσεις από τις σχολικές μονάδες που αναδεικνύουν τη φιλοσοφία του ανοικτού σχολείου;». Τα υποκείμενα της έρευνας απάντησαν ως εξής. Οι 5 από αυτούς έδωσαν την απάντηση «Σχεδόν Καθόλου», οι 82 «Λίγο», οι 75 «Αρκετά», οι 30 «Πολύ» και οι 2 «Πάρα Πολύ». Τα ερευνητικά δεδομένα στην συγκεκριμένη ερώτηση αναδεικνύουν περισσότερο την έλλειψη δράσεων του ανοικτού σχολείου. Η κλίμακα κυμαίνεται σε μεγαλύτερα ποσοστά από το «Σχεδόν Καθόλου» έως το «Αρκετά». Από εδώ μπορούμε να εικάσουμε ότι στις συγκεκριμένες γεωγραφικές περιοχές οι σχολικές μονάδες αδυνατούν να υπηρετήσουν την φιλοσοφία του ανοικτού σχολείου και μάλλον η φιλοσοφία τους αγγίζει τα πιο παραδοσιακά πρότυπα της εκπαιδευτικής διαδικασίας. Η έλλειψη εξωστρέφειας χαρακτηρίζει τα αναχρονιστικά σχολεία που δίνουν περισσότερη έμφαση στην γνώση και την αποστήθιση και όχι στις βιωματικές δράσεις με τις οποίες ενισχύεται όχι μόνο η γνώση αλλά και η κοινωνικότητα, η αυτοπεποίθηση η συλλογικότητα και η αμοιβαιότητα των μαθητών.

Γίνονται στην περιοχή σας δράσεις από τις σχολικές μονάδες που αναδεικνύουν τη φιλοσοφία του ανοικτού σχολείου;

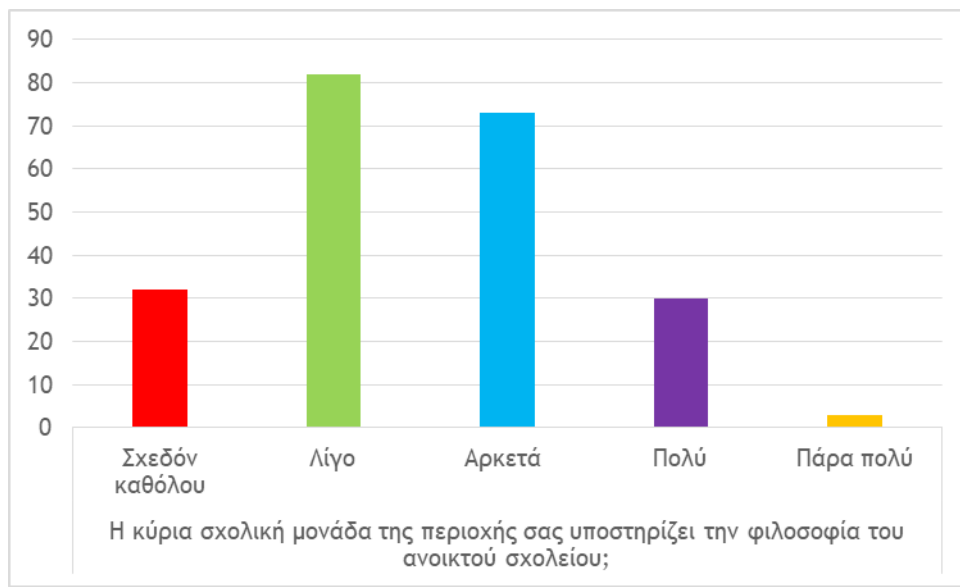
Κλίμακα από το 1 έως το 5. (1=Σχεδόν Καθόλου. 2 = Λίγο. 3 = Αρκετά. 4= Πολύ. 5= Πάρα πολύ

Στο έβδομο ερώτημα του πίνακα 1 «αν η κύρια σχολική μονάδα της περιοχής σας υποστηρίζει την φιλοσοφία του ανοικτού σχολείου»; Οι απαντήσεις ήταν οι εξής. Οι 32 απάντησαν «Σχεδόν Καθόλου», οι 82 «Λίγο», οι 73 «Αρκετά», οι 30 «Πολύ» και οι 3 «Πάρα Πολύ». Η ερώτηση 7 του πίνακα 1 σε σχέση με την ερώτηση 6 του ίδιου πίνακα αναδεικνύουν τις δραστηριότητες της τοπικής και της όμορης περιοχής. Μέσα σε ένα Δήμο μπορεί να συνυπάρχουν περισσότερα από ένα σχολεία και το σχολείο της περιοχής που κατοικούν οι ερωτώμενοι να υποστηρίζουν ή να μην υποστηρίζουν την φιλοσοφία του ανοικτού σχολείου. Η πλειοψηφία των ερωτηθέντων δεν απάντησε θετικά γιατί το μεγαλύτερο εύρος των απαντήσεων κυμαίνεται από το «Σχεδόν Καθόλου» έως το «Αρκετά». Καταλήγουμε στο συμπέρασμα ότι υπάρχουν σχολεία που προτιμούν την εσωστρέφεια τους και παραμένουν εγκλωβισμένα σε παραδοσιακές και τυποποιημένες μορφές διδασκαλίας που ναι μεν να παρέχουν ασφάλεια στους μετέχοντες στην εκπαιδευτική διαδικασία αλλά δεν παύουν να βαδίζουν εκτός εποχής.

Η κύρια σχολική μονάδα της περιοχής σας υποστηρίζει την φιλοσοφία του ανοικτού σχολείου;

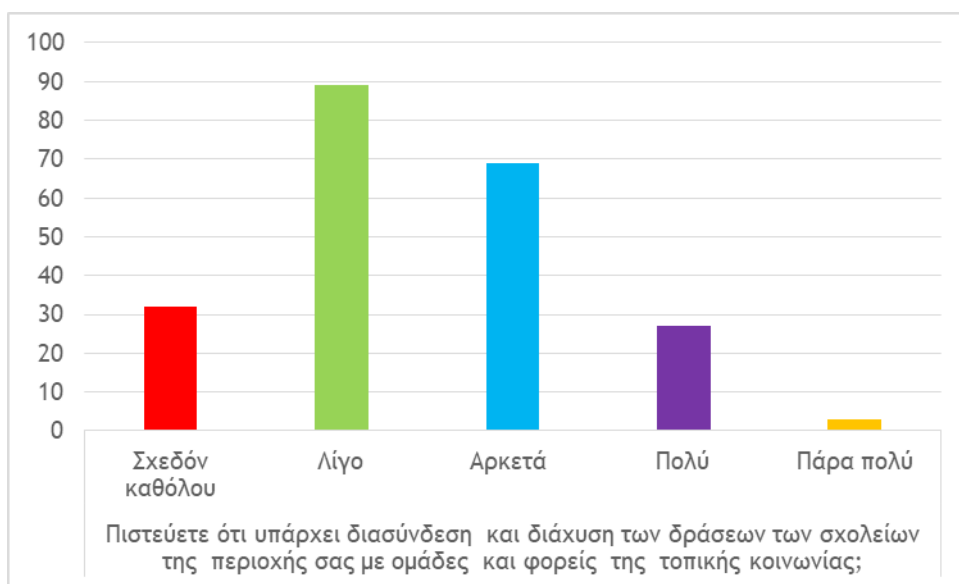
Κλίμακα από το 1 έως το 5. (1=Σχεδόν Καθόλου. 2 = Λίγο. 3 = Αρκετά. 4= Πολύ. 5= Πάρα πολύ

Στο όγδοο ερώτημα του πίνακα 1 αν «πιστεύετε ότι υπάρχει διασύνδεση και διάχυση των δράσεων των σχολείων της περιοχής σας με ομάδες και φορείς της τοπικής κοινωνίας»; Υπάρχουν τα εξής δεδομένα: Οι δράσεις του ανοικτού σχολείου δεν διαχέονται στην τοπική κοινωνία. Οι απαντήσεις που δόθηκαν είναι: «Σχεδόν Καθόλου» 32, οι 89 «Λίγο», οι 69 «Αρκετά», οι 27 «Πολύ» και 3 «Πάρα Πολύ». Με μέγιστη τιμή το αριθμό 89 που ανήκει στην κλίμακα «Αρκετά». Αυτό σημαίνει ότι ίσως δεν γίνονται δράσεις από τις σχολικές μονάδες ή δεν γνωστοποιούνται ή ότι οι κάτοικοι δεν μπορούν να τις αναγνωρίσουν.

Πιστεύετε ότι υπάρχει διασύνδεση και διάχυση των δράσεων των σχολείων της περιοχής σας με ομάδες και φορείς της τοπικής κοινωνίας;

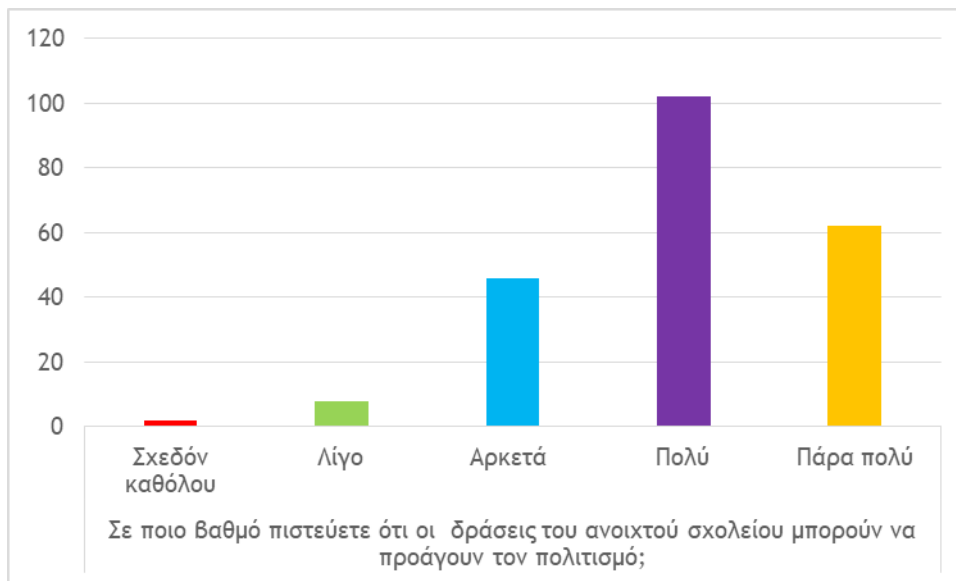
Κλίμακα από το 1 έως το 5. (1=Σχεδόν Καθόλου. 2 = Λίγο. 3 = Αρκετά. 4= Πολύ. 5= Πάρα πολύ

Στο ένατο ερώτημα του πίνακα 1 « σε ποιο βαθμό πιστεύετε ότι οι δράσεις του ανοικτού σχολείου μπορούν να προάγουν τον πολιτισμό»; Τα υποκείμενα απάντησαν ως εξής: «Σχεδόν Καθόλου» οι 2, οι 8 «Λίγο», οι 46 «Αρκετά», οι 102 «Πολύ» και 62 «Πάρα Πολύ». Κοιτάζοντας την μέση τιμή διαπιστώνουμε ότι η πλειονότητα των ερωτηθέντων εκτιμά ότι οι δράσεις του ανοικτού σχολείου προάγουν τον πολιτισμό με μεγαλύτερη τιμή το «Πολύ».

Σε ποιο βαθμό πιστεύετε ότι οι δράσεις του ανοικτού σχολείου μπορούν να προάγουν τον πολιτισμό;

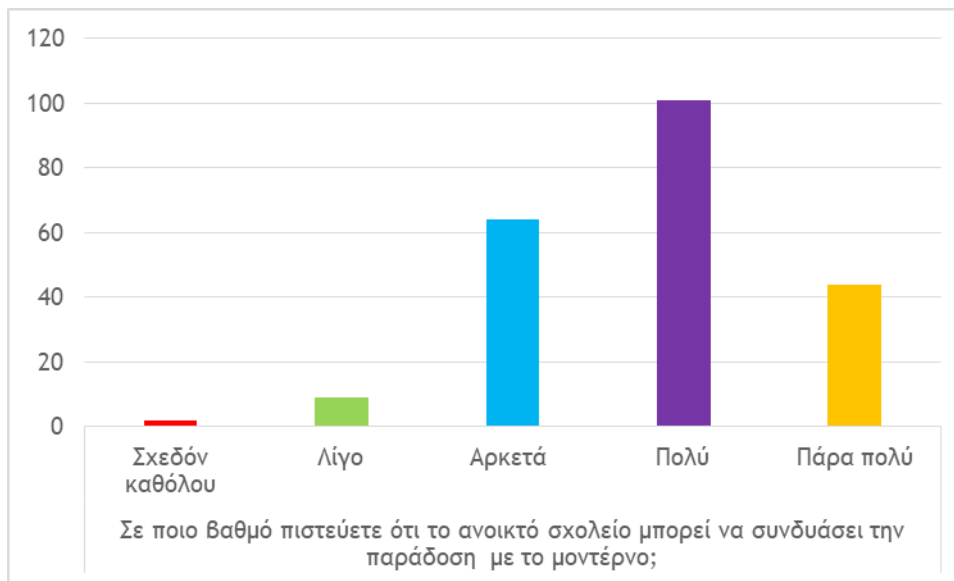
Κλίμακα από το 1 έως το 5. (1=Σχεδόν Καθόλου. 2 = Λίγο. 3 = Αρκετά. 4= Πολύ. 5= Πάρα πολύ

Στο δέκατο ερώτημα του πίνακα 1 «Σε ποιο βαθμό πιστεύετε ότι το ανοικτό σχολείο μπορεί να συνδυάσει την παράδοση με το μοντέρνο»; Οι απαντήσεις που δόθηκαν είναι: «Σχεδόν Καθόλου» οι 2, οι 9 «Λίγο», οι 64 «Αρκετά», οι 101 «Πολύ» και οι 44 « Πάρα Πολύ». Μόνο δύο απάντησαν «Σχεδόν Καθόλου». Από αυτό συμπεραίνεται ότι κατ' αυτούς η παράδοση είναι πλέον παρωχημένη και δεν μπορεί να συνδυαστεί με το μοντέρνο. Οι πλειονότητα απαντά από το «Αρκετά», έως «Πάρα Πολύ», με μέγιστη τιμή το «Πολύ» που αριθμεί 101 θετικές απαντήσεις. Αυτό που εικάζεται από την επεξεργασία των δεδομένων είναι ότι το σχολείο του μέλλοντος δεν μπορεί να είναι ξεκομμένο από το παρελθόν, δηλαδή την ιστορία και τον πολιτισμό του. Ο συγκερασμός της παράδοσης και της νεωτερικότητας στην εκπαίδευση μπορεί να τα κληροδοτήσει στους μαθητές και τους πολίτες σε στέρεες βάσεις μέσα από καινούρια ματιά.

Σε ποιο βαθμό πιστεύετε ότι το σχολείο μπορεί να συνδυάσει την παράδοση με το μοντέρνο;

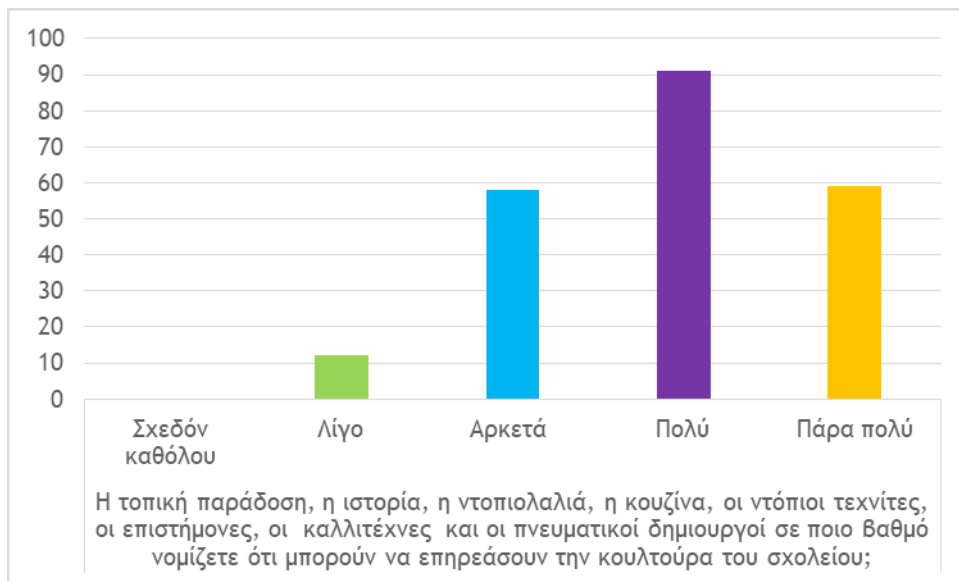
Κλίμακα από το 1 έως το 5. (1=Σχεδόν Καθόλου. 2 = Λίγο. 3 = Αρκετά. 4= Πολύ. 5= Πάρα πολύ

Στο ενδέκατο ερώτημα του πίνακα 1 «Η τοπική παράδοση, η ιστορία, η ντοπιολαλιά, η κουζίνα, οι ντόπιοι τεχνίτες, οι επιστήμονες, οι καλλιτέχνες και οι πνευματικοί δημιουργοί σε ποιο βαθμό νομίζετε ότι μπορούν να επηρεάσουν την κουλτούρα του σχολείου»; Οι απαντήσεις που δόθηκαν είναι: «Σχεδόν Καθόλου» 0, 12 «Λίγο», οι 58 «Αρκετά», οι 91 «Πολύ» και 59 «Πάρα Πολύ». Κανένας δεν απάντησε την κλίμακα «Σχεδόν Καθόλου». Το εύρος των απαντήσεων κυμαίνεται από το «Αρκετά» έως το «Πάρα Πολύ» με μέγιστη τιμή το «Πολύ» με 91 θετικές απαντήσεις. Φαίνεται από τα ερευνητικά δεδομένα ότι η επιρροή των ντόπιων καλλιτεχνών είναι μεγάλη. Οι πνευματικοί δημιουργοί, έχουν την δυνατότητα να επηρεάσουν το σχολείο και να διαμορφώσουν την κουλτούρα του σε πολύ μεγάλο βαθμό, ανεξάρτητα αν υπηρετούν την παραδοσιακή ή την μοντέρνα τέχνη, τη τοπική παράδοση, την ιστορία και την ντοπιολαλιά. Ας μην ξεχνάμε ότι ιστορικά προσωπικότητες της εκπαίδευσης καθόρισαν και ανέδειξαν πολλές συγκεκριμένες σχολικές μονάδες με το μέγεθος της πνευματικής τους ακτινοβολίας.

Η τοπική παράδοση, η ιστορία, η ντοπιολαλιά, η κουζίνα, οι ντόπιοι τεχνίτες, οι επιστήμονες, οι καλλιτέχνες και οι πνευματικοί δημιουργοί σε ποιο βαθμό νομίζετε ότι μπορούν να επηρεάσουν την κουλτούρα του σχολείου;

Κλίμακα από το 1 έως το 5. (1=Σχεδόν Καθόλου. 2 = Λίγο. 3 = Αρκετά. 4= Πολύ. 5= Πάρα πολύ

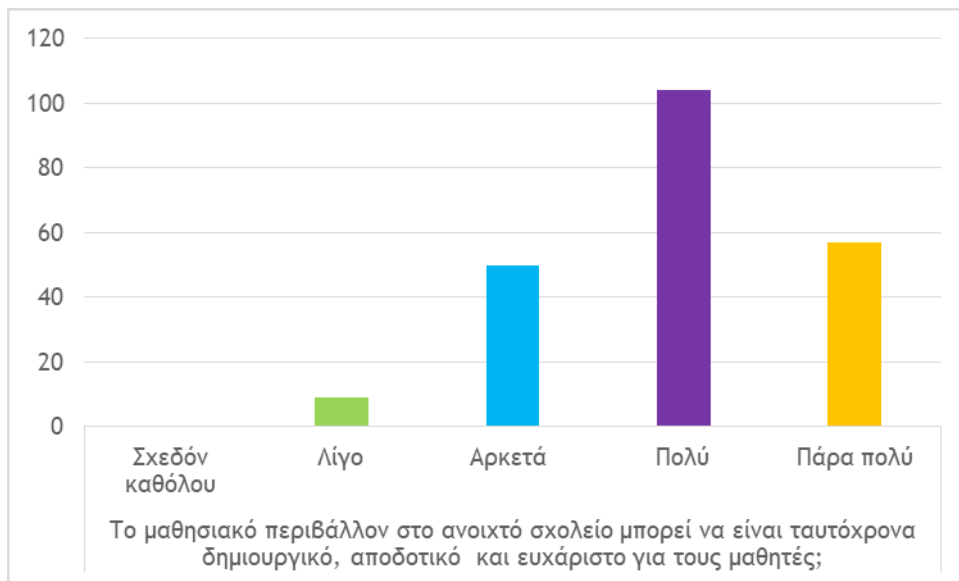

7. Πίνακας: 3 Οι δράσεις του ανοικτού σχολείου.

Στο δωδέκατο ερώτημα του Πίνακα 3. Αν « Το μαθησιακό περιβάλλον στο ανοιχτό σχολείο μπορεί να είναι ταυτόχρονα δημιουργικό, αποδοτικό και ευχάριστο για τους μαθητές;». Τα δεδομένα συνοψίζονται με τα ποσοστά να έχουν ως εξής: 0 «Σχεδόν Καθόλου», οι 09 απάντησαν «Λίγο», οι 50 «Αρκετά», οι 104 «Πολύ» και οι 57 «Πάρα Πολύ». Με μικρότερη τιμή το «μηδέν» και μεγαλύτερη το «Πολύ» που αντιστοιχεί σε 104 υποκείμενα. Η πλειοψηφία κινείται στο «Πολύ» και στο «Πάρα Πολύ». Εκτιμάται ότι το μαθησιακό περιβάλλον του ανοικτού σχολείου προσφέρει στους μαθητές ευκαιρίες για κάθε είδους δημιουργίες με τις οποίες μπορούν να εκφραστούν μαθητές και εκπαιδευτικοί και να είναι ταυτόχρονα αποδοτικό και ευχάριστο για αυτούς.

Το μαθησιακό περιβάλλον στο ανοιχτό σχολείο μπορεί να είναι ταυτόχρονα δημιουργικό, αποδοτικό και ευχάριστο για τους μαθητές;

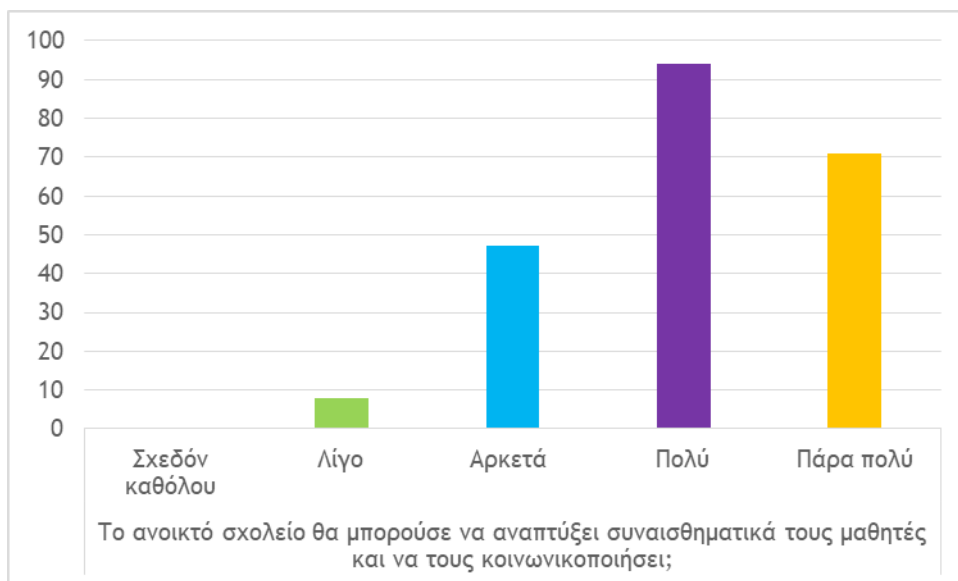
Κλίμακα από το 1 έως το 5. (1=Σχεδόν Καθόλου. 2 = Λίγο. 3 = Αρκετά. 4= Πολύ. 5= Πάρα πολύ

Στο δέκατο τρίτο ερώτημα του Πίνακα 3, αν «το ανοικτό σχολείο θα μπορούσε να αναπτύξει συναισθηματικά τους μαθητές και να τους κοινωνικοποιήσει;» παρατηρείται μεγάλη συμφωνία για την κοινωνικοποίηση και την συναισθηματική ανάπτυξη των μαθητών από το ανοικτό σχολείο. Συνάγεται ότι οι περισσότερες απαντήσεις είναι θετικές με μέγιστη τιμή το 94 που αναφέρεται στην κλίμακα «Πολύ. Συνεπώς οι δραστηριότητες του ανοικτού σχολείου μέσα από τις βιωματικές του εκδηλώσεις καλλιεργούν την κοινωνικότητα των μαθητών μαθαίνοντας τους το συλλογικό, το συνεργατικό και αλληλέγγυο πνεύμα. Ταυτόχρονα οι δραστηριότητες ωριμάζουν συναισθηματικά και πνευματικά τους μαθητές. Από τους ερωτηθέντες δεν διαφωνεί κανείς για την συναισθηματική ανάπτυξη των παιδιών και αυτό αποδεικνύεται από το γεγονός ότι υπάρχουν μηδέν απαντήσεις στην κλίμακα «Σχεδόν Καθόλου». Στην υπόλοιπη διαβάθμιση οι 08 απάντησαν «Λίγο», οι 47 «Αρκετά», οι 94 «Πολύ» και οι 71 «Πάρα Πολύ».

Το ανοικτό σχολείο θα μπορούσε να αναπτύξει συναισθηματικά τους μαθητές και να τους κοινωνικοποιήσει;

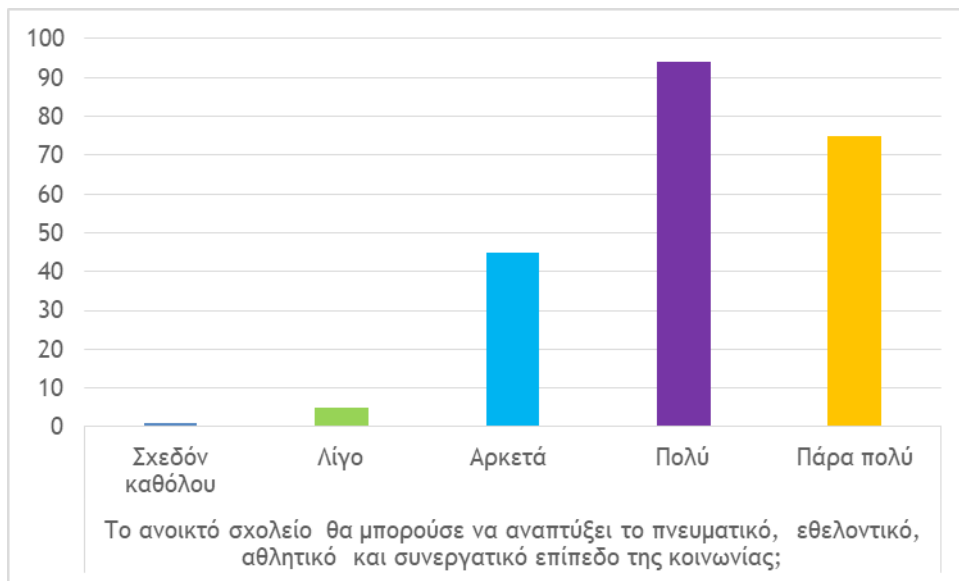
Κλίμακα από το 1 έως το 5. (1=Σχεδόν Καθόλου. 2 = Λίγο. 3 = Αρκετά. 4= Πολύ. 5= Πάρα πολύ

Στο δέκατο τέταρτο ερώτημα του Πίνακα 3, για το αν «το ανοικτό σχολείο θα μπορούσε να αναπτύξει το πνευματικό, εθελοντικό, αθλητικό και συνεργατικό επίπεδο της κοινωνίας;» στις απαντήσεις υπερτερεί η θετική επίδραση του ανοικτού σχολείου. Κατά συνέπεια συμβάλει στην πνευματική άνοδο της κοινωνίας επειδή μέσα από τις εθελοντικές αθλητικές και πολιτιστικές δραστηριότητες του, οι πολίτες ανεξαρτήτου ηλικίας μαθαίνουν να συνεργάζονται εθελοντικά και να ενεργοποιούνται σε θέματα εθελοντισμού και προσφοράς. Επιπλέον καθώς ενεργοποιούνται εγκαταλείπουν την ραστώνη τους προάγοντας ποιοτικά την κοινωνία στην οποία ζουν. Ακόμη απάντησαν στο συγκεκριμένο ερώτημα με κατώτερη τιμή της διαβαθμισμένης κλίμακας 1 «Σχεδόν Καθόλου», οι 05 «Λίγο», οι 45 «Αρκετά», οι 94 «Πολύ» και οι 75 «Πάρα Πολύ».

Το ανοικτό σχολείο θα μπορούσε να αναπτύξει το πνευματικό, εθελοντικό, αθλητικό και συνεργατικό επίπεδο της κοινωνίας;

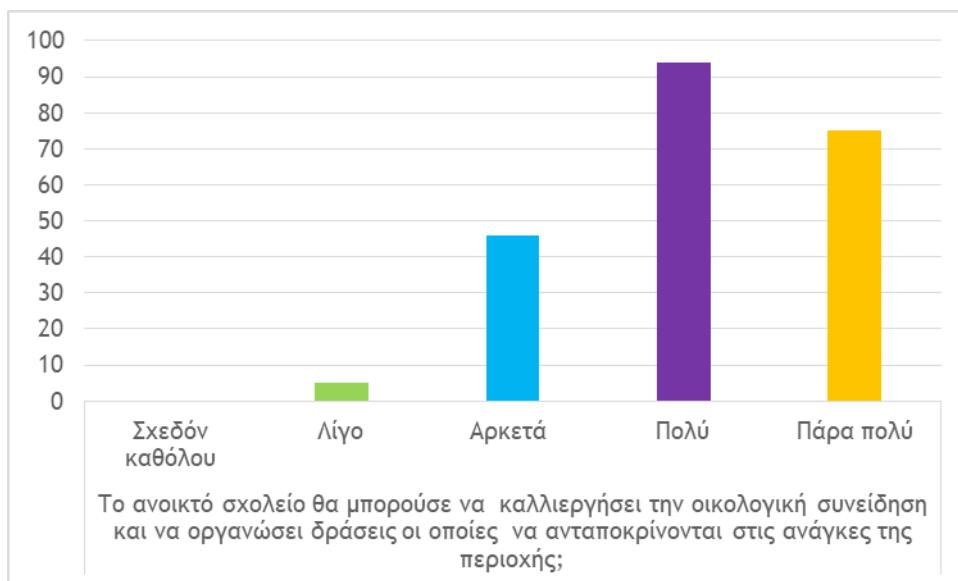
Κλίμακα από το 1 έως το 5. (1=Σχεδόν Καθόλου. 2 = Λίγο. 3 = Αρκετά. 4= Πολύ. 5= Πάρα πολύ

Στο δέκατο πέμπτο ερώτημα του Πίνακα 3, που θέτει την ερώτηση αν «Το ανοικτό σχολείο θα μπορούσε να καλλιεργήσει την οικολογική συνείδηση και να οργανώσει δράσεις οι οποίες να ανταποκρίνονται στις ανάγκες της περιοχής;», οι απαντήσεις τεκμηριώνουν την καλλιέργεια της οικολογικής συνείδησης και την εθελοντική προσφορά των πολιτών στις οικολογικές ανάγκες της γεωγραφικής περιοχής που έχει ως έδρα η σχολική μονάδα. Το εύρος της κλίμακας φανερώνει τα μεγαλύτερα ποσοστά να κινούνται από «Αρκετά» έως «Πάρα Πολύ» με μέγιστη τιμή τις 94 απαντήσεις οι οποίες ανήκουν στην κλίμακα «Πολύ». Από αυτό συνάγεται το συμπέρασμα ότι το μεγαλύτερο ποσοστό των ερωτηθέντων διάκειται θετικά ως προς τις δράσεις του ανοικτού σχολείου, το οποίο καλλιεργεί την οικολογική συνείδηση των πολιτών. Επίσης δεν μπορεί να μείνει ασχολίαστη η μηδενική αρνητική απάντηση των ερωτηθέντων. Τα αριθμητικά δεδομένα της ανάλυσης στην κλίμακα έχουν: 0 «Σχεδόν Καθόλου», οι 05 «Λίγο», οι 46 «Αρκετά», οι 94 «Πολύ» και οι 75 «Πάρα Πολύ».

Το ανοικτό σχολείο θα μπορούσε να καλλιεργήσει την οικολογική συνείδηση και να οργανώσει δράσεις οι οποίες να ανταποκρίνονται στις ανάγκες της περιοχής;

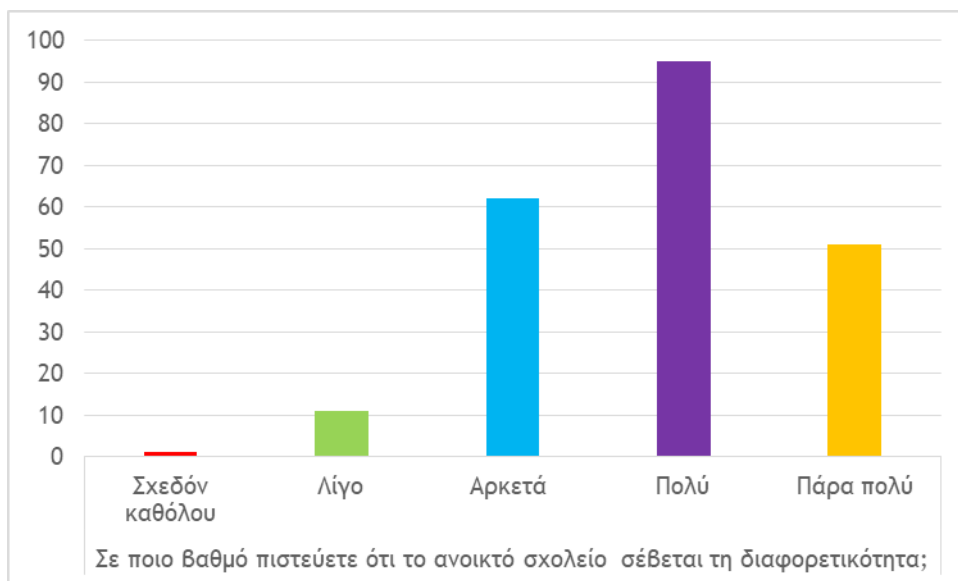
Κλίμακα από το 1 έως το 5. (1=Σχεδόν Καθόλου. 2 = Λίγο. 3 = Αρκετά. 4= Πολύ. 5= Πάρα πολύ

Στη δέκατη έκτη ερώτηση του Πίνακα 3, που ερωτά « Σε ποιο βαθμό πιστεύετε ότι το ανοικτό σχολείο σέβεται τη διαφορετικότητα;» οι απαντήσεις που λάβαμε κατατάσσονται ως θετικές σε εύρος της κλίμακας από « Αρκετά» έως «Πάρα Πολύ». Μόνο ένας απάντησε αρνητικά. Οι 11 ερωτηθέντες που απάντησαν «Λίγο» ως προς τον σεβασμό της διαφορετικότητας του άλλου κρίνονται ως ελάχιστοι. Κατά συνέπεια υπάρχει θετικό πρόσημο στην καλλιέργεια του σεβασμού της διαφορετικότητας των ανθρώπων για τους πολίτες. Η επικράτηση του σεβασμού στην κοινωνία διασφαλίζει στους πολίτες ηρεμία, ανάπτυξη και πολιτισμό. Η κλίμακα διαμορφώθηκε με τα ακόλουθα δεδομένα: 1 «Σχεδόν Καθόλου», οι 11 «Λίγο», οι 62 «Αρκετά» οι 95 «Πολύ» και οι 15 «Πάρα Πολύ» με μέγιστη τιμή να είναι ο αριθμός 95 στην κλίμακα «Αρκετά».

Σε ποιο βαθμό πιστεύετε ότι το ανοικτό σχολείο σέβεται τη διαφορετικότητα;

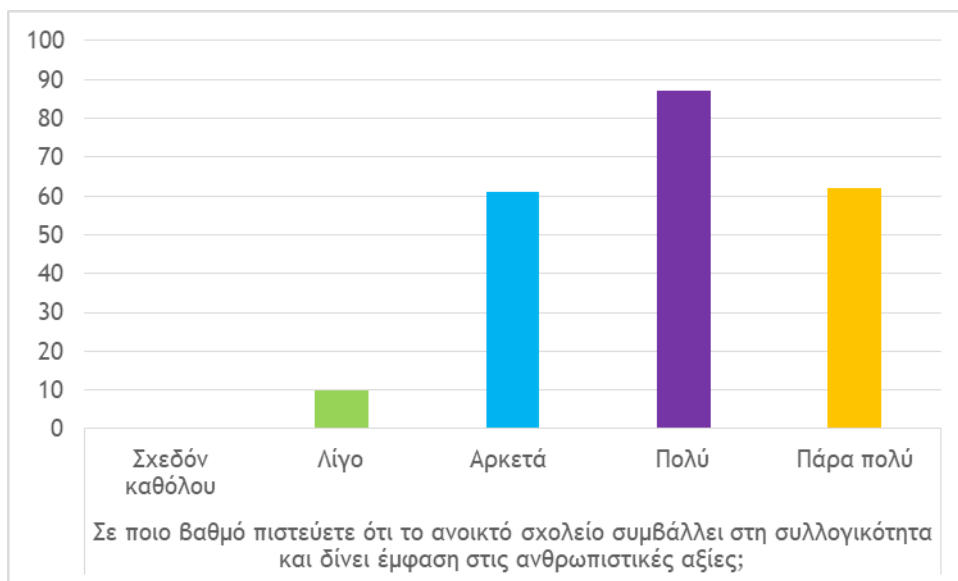
Κλίμακα από το 1 έως το 5. (1=Σχεδόν Καθόλου. 2 = Λίγο. 3 = Αρκετά. 4= Πολύ. 5= Πάρα πολύ

Στη δέκατη έβδομη ερώτηση του Πίνακα 3, «Σε ποιο βαθμό πιστεύετε ότι το ανοικτό σχολείο συμβάλλει στη συλλογικότητα και δίνει έμφαση στις ανθρωπιστικές αξίες;» οι απαντήσεις ήταν θετικότερες. Μηδενική απάντηση υπήρξε στο «Σχεδόν καθόλου» με μεγαλύτερη τιμή στο «Πολύ» στις 87 απαντήσεις. Τα δεδομένα της έρευνας φανερώνουν την δυναμική του ανοικτού σχολείου να διαμορφώνει τις τοπικές κοινωνίες με βάση τις ανθρωπιστικές αξίες. Το ήθος των κοινωνιών προάγεται μέσα από τις αξίες και η συλλογική συνείδηση των ανθρώπων δημιουργεί ανθρώπινες κοινωνίες με τον σεβασμό την αλληλεγγύη και την ανιδιοτέλεια. Η κλίμακα διαμορφώθηκε με τα ακόλουθα δεδομένα: 0 «Σχεδόν Καθόλου», οι 10 «Λίγο», οι 61 «Αρκετά», οι 87 «Πολύ» και οι 62 «Πάρα Πολύ» με μέγιστη τιμή είναι στο αριθμό 95 στην κλίμακα «Αρκετά». Κατά συνέπεια από τα υποκείμενα της έρευνας ελάχιστοι τον αριθμό έχουν αρνητική τοποθέτηση για την προσφορά του αξιακού συστήματος του ανοικτού σχολείου.

Σε ποιο βαθμό πιστεύετε ότι το ανοικτό σχολείο συμβάλλει στη συλλογικότητα και δίνει έμφαση στις ανθρωπιστικές αξίες;

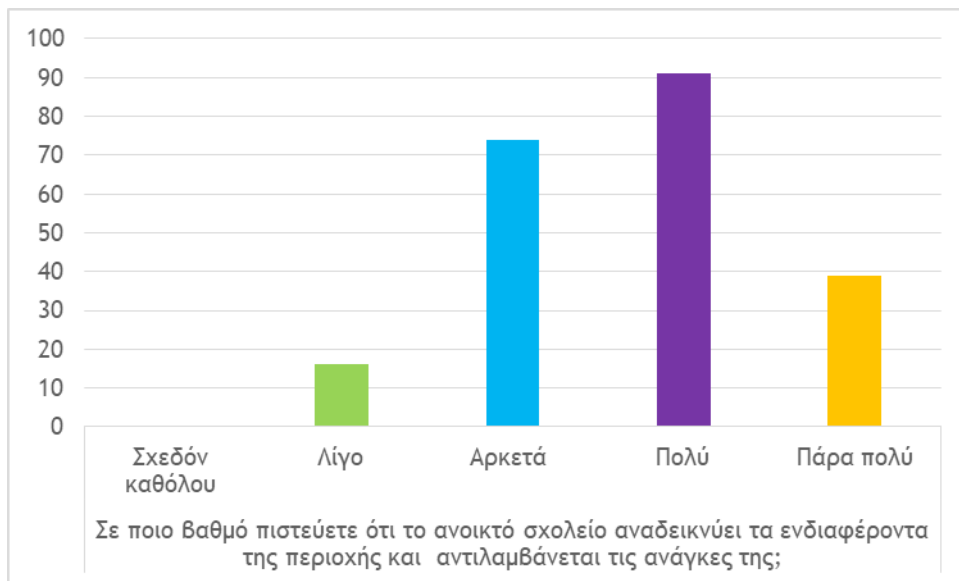
Κλίμακα από το 1 έως το 5. (1=Σχεδόν Καθόλου. 2 = Λίγο. 3 = Αρκετά. 4= Πολύ. 5= Πάρα πολύ

Στη δέκατη όγδοη ερώτηση του Πίνακα 3, «Σε ποιο βαθμό πιστεύετε ότι το ανοικτό σχολείο αναδεικνύει τα ενδιαφέροντα της περιοχής και αντιλαμβάνεται τις ανάγκες της;» και εδώ παρουσιάζονται θετικότερες οι απαντήσεις. Ο απαντούν «Σχεδόν Καθόλου», οι 16 «Λίγο», οι 74 «Αρκετά», οι 91 «Πολύ» και οι 39 «Πάρα Πολύ» με μέγιστη τιμή είναι το αριθμό 91 στην κλίμακα «Πολύ». Φαίνεται λοιπόν ότι το σύγχρονο σχολείο δηλαδή το ανοικτό σχολείο είναι αυτό που αφουγκράζεται τις ανάγκες της κοινωνίας προβάλλοντας τα θετικά της στοιχεία και επισημαίνοντας τα προβλήματα που ενδεχομένως να υπάρχουν σε αυτήν. Ας μην παραβλέπουμε ότι πολλές τοπικές κοινωνίες παρουσιάζουν προβλήματα οικονομικής, περιβαλλοντικής φύσεως ή παραβατικής συμπεριφοράς των κατοίκων της και σημεία απομονωτισμού κ.α. Το ανοικτό σχολείο είναι ικανό επίσης να αναδείξει τα ενδιαφέροντα της ευρύτερης περιοχής που ανήκει όπως περιοχές φυσικού κάλλους, ιστορικά μνημεία, χώρους θρησκευτικού τουρισμού, ιαματικά λουτρά κ.α.

Σε ποιο βαθμό πιστεύετε ότι το ανοικτό σχολείο αναδεικνύει τα ενδιαφέροντα της περιοχής και αντιλαμβάνεται τις ανάγκες της;

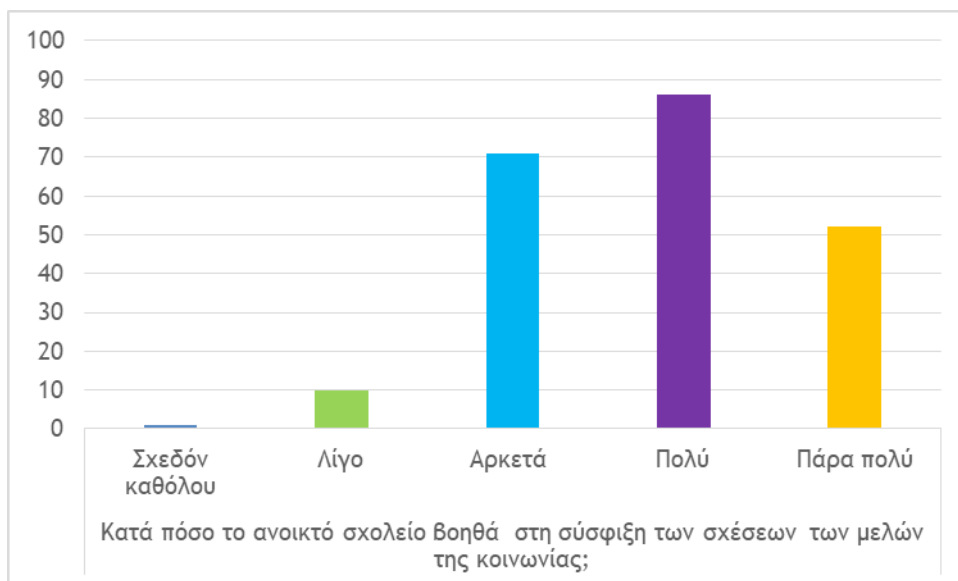
Κλίμακα από το 1 έως το 5. (1=Σχεδόν Καθόλου. 2 = Λίγο. 3 = Αρκετά. 4= Πολύ. 5= Πάρα πολύ

Στη δέκατη ένατη ερώτηση του Πίνακα 3, «Κατά πόσο το ανοικτό σχολείο βοηθά στη σύσφιξη των σχέσεων των μελών της κοινωνίας;» οι απαντήσεις συλλέγονται ως εξής: Ένας απαντά «Σχεδόν Καθόλου», οι 10 «Λίγο», οι 71 «Αρκετά», οι 86 «Πολύ» και οι 52 «Πάρα Πολύ» με μέγιστη τιμή είναι ο αριθμός 86 στην κλίμακα «Πολύ». Συμπεραίνεται λοιπόν ότι οι κάθε είδους εκδηλώσεις του ανοικτού σχολείου βοηθούν στην σύσφιξη των κοινωνικών σχέσεων. Όλοι οι οποίοι συμμετέχουν σε αυτές γνωρίζονται, επικοινωνούν μεταξύ τους, αποκτούν οικειότητα, αναπτύσσουν δεσμούς φιλίας και γνωστοποιούν τις χαρές και τις λύπες τους στους άλλους με συνέπεια να συσφίγγονται οι σχέσεις των μελών της κοινωνίας και να προάγονται τα αισθήματα αδελφικότητας και συντροφικότητας.

Κατά πόσο το ανοικτό σχολείο βοηθά στη σύσφιξη των σχέσεων των μελών της κοινωνίας

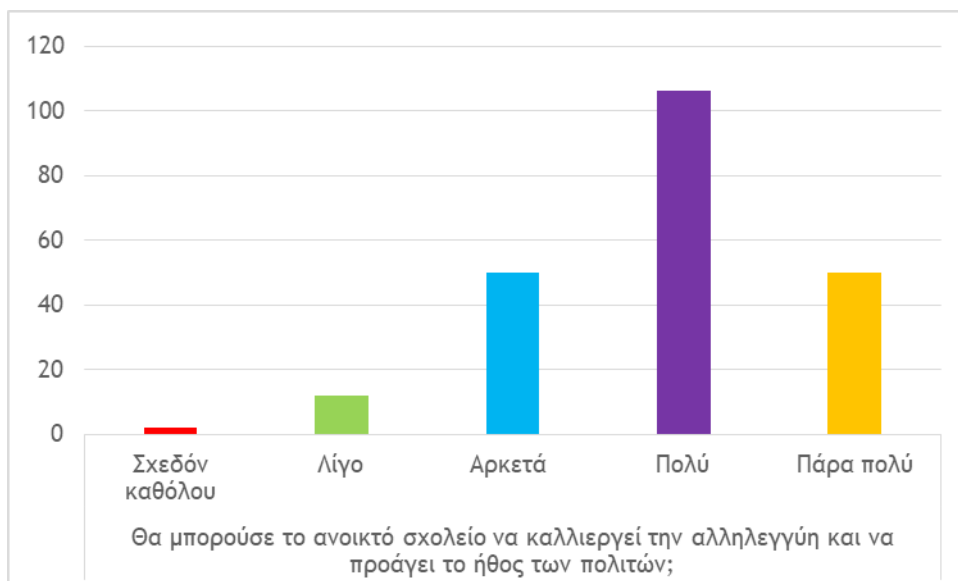
Κλίμακα από το 1 έως το 5. (1=Σχεδόν Καθόλου. 2 = Λίγο. 3 = Αρκετά. 4= Πολύ. 5= Πάρα πολύ

Στη εικοστή ερώτηση του Πίνακα 3, «Θα μπορούσε το ανοικτό σχολείο να καλλιεργεί την αλληλεγγύη και να προάγει το ήθος των πολιτών;» από τα δεδομένα των απαντήσεων παρουσιάζονται μόνο 2 ερωτηθέντες να έχουν αρνητική άποψη και 12 να απαντούν ελάχιστα. Η πλειονότητα των υποκειμένων εκφράζεται θετικότερα για την καλλιέργεια της αλληλεγγύης και του ήθους των πολιτών από τις δραστηριότητες του ανοικτού σχολείου. Δεν μπορεί να μείνει ασχολίαστο το γεγονός ότι στην συγκεκριμένη ερώτηση παρουσιάστηκε ο μεγαλύτερος δείκτης στις μέχρι τώρα απαντήσεις της έρευνας να φτάνει τις 206 απαντήσεις στο εύρος από «Αρκετά» έως «Πάρα Πολύ». Με μέγιστη τιμή το «Πολύ» τους 106. Οι 2 απαντούν «Σχεδόν Καθόλου», οι 12 «Λίγο», οι 50 «Αρκετά», οι 106 «Πολύ» και οι 50 «Πάρα Πολύ».

Θα μπορούσε το ανοικτό σχολείο να καλλιεργεί την αλληλεγγύη και να προάγει το ήθος των πολιτών

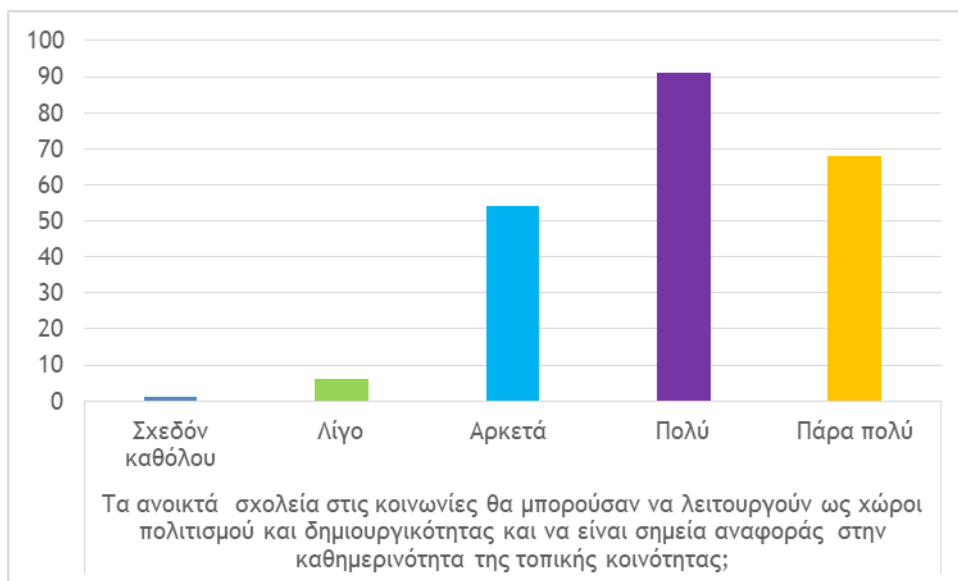
Κλίμακα από το 1 έως το 5. (1=Σχεδόν Καθόλου. 2 = Λίγο. 3 = Αρκετά. 4= Πολύ. 5= Πάρα πολύ

Στη εικοστή πρώτη ερώτηση του Πίνακα 3 αν «Τα ανοικτά σχολεία στις κοινωνίες θα μπορούσαν να λειτουργούν ως χώροι πολιτισμού και δημιουργικότητας και να είναι σημεία αναφοράς στην καθημερινότητα της τοπικής κοινότητας;» τα ερευνητικά δεδομένα έχουν: 1 «Σχεδόν Καθόλου», οι 6 «Λίγο», οι 54 «Αρκετά», οι 91 «Πολύ» και οι 68 «Πάρα Πολύ». Με μέγιστη τιμή το «Πολύ» στις 91 απαντήσεις. Τα δεδομένα διαμορφώνονται θετικά ως προς την καθημερινή αναφορά των κατοίκων προς την σχολική μονάδα. Το σχολείο μπορεί να γίνει χώρος δημιουργικότητας, έκφραση πολιτισμού και αναφοράς για τους κατοίκους. Η πλειοψηφία των απαντήσεων να κυμαίνεται από το «Αρκετά» έως το «Πάρα Πολύ» αποδεικνύει την πνευματική του υπόσταση.

Τα ανοικτά σχολεία στις κοινωνίες θα μπορούσαν να λειτουργούν ως χώροι πολιτισμοί και δημιουργικότητας και να είναι σημεία αναφοράς στην καθημερινότητα της τοπικής κοινότητας;

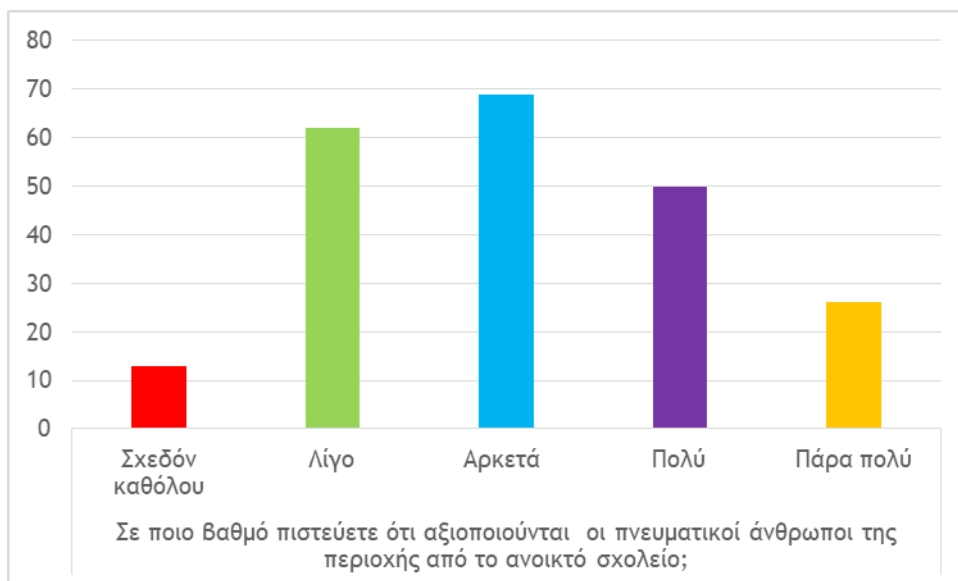
Κλίμακα από το 1 έως το 5. (1=Σχεδόν Καθόλου. 2 = Λίγο. 3 = Αρκετά. 4= Πολύ. 5= Πάρα πολύ

Στη εικοστή δεύτερη ερώτηση του Πίνακα 3 «Σε ποιο βαθμό πιστεύετε ότι αξιοποιούνται οι πνευματικοί άνθρωποι της περιοχής από το ανοικτό σχολείο; Έχουμε τα ερευνητικά δεδομένα: οι 13 απαντούν «Σχεδόν Καθόλου», οι 62 «Λίγο», οι 69 «Αρκετά», οι 50 «Πολύ» και οι 26 «Πάρα Πολύ». Με μέγιστη τιμή το «Αρκετά» στις 69 απαντήσεις. Παρόλο που το εύρος των απαντήσεων είναι από το Αρκετά» έως το «Πάρα Πολύ» θα πρέπει να παρατηρήσουμε ότι ένα μεγάλο ποσοστό των ερωτηθέντων εκτιμούν ότι η αξιοποίηση των πνευματικών ανθρώπων δεν είναι ικανοποιητική και ως εκ τούτου το σχολείο ζημιώνεται από την έλλειψη της πνευματικής προσφοράς τους.

Σε ποιο βαθμό πιστεύετε ότι αξιοποιούνται οι πνευματικοί άνθρωποι της περιοχής από το ανοικτό σχολείο

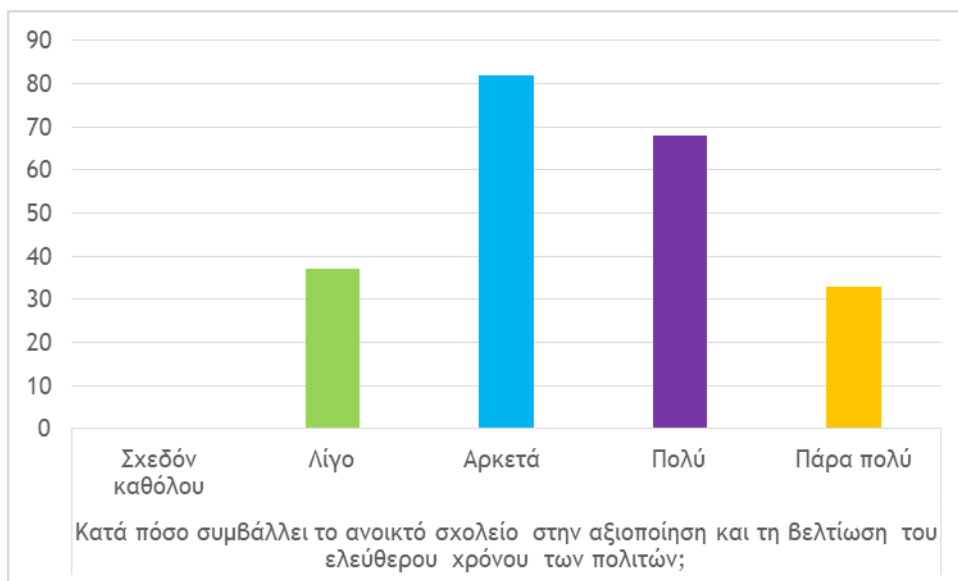
Κλίμακα από το 1 έως το 5. (1=Σχεδόν Καθόλου. 2 = Λίγο. 3 = Αρκετά. 4= Πολύ. 5= Πάρα πολύ

Στη εικοστή τρίτη ερώτηση του Πίνακα 3 «Κατά πόσο συμβάλλει το ανοικτό σχολείο στην αξιοποίηση και τη βελτίωση του ελεύθερου χρόνου των πολιτών;». Τα ερευνητικά δεδομένα καθορίζονται από το εύρος να έχει: 0 «Σχεδόν Καθόλου», 37 «Λίγο», 82 «Αρκετά», 68 «Πολύ» και 33 «Πάρα Πολύ». Με μέγιστη τιμή το «Αρκετά» στις 82 απαντήσεις. Σε αυτές τις απαντήσεις φαίνεται καθαρά ότι η κλίμακα διαμορφώνεται θετικά ως προς την αξιοποίηση και βελτίωση του ελεύθερου χρόνου των πολιτών από τα αρνητικά δεδομένα του «Σχεδόν Καθόλου». Το μεγαλύτερο ποσοστό των απαντήσεων εκτιμά ότι οι δραστηριότητες του ανοικτού σχολείου δίνουν την δυνατότητα στους πολίτες να αξιοποιήσουν δημιουργικά τον ελεύθερο χρόνο τους και να τον βελτιώσουν βγαίνοντας από την ανία και την απραξία.

Κατά πόσο συμβάλλει το ανοικτό σχολείο στην αξιοποίηση και τη βελτίωση του ελεύθερου χρόνου των πολιτών;

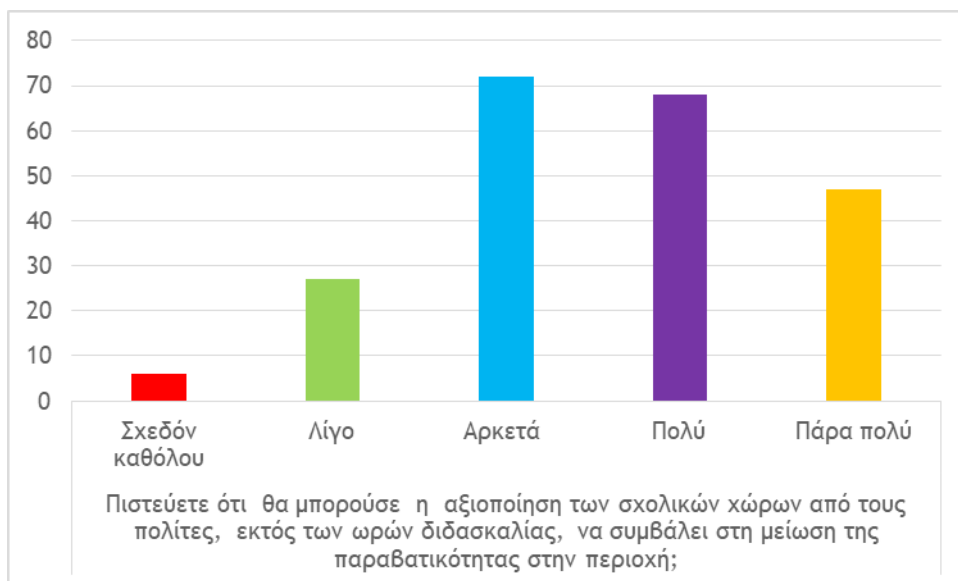
Κλίμακα από το 1 έως το 5. (1=Σχεδόν Καθόλου. 2 = Λίγο. 3 = Αρκετά. 4= Πολύ. 5= Πάρα πολύ

Στη εικοστή τέταρτη ερώτηση του Πίνακα 3, αν οι πολίτες Πιστεύουν «ότι θα μπορούσε η αξιοποίηση των σχολικών χώρων από τους πολίτες, εκτός των ωρών διδασκαλίας, να συμβάλει στη μείωση της παραβατικότητας στην περιοχή». Οι απαντήσεις ελέγχονται ως θετικές με την κλίμακα: 6 «Σχεδόν Καθόλου», οι 27 «Λίγο», οι 72 «Αρκετά», οι 68 «Πολύ» και οι 47 «Πάρα Πολύ». Με μέγιστη τιμή το «Αρκετά» στις 72 απαντήσεις. Η αξιοποίηση των σχολικών χώρων σύμφωνα με τα δεδομένα μπορεί να μειώσει ίσως και να εξαλείψει την παραβατικότητα στην περιοχή. Το άνοιγμα των σχολικών χώρων κατά τις απογευματινές, βραδινές ώρες και στις ημέρες των αργιών και εορτών με δραστηριότητες όπως αθλοπαιδιών, μουσικών και καλλιτεχνικών εκδηλώσεων, εκθέσεων, βραδιών κινηματογράφου, φιλιαναγνωσίας και ποικίλων διαγωνισμών στρέφει κυρίως τους νέους και τους κατοίκους προς κάτι δημιουργικό και τους αποτρέπει από αποκλίνουσες και παραβατικές συμπεριφορές.

Πιστεύετε ότι θα μπορούσε η αξιοποίηση των σχολικών χώρων από τους πολίτες, εκτός των ωρών διδασκαλίας, να συμβάλει στη μείωση της παραβατικότητας στην περιοχή;

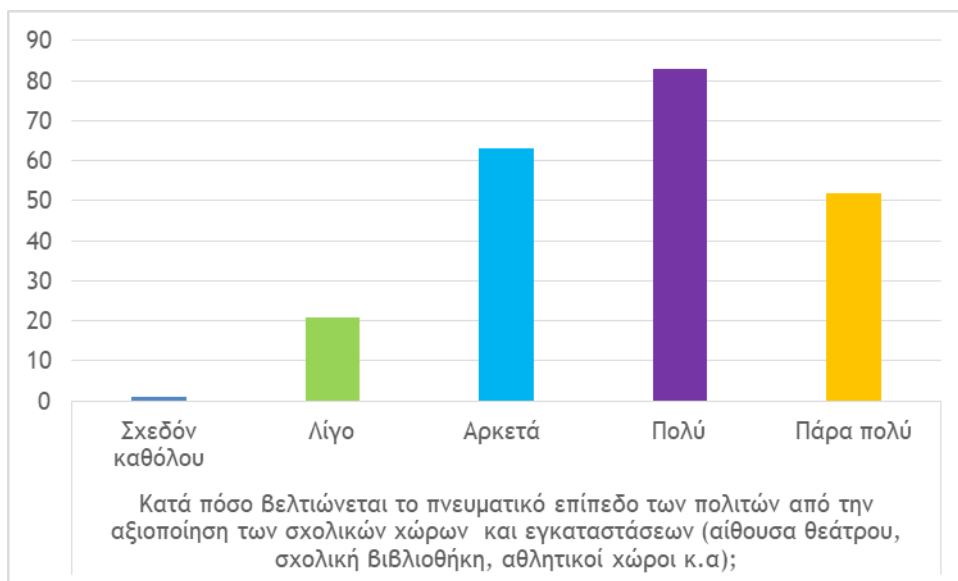
Κλίμακα από το 1 έως το 5. (1=Σχεδόν Καθόλου. 2 = Λίγο. 3 = Αρκετά. 4= Πολύ. 5= Πάρα πολύ

Στη εικοστή πέμπτη ερώτηση του Πίνακα 3 «Κατά πόσο βελτιώνεται το πνευματικό επίπεδο των πολιτών από την αξιοποίηση των σχολικών χώρων και εγκαταστάσεων (αίθουσα θεάτρου, σχολική βιβλιοθήκη, αθλητικοί χώροι κ.α.). Οι απαντήσεις είναι και εδώ θετικές με την κλίμακα: 1 «Σχεδόν Καθόλου», οι 21 «Λίγο», οι 63 «Αρκετά», οι 83 «Πολύ» και οι 52 «Πάρα Πολύ». Με μέγιστη τιμή το «Πολύ» στις 83 απαντήσεις. Επισημαίνεται ότι μόνο ένας εκτιμά ότι η αξιοποίηση των σχολικών εγκαταστάσεων δεν βελτιώνει το πνευματικό επίπεδο των πολιτών. Τα αποτελέσματα της έρευνας δείχνουν ότι οι δράσεις που λαμβάνουν χώρα στις εγκαταστάσεις των διδακτηρίων βελτιώνουν σημαντικότερα την πνευματικότητα των πολιτών και κατ' επέκταση της ευρύτερης περιοχής. Οι απαντήσεις που δόθηκαν στην συγκεκριμένη ερώτηση μπορούν να ισχυροποιήσουν και την προηγούμενη ερώτηση και να καταδείξουν την ύπαρξη του σχολείου ως πνευματικού κύτταρου της περιοχής.

Κατά πόσο βελτιώνεται το πνευματικό επίπεδο των πολιτών από την αξιοποίηση των σχολικών χώρων και εγκαταστάσεων (αίθουσα θεάτρου, σχολική βιβλιοθήκη, αθλητικοί χώροι κ.α.)

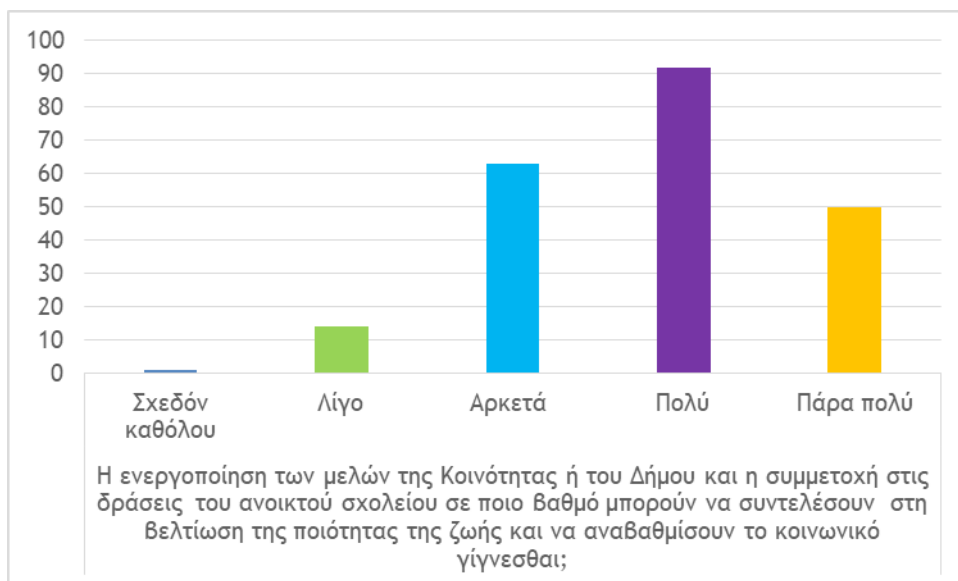
Κλίμακα από το 1 έως το 5. (1=Σχεδόν Καθόλου. 2 = Λίγο. 3 = Αρκετά. 4= Πολύ. 5= Πάρα πολύ

Στη εικοστή έκτη ερώτηση του Πίνακα 3. «Η ενεργοποίηση των μελών της Κοινότητας ή του Δήμου και η συμμετοχή στις δράσεις του ανοικτού σχολείου σε ποιο βαθμό μπορούν να συντελέσουν στη βελτίωση της ποιότητας της ζωής και να αναβαθμίσουν το κοινωνικό γίγνεσθαι;», οι απαντήσεις είναι και εδώ θετικές με την κλίμακα: 1 «Σχεδόν Καθόλου», οι 14 «Λίγο», οι 63 «Αρκετά», οι 92 «Πολύ» και οι 50 «Πάρα Πολύ». Με μέγιστη τιμή το «Πολύ» στις 92. Η αναβάθμιση της ποιότητας της ζωής κρίνεται ως πάρα πολύ σημαντική. Γιατί μπορούν να αναδείξουν τα μειονεκτήματα της περιοχής και να τα επιλύσουν όπως οικονομικά, οικολογικά, κοινωνικά προβλήματα, θέματα βίας και εγκληματικότητας και συγχρόνως να προβάλλουν τα πλεονεκτήματα της, όπως τους ιστορικούς, θρησκευτικούς, αθλητικούς χώρους, τα μνημεία της ή τους τόπους φυσικού κάλλους. Η ενεργοποίηση των μελών των κοινωνιών αμβλύνει τις διαφορές, καλλιεργεί την συλλογικότητα και την προσφορά με συνέπεια να αναβαθμίζεται την περιοχή

Η ενεργοποίηση των μελών της Κοινότητας ή του Δήμου και η συμμετοχή στις δράσεις του ανοικτού σχολείου σε ποιο βαθμό μπορούν να συντελέσουν στη βελτίωση της ποιότητας της ζωής και να αναβαθμίσουν το κοινωνικό γίγνεσθαι;

Κλίμακα από το 1 έως το 5. (1=Σχεδόν Καθόλου. 2 = Λίγο. 3 = Αρκετά. 4= Πολύ. 5= Πάρα πολύ

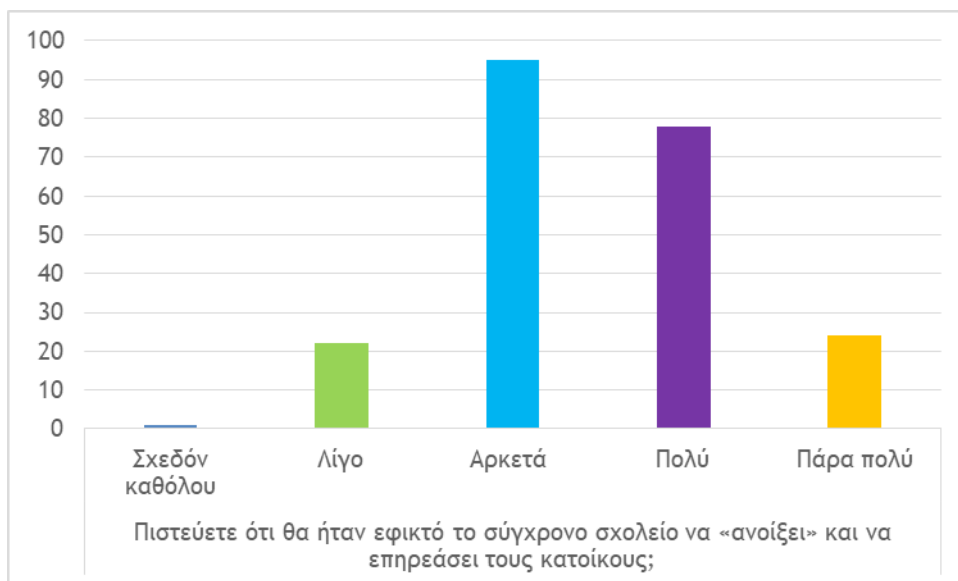

8. Πίνακας: 4. Πώς διαμορφώνεται η τοπική κοινωνία από την εξωστρέφεια του ανοικτού σχολείου και πώς αυτή επηρεάζει το σχολείο

Στη εικοστή έβδομη ερώτηση του Πίνακα 4. «Πιστεύετε ότι θα ήταν εφικτό το σύγχρονο σχολείο να «ανοίξει» και να επηρεάσει τους κατοίκους;», τα ερευνητικά δεδομένα φανερώνουν την επιρροή της κοινωνίας από την εξωστρέφεια του σχολείου και το άνοιγμα προς αυτήν. Η κλίμακα διαμορφώνεται με 1 απάντηση στο «Σχεδόν Καθόλου», οι 22 «Λίγο», οι 95 «Αρκετά», οι 78 «Πολύ» και οι 24 «Πάρα Πολύ». Με μέγιστη τιμή το «Αρκετά» στις 95 απαντήσεις. Πρέπει να επισημάνουμε ότι οι περισσότεροι από τους ερωτηθέντες εκτιμούν ότι η επιρροή είναι αρκετή έως πολύ μεγάλη. Από αυτό μπορούμε να εξάγουμε το συμπέρασμα ότι το ανοικτό σχολείο είναι το σύγχρονο σχολείο που ανοίγεται στους πολίτες, διαμορφώνει καταστάσεις και έχει την πνευματική δυνατότητα να αλλάξει και να επηρεάσει θετικά τους κατοίκους.

Πιστεύετε ότι θα ήταν εφικτό το σύγχρονο σχολείο να «ανοίξει» και να επηρεάσει τους κατοίκους;

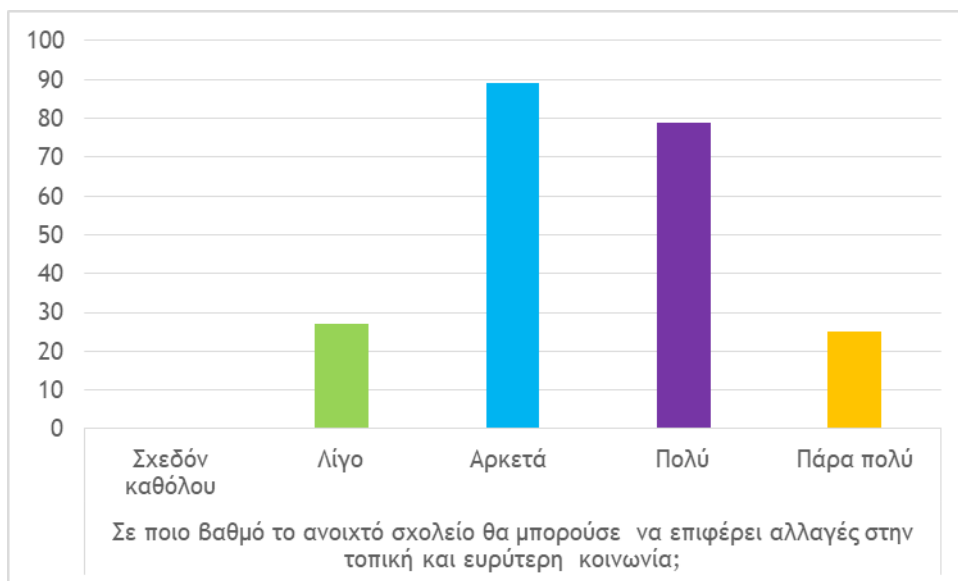
Κλίμακα από το 1 έως το 5. (1=Σχεδόν Καθόλου. 2 = Λίγο. 3 = Αρκετά. 4= Πολύ. 5= Πάρα πολύ

Στη εικοστή όγδοη ερώτηση του **Πίνακα 4**. «Σε ποιο βαθμό το ανοικτό σχολείο θα μπορούσε να επιφέρει αλλαγές στην τοπική και ευρύτερη κοινωνία;». Έχουμε τις εξής απαντήσεις. Η κλίμακα διαμορφώνεται με μηδενική απάντηση στο «Σχεδόν Καθόλου», οι 27 «Λίγο», οι 89 «Αρκετά», οι 79 «Πολύ» και οι 25 «Πάρα Πολύ». Με μέγιστη τιμή το «Αρκετά» στις 89 απαντήσεις. Η μηδενική αρνητική απάντηση δείχνει ότι οι αλλαγές που επιφέρουν οι δράσεις του ανοικτού σχολείου στις ευρύτερες κοινωνίες είναι πολύ μεγάλες. Η θετική ανταπόκριση κυμαίνεται από το «Αρκετά» έως το «Πάρα Πολύ». Κατά συνέπεια το ανοικτό σχολείο έχει την ικανότητα με τα εκπαιδευτικά του προγράμματα, τις δράσεις και τις εκδηλώσεις του να επιφέρει βέλτιστες αλλαγές στην κοινωνία και να αναβαθμίσει το πνευματικό της επίπεδο.

Σε ποιο βαθμό το ανοικτό σχολείο θα μπορούσε να επιφέρει αλλαγές στην τοπική και ευρύτερη κοινωνία;

Κλίμακα από το 1 έως το 5. (1=Σχεδόν Καθόλου. 2 = Λίγο. 3 = Αρκετά. 4= Πολύ. 5= Πάρα πολύ

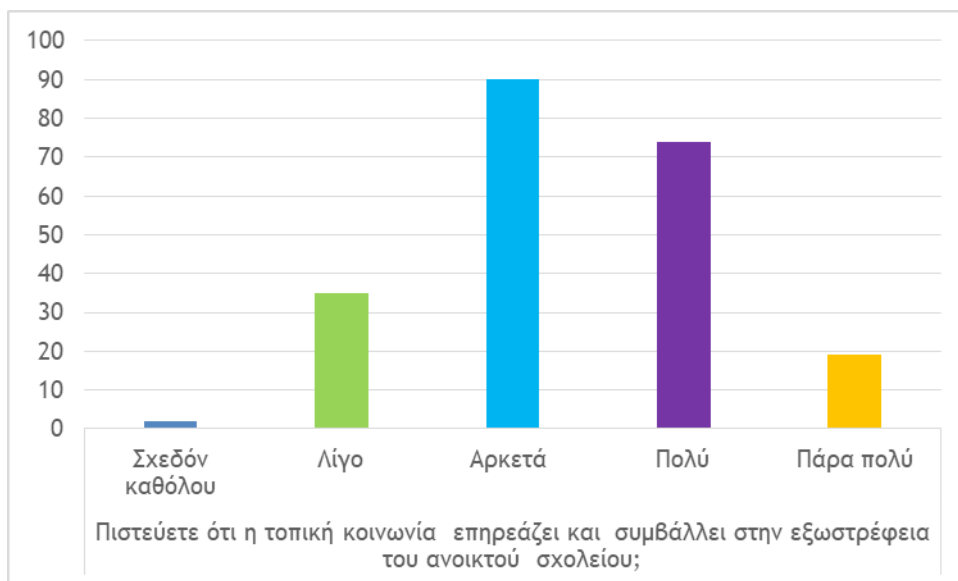

Στη εικοστή ένατη ερώτηση του Πίνακα 4. «Πιστεύετε ότι η τοπική κοινωνία επηρεάζει και συμβάλλει στην εξωστρέφεια του ανοικτού σχολείου;». Τα συλλεχθέντα ερευνητικά δεδομένα διαμορφώνονται ως εξής: Οι 2 απαντήσεις είναι «Σχεδόν Καθόλου», οι 35 «Λίγο», οι 90 «Αρκετά», οι 74 «Πολύ» και οι 19 «Πάρα Πολύ». Με μέγιστη τιμή το «Αρκετά» στις 90 απαντήσεις.

Η εικοστή ένατη ερώτηση του **Πίνακα 4** συμπληρώνει την εικοστή όγδοη ερώτηση του ίδιου Πίνακα. Μέσα από αυτές τις ερωτήσεις φαίνεται καθαρά η σχέση που αναπτύσσεται ανάμεσα στην τοπική κοινωνία και το μέγεθος των επιρροών που υφίστανται και οι δύο. Η διάχυση των δράσεων προς την κοινωνία επιφέρει μεγάλες αλλαγές προς αυτήν, δείχνει ταυτόχρονα και το μέγεθος των επιρροών που δέχεται η σχολική μονάδα απ' αυτήν με αποτέλεσμα αυτές οι επιρροές να διαμορφώνουν και την φυσιογνωμία του σχολείου. Δηλαδή να «πιέζουν» με κάποιο τρόπο το σχολείο της περιοχής να απεγκλωβιστεί από την εσωστρέφεια της, να βρει διόδους επικοινωνίας και συνεργασία και να διαμορφώσει στάση ανοίγματος ανταποκρινόμενο στις ανάγκες της εποχής και της κοινωνίας.

Πιστεύετε ότι η τοπική κοινωνία επηρεάζει και συμβάλλει στην εξωστρέφεια του ανοικτού σχολείου;

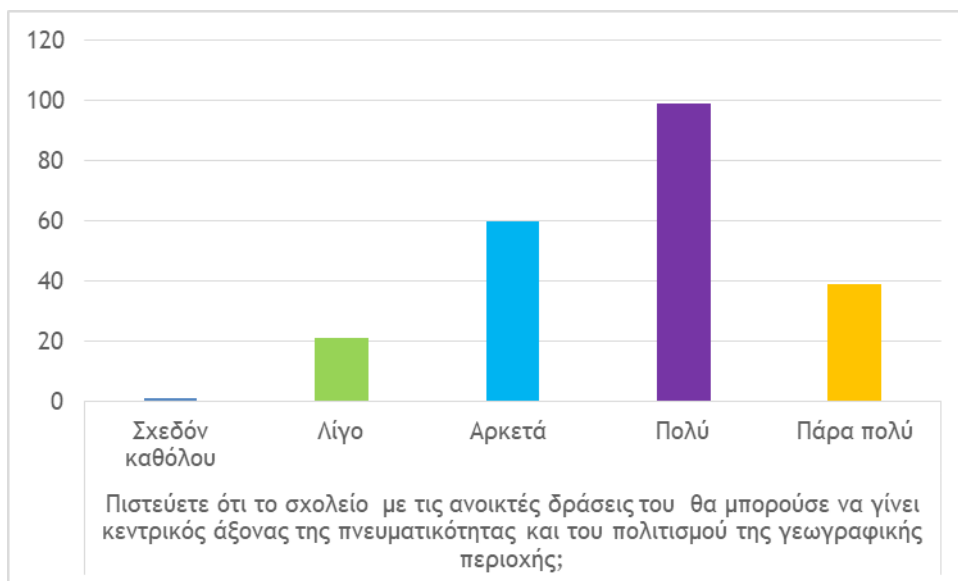
Κλίμακα από το 1 έως το 5. (1=Σχεδόν Καθόλου. 2 = Λίγο. 3 = Αρκετά. 4= Πολύ. 5= Πάρα πολύ

Στη τριακοστή ερώτηση του **Πίνακα 4**. «Πιστεύετε ότι το σχολείο με τις ανοικτές δράσεις του θα μπορούσε να γίνει κεντρικός άξονας της πνευματικότητας και του πολιτισμού της γεωγραφικής περιοχής;» Τα ερευνητικά δεδομένα διαμορφώνονται σε: 1 απάντηση «Σχεδόν Καθόλου», οι 21 «Λίγο», οι 60 «Αρκετά», οι 99 «Πολύ» και οι 39 «Πάρα Πολύ». Με μέγιστη τιμή το «Πολύ» στις 99 απαντήσεις. Τα εύρος των τιμών από το «Αρκετά» έως το «Πάρα Πολύ» δείχνει ότι το ανοικτό εξωστρεφές σχολείο μπορεί να γίνει πυλώνας και κεντρικός άξονας πνευματικότητας και πολιτισμού. Οι πολιτιστικές δράσεις που μπορεί να διαδραματιστούν εντός και εκτός του διδακτικού ωραρίου και σε συνεργασία με τους τοπικούς φορείς και την δημοτική αρχή αποτελούν τα εχέγγυα του ανοικτού σχολείου ότι μπορεί να επιτελεί το πνευματικό του έργο στο ακέραιο.

Πιστεύετε ότι το σχολείο με τις ανοικτές δράσεις του θα μπορούσε να γίνει κεντρικός άξονας της πνευματικότητας και του πολιτισμού της γεωγραφικής περιοχής;

Κλίμακα από το 1 έως το 5. (1=Σχεδόν Καθόλου. 2 = Λίγο. 3 = Αρκετά. 4= Πολύ. 5= Πάρα πολύ

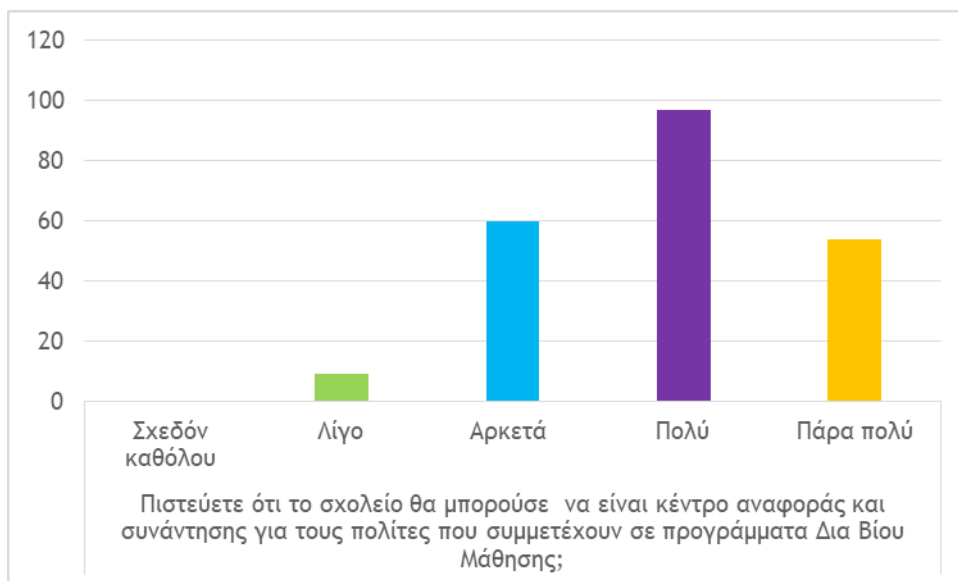

Στη τριακοστή πρώτη ερώτηση του **Πίνακα 4**. « Πιστεύετε ότι το σχολείο θα μπορούσε να είναι κέντρο αναφοράς και συνάντησης για τους πολίτες που συμμετέχουν σε προγράμματα Δια Βίου Μάθησης;» Οι απαντήσεις διαμορφώνονται με την διαβάθμιση σε: Μηδενική απάντηση στο «Σχεδόν Καθόλου», οι 9 «Λίγο», οι 60 «Αρκετά», οι 97 «Πολύ» και οι 54 «Πάρα Πολύ». Με μέγιστη τιμή το «Πολύ» στις 97 απαντήσεις.

Οι περισσότεροι ερωτώμενοι απαντούν θετικά αναγνωρίζοντας ότι από την συμμετοχή στα προγράμματα Δια Βίου Μάθησης οι πολίτες αποκομίζουν μεγάλο όφελος και συγχρόνως αποκτούν εστία αναφοράς για την καθημερινότητα τους. Επίσης βελτιώνεται το γνωστικό τους επίπεδο, καλλιεργείται η πνευματικότητα τους και αυξάνεται η κοινωνικοποίηση τους. Τα προγράμματα Δια Βίου Μάθησης μαθαίνουν, ενημερώνουν, καταρτίζουν και ψυχαγωγούν τους πολίτες. Μέσα από την ενεργοποίηση αυτών των προγραμμάτων οι κάτοικοι αισθάνονται ασφαλείς, δημιουργικοί και καλλιεργούν την ενεργητική συμμετοχή στα κοινά.

Πιστεύετε ότι το σχολείο θα μπορούσε να είναι κέντρο αναφοράς και συνάντησης για τους πολίτες που συμμετέχουν σε προγράμματα Διά Βίου Μάθησης;

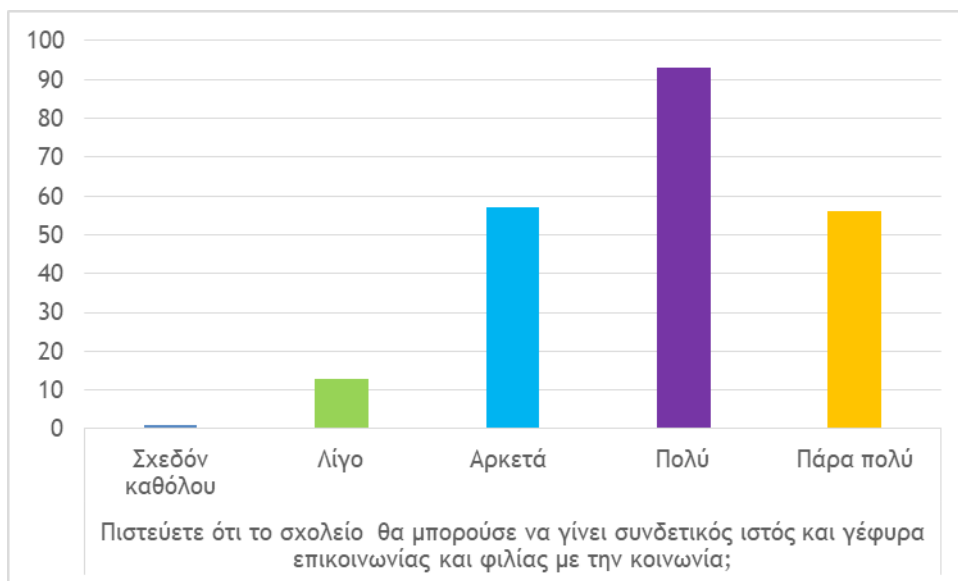
Κλίμακα από το 1 έως το 5. (1=Σχεδόν Καθόλου. 2 = Λίγο. 3 = Αρκετά. 4= Πολύ. 5= Πάρα πολύ

Στη τριακοστή δεύτερη ερώτηση του **Πίνακα 4**. «Πιστεύετε ότι το σχολείο θα μπορούσε να γίνει συνδετικός ιστός και γέφυρα επικοινωνίας και φιλίας με την κοινωνία;» τα ερευνητικά υποκείμενα απάντησαν: 1 απάντηση στο «Σχεδόν Καθόλου», 13 στο «Λίγο», οι 57 «Αρκετά», οι 93 «Πολύ» και οι 56 «Πάρα Πολύ». Με μέγιστη τιμή το «Πολύ» με 93 απαντήσεις. Οι απαντήσεις δείχνουν θετικότατο πρόσημο στις σχέσεις που αναπτύσσονται ανάμεσα στο σχολείο και την κοινωνία. Το σχολείο έχει όλες τις προϋποθέσεις να διδάξει, να εκπαιδεύσει και να καλλιεργήσει τους ανθρώπους διαμορφώνοντας τις ανθρώπινες σχέσεις προς το καλύτερο και να ενισχύσει τον κοινωνικό ιστό με την ανάπτυξη κοινωνικών και ψυχολογικών προγραμμάτων.

Πιστεύετε ότι το σχολείο θα μπορούσε να γίνει συνδετικός ιστός και γέφυρα επικοινωνίας και φιλίας με την κοινωνία;

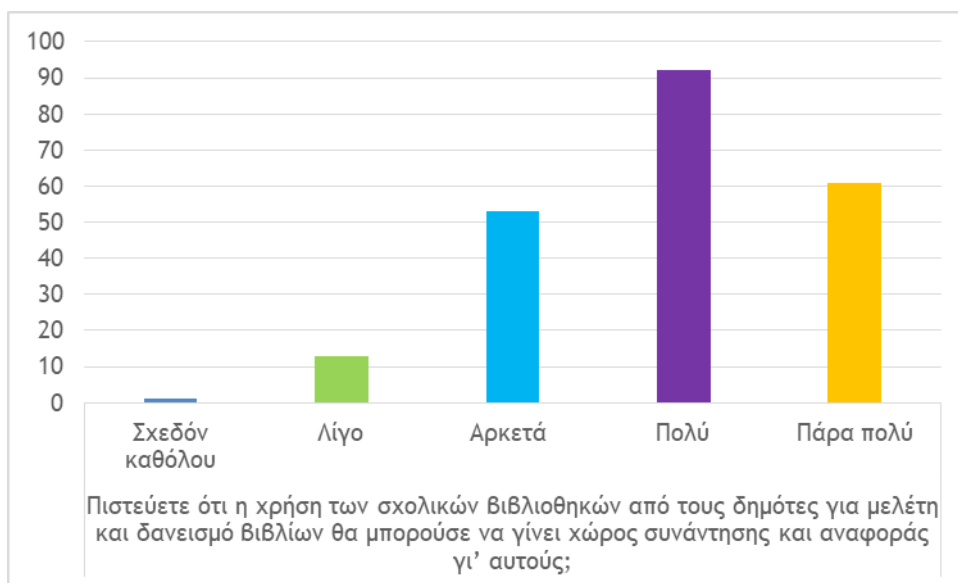
Κλίμακα από το 1 έως το 5. (1=Σχεδόν Καθόλου. 2 = Λίγο. 3 = Αρκετά. 4= Πολύ. 5= Πάρα πολύ

Στη τριακοστή τρίτη ερώτηση του **Πίνακα 4** «Πιστεύετε ότι η χρήση των σχολικών βιβλιοθηκών από τους δημότες για μελέτη και δανεισμό βιβλίων θα μπορούσε να γίνει χώρος συνάντησης και αναφοράς γι' αυτούς;» έχουμε τα δεδομένα: 1 απάντηση στο «Σχεδόν Καθόλου», οι 13 «Λίγο», οι 53 «Αρκετά», οι 92 «Πολύ» και οι 61 «Πάρα Πολύ». Με μέγιστη τιμή το «Πολύ» με 92 απαντήσεις. Οι απαντήσεις δείχνουν θετική αξιολόγηση της χρήσης και της χρησιμότητας των σχολικών βιβλιοθηκών. Η ανάπτυξη δράσεων μέσα σε αυτήν π.χ, βιβλιοπαρουσιάσεις, λέσχες φιλιαναγνωσίας, εκθέσεις παλαιτύπων βιβλίων και χειρογράφων, εισηγήσεις από συγγραφείς και επιστήμονες ξέχωρα από την δανειστική της πλευρά μπορεί να γίνει χώρος συνάντησης και αναφοράς για τους κατοίκους.

Πιστεύετε ότι χρήση των σχολικών βιβλιοθηκών από τους δημότες για μελέτη και δανεισμό βιβλίων θα μπορούσε να γίνει χώρος συνάντησης και αναφοράς γι' αυτούς;

Κλίμακα από το 1 έως το 5. (1=Σχεδόν Καθόλου. 2 = Λίγο. 3 = Αρκετά. 4= Πολύ. 5= Πάρα πολύ

Κεφάλαιο: 6. Προτάσεις-Συμπεράσματα

6.1. Συμπέρασμα

Τα αποτελέσματα της έρευνας προήλθαν από δείγμα 220 υποκειμένων του νομού Χαλκιδικής που συμμετείχαν στην έρευνα. Τα σημαντικότερα ευρήματα που προέκυψαν από την ανάλυση των ερευνητικών δεδομένων ήταν ότι:

Το ανοικτό σχολείο είναι μια πρόσκληση προς τις σύγχρονες ανάγκες των κοινωνιών, ανοίγεται στην συλλογικότητα, αγκαλιάζει το διαφορετικό, διαχέει πολιτισμό και ήθος, διαμορφώνει την κοινωνία, επηρεάζει και επηρεάζεται σε σχέσεις ουσίας, καλλιεργεί τους μαθητές ως μελλοντικούς ενεργούς πολίτες, συνεχίζει την παράδοση και τον πολιτισμό, αποκόπτοντας τα παρωχημένα κομμάτια του παρελθόντος και μπολιάζοντας με υγιή που θα θρέψουν το μέλλον των πολιτών και θα διαμορφώσουν την κοινωνία του μέλλοντος.

Επισημαίνεται βεβαίως ότι η αλληλοεπίδραση και οι αλλαγές δεν είναι δυνατόν να γίνουν αυτομάτως ούτε σε σύντομα χρονικό διάστημα. Συντελούνται μέσα από ζυμώσεις και ωρίμανση γιατί τα στερεότυπα, οι αντιλήψεις και οι συντηρητικές δομές, κατά συνήθη τρόπο αντιστέκονται στις μεταρρυθμιστικές προσπάθειες (Ματσαγγούρας, 2003) και γίνονται εμπόδιο στο καινοτόμο και νεωτεριστικό. Οι τοπικισμοί ιδίως στην επαρχία

μπορούν να δυναμιτίσουν κάθε του προσπάθεια και να αποβούν τροχοπέδη στην υλοποίηση των δραστηριοτήτων του. Επίσης η άγνοια των εμπλεκόμενων πλευρών σε αυτήν την εκπαιδευτική και πνευματική διαδικασία μπορεί να είναι ανασταλτικός παράγοντας στη διαμόρφωση υγιών σχέσεων ανάμεσα στο σχολείο και την κοινωνία.

Με βάση τα αποτελέσματα της έρευνας, εντοπίζεται ότι το ανοικτό σχολείο είναι το εξωστρεφές, το οποίο δίνει έμφαση στη καινοτομία, τη συναδελφικότητα, τη δυνατότητα καλλιέργειας του έργου και της μάθησης, προωθεί τις ενέργειες του, εστιάζει σε εξωτερικούς παράγοντες που μπορούν να ωφελήσουν την παραγόμενη μάθηση, καλλιεργεί την επικοινωνία, παρακολουθεί την πρόοδο της κοινωνίας, αναπτύσσει την αλληλοεπίδραση και μαθαίνει τους μαθητές την συλλογικότητα, τον σεβασμό και την αποδοχή του έτερου και του διαφορετικού ανθρώπου. Εμπλέκει τους μαθητές και τους πολίτες σε ενεργητικές μορφές μάθησης, έκφρασης και αμοιβαιότητας και διαμορφώνει σχέσεις ουσίας και επικοινωνίας.

Καταλήγουμε λοιπόν μέσα από τα ευρήματα της παρούσας μελέτης πως η σχολική κουλτούρα, μπορεί να διαμορφώσει την περιοχή στην οποία υπάγεται η σχολική μονάδα, να τροφοδοτήσει και να τροφοδοτηθεί απ' αυτήν να παράξει πολιτισμό και να διαμορφώσει ήθος.

Στην εποχή μας που χαρακτηρίζεται από έντονους κοινωνικούς, πολιτιστικούς, θρησκευτικούς, οικονομικούς ανταγωνισμούς και συνεχείς αλλαγές, η επιστημονική και παιδαγωγική κατάρτιση όλων των εμπλεκόμενων με την εκπαιδευτική διαδικασία οφείλει να κρατήσει και να προασπίσει τον ανθρωπιστικό χαρακτήρα της εκπαίδευσης (Κυπριανός, 2002). Το σχολείο μέσα από τα προγράμματα και τις δραστηριότητες του έχει την πνευματική δυνατότητα να αλλάξει και να βελτιώσει τις διαχρονικές σταθερές και τις κοινές κοινωνικές αξίες.

Ειδικότερα στην ενότητα «Η φιλοσοφία του ανοικτού σχολείου και τα χαρακτηριστικά της τοπικής κοινωνίας», με τα ερωτήματα που αναφέρονται στην γνώση των χαρακτηριστικών της τοπικής κοινωνίας, τη φιλοσοφία του ανοικτού σχολείου, την αναγκαιότητα του στην σύγχρονη εποχή και εάν αυτό είναι ικανό να αξιοποιήσει τις δημιουργικές ικανότητες των πολιτών οι απαντήσεις που λάβαμε ήταν θετικότερες. Στην συνέχεια και στην ίδια θεματική ενότητα που αφορά την φυσιογνωμία των σχολείων της περιοχής και κατά πόσο αυτή είναι γνωστή από τους κατοίκους μαζί με την ερώτηση αν η κύρια σχολική μονάδα υποστηρίζει τις δράσεις του ανοικτού σχολείου καταλήξαμε μέσα

από τα ερευνητικά δεδομένα ότι η γνώση υπάρχει αλλά η κύρια σχολική μονάδα της περιοχής δεν υποστηρίζει πάντα τις δράσεις του ανοικτού σχολείου.

Στην διασύνδεση και στην διάχυση των δράσεων του ανοικτού σχολείου αρκετοί ερωτηθέντες δεν πιστεύουν ότι υπάρχει διάχυση στην περιοχή τους ίσως γιατί δεν έχουν ενημερωθεί επαρκώς.

Στα ερωτήματα αν οι δράσεις του σχολείου προάγουν πολιτισμό και αν μπορεί να συνδυάσει την παράδοση με το μοντέρνο και πως αυτό αξιοποιεί το πνευματικό κεφάλαιο της περιοχής τα δεδομένα έδειξαν επίσης την θετική άποψη των υποκειμένων.

Όσον αφορά την ενότητα: « Οι δράσεις του ανοικτού σχολείου » από τα επιμέρους ερωτήματα διαπιστώσαμε ότι το περιβάλλον του ανοικτού σχολείου είναι δημιουργικό και ελκυστικό για τους μαθητές και τους αναπτύσσει σε μεγάλο βαθμό την κοινωνικότητα τους.

Επίσης θετικές ήταν οι απαντήσεις που αφορούσαν την ανάπτυξη εθελοντισμού και την καλλιέργεια της οικολογικής συνείδησης στην κοινωνία μέσα από τις δραστηριότητές του και θετικές ήταν οι αντιλήψεις των ερωτηθέντων στη συμβολή του, που αφορά την σύσφιξη των κοινωνικών σχέσεων και την καλλιέργεια των αξιών.

Αρκετά έως πολύ θετικές ήταν οι απαντήσεις που αφορούσαν την αξιοποίηση των σχολικών εγκαταστάσεων από τους κατοίκους. Στην βελτίωση του ελεύθερου χρόνου των πολιτών και στην συμμετοχή τους στα προγράμματα του σχολείου οι απαντήσεις κυμάνθηκαν στο εύρος από το πολύ έως το παρά πολύ πιστοποιώντας τα παρεχόμενα οφέλη του.

Τέλος στην ενότητα που αναφέρεται «πώς διαμορφώνεται η τοπική κοινωνία από την εξωστρέφεια του ανοικτού σχολείου και πώς αυτή επηρεάζει το σχολείο» και στα ερωτήματα που υπάρχουν σε αυτήν αποδεικνύεται από ερευνητικά δεδομένα η μεγάλη επιρροή και ο αρκετά μεγάλος βαθμός των αλλαγών που μπορεί να επιφέρει το σχολείο στη τοπική κοινωνία. Εξίσου θετικές απαντήσεις υπήρξαν ότι τα Δια Βίου προγράμματα που υποστηρίζονται από την εκπαιδευτική του δραστηριότητα είναι σαφώς αναγκαία στην εποχή μας. Εν κατακλείδι το σχολείο συμβάλλει θετικά στην συγκρότηση του κοινωνικού ιστού και η χρήση των σχολικών βιβλιοθηκών από τους πολίτες μπορεί να αποτελέσει σημείο αναφοράς για τους κατοίκους.

Τα οφέλη από την ανάδραση του ανοικτού σχολείου προς την τοπική και την ευρύτερη κοινωνία μπορούν να αποδειχθούν σημαντικά και πολυεπίπεδα:

Στο **γνωστικό** επίπεδο μπορεί να εμπλουτιστούν οι γνώσεις των ανθρώπων, να καλλιεργηθεί η σκέψη τους και να διευρυνθεί ο πνευματικός τους ορίζοντας.

Στο **κοινωνικό** επίπεδο μπορεί να βοηθήσει στην σύσφιξη των διαπροσωπικών σχέσεων, να καλλιεργήσει φιλίες, συναλληλία και συντροφικότητα, να εντάξει τους μαθητές, τους εκπαιδευτικούς και τους κατοίκους της περιοχής σε ομάδες π.χ μέλη φιλαναγωνσίας, μέλη βιβλιοθήκης, ομάδες εθελοντισμού, περιβαλλοντικές, ανθρωπιστικές καθώς έχει καταστεί η σχολική μονάδα σημείο αναφοράς και συνάντησης για αυτούς.

Στο **επίπεδο της σχολικής μονάδας**, το σχολείο θα αναβαθμιστεί ποιοτικά, θα αποκτήσει φήμη και προβολή, θα βελτιωθεί η δημόσια εικόνα του, θα γίνει πιο ελκυστικό και ευχάριστο για τους εκπαιδευτικούς και τους μαθητές και συγχρόνως θα εμποδίσει την μαθητική διαρροή. Επίσης λόγω της φήμης του θα μπορεί να δεχθεί δωρεές και χορηγίες. Επιπλέον θα καλλιεργηθεί κλίμα εμπιστοσύνης και αγάπης από την τοπική κοινωνία προς το «ανοικτό σχολείο».

Η επιτυχία της ή η αποτυχία του σχολείου θα κριθεί εσωτερικά και εξωτερικά από το ενδιαφέρον και την προσέλευση των κατοίκων της περιοχής στις δραστηριότητές του, την ανταπόκριση και την συμμετοχή των τοπικών δημόσιων και ιδιωτικών φορέων, από την βελτίωση των σχέσεων που θα αναπτύξει και την απρόσκοπτη και εύρυθμη λειτουργία του. Ένα σχολείο ελκυστικό αποκτά σεβασμό και περιφρουρείται από τους κατοίκους, με αποτελέσματα να εκλείπουν από αυτό φαινόμενα βανδαλισμού, καταστροφών και κλοπών, που δυστυχώς σε αρκετές περιοχές είναι συνήθη δυσάρεστα φαινόμενα.

Επιπροσθέτως η κοινωνία οφείλει να γνωρίζει τι θέλει από τα σχολεία της περιοχής της και με σαφή διατύπωση να καθορίσει την σχέση και την συνεργασία μέσω των φορέων της. (Ιωαννίδου, 2015).

Συμπερασματικά θα λέγαμε ότι η παρούσα εργασία ανέδειξε ότι το ανοικτό σχολείο είναι το καινοτόμο, το εξωστρεφές σχολείο που εμπλουτίζει το πρόγραμμα του μέσα από εναλλακτικές μορφές γνώσεις βιωματικού χαρακτήρα, προβάλλει καταστάσεις και γεγονότα, δεν μένει απαθές στα κοινωνικά προβλήματα, συμβάλλει μάλιστα αρκετές φορές στην επίλυσή τους και αφομοιώνει στην εκπαιδευτική διαδικασία τα θετικά άυλα προϊόντα της περιοχής στην οποία ανήκει. Μπορεί να γίνει εστία παιδείας και πολιτισμού.

Επίσης καλλιεργεί και συγκροτεί την κοινωνική συνοχή, ανοίγει διαύλους επικοινωνίας, συνεργάζεται με τους τοπικούς φορείς, ενισχύει την αυτοεκτίμηση των

μαθητών και των κατοίκων και δίνει την δυνατότητα στους πολίτες να προβάλλουν το πνευματικό τους έργο στο κοινό, καλλιεργεί ήθος και παράγει πολισμό.

6.2. Προτάσεις

Οι προτάσεις στις οποίες αναφερόμαστε έρχονται ως απόρροια της έρευνας μας. Έτσι για την περαιτέρω ενδυνάμωση και αλληλοεπίδραση του ανοικτού σχολείου προς την κοινωνία προτείνουμε:

1. Ενίσχυση και ενθάρρυνση της ανάπτυξης προγραμμάτων εθελοντισμού και περιβαλλοντικής εκπαίδευσης.

2. Καθιέρωση 2-4ώρων συναντήσεων στις εγκαταστάσεις των σχολείων, οι οποίες θα γίνονται αρχικά κάθε δεκαπέντε ημέρες και αν υπάρξει θετική ανταπόκριση κάθε εβδομάδα.

3. Ανοικτή σχολική βιβλιοθήκη – αναγνωστήριο το οποίο θα λειτουργεί στις αργίες και στις σχολικές διακοπές ώστε οι εργαζόμενοι γονείς και πολίτες να μπορούν να δανείζονται βιβλία και στις μη εργάσιμες ώρες γι' αυτούς.

4. Χρηματοδότηση των σχολικών μονάδων από ειδικούς κωδικούς του Δήμου για να μπορούν να ανταπεξέρχονται στις οικονομικές ανάγκες που απαιτούνται για την διοργάνωση των δραστηριοτήτων τους.

5. Παραγωγή πνευματικού υλικού σε έντυπη, ηλεκτρονική μορφή ή άλλη παραγωγή. Όπως αφίσες, φωτογραφίες, cds που θα παρουσιάζουν το έργο των σχολείων και θα παραμείνουν ως παρακαταθήκη για τους μαθητές και τους κατοίκους.

6. Ενδυνάμωση και ενίσχυση των καλλιτεχνικών παραδοσιακών δράσεων που προσφέρει η περιοχή.

7. Παροχή οικονομικών κινήτρων, εκθέσεις μαθητικών έργων καθώς και των πολιτών στα καταστήματα και στους πολιτιστικούς χώρους της περιοχής. Επιβραβεύσεις τους με επαίνους και βραβεία για τις διακρίσεις τους.

8. Ανακοινώσεις για τις δράσεις του σχολείου και την σύνδεση του με την κοινωνία στα κέντρα απασχόλησης του Δήμου και στους φορείς της περιοχής.

Με τις παραπάνω προτάσεις μας ευελπιστούμε να συμβάλλουμε στην αναβάθμιση και στην βελτίωση της ποιότητας των σχολικών μονάδων, οι οποίες με τις δράσεις και τα προγράμματα τους θα καταστήσουν γνωστό το πολυεπίπεδο έργο τους και θα τροφοδοτήσουν πνευματικά την κοινωνία. Διευρύνοντας την αλληλεπίδραση σχολείου και κοινωνίας σε ένα πλέγμα σχέσεων ουσίας και ανθρωπιάς ιδιαίτερα σε περιοχές που

αναπτύσσονται ανομοιογενή χαρακτηριστικά λόγω των τελευταίων μεταναστευτικών ροών στη χώρα μας (Ιωαννίδου, 2015), γιατί ένα σύγχρονο ανοικτό σχολείο δεν μπορεί να είναι έξω από τις ανάγκες των καιρών.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Αλαχιώτης, Σ. (2002). Για ένα σύγχρονο εκπαιδευτικό σύστημα. Επιθεώρηση Εκπαιδευτικών Θεμάτων, 7, 7-18. Ανακτήθηκε από: <http://www.pi-schools.gr/download/publications/epitheorisi/teyxos16/212-225.pdf>

Αριστείδου, Ε. (2016). *Αναζητώντας ένα δημιουργικό, ανθρώπινο και σύγχρονο σχολείο*. Ανακτήθηκε από: <http://www.rethnea.gr/article.aspx?id=34159#>

Βαρνάβα-Σκούρα. (1989). Ανακτήθηκε από: http://www.diapolis.auth.gr/epimorfotiko_uliko/index.php/2014-09-06-09-18-43/2014-09-06-09-29-21/27-a5-fwtiou?showall=1

Βλαχάκη, Γ. (2018). Για ένα σχολείο ανοιχτό στην κοινωνία. ανακτήθηκε <https://www.patris.gr/2018/07/03/gia-ena-scholeio-anoichto-stin-koinonia/>

Βοζίκη, Α. (2009). *Η Μετάβαση από το Νηπιαγωγείο στο ηγετικού Σχολείο στη γνωστική περιοχή των Μαθηματικών*. Ανακτήθηκε από: <https://stavgros.files.wordpress.com/2011/07/12-h-didaktiki-twn-thetikwn-epistimwn.pdf>

Βοσνιάδου, Σ. (2006). *Σχεδιάζοντας περιβάλλοντα μάθησης υποστηριζόμενα από νέες τεχνολογίες*. Αθήνα. Gutenberg

Γεωργίου, Σ. (2000). *Σχέση σχολείου-οικογένειας και ανάπτυξη του παιδιού*. Αθήνα. Ελληνικά Γράμματα.

Γούναρης, Σ. (2012). *Μάρκετινγκ Υπηρεσιών*, Αθήνα. 2η Εκδ., Εκδόσεις Rossili

Δαμανάκη, Κουλαϊδής, Κόκκος, Λάμνιαν, Δημόπουλος. (2006). Κριτική ανάγνωση. Αθήνα

Δημητρόπουλος, Ε. (2004). Εισαγωγή στη μεθοδολογία της επιστημονικής έρευνας: προς ένα συστηματικό δυναμικό μοντέλο μεθοδολογίας επιστημονικής έρευνας. Αθήνα: Έλλην

Δρογίδης Δ. *Ο ρόλος του εκπαιδευτικού στο σύγχρονο σχολείο*. Ανακτήθηκε από appanna.wordpress.com/εισηγήσεις-διαλέξεις/ο-ρόλος-του-εκπαιδευτικού-στο-σύγχρονο-σχολείο

Εθνικό Κέντρο Κοινωνικών Ερευνών. ΠΟΣΟΤΙΚΕΣ ΕΡΕΥΝΕΣ. Ανακτήθηκε 8 Φεβρουαρίου, 2019, από <http://www.ekke.gr/estia/Grenved/seminar3.htm>

[Θεοδωρόπουλος Χ. Το σχολείο σήμερα - ο ρόλος του κοινωνιολόγου](https://psycho-logia.gr/to-scholeio-simera/). Ανακτήθηκε από <https://psycho-logia.gr/to-scholeio-simera/>

Θεοφανίδης, Σ. (1985). Διαχείριση και διοίκηση πολιτιστικών οργανισμών. Ανακτήθηκε από https://www.academia.edu/9069073/%CE%94%CE%99%CE%91%CE%A7%CE%95%CE%99%CE%A1%CE%99%CE%A3%CE%97_%CE%9A%CE%91%CE%99_%CE%94%CE%99%CE%9F%CE%99%CE%9A%CE%97%CE%A3%CE%97_%CE%A0%CE%9F%CE%9B%CE%99%CE%A4%CE%99%CE%A3%CE%A4%CE%99%CE%9A%CE%A9%CE%9D_%CE%9F%CE%A1%CE%93%CE%91%CE%9D%CE%99%CE%A3%CE%9C%CE%A9%CE%9D

Θεοφανίδης, Σ. (2002). *Μεθοδολογία της επιστημονικής σκέψης και έρευνας: πως γίνεται η επιστημονική έρευνα και πως γράφεται μια επιστημονική εργασία*. Αθήνα. Γ. Μπένου.

Ιωαννίδου, Ι. (2015). *Εξετάζοντας τη σχέση του Δημοτικού Σχολείου με την Τοπική Κοινωνία και την αλληλεπίδρασή του με την Τοπική Αυτοδιοίκηση, υπό το πρίσμα της Διοίκησης Ολικής Ποιότητας*. Διπλωματική εργασία υποβληθείσα στο ΕΑΠ. Πάτρα.

Ιωσηφίδης, Θ. (2008). *Ποιοτικές μέθοδοι έρευνας στις κοινωνικές επιστήμες*. Αθήνα: Κριτική

Καλαμπούκας, Η, Μουχταρίδης Σ, Μεσελίδου, Χ. (2009). Μια Απόπειρα Ανάδειξης των Δυνατοτήτων του Διαδικτύου στη Διδασκαλία και στη Μάθηση Εννοιών και Φαινομένων Αστρονομίας στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση. Ανακτήθηκε από <https://stavros.files.wordpress.com/2011/07/12-h-didaktiki-twn-thetikwn-epistimwn.pdf>

Κατσαρός, Ι (2008). *Στελέχη Εκπαίδευσης και Εξωτερικό Περιβάλλον. Οργάνωση και Διοίκηση της Εκπαίδευσης*. Αθήνα: ΥΠΕΠΘ – Παιδαγωγικό Ινστιτούτο.

Κλεάνθους-Παπαδημητρίου, Μ. (1980). *Η Νέα Αγωγή*. Τόμος Α. Αθήνα. Βιβλία για όλους

Κεραμιτσόπουλος, Δ. (2018). *Σχολείο Ανοικτό στην κοινωνία: μελέτη περίπτωσης ενός σχολείου με ΤΥ ΖΕΠ στην πόλη των Σερρών*. Μεταπτυχιακή εργασία υποβληθείσα στο ΕΑΠ Ανακτήθηκε <https://apothesis.eap.gr/handle/repo/40879?mode=full>

Κόκκος, Α (2000). *Ο μετασχηματισμός των στάσεων και ο ρόλος του εμπυχωτή*. Πάτρα. Μέντωρ Εκπαιδευτική

Κόκκος, Α.(2009). Μετασχηματίζουσα Μάθηση μέσα από την αισθητική εμπειρία. Εισήγηση στο 8th International Transformative Learning Conference. Βερμούδες, Columbia University. Ανακτήθηκε 7 Νοεμβρίου, 2018, από https://edu4adults.blogspot.gr/2010/03/blog-post_09.html

Κόλεμαν, Ν. (1998). *Η συναισθηματική νοημοσύνη*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.

Κόπτσης, Α., Νάκου, Α., *Η μετάβαση από το Νηπιαγωγείο στο Δημοτικό και από το Δημοτικό στο Γυμνάσιο και η παράλληλη προετοιμασία για τη διευκόλυνσή της*. Ανακτήθηκε από <https://stavros.files.wordpress.com/2011/07/12-h-didaktiki-twn-thetikwn-epistimwn.pdf>

Κορδάκη Μ., *Η διδασκαλία*. Ανακτήθηκε από <http://de.teikav.edu.gr/dinfo/pdf/chapter4.pdf>

Κυπριανός, Π. (2002), *Νεοελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα*. Πάτρα. Πανεπιστήμιο Πατρών Κώδικας Δεοντολογίας για την έρευνα με αντικείμενο τον άνθρωπο. Πανεπιστήμιο Μακεδονίας. Ανακτήθηκε από: <http://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:5iag9-yHmfgJ:www.uom.gr/media/docs/pamak/eed/kodikas-deontologias-gia-tin-ereyna.doc+&cd=3&hl=el&ct=clnk&gl=gr&client=firefox-b-d>

Κωστελίδου Αναστασία (2012) . Μαθαίνοντας αξίες, στάσεις και συμπεριφορές στο Δημοτικό σχολείο: Η αξία της ετερότητας. Πρακτικά του Ελληνικού Ινστιτούτου Εφαρμοσμένης Παιδαγωγικής και Εκπαίδευσης, (ΕΛΛ.Ι.Ε.ΠΕΚ.) 6ο Πανελλήνιο Συνέδριο, 5-7 Οκτωβρίου 2012

Μακρή-Μπότσαρη, Ε. (2001). *Αυτοαντίληψη και αυτοεκτίμηση: μοντέλα, ανάπτυξη, λειτουργικός ρόλος και αξιολόγηση*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα

Ματθαίου, Δ. (2000). Εισαγωγή στην αξιολόγηση της ποιότητας του εκπαιδευτικού έργου: Βασικές έννοιες και παραδοχές. Στο Δ. Ματθαίου (Επιμ.), *Οδηγός αποτίμησης του εκπαιδευτικού έργου στη σχολική μονάδα για την Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση*. Τεύχος Α΄. Αθήνα: Παιδαγωγικό Ινστιτούτο.

Ματσαγγούρας Η., *Ευέλικτη Ζώνη Διαθετικών Προσεγγίσεων: Μια εκπαιδευτική καινοτομία που αλλάζει το σχολείο*. Παιδαγωγικό Ινστιτούτο.

Ματσαγγούρας, Η. (2002). Διεπιστημονικότητα, Διαθεματικότητα και Ενιαιοποίηση στα νέα Προγράμματα Σπουδών: Τρόποι οργάνωσης της σχολικής γνώσης. *Επιθεώρηση Εκπαιδευτικών Θεμάτων*, 7, 19-36.

Ματσαγγούρας, Η. (2003). *Θεωρία και πράξη της διδασκαλίας: Η σχολική τάξη-χώρος-ομάδα-πειθαρχία*. Αθήνα. Γρηγόρης

Μελανίτης, Ν. (1976). *Εισαγωγή εις την Παιδαγωγικήν*. Αθήνα

Μπόνιτ, Χ., Γουόλκερ, Ο., Λαρεσέ Ζ., (2002). *Το Μάρκετινγκ και εισαγωγή στη διοίκηση μάρκετινγκ*. τόμος Α'. Αθήνα. Παπαζήση

Μπρούζος, Α. (2003). *Συνεργασία σχολείου-γονέων από την σκοπιά των εκπαιδευτικών*. *Επιθεώρηση Συμβουλευτικής- Προσανατολισμού*. 68-86.

Νόβα-Καλτσούνη, Χ. (2006). *Μεθοδολογία Εμπειρικής Έρευνας στις Κοινωνικές Επιστήμες*. Α' & Β' τ. Αθήνα. Gutenberg

Νόμος. 1566/1985- Παιδαγωγικό Ινστιτούτο

Νομικού, Π. (2016). Ποιοτική έρευνα VS ποσοτική έρευνα. Ανακτήθηκε 6 Φεβρουαρίου, 2019, από <https://cears.edu.gr/%CE%BD%CE%AD%CE%B1/posotiki-vs-roiotiki/>

Ξωχέλλης, Π. (2002). *Παιδαγωγική του σχολείου*. Θεσσαλονίκη: Αφοί Κυριακίδη.

Ο.Ο.Σ.Α. (2017). *Επισκόπηση του εκπαιδευτικού συστήματος της Ελλάδας: έκθεση εμπειρογνομώνων*. Αθήνα: ΥΠΕΠΘ

Πλαϊνίου, Γ. *Η σχέση κοινωνίας –σχολείου μέσα από το έργο του John Dewey*. Ανακτήθηκε από <http://dim-agnant.kar.sch.gr/autosch/joomla15/index.php/ct-menu-item-3/ct-menu-item-5/83-articles/142-article-7>

Πουλλά, Ε. (χ.χ.). *Η Ενεργός Πολιτειότητα προϋποθέτει την καλλιέργεια ενός γνωστικού και αξιακού συστήματος, που διαμορφώνει τον/την ενεργό πολίτη*. Ανακτήθηκε από: <https://www.candiadoc.gr/2019/04/26/ekpaideysi-stin-energo-politeiotita-se-scholeia-anoikta-stin-koinotita>

Παπάνης, Ε. (2007). [Βασικές αρχές εκπαίδευσης ενηλίκων: Παιδαγωγικές θεωρίες και ενίσχυση της αυτοεκτίμησης](#). Άρθρο στο Blog: [Ελληνική Κοινωνική Έρευνα -Greek Social Research](#). 3/9/2007. Ανακτήθηκε 28 Ιανουαρίου, 2019, από http://epapanis.blogspot.com/2007/09/blog-post_8267.html

Παπαδόπουλος, Σ., (1996). *Οργάνωση και Διοίκηση της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης*. Αθήνα. Εκδόσεις Γρηγόρη.

Παπασαράντος, Β. (2005). *Από το παραδοσιακό στο σύγχρονο Σχολείο*. Ανακτήθηκε από <http://www.inarcadia.gr/news/arthra/ekpaid/parad-sygschol.pdf>

Παρασκευά Φ, Παπαγιάννη Α. (2008). *Επιστημονικές και παιδαγωγικές Δεξιότητες για τα Στελέχη της Εκπαίδευσης*. Υπουργείο παιδείας και Θρησκευμάτων. Παιδαγωγικό Ινστιτούτο.

Παρασκευόπουλος, Ι. Ν. (2008). *Δημιουργική Σκέψη στο Σχολείο και στην Οικογένεια*. Αθήνα: Κοράλλι - Γκέλμπεσης Γιώργος

Πετρίδου, Ε. (2000). Πρόταση μιας πρότυπης διαδικασίας προγραμματισμού του έργου της σχολικής μονάδας. Στο Ζ. Παπαναούμ (Επιμ.), *Ο προγραμματισμός του εκπαιδευτικού έργου στη σχολική μονάδα: Από τη θεωρία στην πράξη*, (σελ. 49-57). Θεσσαλονίκη: ΑΠΘ.

Πολλάλης, Σ., (χ.χ.). *Μαθητοκεντρική εκπαίδευση*. Ανακτήθηκε από: <https://www.kathimerini.gr/811260/article/epikairothta/ellada/ti-xreiazetai-h-sygxronh-ekpaideysh>

Ρόντος, Κ., & Παπάνης, Ε. (2007). *Οι τεχνικές του καλού ερωτηματολογίου*. Αθήνα. Σιδέρης

Σαΐτης, Χ. (2008). *Οργάνωση και διοίκηση της εκπαίδευσης*, αυτοέκδοση.
Σαΐτης, Χ. (2014). *Μύηση των Εκπαιδευτικών στα Μυστικά της Σχολικής Ηγεσίας*. Αταυτοέκδοση.

Σγουροπούλου Κ. & Κουτουμάνος Α., (2001). «*Η Επικοινωνία Μέσω Υπολογιστή για την Υποστήριξη των Κοινοτήτων Μάθησης*». Εισήγηση στο 1ο συνέδριο για την Ανοικτή και εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση. [http://www.eap.gr/news/EXAGGELIA SYNEDRIOU/synedrio/html/sect6/6.htm](http://www.eap.gr/news/EXAGGELIA_SYNEDRIOU/synedrio/html/sect6/6.htm) (προσβάσιμο 15 Απριλίου, 2017). <http://epri.korinthos.uop.gr/BlogsPortal/mps2017/tag/%CF%83%CF%8D%CE%B3%CF%87%CF%81%CE%BF%CE%BD%CE%BF-%CF%83%CF%87%CE%BF%CE%BB%CE%B5%CE%AF%CE%BF/>

Σακελλαρίου, Μ., (2004). Η συνεργασία οικογένειας, σχολείου, κοινωνίας στα πλαίσια της προσχολικής αγωγής και εκπαίδευσης. Επιστημονική Επετηρίδα Παιδαγωγικού Τμήματος Νηπιαγωγών Πανεπιστημίου Ιωαννίνων. στο <http://dx.doi.org/10.12681/jret.97>

Τηλικίδου, Ε. (2005). *Η Στρατηγική του Μάρκετινγκ*. Θεσσαλονίκη, Εκδόσεις ΤΕΙΘ.

Τόκας, Δημήτριος, (2005). *Το Μάρκετινγκ στην εκπαίδευση Εισαγωγικές Έννοιες – Θεωρητικό Υπόβαθρο*, Αθήνα: Εκδοτική παραγωγή ceitec.

Τσαντήλα, Δ. (2016). Οι 10 κορυφαίες σύγχρονες τάσεις στην εκπαίδευση. Άρθρο. Ανακτήθηκε 16 Αυγούστου, 2018. Ανακτήθηκε από: <http://citycampus.gr/%CF%83%CF%8D%CE%B3%CF%87%CF%81%CE%BF%CE%BD%CE%B5%CF%82-%CF%84%CE%AC%CF%83%CE%B5%CE%B9%CF%82-%CF%83%CF%84%CE%B7%CE%BD-%CE%B5%CE%BA%CF%80%CE%B1%CE%AF%CE%B4%CE%B5%CF%85%CF%83%CE%B7/>

Τσιαντή, Κ. (χ.χ.). Ανοικτά σχολεία στην γειτονιά και την κοινωνία. Ανακτήθηκε από: <https://www.stasivyrona.gr/anoixta-sxoleia-thn-geitonia-kai-sthn-koinwnia>

Τσιόδρας, Δ., (2002). *Βελτίωση Ποιότητας*. Δεύτερη Έκδοση. Αθήνα Εκδόσεις Ε. Μπένου

Τσούλιας, Ν. (χ.χ.). Ο ρόλος του σχολείου στην κοινωνικοποίηση των νέων. Ανακτήθηκε από: https://www.alfavita.gr/ekpaideysi/201322_o-rolos-toy-sholeioy-stin-koinonikopoiisi-ton-neon

Τσούλιας, Ν. (χ.χ.). Το σχολείο «τότε» και «τώρα». Ανακτήθηκε από: <https://www.fractalart.gr/to-sxoleio-tote-kai-twra/>

ΦΕΚ 1340/2002,τ. Β΄

Φλουρής και Μασσιάλας, (1988). Από το παραδοσιακό στο σύγχρονο σχολείο. Ανακτήθηκε από: <http://www.inarcadia.gr/news/arthra/ekpaid/parad-sygsxol.pdf>

Χαλικιάς, Μ. (2007-13). Μεθοδολογία Έρευνας για Διοικητικά Στελέχη. «Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Ανώτατο Εκπαιδευτικό Ίδρυμα Πειραιά Τεχνολογικού Τομέα». Ενότητα 7. Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση. ΕΣΠΑ 2007-13. Ανακτήθηκε 6 Φεβρουαρίου, 2019, από

<http://eclass.teipir.gr/openeaclass/modules/document/file.php/BUSI119/07%20%CE%94%CE%B5%CE%B9%CE%B3%CE%BC%CE%B1%CF%84%CE%BF%CE%BB%CE%B7%CF%88%CE%AF%CE%B1.pdf>

Χατζηπαναγιώτου, Π. (2010). *Η διοίκηση του σχολείου και η συμμετοχή των εκπαιδευτικών στη διαδικασία λήψης αποφάσεων*. Θεσσαλονίκη: Αφοί Κυριακίδη.

Χατζηχρήστου, Χ. (2004). *Εισαγωγή στη Σχολική Ψυχολογία*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.

Χατζηχρήστου, Χ. (2004). *Πρόγραμμα προαγωγής της ψυχικής υγείας και της μάθησης: Κοινωνική και συναισθηματική αγωγή στο σχολείο*. Αθήνα. Τυπωθήτω

Χατζηθεοχάρους Π. & Συνεργάτες(2010). Εκπαιδευτικό Υλικό για την Επιμόρφωση των Εκπαιδευτικών των ΣΔΕ. Χατζηθεοχάρους, σε συνεργασία με Β. Νικολοπούλου, Ελ. Γιοβάννη, Υ.Π.Δ.Β.Μ.Θ. - ΓΓΔΒΜ -ΙΔΕΚΕ. Αθήνα. Ανακτήθηκε 5 Δεκεμβρίου, 2018, από http://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:_qF-OXd0syQJ:www.pi.ac.cy/pi/files/epimorfosi/epimorfotiko_yliko/ekpaidefsi_enilikon/ekpraidevsi_enilikon_2010.doc+&cd=1&hl=el&ct=clnk&gl=gr&client=firefox-b-d

Χαραβιτσιόδη Π., Ανοικτά σχολεία σε ανοικτές κοινωνίες. Ανακτήθηκε από: <http://www.avgi.gr/article/10808/5842709/anoichta-scholeia-se-anoichtes-koinonies>

Χριστοδούλου- Γκάλου Ν. (χ,χ). Η ανάγκη επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών στην κατεύθυνση ανάπτυξης αποτελεσματικής συνεργασίας σχολείου –οικογένειας. Παιδαγωγικό Ινστιτούτο.

Λεξικά:

Μπαμπινιώτης, Γ. (1998). Λεξικό της Νέας Ελληνικής Γλώσσας. Αθήνα. Κέντρο Λεξικολογίας.

Τριανταφυλλίδη, Μ. (2003). Λεξικό της Κοινής Νεοελληνικής Γλώσσας. Θεσσαλονίκη. Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης. Ινστιτούτο Νεοελληνικών σπουδών.

Ξένη βιβλιογραφία

Bell, L. (2002). Strategic planning and school management: Full of sound and fury, signifying nothing?. *Journal of Educational Administration*. Volume 40.407. Ανακτήθηκε 13 Νοεμβρίου, 2018, από https://www.researchgate.net/publication/233698834_Strategic_planning_and_school_management_Full_of_sound_and_fury_signifying_nothing

Cox, C (2004). *General accommodations for gifted children in the regular classroom*. Georgia Department of Education.

Dave, E. (2002). *Becoming a master student* (Ninth ed.). Houghton Mifflin. Boston.

Durkheim, E., (1922). (1922). *Εκπαίδευση στην κοινωνία*. Σορβόνη

Eisenberg. N. (2002). Empathy –related emotional responses, altruism, and their socialization. In R.J.Davidson & Harrington (Eds). *Visions of compassion: Western scientists and Tibetan Buddhists examine human nature*. (pp.135, 131-164). London. Oxford University Press.

Epstein, T.& Elias M.(1996). *To Reach for the Stars: How social/Affective Can Foster Truly Inclusive Environments*, Phi Delta Kappan, 157162.

Foullan, M.G, (1991). *The new meaning of educational change* London, Cassel Green, 1990

Gallo, D. (1989). Educating for empathy, reason and imagination, *The Journal of Creative Behavior*, 23(2), 98-115.

Goleman, D. *Emotional Intelligence: Why it Can matter than IQ*. London. Bloomsbury Publishing

Hakasson, J. (2003). Exploring the phenomenon of empathy. Doctoral Dissertation, of psychology, Stockholm University. In <http://www.Psychology.suse/staff/ih/dissertation.pdf>

Hawking, J.D., Farrington D.P.& Catalano R.F. (1998). Reducing violence through the schools, In D.S. Eliot B.A. Hamburg, and K.R. Williams (Eds). *Violence in American schools:A new perspective* (pp.188-216). Cambridge University Press

Jones B.F. (1990). *The new Definition of Learning: The First Step to school Reform, Restructuring to promote leaning in America's school. A guidebook*. Elmhurst, IL, North Central Regional Educational Laboratory

Kohn, A. (1991). Caring Kids The Role of the Schools. *Phi.Kappan*, 72/7,496-506

Kotler Ph., Fox, K., (1995). *Strategic Marketing for Educational Institution*, 2nd edition, Prentice Hall Inc. Englewood Cliffs.

Katz, I. (2000). *Τι μπορούμε να μάθουμε από το Reggio Emilia. Στο Reggio Emilia, οι χίλιες γλώσσες των παιδιών της προσχολικής ηλικίας*. Αθήνα. Πατάκης

Kotler Ph. & Armstrong, G., (1991). *Strategic Marketing for Non Profit Organizations*, 4th ed., (Englewood Cliff, N.J.: Prentice – Hall Inc.

Malecki, C.K & Elliott S.N.(2002). Children's social behaviors aw predictors of academic achievement: A longitudinal analysis, *School Psychology Quarterly*, 17(1), 1-23

McFarland, A., (2001). Developing a strategic marketing plan for physical education, *The Physical Educator*, Vol.58 No.4, pp. 191-196.

Neuman, M. (2002). The wider context: an international overview of transition issues. Στο : Fabian & A.W.Dunlop (Ed): *Transitions in the Early Years: Debating continuity and progression for young children in early education*. London and New York: Routledge Falmer,8-22

Rohrs, H. (1984). *Το κίνημα της προοδευτικής εκπαίδευσης*. Θεσσαλονίκη. Αφοι Κυριακίδη

Welsh, M. Park R.D., 92001). Linkages between children's social and academic competence: A longitudinal analysis, *Journal of School Psychology*, 39 (6), 463481.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1: Ερωτηματολόγιο

8/30/2019

Σχολείο Ανοικτό στην Κοινωνία. Το Σχολείο ως Εστία Παιδείας, Πολιτισμού, Αξιών

Σχολείο Ανοικτό στην Κοινωνία. Το Σχολείο ως Εστία Παιδείας, Πολιτισμού, Αξιών

Αγαπητοί συνάδελφοι, αγαπητοί φίλοι, σας παρακαλώ να αφιερώσετε περίπου 5-10 λεπτά για τη συμπλήρωση του ερωτηματολογίου που σας αποστέλλω.

Η έρευνα θα χρησιμοποιηθεί για την εξαγωγή στοιχείων και αποτελεί μέρος της διπλωματικής μου εργασίας στο ΜΠΣ με τίτλο "Διοίκηση και οργάνωση εκπαιδευτικών μονάδων" του Α.Τ.Ε.Ι. Θεσσαλονίκης. Σκοπός αυτού του ερωτηματολογίου είναι να συγκεντρώσει τις απόψεις εκπαιδευτικών, μαθητών και πολιτών για τον πνευματικό ρόλο του σχολείου, και μάλιστα του Ανοικτού Σχολείου, ως εστίας παιδείας, πολιτισμού και αξιών στη σύγχρονη κοινωνία.

Οι απόψεις σας είναι πολύτιμες και τα προσωπικά στοιχεία δεν πρόκειται να γνωστοποιηθούν σε κανένα ιδιωτικό ή δημόσιο φορέα. Οι απαντήσεις είναι απολύτως εμπιστευτικές, ενώ οι πληροφορίες που θα συγκεντρωθούν θα χρησιμοποιηθούν για καθαρά ερευνητικούς σκοπούς. Σας ευχαριστώ πολύ για τη συμμετοχή σας.

* Απαιτείται

1. Να επηρεάζεται μόνο μία έλλειψη.

Option 1

Untitled Section

ΕΝΟΤΗΤΑ 1

Δημογραφικά και στατιστικά στοιχεία

2. 1. Φύλο *

Να επηρεάζεται μόνο μία έλλειψη.

Άνδρας

Γυναίκα

<https://docs.google.com/forms/d/1-Hz0Zz9Ff1WFhCFPLveJQs2y2WOLDI2saUU1nuLgIM/edit>

1/8

3. 2. Ηλικιακή ομάδα **Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη.*

- 12-25
 26-45
 46-65
 65 ετών και άνω

4. 3. Επίπεδο Σπουδών (Επιτρέπονται περισσότερες από μία επιλογές) **Επιλέξτε όλα όσα ισχύουν.*

- Βασικές σπουδές Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (Γυμνάσιο/Λύκειο)
 Βασικό Πτυχίο ΑΕΙ/ΤΕΙ
 Μεταπτυχιακό
 Άλλα/α πτυχία/α ΑΕΙ/ΤΕΙ
 Διδακτορικό

5. 4. Ιδιότητα **Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη.*

- Εκπαιδευτικός
 Γονέας/κηδεμόνας
 Μοθητής/τρια
 Δήμιος
 Φορέας
 Κάτοικος/πολίτης
 Άλλο

ΕΝΟΤΗΤΑ 2**6. 5. Περιοχή στην οποία βρίσκεται το σχολείο σας είναι***Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη.*

- Αστική (πάνω από 10.000 κατοίκους)
 Ημιαστική (έως 9.999 κατοίκους)
 Αγροτική (έως 1.999 κατοίκους)

7. 6. Η φιλοσοφία του ανοικτού σχολείου και τα χαρακτηριστικά της τοπικής κοινωνίας *

Να επηρεάζεται μόνο μία έλλειψη ανά σειρά.

	Σχεδόν καθόλου	Λίγο	Αρκετά	Πολύ	Πάρα πολύ
Γνωρίζετε την έννοια του ανοικτού σχολείου;	☐	☐	☐	☐	☐
Πιστεύετε ότι το ανοικτό σχολείο είναι απαραίτητο στη σύγχρονη εποχή;	☐	☐	☐	☐	☐
Νομίζετε ότι το ανοικτό σχολείο αξιοποιεί τις δημιουργικές ικανότητες και τα talέντα των παιδιών;	☐	☐	☐	☐	☐
Γνωρίζετε τα χαρακτηριστικά της τοπικής κοινωνίας στην οποία ζείτε;	☐	☐	☐	☐	☐
Γνωρίζετε τη φυσιογνωμία των σχολείων της περιοχής σας;	☐	☐	☐	☐	☐
Γίνονται στην περιοχή σας δράσεις από τις σχολικές μονάδες που αναδεικνύουν τη φιλοσοφία του ανοικτού σχολείου;	☐	☐	☐	☐	☐
Η κύρια σχολική μονάδα της περιοχής σας υποστηρίζει την φιλοσοφία του ανοικτού σχολείου;	☐	☐	☐	☐	☐
Πιστεύετε ότι υπάρχει διασύνδεση και διάχυση των δράσεων των σχολείων της περιοχής σας με ομάδες και φορείς της τοπικής κοινωνίας;	☐	☐	☐	☐	☐
Σε ποιο βαθμό πιστεύετε ότι οι δράσεις του ανοικτού σχολείου μπορούν να προάγουν τον πολιτισμό;	☐	☐	☐	☐	☐
Σε ποιο βαθμό πιστεύετε ότι το ανοικτό σχολείο μπορεί να συνδέσει την παράδοση με το μοντέρνο;	☐	☐	☐	☐	☐
Η τοπική παράδοση, η ιστορία, η ντοπολαλιά, η κουζίνα, οι ντόπιοι τεχνίτες, οι επιστήμονες, οι καλλιτέχνες και οι πνευματικοί δημιουργοί σε ποιο βαθμό νομίζετε ότι μπορούν να επηρεάσουν την κουλτούρα του σχολείου;	☐	☐	☐	☐	☐

<https://docs.google.com/forms/d/1-Hz0Zz9F11WFhCPLVejQs2yZWOLD2saUU1nuLgIM/edit>

48

ΕΝΟΤΗΤΑ 3**8. 7. Οι δράσεις του ανοικτού σχολείου ***

Να επηρεάζεται μόνο μία έλλειψη ανά σειρά.

	Σχεδόν καθόλου	Λίγο	Αρκετά	Πολύ	Πάρα πολύ
Το μαθησιακό περιβάλλον στο ανοικτό σχολείο μπορεί να είναι ταυτόχρονα δημιουργικό, αποδοτικό και ευχάριστο για τους μαθητές;	☐	☐	☐	☐	☐
Το ανοικτό σχολείο θα μπορούσε να αναπτύξει συναισθηματικά τους μαθητές και να τους κοινωνικοποιήσει;	☐	☐	☐	☐	☐
Το ανοικτό σχολείο θα μπορούσε να αναπτύξει το πνευματικό, εθελοντικό, αθλητικό και συννεργατικό επίπεδο της κοινωνίας;	☐	☐	☐	☐	☐
Το ανοικτό σχολείο θα μπορούσε να καλλιεργήσει την οικολογική συνείδηση και να οργανώσει δράσεις οι οποίες να ανταποκρίνονται στις ανάγκες της περιοχής;	☐	☐	☐	☐	☐
Σε ποιο βαθμό πιστεύετε ότι το ανοικτό σχολείο σέβεται τη διαφορετικότητα;	☐	☐	☐	☐	☐
Σε ποιο βαθμό πιστεύετε ότι το ανοικτό σχολείο συμβάλλει στη συλλογικότητα και δίνει έμφαση στις ανθρωπιστικές αξίες;	☐	☐	☐	☐	☐
Σε ποιο βαθμό πιστεύετε ότι το ανοικτό σχολείο αναδεικνύει τα ενδιαφέροντα της περιοχής και αντιλαμβάνεται τις ανάγκες της;	☐	☐	☐	☐	☐
Κατά πόσο το ανοικτό σχολείο βοηθά στη σύφιξη των σχέσεων των μελών της κοινωνίας;	☐	☐	☐	☐	☐
Θα μπορούσε το ανοικτό σχολείο να καλλιεργεί την αλληλεγγύη και να προάγει το ήθος των παιδιών;	☐	☐	☐	☐	☐

<https://docs.google.com/forms/d/1-Hz0Zz9F11WFhCPLVejQs2yZWOLD2saUU1nuLgIM/edit>

68

	Σχεδόν καθόλου	Λίγο	Αρκετά	Πολύ	Παρα πολύ
Το ανοικτό σχολείο στις κοινωνίες θα μπορούσαν να λειτουργούν ως χώροι πολιτισμού και δημιουργικότητας και να είναι σημεία αναφοράς στην καθημερινότητα της τοπικής κοινότητας;	☐	☐	☐	☐	☐
Σε ποιο βαθμό πιστεύετε ότι αξιοποιούνται οι πνευματικοί άνθρωποι της περιοχής από το ανοικτό σχολείο;	☐	☐	☐	☐	☐
Κατά πόσο συμβάλλει το ανοικτό σχολείο στην αξιοποίηση και τη βελτίωση του ελεύθερου χρόνου των πολιτών;	☐	☐	☐	☐	☐
Πιστεύετε ότι θα μπορούσε η αξιοποίηση των σχολικών χώρων από τους πολίτες, εκτός των ωρών διδασκαλίας, να συμβάλει στη μείωση της παραβατικότητας στην περιοχή;	☐	☐	☐	☐	☐
Κατά πόσο βελτιώνεται το πνευματικό επίπεδο των πολιτών από την αξιοποίηση των σχολικών χώρων και εγκαταστάσεων (αίθουσα θεάτρου, σχολική βιβλιοθήκη, αθλητικοί χώροι κ.α);	☐	☐	☐	☐	☐
Η ενεργαποίηση των μελών της Κοινότητας ή του Δήμου και η συμμετοχή στις δράσεις του ανοικτού σχολείου σε ποιο βαθμό μπορούν να συντελέσουν στη βελτίωση της ποιότητας της ζωής και να αναβαθμίσουν το κοινωνικό γίγνεσθαι;	☐	☐	☐	☐	☐

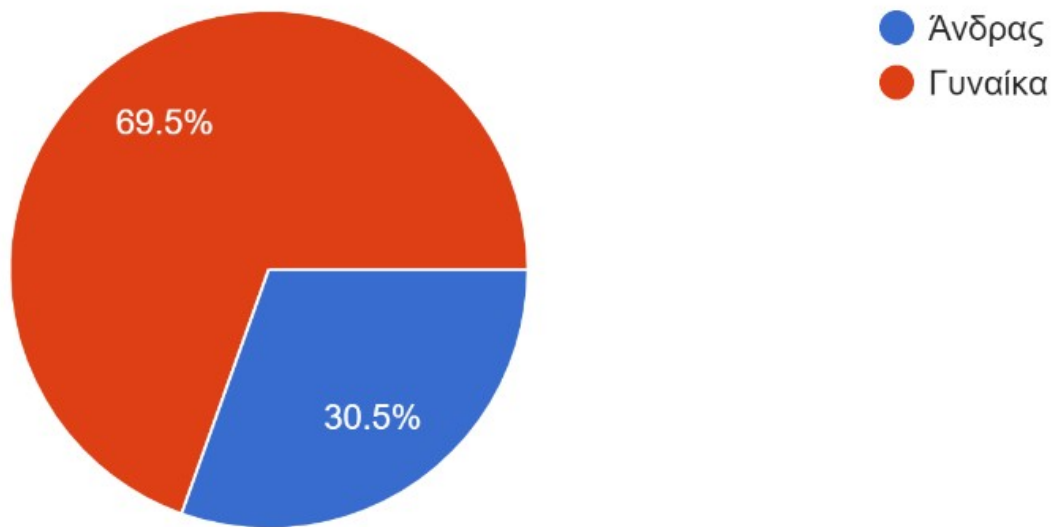
ΕΝΟΤΗΤΑ 4

9. 8. Πώς διαμορφώνεται η τοπική κοινωνία από την εξωστρέφεια του ανοικτού σχολείου και πώς αυτή επηρεάζει το σχολείο; *

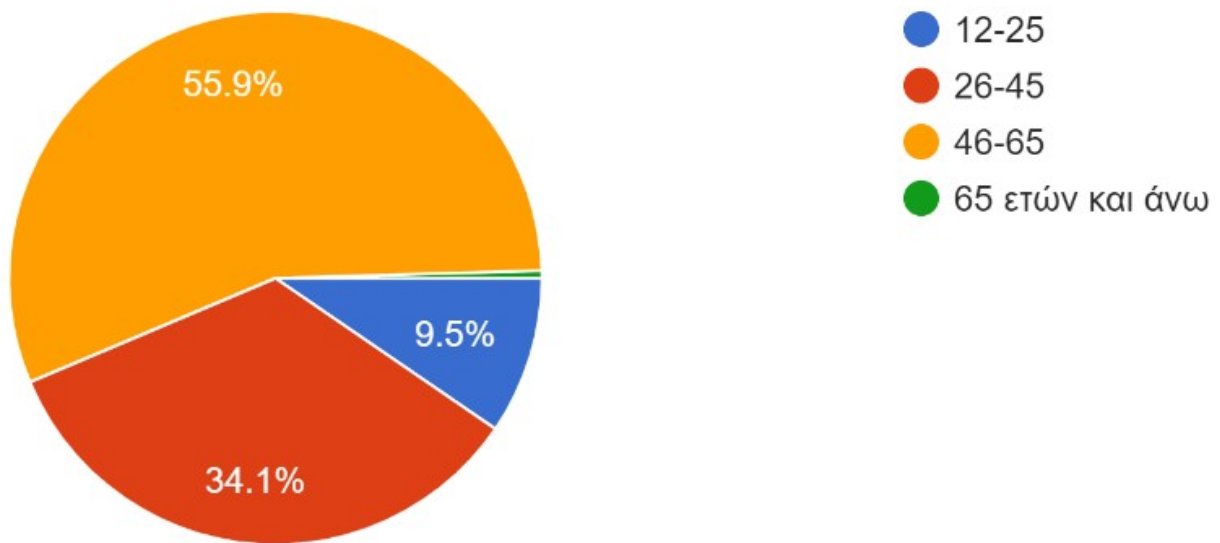
Να επισημανθεί μόνο μία ελλατινή ανά σειρά.

	Σχεδόν καθόλου	Λίγο	Αρκετά	Πολύ	Παρα πολύ
Πιστεύετε ότι θα ήταν εφικτό το σύγχρονο σχολείο να «ανοίξει» και να επηρεάσει τους κατοίκους;	☐	☐	☐	☐	☐
Σε ποιο βαθμό το ανοικτό σχολείο θα μπορούσε να επιφέρει αλλαγές στην τοπική και ευρύτερη κοινωνία;	☐	☐	☐	☐	☐
Πιστεύετε ότι η τοπική κοινωνία επηρεάζει και συμβάλλει στην εξωστρέφεια του ανοικτού σχολείου;	☐	☐	☐	☐	☐
Πιστεύετε ότι το σχολείο με τις ανοικτές δράσεις του θα μπορούσε να γίνει κεντρικός άξονας της πνευματικότητας και του πολιτισμού της γεωγραφικής περιοχής;	☐	☐	☐	☐	☐
Πιστεύετε ότι το σχολείο θα μπορούσε να είναι κέντρο αναφοράς και συνάντησης για τους πολίτες που συμμετέχουν σε προγράμματα Δια Βίου Μάθησης;	☐	☐	☐	☐	☐
Πιστεύετε ότι το σχολείο θα μπορούσε να γίνει συνδετικός «πύλος» και γέφυρα επικοινωνίας και φίλης με την κοινωνία;	☐	☐	☐	☐	☐
Πιστεύετε ότι η χρήση των σχολικών βιβλιοθηκών από τους δημότες για μελέτη και δανεισμό βιβλίων θα μπορούσε να γίνει χώρος συνάντησης και αναφοράς γι' αυτούς;	☐	☐	☐	☐	☐

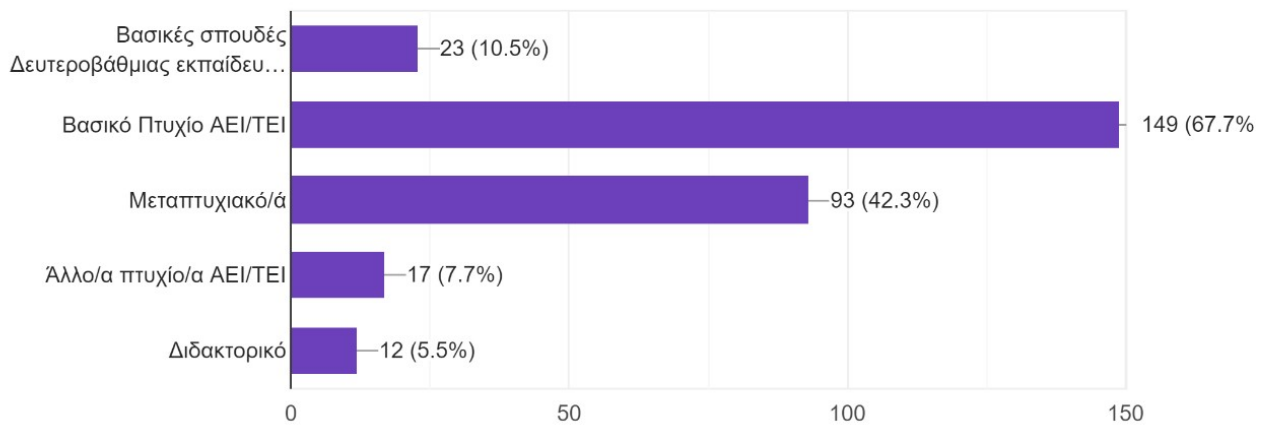
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2: Δημογραφικά στοιχεία

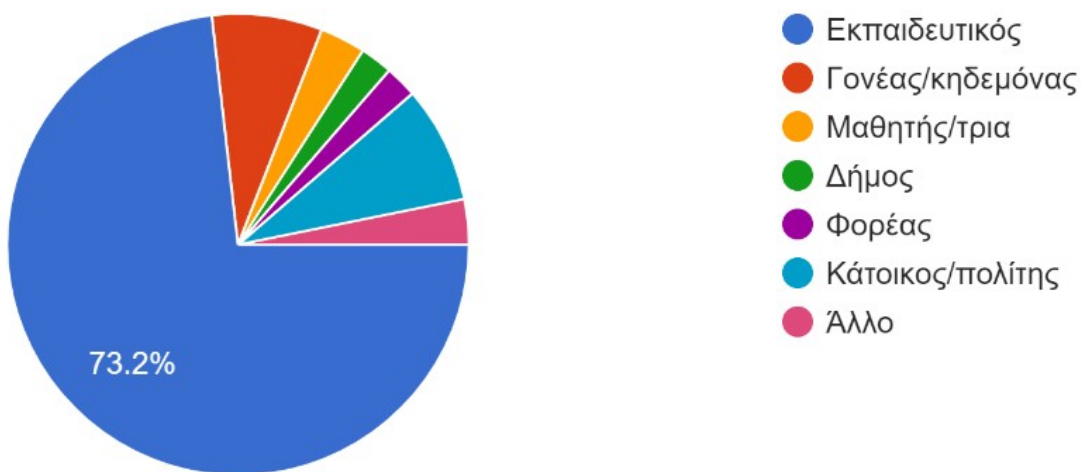
Γράφημα 1: Αναλογία φύλων στο εξεταζόμενο δείγμα

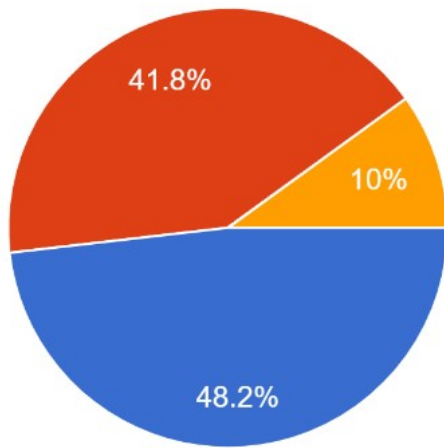
Γράφημα 2: Ηλικιακές κλάσεις στο εξεταζόμενο δείγμα

Γράφημα 3: Ποσοστώση του επιπέδου σπουδών στο εξεταζόμενο δείγμα

Γράφημα 4: Ιδιότητα των συμμετεχόντων στο εξεταζόμενο δείγμα

- Αστική (πάνω από 10.000 κατοίκους)
- Ημιαστική (έως 9.999 κατοίκους)
- Αγροτική (έως 1.999 κατοίκους)

Γράφημα 5: Περιοχή στην οποία βρίσκεται το σχολείο των συμμετεχόντων στο εξεταζόμενο δείγμα

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 3: Πίνακες και Ραβδογράμματα

Πίνακας 1. Δημογραφικά στοιχεία του εξεταζόμενου δείγματος (N=220)

		Αριθμός N	Ποσοστό %
Φύλο	Γυναίκες	153	69,55
	Άνδρες	67	30,45
Ηλικία	12-25	21	9,55
	26-45	75	34,09
	46-65	123	55,91
	>65	1	0,45
Τίτλοι σπουδών (εκτός του Βασικού πτυχίου)	Δευτεροβάθμια εκπαίδευση	16	7,27
	Πτυχίο ΑΕΙ/ΤΕΙ	95	43,18
	2 Πτυχία	8	3,64
	Μεταπτυχιακό	77	35,00
	2 πτυχία και Μεταπτυχιακό	12	5,45
	Διδακτορικό	8	3,64
	Μεταπτυχιακό και Διδακτορικό	4	1,82
	Ιδιότητα	Γονέας	17
	Εκπαιδευτικός	161	73,18
	Κάτοικος/Πολίτης	18	8,19
	Δήμος	5	2,27
	Μαθητής/τρια	7	3,18

	Φορέας	5	2,27
	Άλλο	7	3,18
Περιοχή σχολείου	Αστική	106	48,18
	Ημιαστική	92	41,82
	Αγροτική	22	10,00

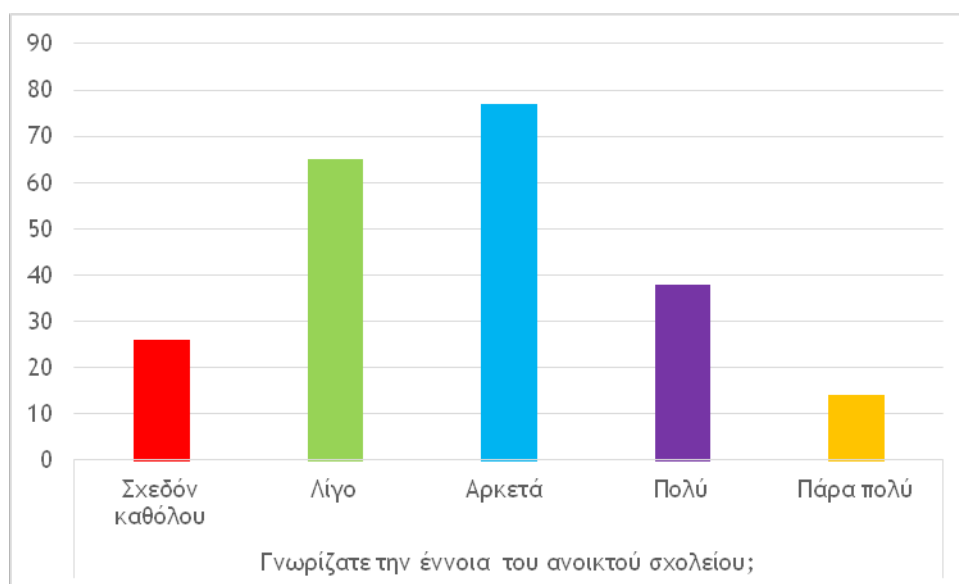
Πίνακας 2. Η φιλοσοφία του ανοικτού σχολείου και τα χαρακτηριστικά της τοπικής κοινωνίας

Γνωρίζετε την έννοια του ανοικτού σχολείου;	Σχεδόν καθόλου	26
	Λίγο	65
	Αρκετά	77
	Πολύ	38
	Πάρα πολύ	14
Πιστεύετε ότι το ανοικτό σχολείο είναι απαραίτητο στη σύγχρονη εποχή;	Σχεδόν καθόλου	2
	Λίγο	5
	Αρκετά	80

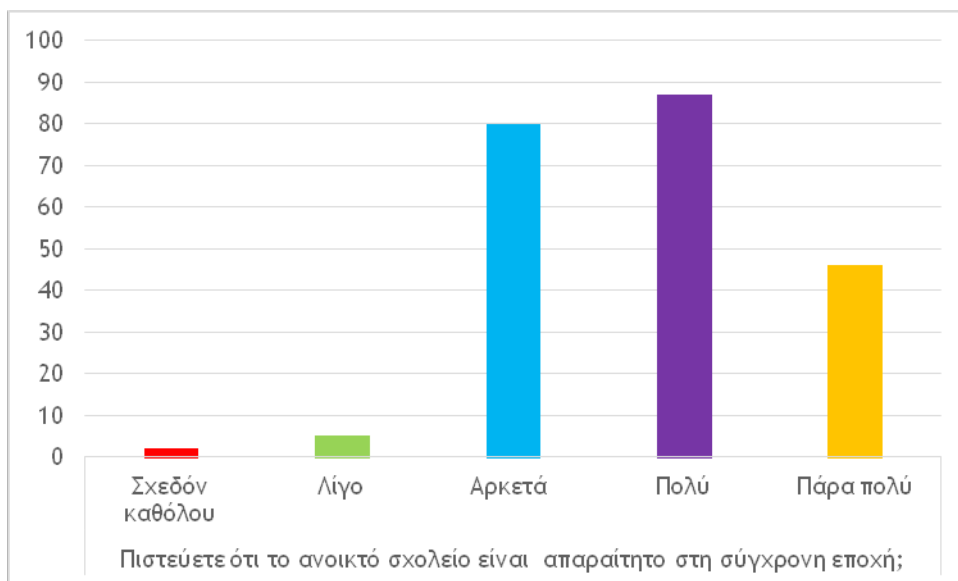
	Πολύ	87
	Πάρα πολύ	46
Νομίζετε ότι το ανοικτό σχολείο αξιοποιεί τις δημιουργικές ικανότητες και τα ταλέντα των πολιτών;	Σχεδόν καθόλου	5
	Λίγο	19
	Αρκετά	76
	Πολύ	90
	Πάρα πολύ	30
Γνωρίζετε τα χαρακτηριστικά της τοπικής κοινωνίας στην οποία ζείτε;	Σχεδόν καθόλου	2
	Λίγο	36
	Αρκετά	104
	Πολύ	55
	Πάρα πολύ	23
Γνωρίζετε τη φυσιογνωμία των σχολείων της περιοχής σας;	Σχεδόν καθόλου	6
	Λίγο	47
	Αρκετά	92
	Πολύ	56
	Πάρα πολύ	19
Γίνονται στην περιοχή σας δράσεις από τις σχολικές μονάδες που αναδεικνύουν τη φιλοσοφία του ανοικτού σχολείου;	Σχεδόν καθόλου	5
	Λίγο	82
	Αρκετά	75
	Πολύ	30
	Πάρα πολύ	2

Η κύρια σχολική μονάδα της περιοχής σας υποστηρίζει την φιλοσοφία του ανοικτού σχολείου;	Σχεδόν καθόλου	32
	Λίγο	82
	Αρκετά	73
	Πολύ	30
	Πάρα πολύ	3
Πιστεύετε ότι υπάρχει διασύνδεση και διάχυση των δράσεων των σχολείων της περιοχής σας με ομάδες και φορείς της τοπικής κοινωνίας;	Σχεδόν καθόλου	32
	Λίγο	89
	Αρκετά	69
	Πολύ	27
	Πάρα πολύ	3
Σε ποιο βαθμό πιστεύετε ότι οι δράσεις του ανοικτού σχολείου μπορούν να προάγουν τον πολιτισμό;	Σχεδόν καθόλου	2
	Λίγο	8
	Αρκετά	46
	Πολύ	102
	Πάρα πολύ	62
Σε ποιο βαθμό πιστεύετε ότι το ανοικτό σχολείο μπορεί να συνδυάσει την παράδοση με το μοντέρνο;	Σχεδόν καθόλου	2
	Λίγο	9
	Αρκετά	64
	Πολύ	101
	Πάρα πολύ	44
Η τοπική παράδοση, η ιστορία, η	Σχεδόν καθόλου	0

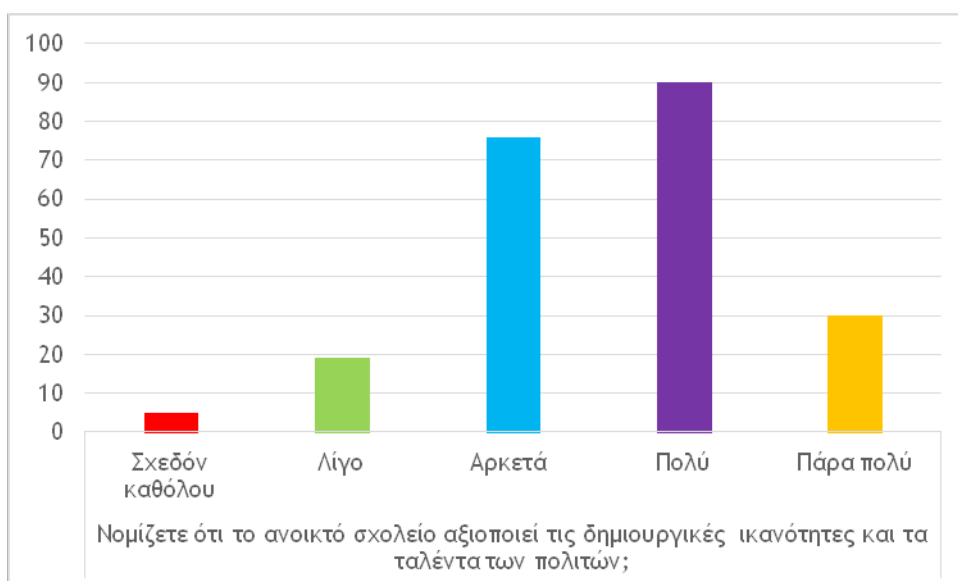
ντοπιολαλιά, η κουζίνα, οι ντόπιοι τεχνίτες, οι επιστήμονες, οι καλλιτέχνες και οι πνευματικοί δημιουργοί σε ποιο βαθμό νομίζετε ότι μπορούν να επηρεάσουν την κουλτούρα του σχολείου;		
	Λίγο	12
	Αρκετά	58
	Πολύ	91
	Πάρα πολύ	59

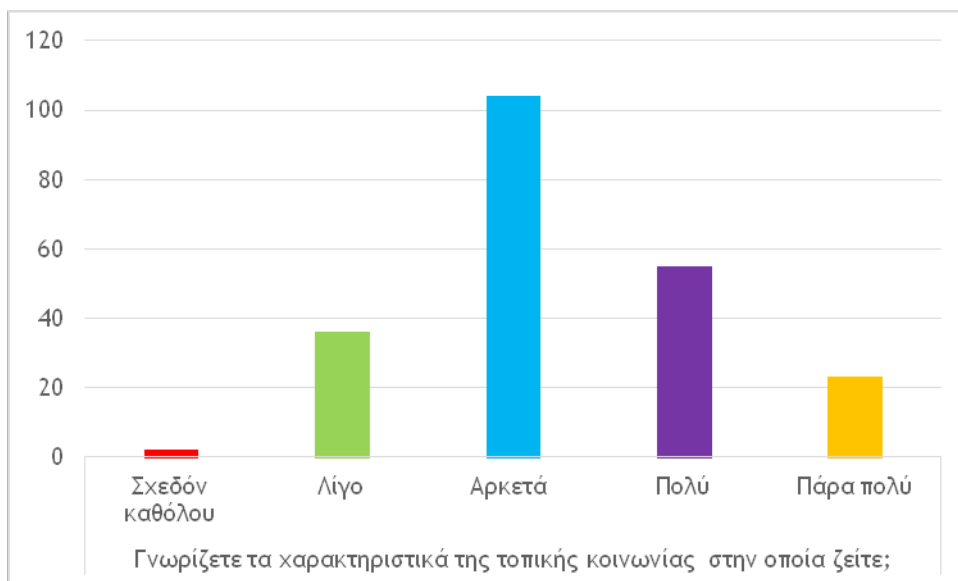
Ραβδόγραμμα 1. Γνωρίζετε την έννοια του ανοικτού σχολείου;

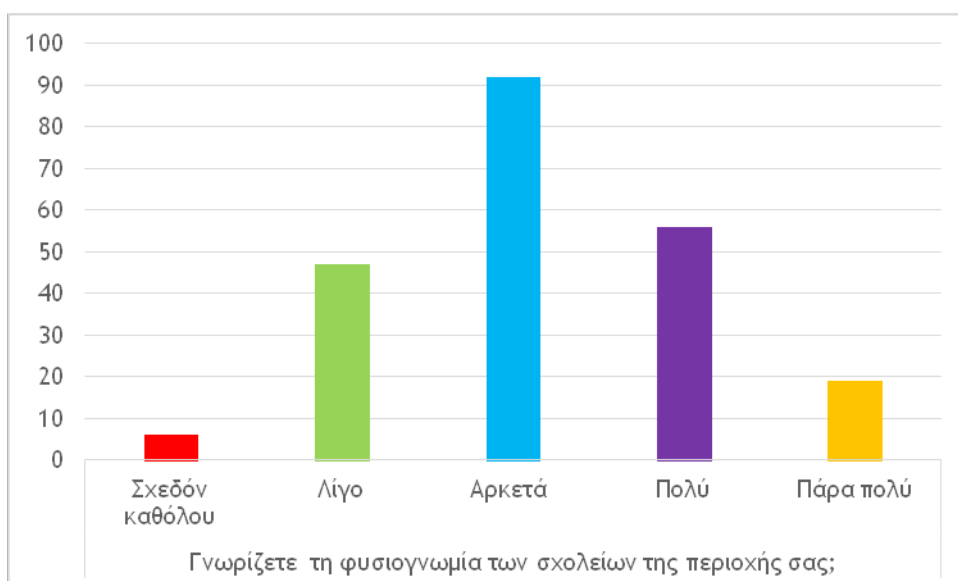
Ραβδόγραμμα 2. Πιστεύετε ότι το ανοικτό σχολείο είναι απαραίτητο στη σύγχρονη εποχή;

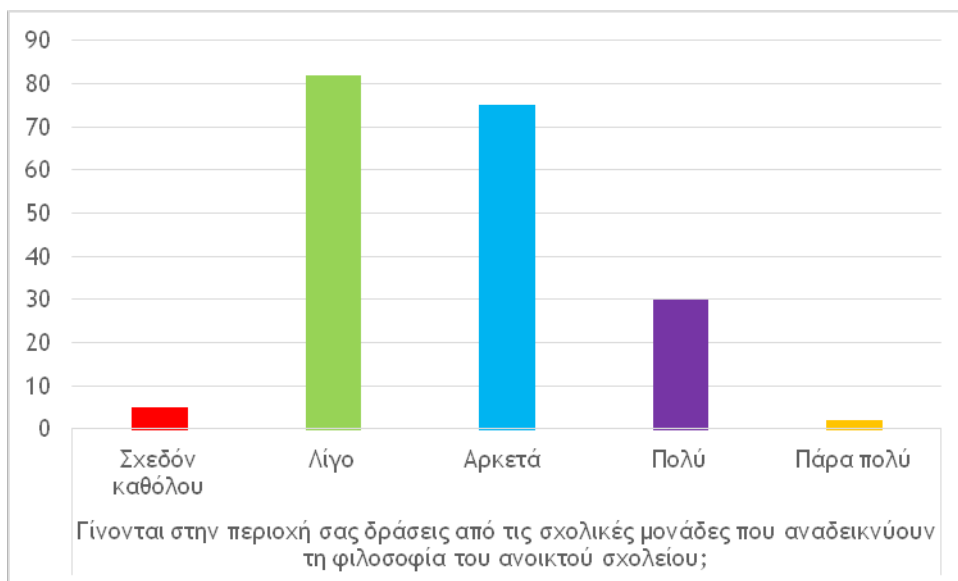
Ραβδόγραμμα 3. Νομίζετε ότι το ανοικτό σχολείο αξιοποιεί τις δημιουργικές ικανότητες και τα talέντα των πολιτών;

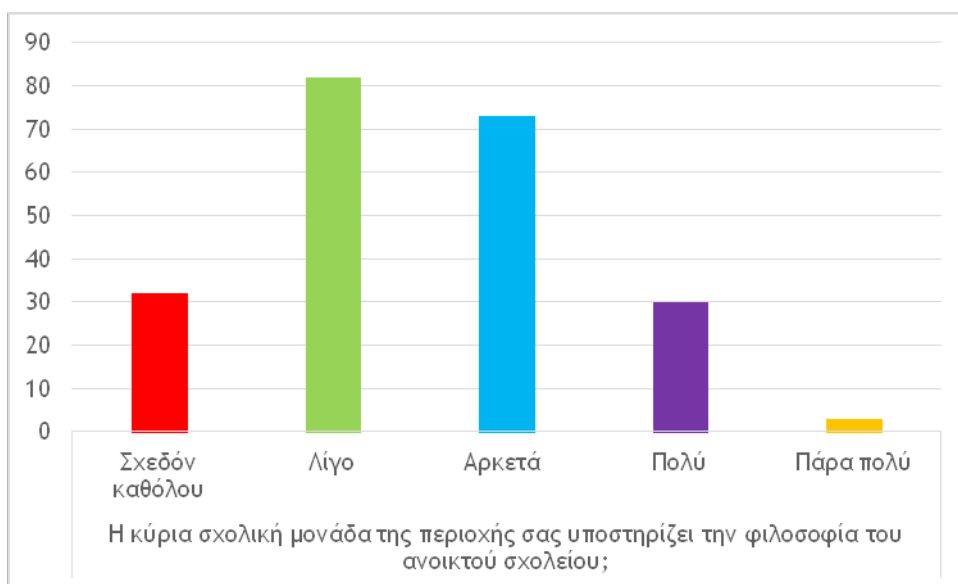
Ραβδόγραμμα 4. Γνωρίζετε τα χαρακτηριστικά της τοπικής κοινωνίας στην οποία ζείτε;

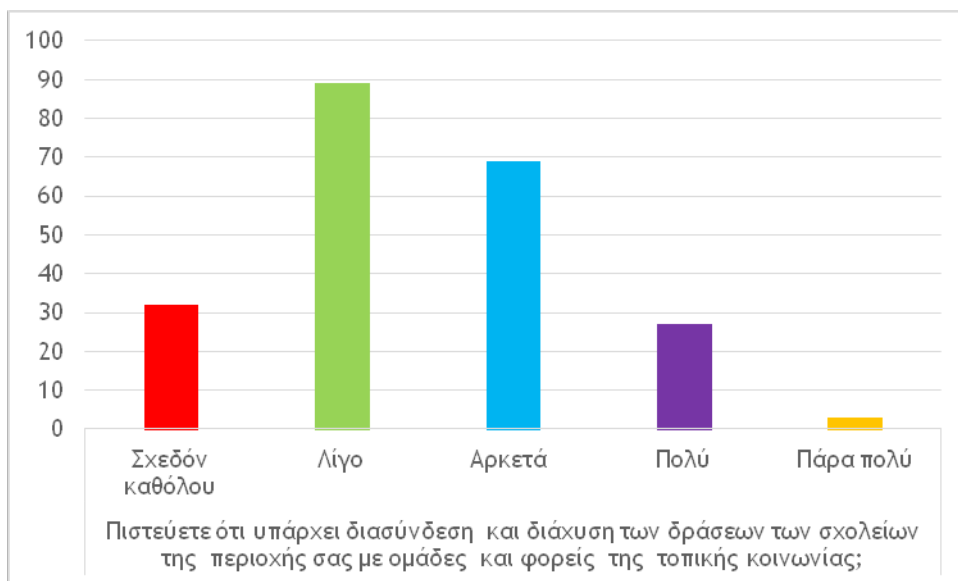
Ραβδόγραμμα 5. Γνωρίζετε τη φυσιογνωμία των σχολείων της περιοχής σας;

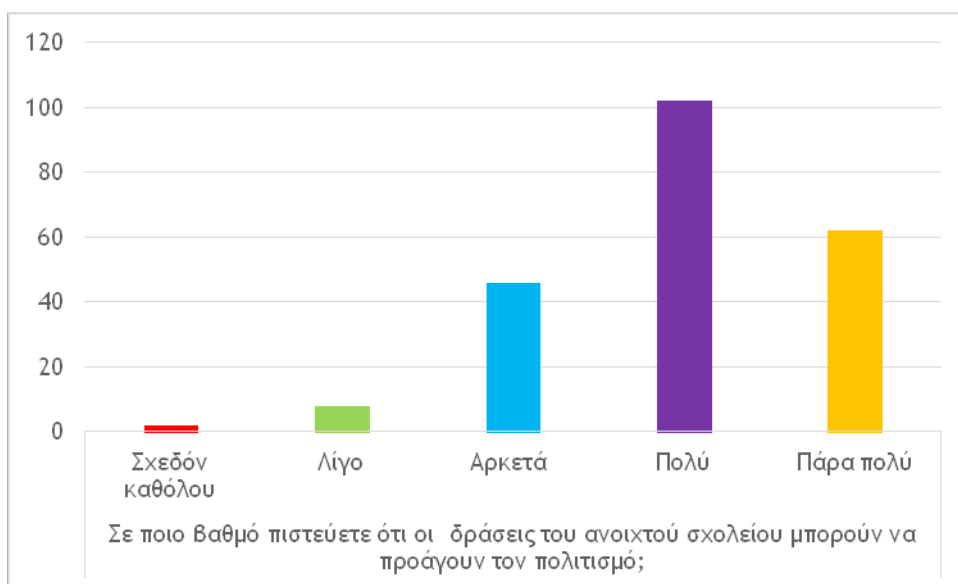
Ραβδόγραμμα 6. Γίνονται στην περιοχή σας δράσεις από τις σχολικές μονάδες που αναδεικνύουν τη φιλοσοφία του ανοικτού σχολείου;

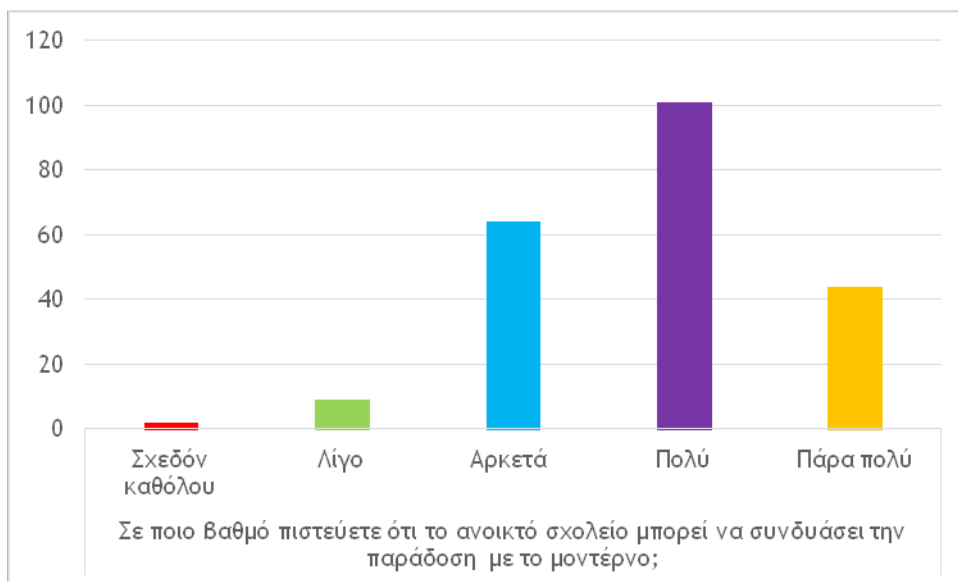
Ραβδόγραμμα 7. Η κύρια σχολική μονάδα της περιοχής σας υποστηρίζει την φιλοσοφία του ανοικτού σχολείου;

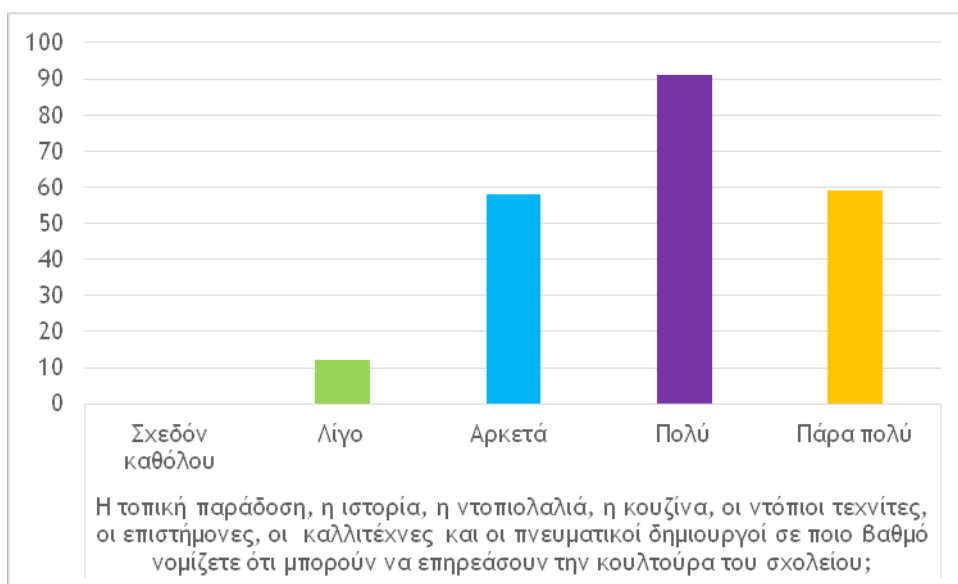
Ραβδόγραμμα 8. Πιστεύετε ότι υπάρχει διασύνδεση και διάχυση των δράσεων των σχολείων της περιοχής σας με ομάδες και φορείς της τοπικής κοινωνίας;

Ραβδόγραμμα 9. Σε ποιο βαθμό πιστεύετε ότι οι δράσεις του ανοικτού σχολείου μπορούν να προάγουν τον πολιτισμό;

Ραβδόγραμμα 10. Σε ποιο βαθμό πιστεύετε ότι το σχολείο μπορεί να συνδυάσει την παράδοση με το μοντέρνο;

Ραβδόγραμμα 11. Η τοπική παράδοση, η ιστορία, η ντοπιολαλιά, η κουζίνα, οι ντόπιοι τεχνίτες, οι επιστήμονες, οι καλλιτέχνες και οι πνευματικοί δημιουργοί σε ποιο βαθμό νομίζετε ότι μπορούν να επηρεάσουν την κουλτούρα του σχολείου;

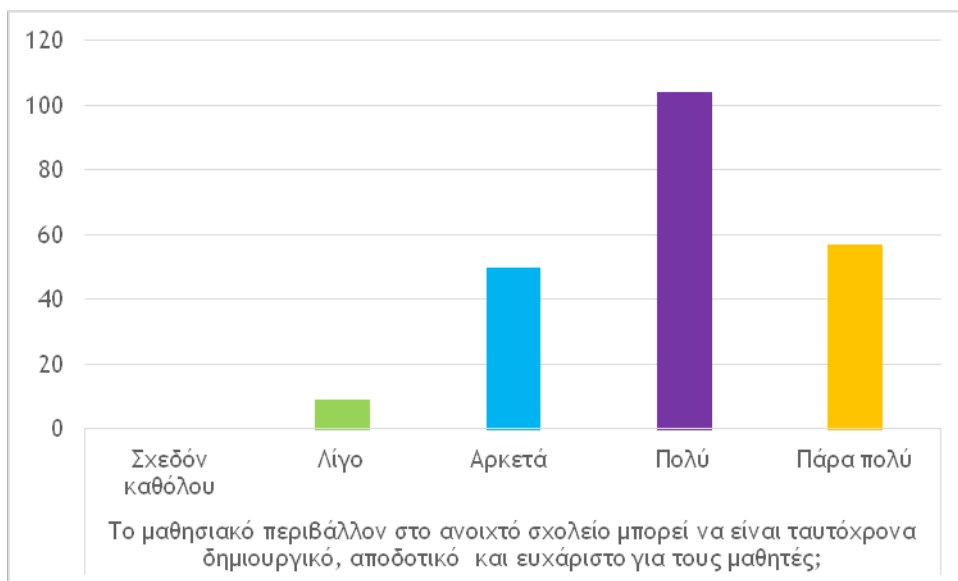
Πίνακας 3. Οι δράσεις του ανοικτού σχολείου

Το μαθησιακό περιβάλλον στο ανοικτό σχολείο μπορεί να είναι ταυτόχρονα δημιουργικό, αποδοτικό και ευχάριστο για τους μαθητές;	Σχεδόν καθόλου	0
	Λίγο	9
	Αρκετά	50
	Πολύ	104
	Πάρα πολύ	57
Το ανοικτό σχολείο θα μπορούσε να αναπτύξει συναισθηματικά τους μαθητές και να τους κοινωνικοποιήσει;	Σχεδόν καθόλου	0
	Λίγο	8
	Αρκετά	47
	Πολύ	94
	Πάρα πολύ	71
Το ανοικτό σχολείο θα μπορούσε να αναπτύξει το πνευματικό, εθελοντικό, αθλητικό και συνεργατικό επίπεδο της κοινωνίας;	Σχεδόν καθόλου	1
	Λίγο	5
	Αρκετά	45
	Πολύ	94
	Πάρα πολύ	75
Το ανοικτό σχολείο θα μπορούσε να	Σχεδόν καθόλου	0

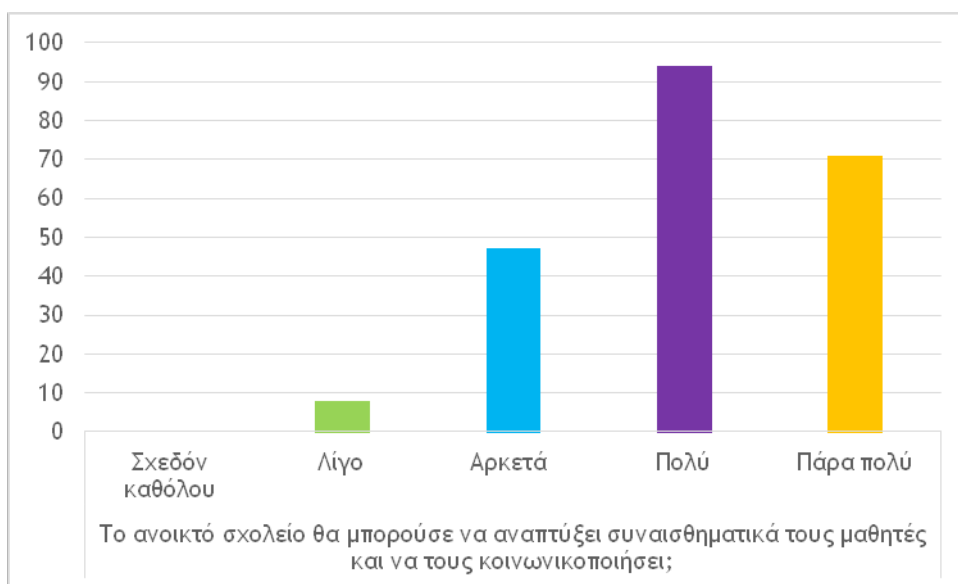
καλλιεργήσει την οικολογική συνείδηση και να οργανώσει δράσεις οι οποίες να ανταποκρίνονται στις ανάγκες της περιοχής;	Λίγο	5
	Αρκετά	46
	Πολύ	94
	Πάρα πολύ	75
Σε ποιο βαθμό πιστεύετε ότι το ανοικτό σχολείο σέβεται τη διαφορετικότητα;	Σχεδόν καθόλου	1
	Λίγο	11
	Αρκετά	62
	Πολύ	95
Σε ποιο βαθμό πιστεύετε ότι το ανοικτό σχολείο συμβάλλει στη συλλογικότητα και δίνει έμφαση στις ανθρωπιστικές αξίες;	Σχεδόν καθόλου	0
	Λίγο	10
	Αρκετά	61
	Πολύ	87
Σε ποιο βαθμό πιστεύετε ότι το ανοικτό σχολείο αναδεικνύει τα ενδιαφέροντα της περιοχής και αντιλαμβάνεται τις ανάγκες της;	Σχεδόν καθόλου	0
	Λίγο	16
	Αρκετά	74
	Πολύ	91
Κατά πόσο το ανοικτό σχολείο βοηθά στη σύσφιξη των σχέσεων των μελών της κοινωνίας;	Πάρα πολύ	39
	Σχεδόν καθόλου	1
	Λίγο	10
	Αρκετά	71

	Πολύ	86
	Πάρα πολύ	52
Θα μπορούσε το ανοικτό σχολείο να καλλιεργεί την αλληλεγγύη και να προάγει το ήθος των πολιτών;	Σχεδόν καθόλου	2
	Λίγο	12
	Αρκετά	50
	Πολύ	106
	Πάρα πολύ	50
Τα ανοικτά σχολεία στις κοινωνίες θα μπορούσαν να λειτουργούν ως χώροι πολιτισμού και δημιουργικότητας και να είναι σημεία αναφοράς στην καθημερινότητα της τοπικής κοινότητας;	Σχεδόν καθόλου	1
	Λίγο	6
	Αρκετά	54
	Πολύ	91
	Πάρα πολύ	68
Σε ποιο βαθμό πιστεύετε ότι αξιοποιούνται οι πνευματικοί άνθρωποι της περιοχής από το ανοικτό σχολείο;	Σχεδόν καθόλου	13
	Λίγο	62
	Αρκετά	69
	Πολύ	50
	Πάρα πολύ	26
Κατά πόσο συμβάλλει το ανοικτό σχολείο στην αξιοποίηση και τη βελτίωση του ελεύθερου χρόνου των πολιτών;	Σχεδόν καθόλου	0
	Λίγο	37
	Αρκετά	82
	Πολύ	68

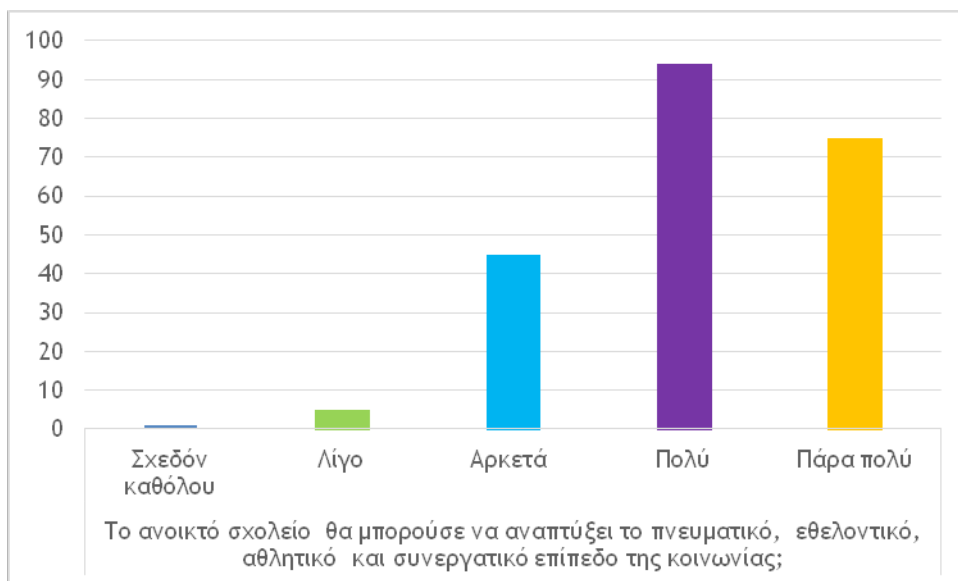
	Πάρα πολύ	33
Πιστεύετε ότι θα μπορούσε η αξιοποίηση των σχολικών χώρων από τους πολίτες, εκτός των ωρών διδασκαλίας, να συμβάλει στη μείωση της παραβατικότητας στην περιοχή;	Σχεδόν καθόλου	6
	Λίγο	27
	Αρκετά	72
	Πολύ	68
	Πάρα πολύ	47
Κατά πόσο βελτιώνεται το πνευματικό επίπεδο των πολιτών από την αξιοποίηση των σχολικών χώρων και εγκαταστάσεων (αίθουσα θεάτρου, σχολική βιβλιοθήκη, αθλητικοί χώροι κ.α);	Σχεδόν καθόλου	1
	Λίγο	21
	Αρκετά	63
	Πολύ	83
	Πάρα πολύ	52
Η ενεργοποίηση των μελών της Κοινότητας ή του Δήμου και η συμμετοχή στις δράσεις του ανοικτού σχολείου σε ποιο βαθμό μπορούν να συντελέσουν στη βελτίωση της ποιότητας της ζωής και να αναβαθμίσουν το κοινωνικό γίγνεσθαι;	Σχεδόν καθόλου	1
	Λίγο	14
	Αρκετά	63
	Πολύ	92
	Πάρα πολύ	50

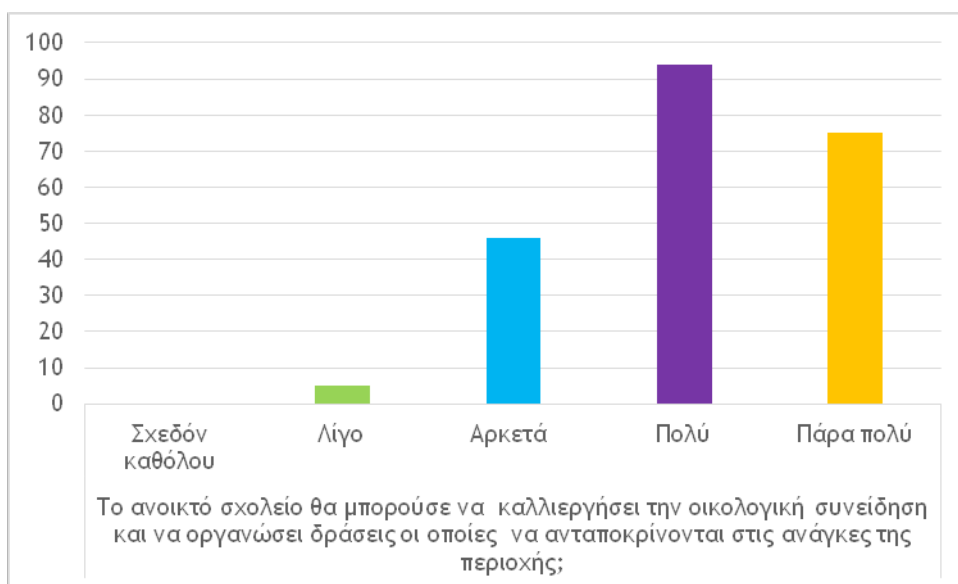
Ραβδόγραμμα 12. Το μαθησιακό περιβάλλον στο ανοιχτό σχολείο μπορεί να είναι ταυτόχρονα δημιουργικό, αποδοτικό και ευχάριστο για τους μαθητές;

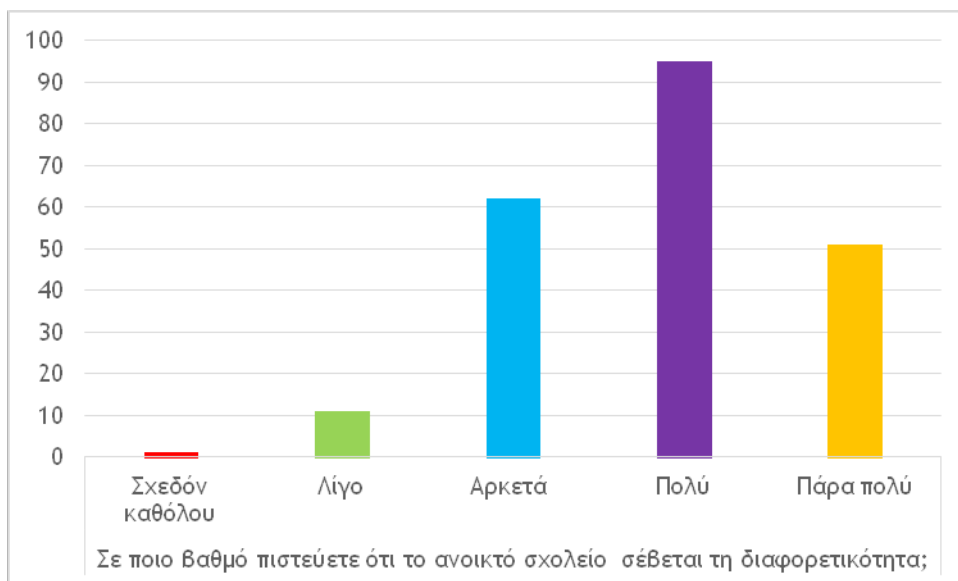
Ραβδόγραμμα 13. Το ανοιχτό σχολείο θα μπορούσε να αναπτύξει συναισθηματικά τους μαθητές και να τους κοινωνικοποιήσει;

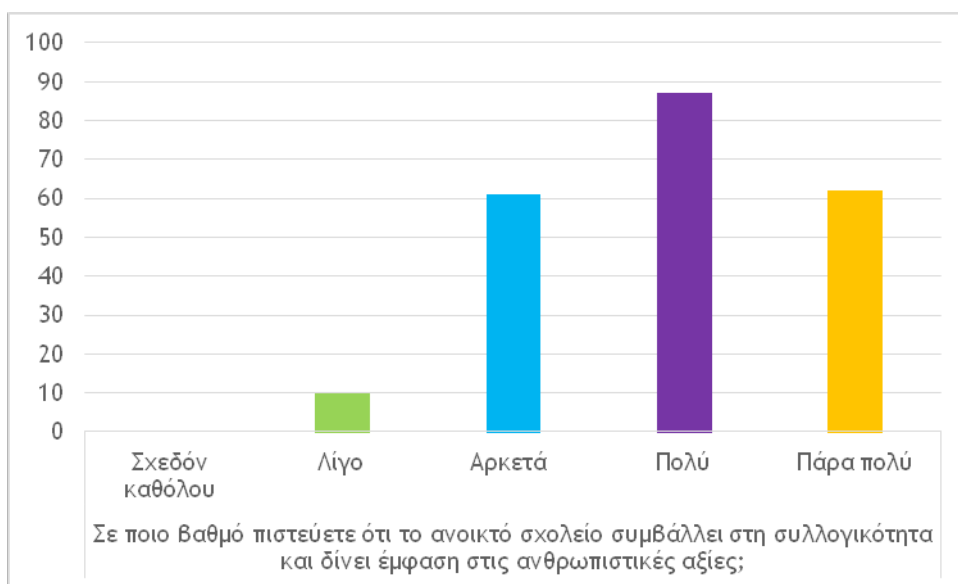
Ραβδόγραμμα 14. Το ανοιχτό σχολείο θα μπορούσε να αναπτύξει το πνευματικό, εθελοντικό, αθλητικό και συνεργατικό επίπεδο της κοινωνίας;

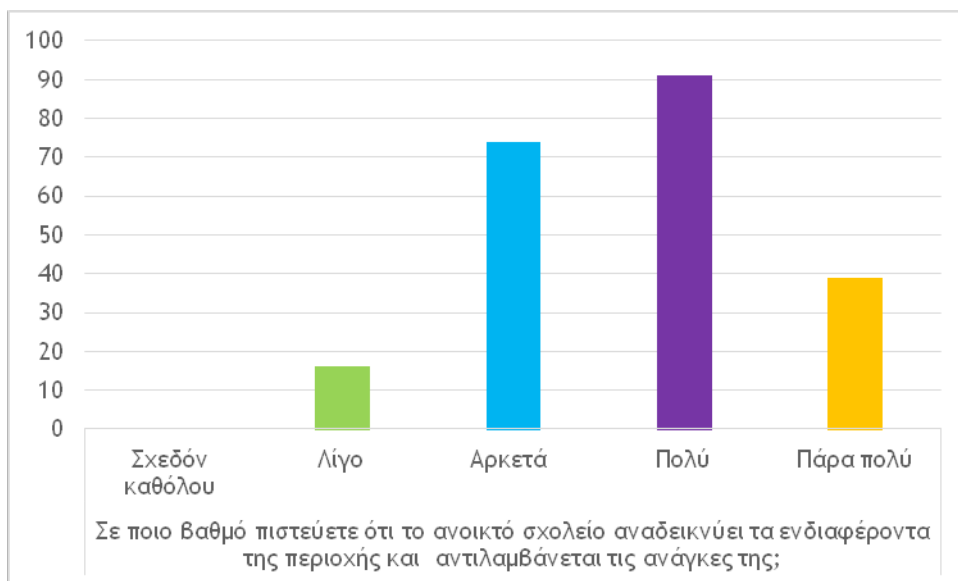
Ραβδόγραμμα 15. Το ανοιχτό σχολείο θα μπορούσε να καλλιεργήσει την οικολογική συνείδηση και να οργανώσει δράσεις οι οποίες να ανταποκρίνονται στις ανάγκες της περιοχής;

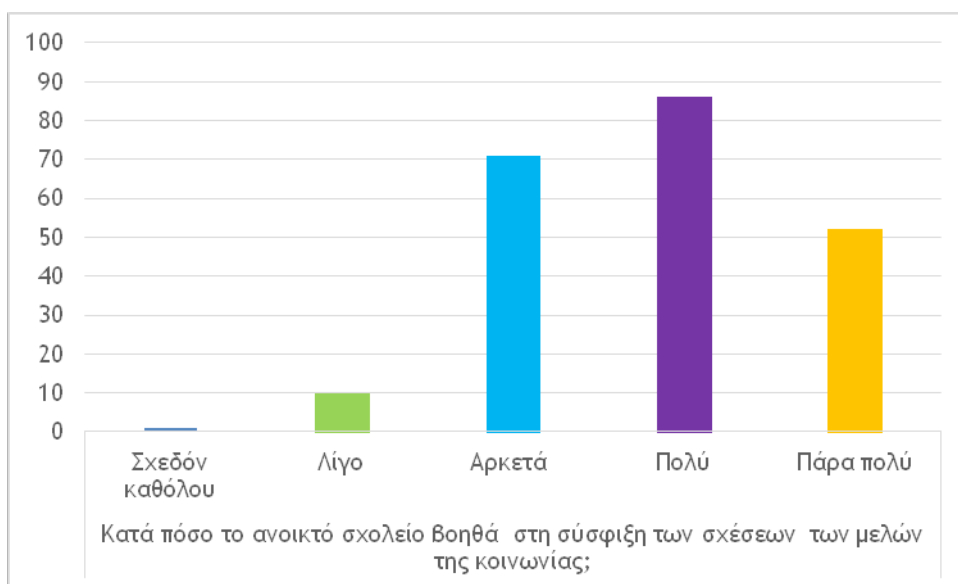
Ραβδόγραμμα 16. Σε ποιο βαθμό πιστεύετε ότι το ανοιχτό σχολείο σέβεται τη διαφορετικότητα;

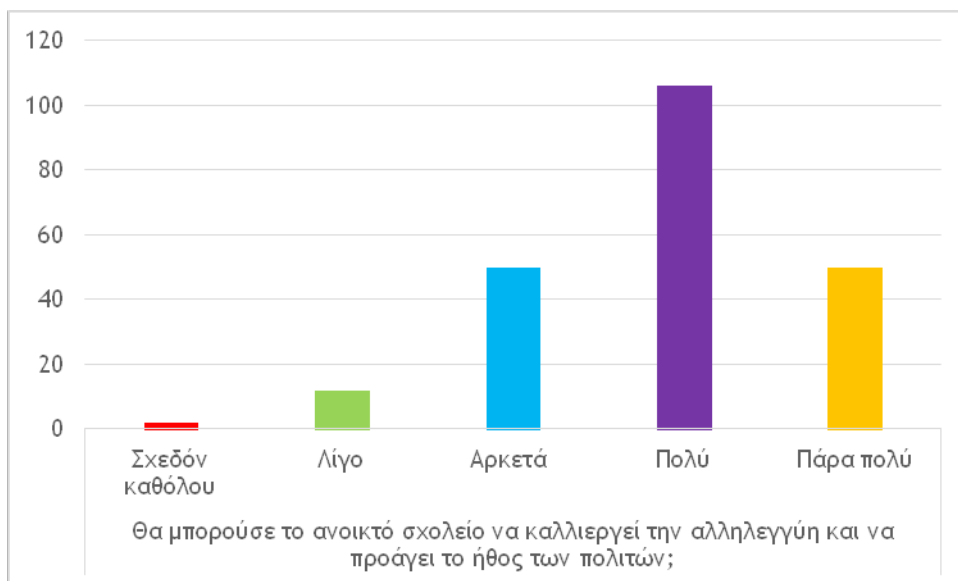
Ραβδόγραμμα 17. Σε ποιο βαθμό πιστεύετε ότι το ανοιχτό σχολείο συμβάλλει στη συλλογικότητα και δίνει έμφαση στις ανθρωπιστικές αξίες;

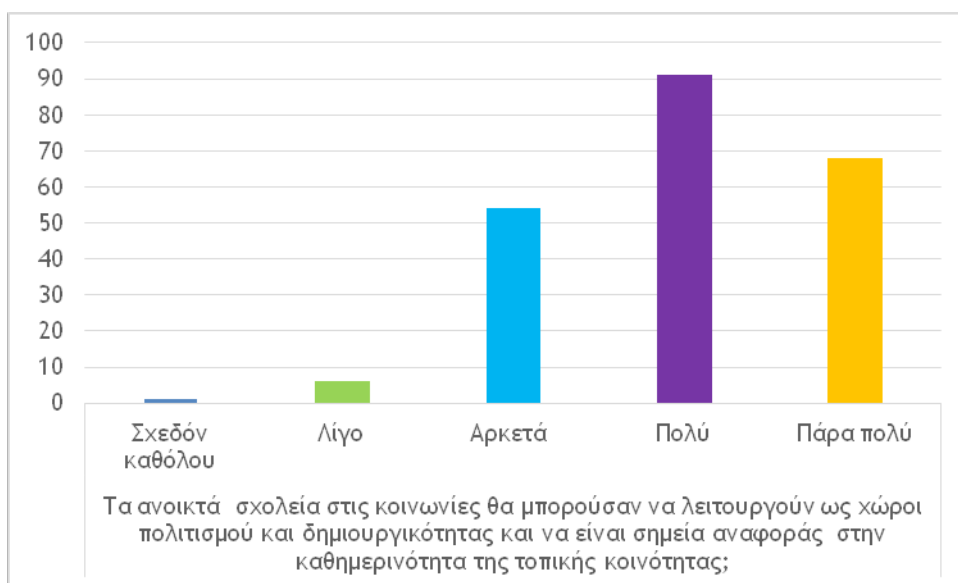
Ραβδόγραμμα 18. Σε ποιο βαθμό πιστεύετε ότι το ανοικτό σχολείο αναδεικνύει τα ενδιαφέροντα της περιοχής και αντιλαμβάνεται τις ανάγκες της;

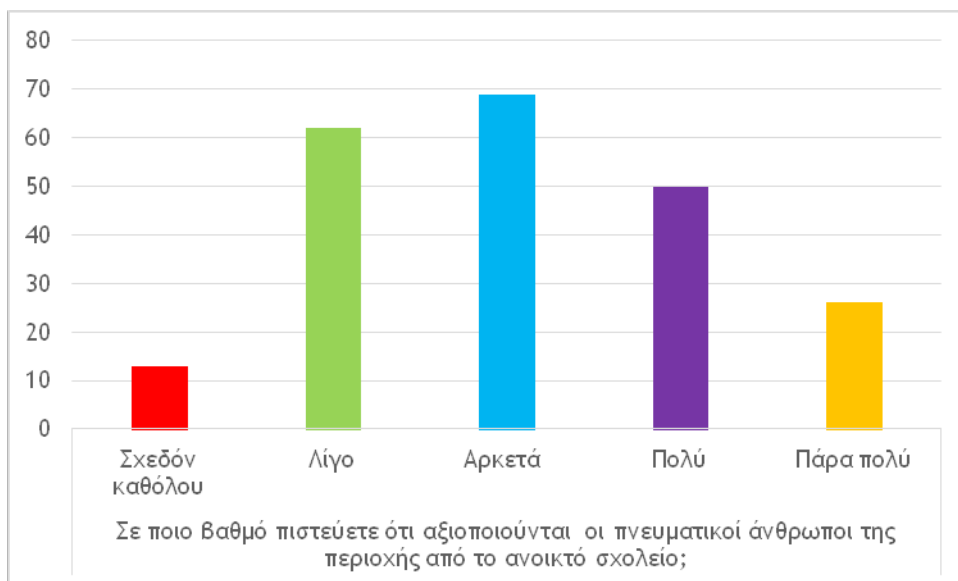
Ραβδόγραμμα 19. Κατά πόσο το ανοικτό σχολείο βοηθά στη σύσφιξη των σχέσεων των μελών της κοινωνίας;

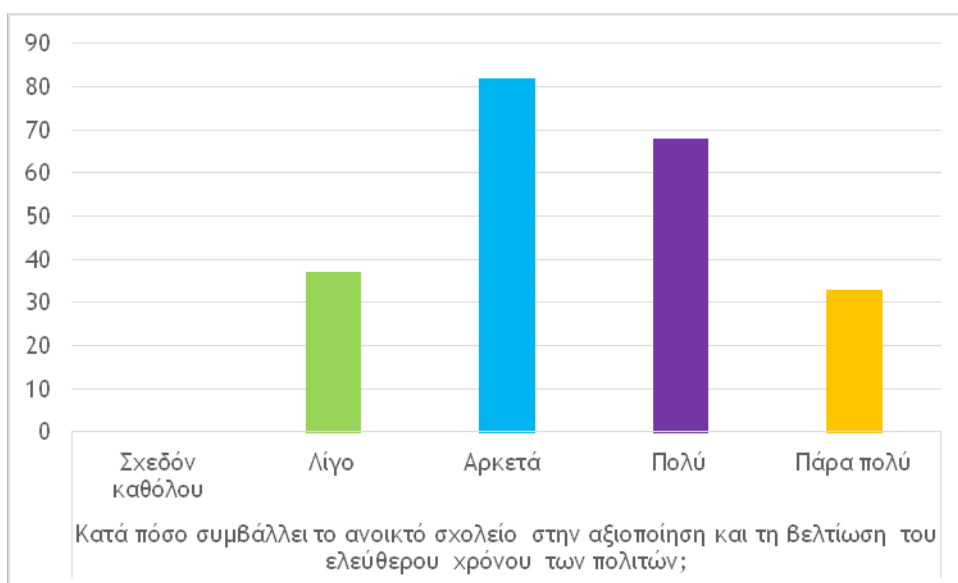
Ραβδόγραμμα 20. Θα μπορούσε το ανοικτό σχολείο να καλλιεργεί την αλληλεγγύη και να προάγει το ήθος των πολιτών;

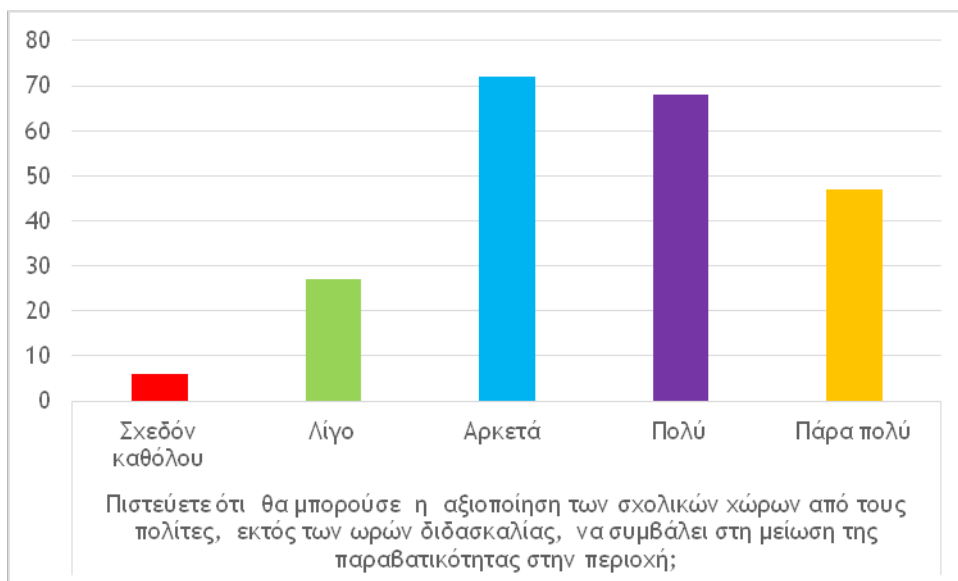
Ραβδόγραμμα 21. Τα ανοικτά σχολεία στις κοινωνίες θα μπορούσαν να λειτουργούν ως χώροι πολιτισμοί και δημιουργικότητας και να είναι σημεία αναφοράς στην καθημερινότητα της τοπικής κοινότητας;

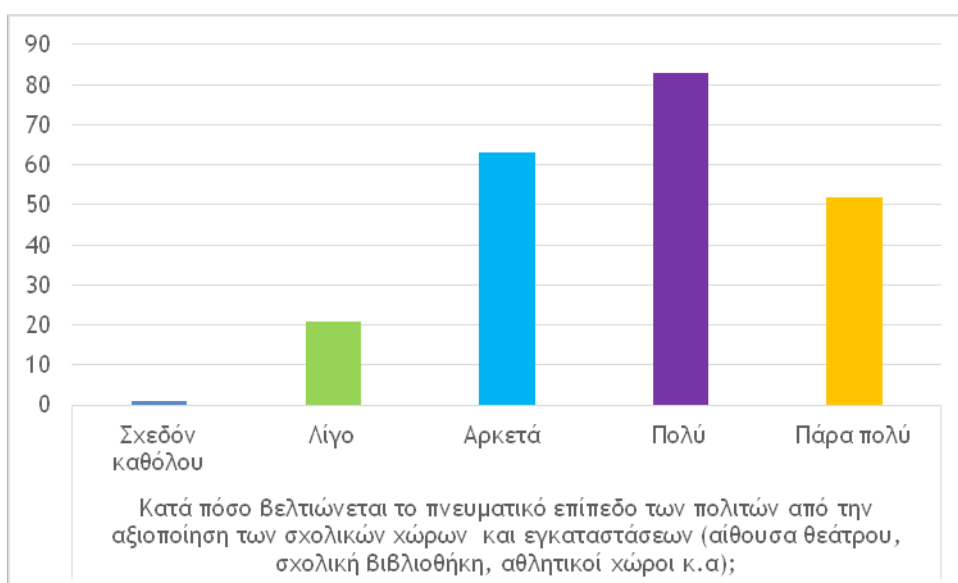
Ραβδόγραμμα 22. Σε ποιο βαθμό πιστεύετε ότι αξιοποιούνται οι πνευματικοί άνθρωποι της περιοχής από το ανοικτό σχολείο;

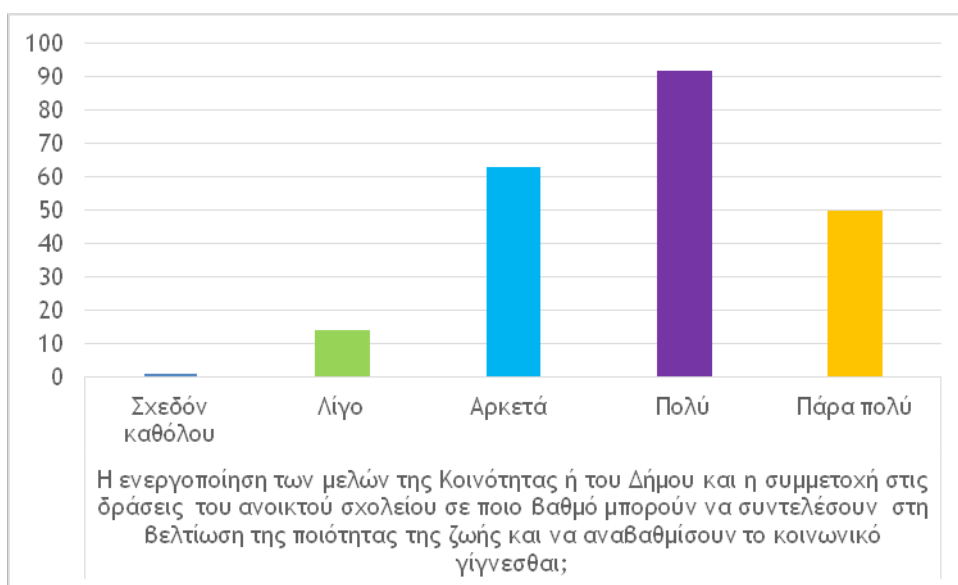
Ραβδόγραμμα 23. Κατά πόσο συμβάλλει το ανοικτό σχολείο στην αξιοποίηση και τη βελτίωση του ελεύθερου χρόνου των πολιτών;

Ραβδόγραμμα 24. Πιστεύετε ότι θα μπορούσε η αξιοποίηση των σχολικών χώρων από τους πολίτες, εκτός των ωρών διδασκαλίας, να συμβάλει στη μείωση της παραβατικότητας στην περιοχή;

Ραβδόγραμμα 25. Κατά πόσο βελτιώνεται το πνευματικό επίπεδο των πολιτών από την αξιοποίηση των σχολικών χώρων και εγκαταστάσεων (αίθουσα θεάτρου, σχολική βιβλιοθήκη, αθλητικοί χώροι κ.α);

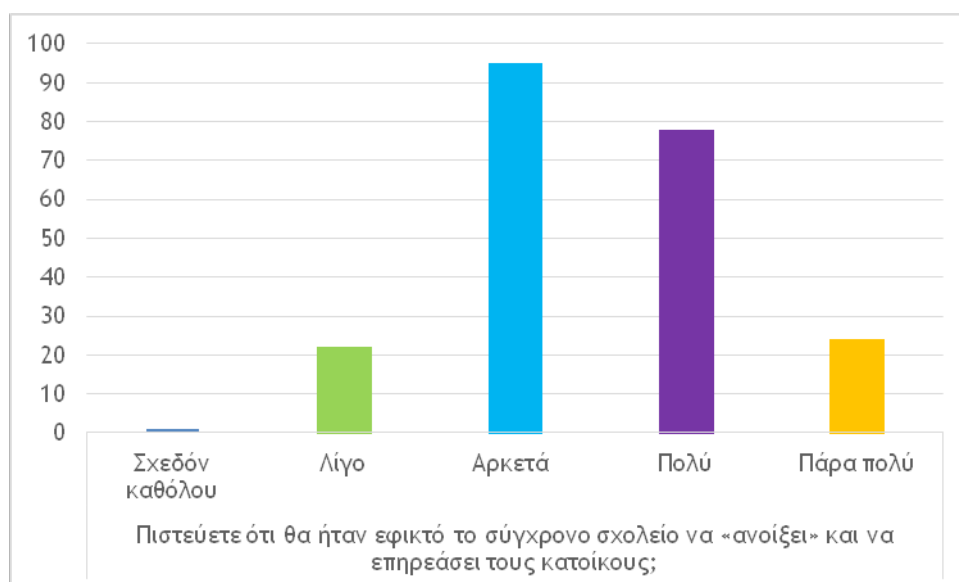
Ραβδόγραμμα 26. Η ενεργοποίηση των μελών της Κοινότητας ή του Δήμου και η συμμετοχή στις δράσεις του ανοικτού σχολείου σε ποιο βαθμό μπορούν να συντελέσουν στη βελτίωση της ποιότητας της ζωής και να αναβαθμίσουν το κοινωνικό γίγνεσθαι;

Πίνακας 4. Πώς διαμορφώνεται η τοπική κοινωνία από την εξωστρέφεια του ανοικτού σχολείου και πώς αυτή επηρεάζει το σχολείο;

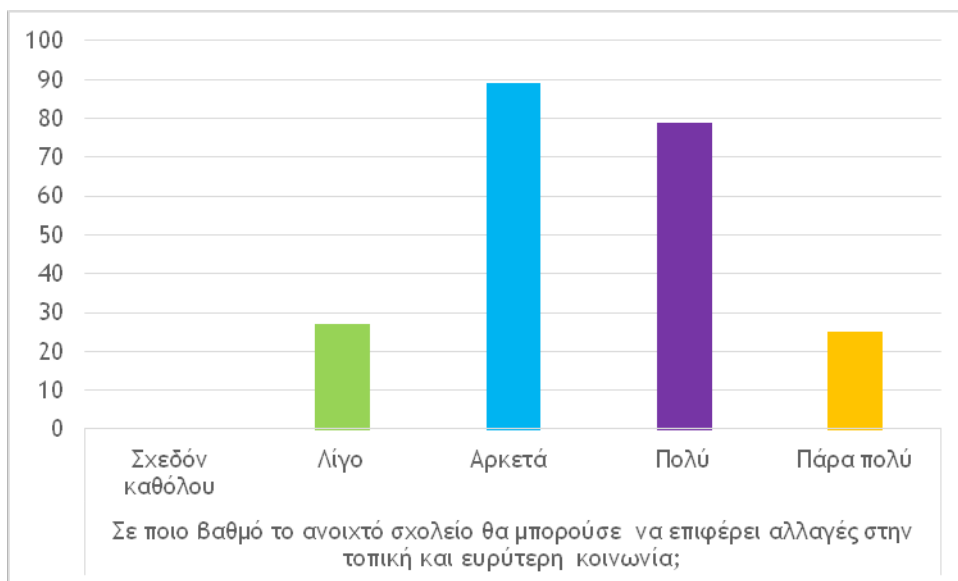
Πιστεύετε ότι θα ήταν εφικτό το σύγχρονο σχολείο να «ανοίξει» και να επηρεάσει τους κατοίκους;	Σχεδόν καθόλου	1
	Λίγο	22
	Αρκετά	95
	Πολύ	78
	Πάρα πολύ	24
Σε ποιο βαθμό το ανοικτό σχολείο θα μπορούσε να επιφέρει αλλαγές στην τοπική και ευρύτερη κοινωνία;	Σχεδόν καθόλου	0
	Λίγο	27
	Αρκετά	89
	Πολύ	79

	Πάρα πολύ	25
Πιστεύετε ότι η τοπική κοινωνία επηρεάζει και συμβάλλει στην εξωστρέφεια του ανοικτού σχολείου;	Σχεδόν καθόλου	2
	Λίγο	35
	Αρκετά	90
	Πολύ	74
	Πάρα πολύ	19
Πιστεύετε ότι το σχολείο με τις ανοικτές δράσεις του θα μπορούσε να γίνει κεντρικός άξονας της πνευματικότητας και του πολιτισμού της γεωγραφικής περιοχής;	Σχεδόν καθόλου	1
	Λίγο	21
	Αρκετά	60
	Πολύ	99
	Πάρα πολύ	39
Πιστεύετε ότι το σχολείο θα μπορούσε να είναι κέντρο αναφοράς και συνάντησης για τους πολίτες που συμμετέχουν σε προγράμματα Δια Βίου Μάθησης;	Σχεδόν καθόλου	0
	Λίγο	9
	Αρκετά	60
	Πολύ	97
	Πάρα πολύ	54
Πιστεύετε ότι το σχολείο θα μπορούσε να γίνει συνδετικός ιστός και γέφυρα επικοινωνίας και φιλίας με την κοινωνία;	Σχεδόν καθόλου	1
	Λίγο	13
	Αρκετά	57
	Πολύ	93
	Πάρα πολύ	56

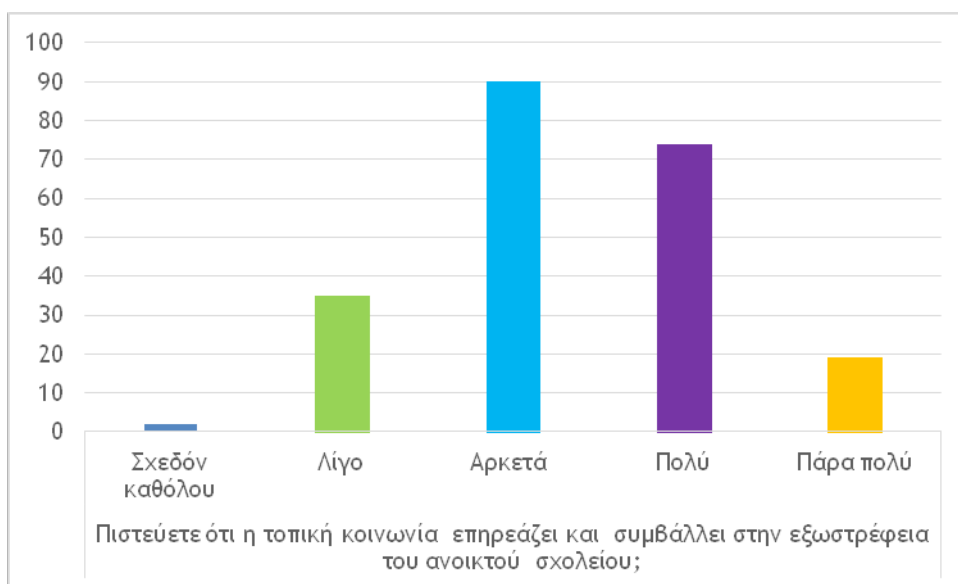
Πιστεύετε ότι η χρήση των σχολικών βιβλιοθηκών από τους δημότες για μελέτη και δανεισμό βιβλίων θα μπορούσε να γίνει χώρος συνάντησης και αναφοράς γι' αυτούς;	Σχεδόν καθόλου	1
	Λίγο	13
	Αρκετά	53
	Πολύ	92
	Πάρα πολύ	61

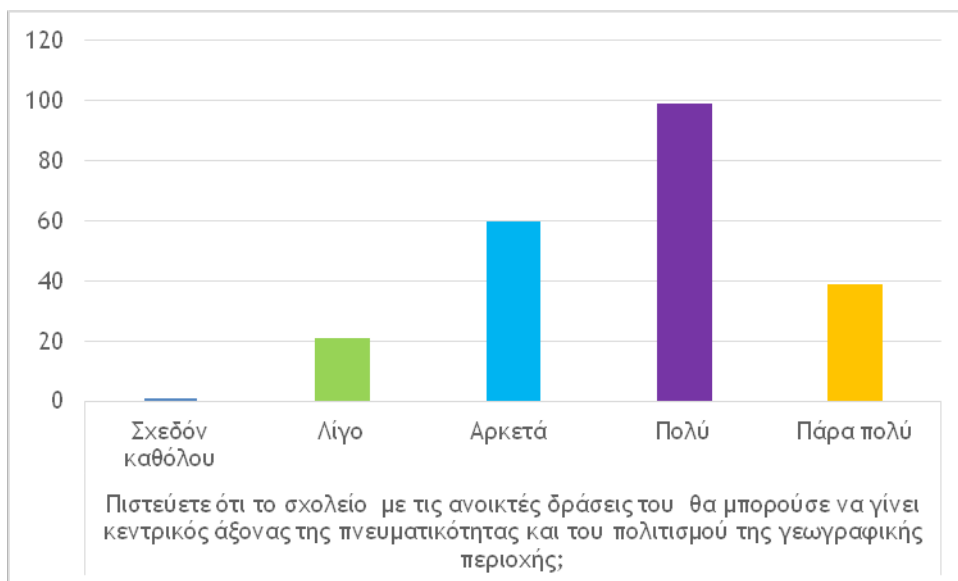
Ραβδόγραμμα 27. Πιστεύετε ότι θα ήταν εφικτό το σύγχρονο σχολείο να «ανοίξει» και να επηρεάσει τους κατοίκους;

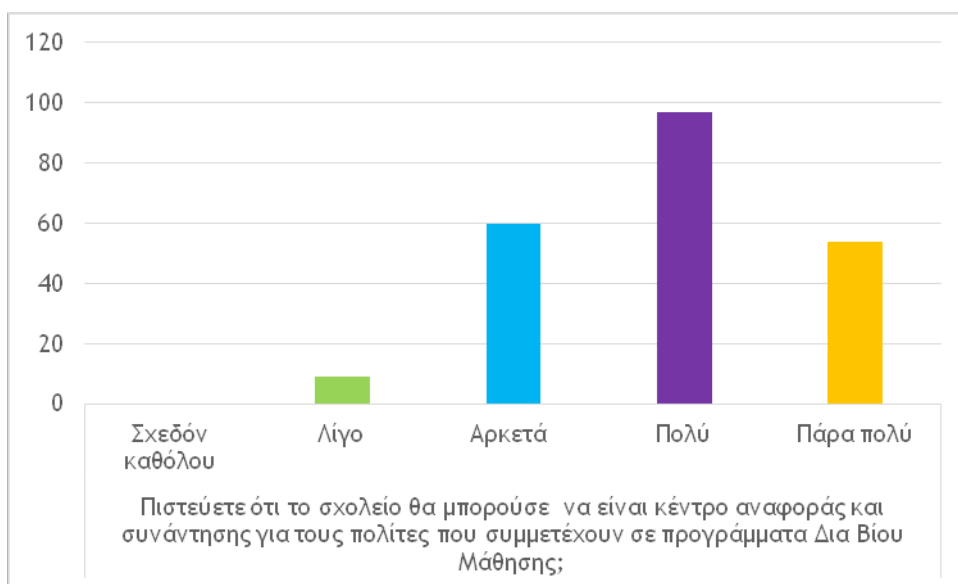
Ραβδόγραμμα 28. Σε ποιο βαθμό το ανοικτό σχολείο θα μπορούσε να επιφέρει αλλαγές στην τοπική και ευρύτερη κοινωνία;

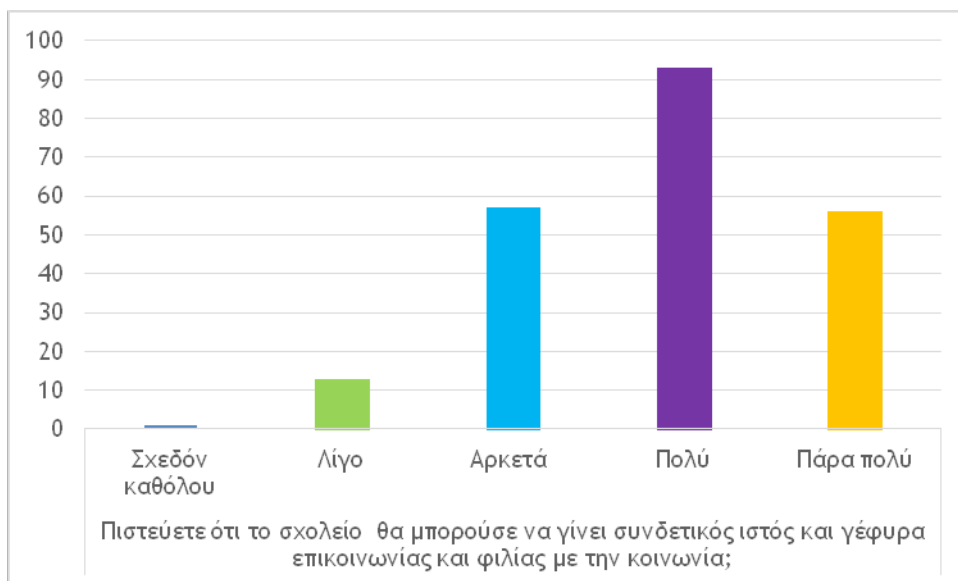
Ραβδόγραμμα 29. Πιστεύετε ότι η τοπική κοινωνία επηρεάζει και συμβάλλει στην εξωστρέφεια του ανοικτού σχολείου;

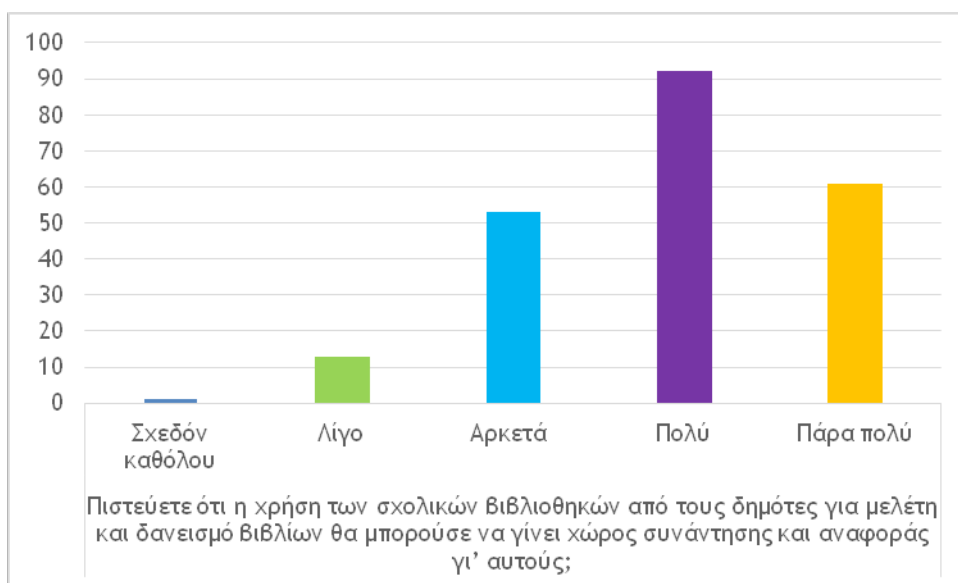
Ραβδόγραμμα 30. Πιστεύετε ότι το σχολείο με τις ανοικτές δράσεις του θα μπορούσε να γίνει κεντρικός άξονας της πνευματικότητας και του πολιτισμού της γεωγραφικής περιοχής;

Ραβδόγραμμα 31. Πιστεύετε ότι το σχολείο θα μπορούσε να είναι κέντρο αναφοράς και συνάντησης για τους πολίτες που συμμετέχουν σε προγράμματα Διά Βίου Μάθησης;

Ραβδόγραμμα 32. Πιστεύετε ότι το σχολείο θα μπορούσε να γίνει συνδεδετικός ιστός και γέφυρα επικοινωνίας και φιλίας με την κοινωνία;

Ραβδόγραμμα 33. Πιστεύετε ότι χρήση των σχολικών βιβλιοθηκών από τους δημότες για μελέτη και δανεισμό βιβλίων θα μπορούσε να γίνει χώρος συνάντησης και αναφοράς γι' αυτούς;

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 4: Δράσεις ανοιχτών σχολείων σε Ελλάδα και Κύπρο

Παραθέτουμε ενδεικτικό κατάλογο των Δήμων που εκπονούν προγράμματα ή δράσεις ανοικτών σχολείων στην κοινωνία και την γειτονιά. Οι πληροφορίες δίνονται από τις αναρτήσεις που έκαναν στο διαδίκτυο οι Δήμοι στην Ελλάδα και την Κύπρο.

Ενδεικτικός κατάλογος.

Στην Ελλάδα

1. <https://www.stasivyrona.gr/anoixta-sxoleia-thn-geitonia-kai-sthn-koinwnia>

Δημοτική πρωτοβουλία Βύρωνα.

2. <https://www.athensopenschools.gr/>

ΑΝΟΙΧΤΑ ΣΧΟΛΕΙΑ του Δήμου Αθηναίων

Τα Ανοιχτά Σχολεία του δήμου Αθηναίων είναι ένας χώρος δημιουργίας για όλους!

20 σχολικά συγκροτήματα στις 7 δημοτικές κοινότητες της Αθήνας ανοίγουν τα απογεύματα και τα σαββατοκύριακα και μετατρέπονται σε χώρους συνάντησης των κατοίκων της γειτονιάς. Τα σχολικά προαύλια διατίθενται για ελεύθερο παιχνίδι ενώ στις αίθουσες υλοποιούνται δράσεις πολιτισμού, εκπαίδευσης, ψυχαγωγίας, άθλησης και τεχνολογίας για όλους.

3. https://www.athensopenschools.gr/news/view/open_call_summer2019

ανοιχτή Πρόσκληση για δράσεις | Ανοιχτά Σχολεία του δήμου Αθηναίων Καλοκαίρι 2019

<https://www.google.com/search?q=%CE%B1%CE%BD%CE%BF%CE%B9%CF%87%CF%84%CE%B1+%CF%83%CF%87%CE%BF%CE%BB%CE%B5%CE%B9%CE%B1+%CE%B8%CE%B5%CF%83%CF%83%CE%B1%CE%BB%CE%BF%CE%BD%CE%B9%CE%BA%CE%B7&sa=X&ved=2ahUKewi3I62moajkAhXsTxUIHRhaCJ8Q1QI0BXoECAoQBg&biw=1366&bih=625>

3. **Δήμος Θεσσαλονίκης**

Ανοιχτά Σχολεία στη Γειτονιά

Η γειτονιά στο 64ο Δημοτικό Σχολείο Θεσσαλονίκης

4. <https://www.openschoolsthess.gr/about/neighborhoods/2>

Έξι σχολεία του δήμου Θεσσαλονίκης, ανοίγουν καθημερινά τις πόρτες τους και υποδέχονται με πλούσιο πρόγραμμα δράσεων τους κατοίκους της πόλης.

Πηγή: <https://www.voria.gr/article/anichta-scholia-sti-gitonia-apo-ton-dimo-thessalonikis-1>

5. «Ανοιχτά Σχολεία στη Γειτονιά» από τον Δήμο Θεσσαλονίκης
6. <https://thessaloniki.gr/anoixta-sxoleia-sth-geitonia-apo-ton-dimo-thessalonikis/>
7. <https://www.patris.gr/2018/07/03/gia-ena-scholeio-anoichto-stin-koinonia/>
8. Δήμος Ηρακλείου Για ένα σχολείο ανοιχτό στην κοινωνία

ΜΑΘΗΤΙΚΟ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΟ ΦΕΣΤΙΒΑΛ ΔΗΜΟΥ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ
<https://www.heraklion.gr/culture/students-arts-festival/students-arts-festival.html>
<https://www.patris.gr/2018/07/03/gia-ena-scholeio-anoichto-stin-koinonia/>

Κύπρος

1.Δήμος Λεμεσού

α) <https://www.limassolmunicipal.com.cy/el/anoixto-sxoleio>

β) <http://www.nicosia.org.cy/el-GR/municipality/multipurpose-centre/open-school/>

1.Δήμος Στροβόλου

Ανοικτό Σχολείο «Από τους Δημότες... για τους Δημότες»

<https://www.strovolos.org.cy/archiki-selida/o-dimos/kinoniki-prosfora/anikto-scholio/#toggle-id-3>

2. Δήμος Αγλαντζιάς

<https://aglantzia.org.cy/archiki-selida/i-ipiresies-mas/kinonikes-domes-paroches/anichto-scholio/>

3. Δήμος ΠΟΛΕΜΙΔΙΩΝ

<http://www.polemidiamunicipal.com.cy/el/page/anoikto-sxoleio>

4.Δήμος Μέσα Γειτονιάς

<https://www.mesayitonia.com.cy/el/anoikto-sxoleio>

Ανοικτό Σχολείο

<http://www.openschoolcy.com/%CE%BC%CE%B1%CE%B8%CE%B7%CE%BC%CE%B1%CF%84%CE%B1/>

5.Δήμος Αγίου Αθανασίου. Ο θεσμός του «Ανοικτού Σχολείου».